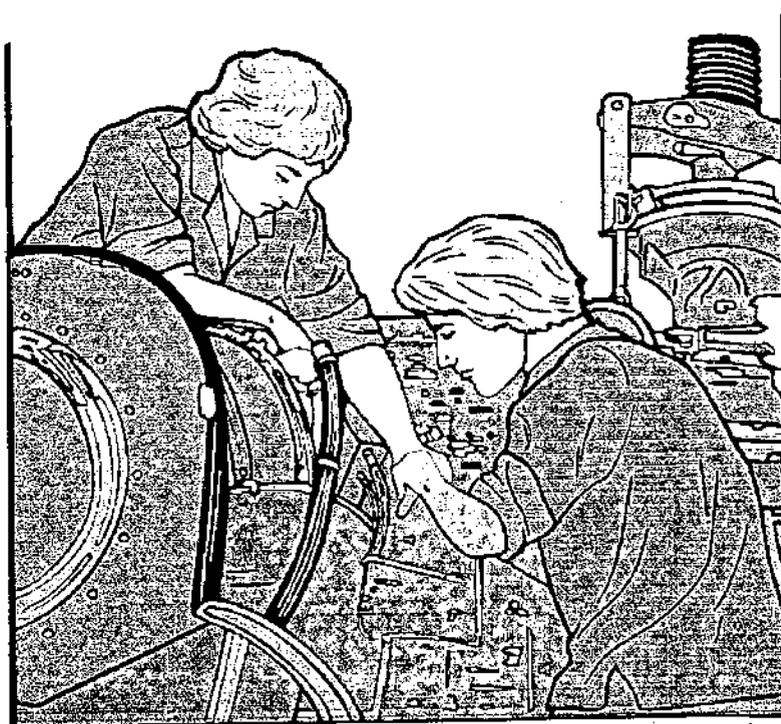

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
Σχολή Σ.Δ.Ο.

Τμήμα Λογιστικής

Η ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ
& ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ
ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΧΑΪΑΣ

Εισηγητής : Σμυρνής Κώστας

Οι σπουδάστριες :

Μπαρπαγιάννη Εανθή
Τσαπόγα Φωτεινή

ΠΑΤΡΑ 2001

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	5894
----------------------	------

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

♦ ΠΡΟΛΟΓΟΣ	1
♦ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1° ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ & ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΟΥ 20ου ΑΙΩΝΑ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΑΧΑΪΑ	2
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
Ανθρωπος και παραγωγή μέχρι την βιομηχανική επανάσταση ..	2
ΕΝΟΤΗΤΑ Α	11
Γεωγραφική και κοινωνική διαφοροποίηση	11
ΕΝΟΤΗΤΑ Β	19
Η Εργατική Νομοθεσία	19
Το Υπόμνημα του Εργατικού Συνδέσμου της Πάτρας	21
Το Υπόμνημα του Εργατικού Κέντρου της Αθήνας	24
♦ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2° ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΗΜΕΡΑ ...	32
Πεπραγμένα Περιφερειακών υπηρεσιών Υπουργείου Εργασίας έτους 1993	51
Πεπραγμένα Περιφερειακών υπηρεσιών Τεχνικής & Υγειονομικής Επιθεώρησης Εργασίας	58
Συμπεράσματα - Προτάσεις	60
Νόμος υπ' αριθ. 1568/85 "Υγιεινής & Ασφάλειας των Εργαζομένων"	62
Κοινοτικές Οδηγίες για την Υγιεινή & Ασφάλεια των Εργαζομένων	73
Αποτελεσματική λειτουργία της Επιτροπής Ασφάλειας	78
Επίλυση Προβλημάτων	80
Τήρηση Σημειώσεων & Πρακτικών	82
♦ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3° ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 20ου ΑΙΩΝΑ, ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	84
Νομαρχιακές Επιτροπές & Συνδικαλιστικό Κίνημα	89
♦ ΚΡΙΤΙΚΕΣ	93

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

«Η προστασία της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων είναι κύριο μέλημα ενός κράτους πρόνοιας το οποίο την τελευταία δεκαετία υιοθέτησε ένα αξιόλογο νομοθετικό έργο με στόχο τη διασφάλιση αυτής της προστασίας. Όμως από τα βασικότερα στοιχεία επίτευξης του στόχου, για τον οποίο θεσπίσθηκε η νομοθεσία, είναι η κατανόηση της από όλους τους ενδιαφερόμενους και ιδιαίτερα από εκείνους που πρόκειται να την εφαρμόσουν, δηλαδή τους εργαζόμενους και τους εργοδότες¹.»

Χρήστος Πρωτόπαππας
Υφυπουργός Εργασίας κ'
Κοινωνικών Ασφαλίσεων
-1996-

¹ Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Γενική Διεύθυνση Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας, Νομοθετήματα Εναρμόνισης του Εθνικού μας Δικαίου προς τις Κοινοτικές Οδηγίες για την Υγιεινή και την Ασφάλεια των εργαζομένων. Αθήνα 1997.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1°

Βιομηχανία και Συνθήκες Εργασίας στην αρχή του 20ου Αιώνα σε Ελλάδα και Αχαΐα

Εισαγωγή

Ανθρωπος και Παραγωγή μέχρι την βιομηχανική επανάσταση

Η πόλη κράτος συγκροτείται στην Ελλάδα μετά από μια ορισμένη διαδικασία που ακολουθεί την κάθοδο των Δωριέων. Οι Δωριείς είναι φορείς μιας νοοτροπίας των νομάδων λαών των κτηνοτρόφων.

Μπορούμε να χαρακτηρίσουμε την εξέλιξη στην Αττική και τη δημιουργία της πόλης-κράτους των Αθηναίων σαν ιδεοτυπική περίπτωση. Τα φύλα που εγκαθίστανται στο λεκανοπέδιο της Αττικής και αναμειγνύονται με τους παλαιούς Αχαιούς που προϋπάρχουν, στο βαθμό που δεν τους εντοπίζουν, μπαίνουν στην αρχή σε μια κατάσταση ανατολικού τρόπου παραγωγής. Η κατάσταση αυτή όμως μορφοποιείται οπωσδήποτε σαν ένα νόθο σχήμα που έχει μέσα του ευθύς εξ αρχής τα σπέρματα της μεταβολής που πραγματοποιείται αργότερα.

Η μεταβολή αυτή που πραγματοποιείται στην εποχή του Θησέα είναι:

- i. Οι κάτοχοι της γης, αγροκαλλιεργητές, μεταβάλλονται σε ιδιοκτήτες των αγροτεμαχίων που καλλιεργούν.
- ii. Συγκεντρώνονται στην πόλη των Αθηνών. Συνοικούν σ' ένα χώρο που αποτελεί πια με την κλασική έννοια του όρου μια πόλη.
- iii. Ο ιδιοκτήτης αποκτά την υποχρέωση και το δικαίωμα της συμμετοχής στα κοινά της πόλης. Ξεχωρίζεται ολοκληρωτικά πια το στοιχείο της συλλογικής ιδιοκτησίας.

Η πόλη-κράτος έχει στην αρχική της συγκρότηση αριστοκρατικό χαρακτήρα:

- i. Υπάρχει ένα ανώτατο γαιοκτητικό στρώμα, οι *ευπαιρίδες*, που αρχικά μονοπωλούν το δικαίωμα τη συμμετοχής στα κοινά. Η τάξη

αυτή περιβάλλει και στηρίζει τη βασιλεία αν και αρνείται τη μονοπώληση της εξουσίας από τον βασιλέα.

- ii. Υπάρχει ένα ευρύ μεσαίο στρώμα οι *γεωμόροι*, δηλαδή, οι ιδιοκτήτες καλλιεργητές.
- iii. Υπάρχει η κατηγορία των *ζευγιών*, που είναι μικροκαλλιεργητές.
- iv. Υπάρχει τέλος η κατηγορία των *θητών*, που είναι οι ακτήμονες. Είναι βέβαιο ότι και στους Ομηρικούς χρόνους η κατηγορία αυτή δεν είχε πλήρη πολιτικά δικαιώματα. Η πολιτική λειτουργία συνδεόταν άμεσα με την ιδιοκτησία της γης.

Η πόλη μεταβάλλεται σε τόπο διαμονής των ιδιοκτητών καλλιεργητών και όλη η γύρω από την πόλη γη είναι η γη που ανήκει στην πόλη. Οι καλλιεργητές που δεν εντάσσονται στην πόλη δεν αποκτούν πολιτικά δικαιώματα. Είναι οι λεγόμενοι «περίοικοι» που δεν γίνονται πολίτες.

Από την στιγμή που δημιουργείται η πόλη, νέες οικονομικές ευκαιρίες διαμορφώνονται. Οι δυνατότητες που παρουσιάζει για την ανάπτυξη νέων στρωμάτων είναι πολύ μεγάλες. Τα νέα αυτά στρώματα όμως, στην αρχαία ελληνική πόλη, δεν είναι στρώματα βιοτεχνών παραγωγών, αλλά στρώματα ατόμων που σαν χρηματοδότες μετέχουν στις διάφορες μορφές επιχειρήσεων, στρώματα που διαμφισβητούν την ηγεσία, σε συμμαχία με τα κατώτερα μικροαστικά στρώματα των ελεύθερων πολιτών. Η συμμαχία αυτή οδηγεί σε διάφορες μορφές πολιτικών αντιθέσεων και τελικά είναι ο κύριος μοχλός για τις μεταβολές που πραγματοποιούνται προς την κατεύθυνση του εκδημοκρατισμού του πολιτεύματος.

Τα μεσαία και μικροαστικά στρώματα δεν αναπτύσσονται στην αρχαία πόλη. Η πόλη δεν μεταβάλλεται ποτέ σε πόλη παραγωγών, όπως παρατηρήθηκε στην εξέλιξη απ' τη μεσαιωνική πόλη προς την πόλη που γίνεται η κοιτίδα της ανέλιξης των ασικών στρωμάτων. Αυτό βασικά οφείλεται στο γεγονός ότι η αρχαία ελληνική πόλη είναι, όπως έλεγε ο Max Weber, ένας συνασπισμός πολεμικών γενών. Ο συνασπισμός αυτός, μονοπωλεί οικονομικές ευκαιρίες με στρατιωτικό-πολιτικά μέσα. Στη βάση αυτή η πόλη αναπτύσσει όλο και περισσότερο το σύστημα της

δουλοκτησίας με αποτέλεσμα, στη φάση της ώριμης ανάπτυξης της, να έχουμε χωρισμό του άμεσου παραγωγού από την εργασία, εκτόπιση του ελεύθερου παραγωγού, του οποίου τη θέση παίρνει ο δούλος. Ο δούλος, παρόλο που λειτουργεί σαν απλό μέσο εργασίας, παραμερίζει το ελεύθερο παραγωγό. Τον υποκαθιστά στην αρχή στα ανώτερα στρώματα, τα οποία παύουν να εργάζονται, μετά στα μεσαία και δεν απομένουν παρά μικροί ελεύθεροι καλλιεργητές σαν άμεσοι παραγωγοί, που και αυτοί σιγά-σιγά ενσωματώνονται στα παρασιτικές πολιτικό-στρατιωτικές διαδικασίες της πόλης.

Οι εσωτερικοί κοινωνικοί αγώνες είναι βασικά αγώνες ανάμεσα στα αρχικά ιδρυτικά στρώματα της πόλης και στα στρώματα των αγροτών που δεν ενσωματώνονται μέσα στην πόλη. Οι αγώνες ανάμεσα στα ανώτερα στρώματα και στα κατώτερα είναι, ουσιαστικά, αγώνες ανάμεσα σε δανεισιές κατοίκους των πόλεων και σε κατάχρεους αγρότες. Το μεγάλο εμπόδιο για να δώσουν οι αγώνες αυτοί μια κατεύθυνση ριζοσπαστικών μετεξελίξεων είναι η ύπαρξη της δουλείας. Η ύπαρξη του δούλου και ο απόλυτος χωρισμός ανάμεσα στους ελεύθερους πολίτες, εμποδίζει να πάρουν οι κοινωνικοί αγώνες μια διάσταση βάθους και να εξελιχθούν σε εξεγέρσεις, ικανές να αλλάξουν ριζικά την δομή των πόλεων-κρατών.

Η εργασία των δούλων τελικά ανταγωνίζεται την ανάπτυξη του ελεύθερου χειροτέχνη. Ο δούλος πληρώνεται πολύ χαμηλά, επομένως το κόστος του είναι τόσο μηδενικό που ο ελεύθερος είναι αδύνατο να τον ανταγωνιστεί. Έτσι δεν είναι τυχαίο ότι και αυτοί οι ελεύθεροι βιοτέχνες, που εμφανίζονται στην πρώτη φάση, σιγά-σιγά, περιορίζονται και εξαφανίζονται. Τη θέση τους παίρνουν οι μέτοικοι, απελεύθεροι και δούλοι, δηλαδή άνθρωποι είτε χωρίς καθόλου, είτε χωρίς πλήρη πολιτικά δικαιώματα.

Αυτή είναι η τυπική διαμόρφωση της κατάστασης στην Αρχαία Ελλάδα. Η κατάσταση αυτή περνάει από πολλές φάσεις. Στην Ελλάδα τελικά δεν αναπτύσσεται αυτό που ονομάζεται οικονομική πολιτική, δηλαδή πολιτική ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων, αλλά μια πολιτική επισιτισμούς της πόλης.

Τέλος, το σύστημα των ελληνικών πόλεων είναι ένα σύστημα εκμετάλλευσης του πιο αδύνατου από τον ισχυρότερο.

Οι διάφοροι ηγεμόνες-ηγέτες, στρατιωτικοί αρχηγοί, βασιλείς κ.τ.λ. παραχωρούν από τα εδάφη που κατακτούν γαίες στην ακολουθία τους και όπως σημειώθηκε στη βάση αυτή διαμορφώνεται το σύστημα της φεουδαρχικής υποτέλειας.

Τα βασικά χαρακτηριστικά του δυτικού φεουδαρχικού συστήματος μπορεί να συνοψισθούν ως εξής:

- *Απουσία συγκεντρωτικού κεντρικού κράτους και διοίκησης.* Ο κεντρικός ηγεμόνας, ο βασιλιάς, λειτουργεί σαν ένας ενοποιητικός συντελεστής που στηρίζεται στην ανοχή και την υποστήριξη των υποτελών, ενώ ταυτόχρονα είναι η κεφαλή των νομικό-εξουσιαστικών ιεραρχήσεων του φεουδαρχικού οικοδομήματος.
- *Η εξουσία του φεουδάρχη είναι αυτοδύναμη.* Η σχέση υποτέλειας προς κάποιον υπερκείμενο φεουδάρχη ή ηγεμόνα δεν επηρεάζει τα εξουσιαστικά του δικαιώματα πάνω στο φέουδο. Ασκει τα δικαιώματα ίδιο δικαίο και όχι κατ' εκχώρηση, η εξουσία του δεν είναι από καμία άποψη δοτή.
- *Ο φεουδάρχης είναι ιδιοκτήτης της γης,* δεν είναι απλός επικαρπωτής με δικαιώματα μεταβίβασης του δικαιώματος επικαρπίας έπ' άπειρο.
- *Η υποχρέωση του φεουδάρχη ως υποτελούς προς εκείνον, που έχει δώσει όρκο πίστης και σαφώς καθορισμένη.* Περιορίζεται βασικά στην υποχρέωση να τον ακολουθεί στον πόλεμο με ορισμένη στρατιωτική ακολουθία και να μην παραβιάζει τον όρκο πίστης του, δηλαδή να μην υποστηρίζει στρατιωτικά άλλον επικυρίαρχο.
- *Ο δυτικός φεουδάρχης διατηρεί δικό του στρατό.* Είναι και ο ίδιος στρατιωτικός ηγέτης σε τρόπο ώστε ο στρατός του κράτους συναποτελείται από τους στρατούς των επιμέρους φεουδαρχών. Ο στρατός που βρίσκεται κάτω από τον αποκλειστικό έλεγχο του κεντρικού ηγεμόνα είναι ο στρατός που διαθέτει ο ίδιος σαν φεουδαρχικός κύριος.

- Ο αγρότης στην δυτική φεουδαρχία βρίσκεται σε σχέση πλήρους εξάρτησης και υποταγής στον φεουδαρχικό κύριο για τους ακόλουθους λόγους:
 - Η γη δεν του ανήκει ολοκληρωτικά, αλλά ο φεουδάρχης θεωρείται συνιδιοκτήτης της γης του δουλοπάροικου αγρότη.
 - Υποχρεώνεται να παραχωρεί μέρος του χρόνου για την καλλιέργεια των κτημάτων του φεουδάρχη (αγγαρείες).
 - Υποχρεώνεται επίσης, να διαθέτει μέρος του χρόνου του σε έργα (αρδευτικά, οδοποιίας κ.τ.λ.), που καλύπτουν όλη την έκταση του φέουδου.
 - Υποχρεώνεται, εφ' όσον δεν παρέχει μέρος του χρόνου του με την μορφή αγγαρειών, να παραχωρεί με την μορφή δοσιμάτων ένα τμήμα της παραγωγής του στο φεουδαρχικό κύριο, ή τέλος να καταβάλει εισφορές σε χρήμα σαν αντίτιμο για το δικαίωμα χρήσης του εδάφους (ven) στις οποίες προστίθενται διάφορες κατά καιρούς μεταβαλλόμενες νομικού χαρακτήρα, επιβαρύνσεις.
 - Δεν έχει δικαίωμα εγκατάλειψης της γης του, είναι υποχρεωμένος να την καλλιεργεί εφ' όρου ζωής.

Το φεουδαρχικό σύστημα φτάνει στο απόγειο του και ολοκληρώνει τα δομικά του στοιχεία σαν σύστημα παραγωγής τον 11^ο αιώνα. Το μεγάλο φεουδαρχικό γαιοκτήμα και η οικονομία του «ΟΙΚΟΙ» βρίσκονται στο επίκεντρο του και το χαρακτηρίζουν. Είναι ένα σύστημα όπου η παραγωγή και η κατανάλωση είναι ασεχώριστα συνυφασμένες μεταξύ τους, ένα σύστημα κατά βάση άμεσης και καταναγκαστικής αφαίρεσης εργασίας από τον δουλοπάροικο ο οποίος σαν καλλιεργητής της γης ή σαν χειροτέχνης είναι προσδεμένος στο πλαίσιο λειτουργίας του μεγάλου φεουδαρχικού «ΟΙΚΟΥ».

Το σύστημα είναι από πολλές απόψεις αντιοικονομικό και πρωτόγονο. Είναι αντιοικονομικό διότι:

- ♦ Το ασεχώριστο δέσιμο μεταξύ παραγωγής και κατανάλωσης σε συνδυασμό με τη «δωρεά» διάθεση εργασίας δεν επιτρέπει κανενός είδους κοστολόγηση των παραγόμενων προϊόντων.

- ◆ Δεδομένου ότι επικρατεί το στοιχείο της αυτοκατανάλωσης και η εξεμπορίκευση είναι πολύ χαμηλή, η συγκέντρωση του οικονομικού πλεονάσματος στα χέρια της άρχουσας τάξης γίνεται σε αναλώσιμα είδη, που στον βαθμό, που δεν καταναλίσκονται στο πλαίσιο του μεγάλου φεουδαρχικού «ΟΙΚΟΥ» ακινητοποιούνται ή και καταστρέφονται,
- ◆ Υπάρχει μόνιμη στενότητα εργατικής δύναμης, διότι η γεννητικότητα του δουλοπάροικου πληθυσμού, ο οποίος απλώς επιβιώνει σε άθλιες συνθήκες είναι πολύ χαμηλή με αποιέλεσμα μεγάλες εκτάσεις να μένουν ακαλλιέργητες και να μην ξεχερσώνονται νέες.
- ◆ Ο καταμερισμός και αντίστοιχα η εξειδίκευση της εργασίας είναι πολύ χαμηλός, σχεδόν ανύπαρκτος.
- ◆ Η απόδοση της εργασίας λόγω του εξαναγκαστικού χαρακτήρα της και της «εξωοικονομικής» επιβολής παραμένει σε χαμηλά επίπεδα και δημιουργεί προβλήματα εποπτείας.

Για όλους αυτούς τους λόγους σημειώνεται ήδη από τον 11^ο αιώνα μια μόνιμη παραχώρηση εκτάσεων, που ανήκουν στο μεγάλο γαιοκτήμα σε χωρικούς για καλλιέργεια με την υποχρέωση απόδοσης προσόδου σε είδος ή σε κρήμα στον φεουδαρχικό κύριο. Η εξέλιξη αυτή επιτρέπει την αξιοποίηση των νέων καλλιεργητικών δυνατοτήτων από τους ίδιους τους αγρότες και έχει σαν άμεση συνέπεια την βελτίωση της οικονομικής τους θέσης με συνακόλουθο σοβαρή δημογραφική ανάκαμψη. Το καθεστώς της δουλοπαροικίας δεν ανατρέπεται, αλλά αρχίζει να υπόκειται σε μια σειρά από εσωτερικές αλλοιώσεις, που δημιουργούν περιθώρια αντίστασης των χωρικών απέναντι στους φεουδάρχες.

Στον 12^ο και 13^ο αιώνα εμφανίζεται σ' όλη την έκταση της δυτικής φεουδαρχίας μια τάση αύξησης των υποχρεώσεων όχι μόνο των δουλοπάροικων αλλά και εκείνων των αγροτών, που είχαν εντωμεταξύ ή δεν είχαν ποτέ υπαχθεί σε καθεστώς δουλοπαροικίας. Όχι ποια με την μορφή αγγαρειών μόνο, αλλά και με την μορφή της αύξησης ιδιαίτερα της χρηματικής προσόδου και των καλούμενων οικονομικών επιβαρύνσεων, που οδηγούν σε μια πρώτη μαζική φυγή από την ύπαιθρο των φτωχότερων και ακτημόνων δουλοπάροικων χωρικών.

Η πίεση πάνω στους εξαρτημένους αγρότες, οδηγεί στο πρώτο μεγάλο κύμα φυγής προς τις πόλεις. Οι μετατοπίσεις αυτές στο 12^ο και 13^ο αιώνα επιταχύνουν σοβαρά τις μεταβολές, που έχουν αρχίσει να σημειώνονται στα πλαίσια του συστήματος, οι οποίες χωρίς ακόμα να μπορεί να χαρακτηριστούν σαν θεμελιακής φύσης αλλοιώσεις των οικονομικών ή των εξουσιαστικών δομών της φεουδαρχίας, αποτελούν οπωσδήποτε το προανάκρουσμα των μετέπειτα εξελίξεων.

Η χρησιμοποίηση της εργασίας των μικρών καλλιεργητών από τους μεγαλοχωρικούς, που σύντομα εξελίσσονται σ' ένα τύπο κουλάκου είναι ιδιαίτερα σημαντική και στον 14^ο και στους επόμενους «αιώνες της μετάβασης» προς τον καπιταλισμό. Τα αφειτηριακά σκιρτήματα καπιταλιστικού τύπου μειξελίξεων δεν κλονίζουν σε καμία περίπτωση ριζικά το σύστημα να μετασχηματίζεται και να προσαρμόζεται σ' ένα διαφορετικό επίπεδο, χωρίς να καταστρέφονται οι δομές τους. Το λάθος, που συνήθως γινόταν και εξακολουθεί να γίνεται από ορισμένες πλευρές, είναι η αντίληψη ότι η δημιουργία σοβαρών πυρήνων αστικής δραστηριότητας ή και καπιταλιστικού χαρακτήρα κεφαλαιακές συσσωρεύσεις στον τομέα του εμπορίου οριοθετούν την έναρξη της εποχής της μετάβασης από την φεουδαρχία στον καπιταλισμό. Ανάλογες, με ιστορικό-κοινωνικά προσδιορισμένες παραλλαγές και ιδιομορφίες, είχαμε σε όλους σχεδόν τους κύκλους πολιτισμού. Εκεί το σύστημα αφομοίωσε, όπως άλλωστε και η δυτική φεουδαρχία μέχρι τουλάχιστον τον 14^ο αιώνα, τις νέες αυτές δυνάμεις σ' ένα ανώτερο επίπεδο και προχώρησε μέχρι τη σύγχρονη εποχή χωρίς να κλονιστούν και τελικά να ανατραπούν οι θεμελιακοί δομικοί χαρακτήρες τους.

Η γιγάντιας κλίμακας ανακατατάξεις και η ανατροπή των παραδοσιακών σχέσεων στον αγροτικό τομέα της οικονομίας, αποτέλεσαν σ' όλες ανεξαιρέτως τις χώρες της πρωτοποριακής καπιταλιστικής ανέλιξης – παρά τις επιμέρους διαφορές και στη διαδικασία και στο χρόνο εκδήλωσής τους – τη θεμελιώδη προϋπόθεση για την εμφάνιση της μεγάλης τομής στην ιστορία της ανθρωπότητας, που περιγράφεται σαν «βιομηχανική επανάσταση». Οπωσδήποτε τελικά πραγματοποιείται η επικράτηση της μηχανικής παραγωγής, έχει προηγηθεί η πτώχευση ενός

ευρύτατου τμήματος του αγροτικού πληθυσμού, το οποίο ακριβώς στη βάση των ανακατατάξεων που επιβάλλονται στον αγροτικό τομέα της οικονομίας, αποτελούν πλέον «πλεόνασμα» το οποίο δεν έχει άλλη επιλογή παρά να στραφεί προς τη βιομηχανική παραγωγή, να γίνει εξαρτημένη βιομηχανική εργασία. Ιδιαίτερα στην πρώιμη φάση του βιομηχανικού καπιταλισμού όπου η ραγδαία αυξανόμενες ανάγκες της βιομηχανίας σε εργατικά χέρια ήταν τεράστιες το κράτος έπαιξε αποφασιστικό ρόλο για να υπερκινηθούν οι αντιστάσεις και να πειθαναγκαστεί ο «πλεονάζων» πληθυσμός στην τακτική, ρυθμισμένη και πειθαρχημένη εργασία, που απαιτεί η μηχανική παραγωγή.

Βασικό όπλο για τη βιομηχανία στάθηκε η απαγόρευση του «συνδικαλιζέστε» και «συνεταιρίζεστε», που τοποθετήθηκε στη βάση ότι αντικείται ριζικά στην αρχή της ελεύθερης οικονομίας της και ειδικότερα στο αξίωμα της ελευθερίας των συμβάσεων και της ελευθερίας άσκησης των επαγγελματιών. Στη βάση αυτή ο καθένας κλείνει σύμβαση εργασιών ή αρνείται να την αποδεχτεί για τον εαυτό του, εντελώς ατομικά, ανάλογα με την «ελεύθερη βούληση του». Στην Αγγλία οι απαγορεύσεις αυτές, που εμφανίζονται στον 17^ο και εκτείνονται στον 18^ο αιώνα, συστηματοποιούνται μ' ένα διάταγμα του 1799. Γενικά η δημιουργία συνδικαλιστικών οργανώσεων χαρακτηρίζεται σαν συνομωσία και επισύρει αντίστοιχες βαρύτερες κυρώσεις. Χαλάρωση των απαγορεύσεων κάτω από την πίεση του εργατικού κινήματος σημειώνεται μόλις από το 1824 όπου όμως και πάλι οι εργατικοί σύλλογοι και ενώσεις μπαίνουν κάτω από την αυστηρή αστυνομική και δικαστική επιτήρηση. Οι πρώτες εργατικές ενώσεις έχουν σχεδόν παντού μια μορφή συντεχνιακή με έντονα συντηρητικά, κατά βάθος, στοιχεία όπου σαν κεντρική επιδίωξη τοποθετείται ο προστατευτικός καθορισμός των κατώτατων ορίων των ημερομισθιών από το Κράτος. Σημαντικά αργότερα συνδέονται τα εργατικά κινήματα με ευρύτερες πολιτικές επιδιώξεις, που σε τελευταία ανάλυση αμφισβητούν τις ίδιες τις δομές του συστήματος («χαριστές» στην Αγγλία, αναρχοσοσιαλιστικά κινήματα στην Γαλλία, σοσιαλιστικά στην Γερμανία κ.ο.κ.).

Η μανιφακτούρα αποτελεί τον προθάλαμο του σύγχρονου εργοστασίου, αλλά σε καμία περίπτωση δεν είναι κάτι το ποιοτικά εντελώς διάφορο σε σχέση με τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της παραγωγής στον προκαπιταλιστικό κόσμο. Τούτο γιατί ακόμα και στη μανιφακτούρα ο εντεταγμένος βιοτέχνης παραμένει ατομικώς, όχι συλλογικός παραγωγός έστω και αν δεν παράγει παρά ένα μόνο τμήμα του τελικού προϊόντος. Η μηχανή είναι εκείνη, που μεταβάλλει τον εργαζόμενο σε ελεύθερα υποκατάστατο στοιχείο, ένα απλό γρανάζι ενός συνολικού παραγωγικού έργου, όπου και ο ρόλος του και ο ρυθμός εργασίας του προσδιορίζεται κυριαρχικά ακριβώς από τη μηχανή αυτή και αντίστροφα, από τον ίδιο. Η περίοδος καμπής είναι το δεύτερο μισό του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα, όπου πραγματοποιούνται ποιοτικής φύσης άλματα αρχικά στη νηματουργία και στην υφαντουργία και μετά στη μεταλλουργία².

² «Κοινωνικά Συστήματα» Βασίλης Ι. Φίλιας, Εκδόσεις Νέα Σύνορα, Α. Λιβάνης, Σελ. 51-55, 74, 88-89, 107-112, 114, 135-136, 138-139.

Ενότητα Α'

Γεωγραφική και Κοινωνική Διαφοροποίηση

Στην Ελληνική ύπαιθρο του 19^{ου} αιώνα έχουμε, από την μια μεριά, μια ζώνη όπου εμμένει η οικογενειακή οικονομία έντονα αυτόκαταναλωτική η οποία προβάλλει στον εκκρηματισμό και στην εμπορευματοποίηση της παραγωγής (εδώ περιλαμβάνεται το μεγαλύτερο μέρος της Ρούμελης, καθώς και κεντρική, ανατολική και νότια Πελοπόννησος, και γενικότερα οι πιο ορεινές και άγονες περιοχές), από την άλλη μεριά, μια ζώνη (περιλαμβάνει κατ' εξοχήν τη βόρεια και δυτική Πελοπόννησο) που εκκρηματίζεται γοργά και ευθυγραμμίζει την παραγωγή της με την παγκόσμια αγορά εκτείνοντας την καλλιέργεια εμπορευματοποιημένων προϊόντων, και κυρίως της σταφίδας (που γι' αυτήν αποτελεί ότι ο καφές για την Βραζιλία).

Η στροφή προς την καλλιέργεια των εξαγωγικών προϊόντων, η κάθοδος του πληθυσμού από τα βουνά στις πεδιάδες, η αναστροφή της σχετικής πυκνότητας του πληθυσμού, δεν αποτελούν παρά δείκτες μιας θεμελιακής σημασίας γεωγραφικής και κοινωνικής διαφοροποίησης των περιοχών, όπου κατίσχυε η μικρή εκμετάλλευση και που την επόμενη της απελευθέρωσης αποτελούσε ένα σχετικά αδιαφοροποιητό σύνολο. Στις ζώνες της προϊούσης εμπορευματοποίησης, το μεγαλύτερο ποσοστό του πλεονάσματος περνάει βαθμιαία στα χέρια των εμπορικών κυκλωμάτων που ελέγχουν το εξαγωγικό εμπόριο, πράγμα που οδηγεί στη διάπλαση μια εύρωστης ομάδας εμπόρων στη βόρεια και δυτική Πελοπόννησο με κέντρο την Πάτρα. Παράλληλα, στο ορεινό εσωτερικό χώρο «διατηρούνται τοπικές αγορές – παζάρια, χωρίς ιδιαίτερη παραγωγή που να τις ανεξαρτητοποιήσει από τον μικρό αγροτικό τους περίγυρο».

Εμπορικές Ανταλλαγές

Διάφορες πηγές μιλούν με σαφήνεια για συγκέντρωση του Πελοποννησιακού εμπορίου τα τελευταία χρόνια της Τουρκοκρατίας στην Πάτρα. Γενικά, το μεγαλύτερο ποσοστό εμπορικών ανταλλαγών της

Πάτρας γινόταν με τις ιταλικές πόλεις και τον Ελλαδικό χώρο, μέχρι την «εισβολή» τω άγγλων. Κύριο εξαγωγικό προϊόν είναι η σταφίδα (και για τη χώρα ολόκληρη), πράγμα το οποίο αύξησε την ισχύ των εμπορικών κυκλωμάτων που την έλεγχαν μέσα στη διαδικασία του αγροτικού πλεονάσματος, και δευτερευόντως δέρματα, βελανίδια, κουκούλια, λάδι, δημητριακά, τυριά και κρασιά.

Εισάγονταν υφάσματα, καπνός, προϊόντα μετάλλου, καφές και ζάχαρη. Η εξάρτηση της οικονομίας της Β. Πελοποννήσου από ένα μόνο προϊόν - τη σταφίδα - την έκανε αρκετά δυσκίνητη και εύθραυστη. Αυτό καθόρισε και τις τέσσερις περιόδους της εξέλιξης του εμπορίου της περιοχής :

- 1) Από το 1830 – 1866 που βρισκόταν σε ακμή και υπολείπονταν μόνο από αυτό της Σύρου.
- 2) Από το 1866 – 1892, που άρχισε να υποχωρεί προ του εμπορίου του Πειραιά.
- 3) Την κοινή περίοδο 1892 –1904, λόγω της σταφιδικής καταστροφής και των πολλών πτωχεύσεων.
- 4) Και την από το 1904, οπότε άρχισε μια «εξυγίανση» και εξέλιξη.

Το Λιμάνι της Πάτρας

Η ανάπτυξη του λιμανιού της Πάτρας συνδέεται με τη μετατροπή της σε διαμετακομιστικό κέντρο του εμπορίου του δυτικού ελλαδικού χώρου με την πολιτική και εμπορική δραστηριοποίηση της Αγγλίας σε ολόκληρη την Ανατολική Μεσόγειο.

Μετά την απελευθέρωση (κι από το 1842) η Πάτρα (που από 31/5/1836 απέκτησε Επιμελητήριο απασχολούμενο με την κίνηση του λιμανιού), ο Πειραιάς και η Σύρος διεκδικούν η κάθε μια για τον εαυτό της το προνόμιο να γίνει ελεύθερο λιμάνι. Η κυβέρνηση μπροστά στον ανταγωνισμό των πόλεων αναγκάστηκε ν' αφήσει άλυτο το ζήτημα. Ο Πειραιάς όμως, ύστερα από λίγα χρόνια κατέλαβε την πρώτη θέση (η δώρυγα του Σουέζ, 1869, και της Κορίνθου, 1693, ενίσχυσαν τον κεντρικό του ρόλο). Οι Πατρινοί μεγαλέμποροι, σε συνεργασία με τα κινδυνασφαλιστικά καταστήματα Πατρών και Κέρκυρας και με την

ενθάρρυνση οικονομικών κύκλων της Αθήνας και του Λονδίνου, αναγγέλλουν στις 30 Οκτωβρίου 1853 τη συγκρότηση ελληνικής Ατμοπλοΐας στην Πάτρα (επειδή αισθάνονται τις επιζήμιες συνέπειες από την παντελή έλλειψη εγχώριας ατμοπλοΐας, αλλά και επειδή πιστεύουν ότι η δημιουργία νέων επιχειρήσεων είναι η μόνη κατάλληλη να αντιμετωπίσει με επιτυχία την πρόκληση εξαιτίας των άτυχων περιπετειών των εθνικών προϊόντων).

ΑΞΙΑ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΧΩΡΑΣ (εκατομμύρια δραχμές)		
ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΓΩΓΩΝ	ΕΞΑΓΩΓΗ ΣΤΑΦΙΔΑΣ
1845	11	3,5
1857	24,4	13,5
1865	41,4	17,9
1873	64,5	35,6
1887	102,6	54,4
1895	72,2	21,8
1900	102,7	52,8

Έλλειψη Κεφαλαίων

Από τους σημαντικότερους λόγους της υπανάπτυξης της οικονομίας ήταν η ανεπάρκεια επενδύσεων στην υποδομή (αναπτυξιακά δημόσια έργα) και τη μεταποίηση. Ένα από τα αίτια στάθηκε η αδυναμία του Ελληνικού Δημοσίου να δανεισθεί ξένα κεφαλαία για ένα διάστημα μετά την απελευθέρωση : από το 1827 έως το 1878 η Ελλάδα είχε αποκλεισθεί από τα δυτικά χρηματιστήρια, λόγω των γνωστών δανεισμών κατά την επαναστατική περίοδο. «Η σπανιότης κρήματος αύξησε την πραγματική του αξίαν, και κατήντησε τον τόκων υπέρμετρων και ολέθριων. Ο δανειζόμενος επί ενέχυρο πληρώνει τόκων υπέρμετρων 25 – 30% όθεν δυσκόλως θέλει προοδεύσει η γεωργία μας και βελτιωθεί η βιομηχανία μας».

Το κενό έρχεται να καλύψει δειλά η λειτουργία της Εθνικής Τράπεζας την 22/1/1842 και αργότερα (1844) της Εμπορικής Τράπεζας με καταστήματα στην Πάτρα και στον Πειραιά. Κατά τα έτη 1860 – 1864 ιδρύονται στην Πάτρα και η Ελληνική Ναυτική Τράπεζα, η εμπορική τράπεζα «Αργοναύτης» και η ναυτική και εμπορική τράπεζα «Η

Πηνελόπη», που μετά από λίγο χρονικό διάστημα διέκοψαν τις εργασίες τους ή διαλύθηκαν. Από τα αναφερόμενα καταστήματα, αλλά φέρονται σαν ασφαλιστικά, άλλα σαν τραπεζικοί οργανισμοί ή και εταιρείες με εμπορικό σκοπό.

Η Πρώτη βιομηχανική προσπάθεια

Την 25^η Ιανουαρίου 1837 θεσπίζεται ο πρώτος νόμος «περί συστάσεως επιτροπής επί της εμπυκώσεως της εθνικής βιομηχανίας», κατά το πρότυπο δυτικών θεσμών. Οι προθέσεις όμως του υπό διαμόρφωση Ελληνικού κράτους δεν ήταν αρκετές, για να καλύψουν την απόσταση που τις χώριζε από τη χαμηλή οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα της χώρας.

Η πρώτη μονάδα που λειτούργησε με τον παραπάνω Νόμο είναι ένα υδροκίνητο κλωστήριο το 1846 στην Πάτρα. Το 1857 εγκαθίσταται η πρώτη ατμοκίνητη μηχανή.

Η διεθνής συγκυρία, που ορίστηκε από τον εμφύλιο πόλεμο στις ΗΠΑ (1862 - 1867), έστειλε τη ζήτηση βάμβακος των αγγλικών υφαντουργείων προς τις βαμβακερές πρώτες ύλες νέων χωρών, όπως της Ελλάδας. Η αποκατάσταση της αμερικάνικης προσφοράς έφερε κρίση στην ελληνική βαμβακοπαραγωγή. Έτσι το δασμολόγιο Κουμουνδούρου - Κεχαγιά έδωσε τελικά τη δυνατότητα για συνέχιση της προσπάθειας στα υφαντουργεία.

Την ίδια εποχή ιδρύθηκαν (χάρη και της υψηλής δασμολόγησης των εισαγομένων αλεύρων) και αναπτύχθηκαν για να καλύψουν την εσωτερική αγορά αλευροποιία και η Παρασκευή ζυμαρικών.

Ανάπτυξη μηχανουργείων την περίοδο αυτή δεν έχουμε. Αυτό οφείλεται κυρίως στην αντιφατική πολιτική, που στα πλαίσια ενίσχυσης της γεωργικής παραγωγής απάλλαξε από τελωνειακούς δασμούς τα εισαγόμενα αγροτικά κ.λ.π. εργαλεία (νόμος της 10ης Ιουνίου 1857). Αρκετά αργότερα (1893) ιδρύεται η μονάδα των Αφών Πραποπούλου.

Ο πλέον συνήθης και βασικός μηχανισμός με τον οποίο προχώρησε η πρωτόγονη εκβιομηχάνιση στην Β. Πελοπόννησο συνδέθηκε με τη χρόνια κρίση της σταφίδας. Κάθε φορά που παρουσιάζεται ένα

απούλητο πλεόνασμα, από το 1850 και μετά, ακολουθεί η δημιουργία οινοποιείων. Έτσι η Πάτρα, πρωτεύουσα της σταφιδικής οικονομίας, είναι η πρώτη που στράφηκε προς τις δραστηριότητες μιας βιομηχανικής μετατροπής. Η πρώτη μεγάλη οινοποιία ιδρύθηκε στην Πάτρα το 1858 με σκοπό να βγάλει τη σταφιδική οικονομία από την κρίση (κατά τη διάρκεια του Κριμαϊκού πολέμου).

Η Σταφιδική Ευφορία

Με την καταστροφή από φυλλοξήρα των αμπελώνων του γαλλικού Νότου το 1872 (και ως την αποκατάσταση τους το 1892), μια πελώρια αγορά ανοίγεται για την ελληνική σταφίδα, που θα χρησιμοποιηθεί στην παραγωγή φτηνών κρασιών. Έτσι, η παραγωγή και η εξαγωγή της σταφίδας, όχι μόνο δεν θα κλονιστούν αυτήν την περίοδο, αλλά αντίθετα θα αυξηθούν θεαματικά.

Όπως και να έχει, η βιομηχανική παραγωγή έως το 1875-1880 αναπτύχθηκε αργά, δημιουργούνται όμως οι βασικές προϋποθέσεις εξέλιξης της. Οι απασχολούμενοι στον δευτερογενή τομέα είναι είτε επιχειρηματίες, είτε τεχνίτες, είτε υπάλληλοι, και σχεδόν πάντοτε στο πλαίσιο μικροσκοπικών μονάδων.

Τουλάχιστο αυτή την περίοδο είναι δύσκολο να κάνουμε διάκριση ανάμεσα στη βιομηχανία, βιοτεχνία και στο πλήθος των μικρο-επιχειρήσεων που θα μπορούσαν να ανήκουν σε κατηγορίες σαν το «εμπόριο» ή τις «υπηρεσίες».

Η Προστασία της Παραγωγής

Τον Απρίλιο του 1884 ο Τρικούπης παρουσίασε το πλέον συστηματικό δασμολόγιο για την προστασία της εγχώριας παραγωγής, ισχυριζόμενος ότι στηριζόταν στην «αρχή της ελευθερίας του εμπορίου» πράγμα που επανέλαβε κατά τη συμπλήρωση του δασμολογίου (1887).

Ο Τρικούπης είχε αντιληφθεί ότι η οικονομική ανόρθωση, χωρίς την αναδιανομή των πόρων και χωρίς τη δημιουργία κλίματος για επιχειρηματικές πρωτοβουλίες, ήταν μια καθαρή ματαιοπονία. Έτσι

διατύπωσε τις βάσεις του νεοελληνικού παρεμβατισμού, χωρίς να καθυστερήσει με αναστολές ηθικού χαρακτήρα.

Το εξωτερικό εμπόριο θα αντιμετωπίσει πραγματική κρίση μόνον μετά το κλείσιμο της γαλλικής αγοράς για τη σταφίδα, το 1892, και την πτώχευση του 1893 – ακριβώς την εποχή που το διεθνές εμπόριο αρχίζει να γνωρίζει νέα άνθηση, θα ξαναβρεθεί στα ίδια επίπεδα του 1880 μετά τον πόλεμο του 1897 και την επιβολή Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου.

Η βιομηχανία πάντως είναι πιο ευαίσθητη στις οικονομικές διακυμάνσεις της περιόδου (1855-1887, 1893-1897). Πολλές επιχειρήσεις έκλεισαν αλλά κι ένας αριθμός μπόρεσε να αναπτυχθεί στις αρχές του 20ού αιώνα. Κλείνοντας τον 19^ο αιώνα ας δούμε και το «μεγάλο» βήμα της «τρελής δεκαετίας» του Τρικούπη.

Το Σιδηροδρομικό δίκτυο

Το 1882 ο Χ. Τρικούπης θα υπογράψει οριστικές συμβάσεις για τρία δίκτυα (Θεσσαλίας, Πελοποννήσου και Αττικής). Με τις συμβάσεις όμως εισάγεται ένα νέο δεδομένο για τα δυο πρώτα δίκτυα: το πλάτος των γραμμών ορίζεται σε 1 μέτρο αντί 1,43μ. (διεθνής διάσταση). Έτσι, στη ζωρή και ευρύτατη συζήτηση στη Βουλή 20,24 και 25/5/1882 παρακολουθούμε τη σχετική διαμάχη:

Ο Α. Κουμουνδούρος πιστεύει ότι η γραμμή Αθηνών – Πατρών «πρέπει να είναι ευρεία, διότι θέλει είσθε δρόμος διεθνής και μεταφοράς εμπορευμάτων» γιατί ελπίζει σε επέκταση της γραμμής προς Μεσολόγγι, Άρτα, Ιωάννινα, Αυλώνα και Μπρίντζι.

Ο Γ. Ζηνόπουλος θεωρεί την Πάτρα το πλησιέστερο λιμάνι της χώρας προς την Ευρώπη (Τεργέστη, Μπρίντζι, Μασσαλία) και τη γραμμή Αθηνών – Πατρών ως προέκταση της γραμμής Αθήνας – Λαρίσης και επομένως με διεθνή χαρακτήρα. Και συμπληρώνει ότι διαφορετικά «δεν είναι της απολύτου ανάγκης η δια ξηράς συγκοινωνία, όπου η δια θαλάσσης είναι συχνή, ταχεία και εύκολος».

Ο Λ. Δεληγεώργης πιστεύει ότι «εκ Βρεντησιού εις Πάτρας θα μεταβαίνωσι πολλοί επιβάται και ίσως θα μεταφέρονται και τα εμπορεύματα εκείνα, τα οποία θέλουσι ταχύτητα», για να καταλήξει ότι

τουλάχιστον οι βασικές γραμμές πρέπει να γίνουν όπως οι διεθνείς (πλάτους 1,43μέτρα).

Οι θέσεις των διαφόρων τάσεων της πολιτικής εξουσίας στο σιδηροδρομικό πρόβλημα αποτελούν συγκεκριμένη έκφραση της αντίληψης τους για τις δυνατότητες της χώρας. Το δίκτυο που προτείνει ο Κουμουνδούρος, διεθνές και ακτινωτό από την πρωτεύουσα προς τα ακραία λιμάνια, υποφέρει από τη αντίληψη ότι ο πλούτος και η ανάπτυξη θα έρθουν απ' έξω. Θα γίνουμε φυσική γέφυρα μεταξύ Ανατολής και Δύσης με άμεσες και έμμεσες ωφέλειες. Ο Τρικούπης πιο ρεαλιστής θέλει την ταχύτερη δημιουργία, σε 4 - 5 χρόνια, σιδηροδρομικού δικτύου για να πετύχει την πολιτική ενοποίηση της χώρας, τη διεύρυνση της εσωτερικής αγοράς και την πρόσκληση προς τα κεφάλαια για να αναπτύξουν δραστηριότητα με βάση τη διευρυνόμενη αγορά.

Η άποψη του Τρικούπη θα επιβληθεί, δεν θα επιτευχθούν όμως οι στόχοι και οι ελπίδες του.

Στις 17.10.1882 ιδρύεται η ΑΕ ΣΠΑΠ στην οποία η Γενική Πιστωτική Τράπεζα, που ανέλαβε την κατασκευή της γραμμής Πειραιώς - Πατρών, παραχωρεί τα δικαιώματα της. Τον Νοέμβριο του ίδιου χρόνου αρχίζει η κατασκευή. Το 1902 τελειώνει το δίκτυο της Πελοποννήσου, αφού ματαιώνονται οι γραμμές Καλάβρυτα - Τρίπολη, Ολύμπια - Καρύταινα και της Ν. Πελοποννήσου.

Η μεταφορά της σταφίδας είναι για το δίκτυο της Πελοποννήσου το κύριο εμπόρευμα. Η καταστροφή σημαντικού μέρους της σταφιδικής παραγωγής το 1892 και το 1902, αντανakλά άμεσα στον περιορισμό της διακίνησης εμπορευμάτων.

Τελικά όμως σιδηροδρομική προσπάθεια και βιομηχανικό ξέσπασμα δεν θα συμπορευτούν, μάλιστα, οι δυνατότητες κερδοσκοπίας που προσφέρει ο όγκος των σιδηροδρομικών επενδύσεων προσανατολίζουν τα διαθέσιμα εσωτερικά και διεθνή κεφάλαια δυσμενώς για τη βιομηχανία.

Ο Δειλός Αστισμός – Νέες Βιομηχανίες

Ο αστικός πληθυσμός αυξάνει. Η διανομή των εθνικών γαιών, μεταξύ 1871 και 1911, συμβάλλει στο σχηματισμό μιας κατηγορίας μικρών και μέσων γαιοκτημόνων. Η σχετική μεγέθυνση της βιομηχανίας δυναμώνει τους εργαζόμενους σαν σύνολο. Πρώτο στοιχείο των παραπάνω στάθηκε η πόλωση των πολιτικών δυνάμεων στο τέλος του 19^{ου} αιώνα. Οι συνεχείς χρεοκοπίες, οι αποτυχίες της εθνικής πολιτικής και προπάντων η ήττα του 1897 έκαναν έκδηλη την ανάγκη μιας μεταρρύθμισης της πολιτικής σκηνής. Η επανάσταση του 1909 έδωσε τη λύση καλώντας στην Ελλάδα τον Βενιζέλο, που εγκαθίδρυσε το «Κράτος Δικαίου».

Στην περίοδο αυτή (και με τους βαλκανικούς πολέμους) ο βιομηχανικός τομέας γνωρίζει κάποια ανάπτυξη, σχετική όμως. Ο Γεώργιος Παπανδρέου σε μια συνέντευξή του το 1914, πολύ νέος ακόμα, αναφέρθηκε στη μελλοντική εκβιομηχάνιση της χώρας, που περνούσε τώρα το προ-καπιταλιστικό στάδιο της ιστορίας της. Δηλαδή, ο αστικός μετασχηματισμός θεωρείται σαν ένα μελλοντικό και όχι ξεπερασμένο στάδιο της εξέλιξης της ελληνικής κοινωνίας.

Στις 24/12/1925 δημοσιεύεται το νέο δασμολόγιο και ενισχύονται σημαντικά οι υπάρχουσες μονάδες οινοπνευματωδών, σαπουνιού, ελαιουργίας και χημικών προϊόντων.

Σημαντική θέση στη βιομηχανική εξέλιξη αυτή την περίοδο κατέχει η κλωστοϋφαντουργία, ενισχυμένη σε πρώτες ύλες από τις νέες καλλιέργειες βαμβακιού, και η βιομηχανία μάλλινων πλεκτών και υφασμάτων.

Η ευημερία αυτή είναι φαινομενική και δεν εξυπηρετεί παρά μια μειοψηφία, γιατί βασίζεται κατά πρώτο λόγο, στο ξένο κεφάλαιο που εισάγεται μαζικά με τη μορφή δανείων και ελέγχει την οικονομία. Η διεθνής κρίση του 1929, η ραγδαία υποτίμηση του νομίσματος, το

χαμηλό επίπεδο των εργατικών ημερομισθίων και ο «προστατευτισμός» που χτυπά τους καταναλωτές, ογκώνουν ένα κύμα δυσαρέσκειας³.

Ενότητα Β'

Η Εργατική Νομοθεσία

Μέσα στα χρόνια 1911-1914 η κυβέρνηση Βενιζέλου υπόβαλε στη Βουλή μια σειρά νομοσχέδια, που άμεσα και έμμεσα αποβλέπανε στην προστασία των εργαζομένων. Τα νομοσχέδια αυτά ψηφίστηκαν κι αποτελέσανε την εργατική την εργατική νομοθεσία, που με συμπληρώσεις και τροποποιήσεις ισχύει ως τα σήμερα.

Ας δούμε τώρα κάτω από ποιες συνθήκες εργάζονταν οι Έλληνες εργάτες στα χρόνια 1900-1910.

Απ' όσες πληροφορίες έχουμε βγαίνει πως οι συνθήκες αυτές ήταν πάρα πολύ σκληρές. Πρώτα πρώτα τα μεροκάματα που πλήρωναν οι εργοδότες στους εργάτες ήταν κυριολεκτικά μεροκάματα πείνας. Έπειτα οι ώρες δουλειάς ξεπερνούσαν τις δώδεκα και πολλές φορές και τις δεκατρείς. Κανένα μέτρο δεν παίρνονταν για την υγεία των εργαζομένων και την προστασία τους από δυστυχήματα κι ατυχήματα πάνω στη δουλειά τους. Τα εργοστάσια, ασύδοτα, παίρνανε στη δουλειά γυναίκες κι ανήλικα παιδιά για ένα ξεροκάματο.

Γι' αυτό από το 1894, οι σοσιαλιστές Καλλέργης, Δρακούλης και άλλοι, με υπομνήματα τους στις κυβερνήσεις, ζητούσαν να ψηφιστούν νόμοι προστατευτικοί για τους εργάτες. Επίσης και στις σοσιαλιστικές εφημερίδες της εποχής εκείνης γράφονταν άρθρα, που υποστήριζαν πως πρέπει να γίνουν ορισμένες κοινωνικές μεταρρυθμίσεις για την καλύτερευση της θέσης των εργαζομένων.

Όμως οι διαμαρτυρίες και τα υπομνήματα των σοσιαλιστών ήταν «φωνή βοώντος εν τη έρημο». Η κατάσταση των εργατών όχι μονάχα δεν καλυτέρευε, αλλά ολοένα και χειροτέρευε.

³ «Λεύκωμα Αχαϊκής Βιομηχανίας 1840-1940», Εκδόσεις Επιστημονικό Πάρκο Πατρών, Σελ. 9, 11-21.

Στην Πάτρα το 1906, οι εργάτες που ήταν οργανωμένοι στον Εργατικό Σύνδεσμο πήραν την πρωτοβουλία να στείλουν υπομνήματα στη Βουλή και να ζητήσουν συμπαράσταση για μια αλλαγή στις συνθήκες κάτω από τις οποίες δούλευαν και μια στοιχειώδη αναπροσαρμογή των χαμηλών μεροκάματων.

Ο νομικός σύμβουλος του Εργατικού Συνδέσμου της Πάτρας *Γ. Μουρίκης* άρχισε τότε να αλληλογραφεί με διάφορους βουλευτές και πολιτευόμενους και να συγκεντρώνει στοιχεία για τις συνθήκες δουλειάς σε διάφορα εργοστάσια.

Τα στοιχεία αυτά που δίνουν πραγματικά μια ανάγλυφη εικόνα των συνθηκών, κάτω από τις οποίες δούλευαν οι εργάτες στην Πάτρα και λίγο πολύ και στις άλλες πόλεις, περιλαμβάνοντα σε μια έκθεση που δημοσιεύτηκε και κυκλοφόρησε τότε σε φυλλάδια.

ΤΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

«Εργατικός Σύνδεσμος Πατρών

Προς τον κ. Γεώργιον Μουρίκη, δικηγόρον

Ενταύθα

Απαντώντας εις το υπό χρονολογίαν 23 Αυγούστου ε. ε. έγγραφον υμών. . . σας αποσιέλλομεν όσας ηδυνήθημεν εξ αυτών να συλλέξωμεν (πληροφορίας)...

Αρτοποιεία και μανεστροποιεία. Εργάζονται εν αυτοίς περί τους 600. Ημερομίσθιων κατά μέσον όρον εργάσιμου ημέρας δρχ. 3. Ωραι εργασίας 11- 12.

Εργοστάσια υφαντουργίας και νηματουργίας. Υπάρχουσιν ενταύθα του κ. Αργ. Αποσκίτου και έτερον μικρόν. Εν τω πρώτω εργάζονται κυρίως 100 εργάτιδες., άγαμοι και έγγαμοι, ηλικίας από 10 ετών μέχρι 45. Λαμβάνουν ημερομίσθιων από 30 λεπτών μέχρι 1.80 τας εργασίμους ημέρα. Εργάσιμοι ώραι ημερισίως 13.5. πληρωμή εβδομαδιαία.

Εργοστάσια μηχανουργίας. Υπάρχουσι δύο, εν οίς εργάζονται μέχρι 15 εργάται. Ημερομίσθιων κατά μέσο όρον δρχ. 3 μόνον τας εργασίμους ημέρας. Τα εργαζόμενα παιδιά δε 50 λεπτά κάθε εβδομάδα!, αλλά δε 50 – 70 λεπτά ημερισίως. Η εργασία είναι επίπονος και επικίνδυνος εις την υγείαν των εργατών, ιδία των παιδών.

Ωραι εργάσιμοι πλέον των 12. Συνηθέστατα εργάζονται και την νύκτα και ιδία τας παραμονάς των εορτών και Κυριακών, δια προσθήκης εν τω ποσώ του ημερισθίου ολίγων κερματίων επί πλέον.

Σταφιδοκαθαριστήρια. Εν αυτοίς εργάζονται μόνον κατά την εποχή της σταφίδος περί τας 700 εργάτιδες με ημερομίσθιον κατά μέσο όρον δρχ. 1.50 και 500 εργάται αναμίζ με ε ημερομίσθιον κατά μέσον όρον δρχ. 3.50. ηλικία αυτών από 12 ετών και άνω. Ωραι εργασίας 13. Ημέραι εργασίας ετησίως από 120 – 150. Πληρωμή εβδομαδιαίως.

Εργοστάσια ξυλουργίας . Υπάρχουσιν ενταύθα κυρίως τα εξής :

α) Αδελφών Τασοπούλων, εις δε εργάζονται κατά μεν τον χειμώνα μέχρις 80, κατά δε το θέρος ο αριθμός ανέρχεται μέχρις 150. β) Ιωάννη Μαμάκη, εις δε κατά τον χειμώνα μέχρις 100, κατά δε το θέρος 200. γ) Γεωργίου Παπανικολάου, εις δε εργάζονται κατά μεν τον χειμώνα μέχρις 80, κατά δε το θέρος μέχρις 150. δ) Αθανασίου Σταύρου, όπερ το θέρος ίδια εργάζεται με το πολύ 20 εργάτας.

Οι εργάται ούτοι κατά την ηλικία ποικίλλουν μέρος αυτών, το ολιγότερον μέχρι 30, είναι ηλικίας 10 – 11. Οι λοιποί είναι ηλικίας από 15 – 60. Το ήμισυ του αριθμού ολοκλήρου είναι έγγαμοι και εκ των αγάμων το πλείστον διατηρεί και συντηρεί οικογένεια, κατά το μέσον όρον εκ 3 ή 4 προσώπων. Ο αριθμός ούτος διαιπάται κατ' ιδίαν εις οικίσκους πενιχρούς μακράν των εργασιών, εις τρόπον ώστε είναι ανάγκη να εγείρονται μιαν ώραν ενωρίτερον της συνήθους δια την έναρξιν της εργασίας των και να μεταβαίνουν πάλιν μετά ημίσειαν τουλάχιστον ώραν εις τους οίκους των προς ανάπαυσιν. Κατά μέσον όρον το ελάχιστο όριον της εργασίας και δια α παιδιά είναι 12 ώραι. Λαμβάνουν ημερομίσθιον κατά μέσον όρον δρχ. 3.50, εξαιρουμένων των παιδων, ών το ανώτατον όριον είναι 1.20 και το κατώτατων όριον 70 λεπτά. Ουδεμία βοήθεια παρέχεται κατά την ασθένειαν των. Εκείνο το οποίον εξαιρετικώς εκ φιλανθρωπίας δύναται να γίνει συνίσταται στο εξής : ο εργοστασιάρχης δίδει λόγω δανείου μέχρι 15 δραχμάς εις τον ασθενήσαντα εργάτην, ας κρατεί τμηματικώς κάθε εβδομάδα ευθύς ως αναλάβη μετά την ασθευία του την εργασίαν, ήτις είναι όμοια της προηγούμενης. Κατά το διάστημα δε της ασθευίας δεν πληρώνεται ο εργάτης, ούτε ο ιατρός αποστέλλεται, ούτε φάρμακα χορηγούνται εκ μέρος του εργοστασιάρχου. Η πληρωμή του ημερομισθίου γίνεται εβδομαδιαίως. Είναι δε τόσοσν γλίσχρων, ώστε δεν επαρκεί να ζήση μόνος του ο εργάτης με αυτό. Εάν έχει οικογένειαν, εάν ασθενήσει, εάν ελλείψει εργασίας, μένει, ως συνήθως άεργος και επί μιαν εβδομάδα, πως συντηρείται είναι ευνόητων. Αυτή είναι η απελπιστική θέσης του Έλληνος εργάτου, ην θα εννοήσετε όταν σας παραθέσωμεν το πόρισμα δυο εργατών ενός εργοστασιού. Ο εις εξ αυτών ελάμβανεν ημερομισθίων ημερομισθιον 3 δραχμάς καθ' έκαστη

εργάσιμων ημερών, ο δε έτερος 4.50. Αμφότεροι έκαμαν υπολογισμών και είδον ότι κατά μέσον όρον ετησίως ο μεν πρώτος είχε μόνον δρχ. 1.30 ημερησίως, ο δε δεύτερος 1.60...

Εν Πάτραις 8 Σεπτεμβρίου 1906

Ο Πρόεδρος
Δ. Π. Μάργαρης

Ο Διευθυντής του Γραφείου
Γ. Δ. Ευσταθίου».

Οι οργανωμένοι εργάτες της Πάτρας ήταν φυσικό ν' αποτανθούν και στον πατρινό Δ. Γούναρη, που τότε ήταν βουλευτής και έκανε τον φιλεργάτη. Του στείλανε λοιπόν ένα υπόμνημα, με όλα τα στοιχεία που είχαν συγκεντρώσει, και τον παρακαλούσαν να ενδιαφερθεί και να πρωτοστατήσει για να τον ψηφιστούν από τη Βουλή προστατευτικοί εργατικοί νόμοι. Ο Γούναρης, που στα χρόνια αυτά την κομματική του δύναμη τη στήριζε στα μικροαστικά στρώματα και στους εργάτες της Πάτρας, προσποιήθηκε πως ενδιαφερόταν για την εργατική τάξη. Ο Γούναρης όμως, ύστερα από το 1914, όταν έγινε αρχηγός κόμματος και πρωθυπουργός, όχι μόνο ξέχασε το φιλεργατισμό του, αλλά εξελίχτηκε και σε διώκτη της εργατικής τάξης.

Αλλά και στα χρόνια 1910 - 1912, όπως μαθαίνουμε από υπομνήματα που στείλανε στη Βουλή οι οργανωμένοι εργάτες της Αθήνας και του Πειραιά, οι συνθήκες εργασίας ήταν οι ίδιες, όπως και στην περίοδο 1900 - 1906.

Το υπόμνημα του Εργατικού Κέντρου της Αθήνας, που συντάχτηκε έπειτα από προσεχτική έρευνα για τους όρους εργασίας στους διάφορους κλάδους της βιομηχανίας και της βιοτεχνίας και υποβλήθηκε στη Διπλή Βουλή το 1911, μαζί με άλλα, μας δίνει αναλυτικά και λεπτομερειακά και τις πιο κάτω αξιόλογες πληροφορίες για την Υγιεινή και την Ασφάλεια:

ΤΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

A. Βιομηχανία του βιβλίου και του τύπου

«Οι εργάται των βιομηχανιών τούτων : στοιχειοθέται τυπογράφοι, πιεσται, στοιχειοκῦται, λιθογράφοι, τοιγκογράφοι, βιβλιοδέται, ανερχόμενοι εις 1500 περίπου, κατά την στατιστικὴν της απογραφῆς του πληθυσμοῦ του 1907, εργάζονται υπό τας ἐπόμενας συνθήκας :

Υγιεινή και ασφάλεια. Εἶναι γνωστό ὅτι δια την τυπογραφικὴν τέχνην χρειάζεται διπὴ ἐνέργεια, σωματικὴ και πνευματικὴν, ἣτις ἐξαντλεῖ τον τυπογράφον εργάτην. Τα τυπογραφικὰ στοιχεῖα ἀφ' ἐτέρου, μετὰ των οποίων οι τυπογράφοι διατελοῦν εις διαρκὴ και ἄμεσον ἐπαφῇ, συνιστάμενα ἐκ μολύβδου και αντιμονίου, ἀμφοτέρων δηλητηριωδεσάτων ουσιῶν, ἐπιδρῶσιν ἐπιβλαβῶς και πολλάκις θανατηφόρως ἐπὶ της υγείας των τυπογράφων. Κρούσματα μολυβδιᾶσεως και δηλητηριάσεως δι' αντιμονίου καθημερινῶς σημειῶνονται εις την τάξιν των, την οποίαν μαστίζει κυριολεκτικῶς ἡ ἀνθρωποφθόρος φυματίωσης. Ὄχροι και κίτρινοι, ὀρθιοι ἀπὸ πρωίας μέχρι ἐσπέρας, ὡς ἐπὶ το πλείστον μέσα εις τρώγλας και καταγῶγια, εις ἀτμοσφαῖραν ἀπόζουσαν κυριολεκτικῶς και κεκορεσμένην ἀπὸ ἀέρια δηλητηριώδη, κακῶς δε διαιτώμενοι, λόγω ἀθλίων συνθηκῶν περί την πληρωμὴν, ἐξαντλοῦμενοι σωματικῶς και διανοητικῶς, διεξάγουσιν κατ' ἐξοχὴν ὑπὲρ πάσαν ἄλλην ἐργατικὴν τάξιν ἀπεγνωσμένων τον προς τον θάνατο ἀγῶνα.

Ἀρκεῖ να σημειωθῆί ὅτι, κατὰ στατιστικὴν της ἡμετέρας *Ἀλληλοβοηθητικῆς Ἀδελφότητος των Τυπογράφων*, ἐπὶ 650 εργατῶν τυπογράφων, εργαζόμενων ἐν Αθήναις, ἀπεβίωσαν κατὰ την τελευταίαν 15ετίαν : 75 ἐκ φυματίωσης των πνευμόνων και του λάρυγγος, 3 ἐξ ἀποπληξίας, 2 ἐξ ἄλλων νόσων και 1 μόνον ἐκ του γήρατος!

Μέσα εις τας Αθήνας, την πρωτεύουσαν του ἐλευθέρου βασιλείου, μόλις ἀριθμοῦνται δυο ἢ τρία τυπογραφικὰ καταστήματα, λειτουργοῦντα κατὰ το μᾶλλον και ἥτιον ὑπὸ τους ὅρους της υγιεινῆς. Τα ἄλλα οὐδὲ τρώγλαι ἐπιτρέπεται να ονομασθῶν ὅπως εἶναι, σκοτεινά, ἀνήλια,

στενάχωρα, μηδόλως αεριζόμενα. Μέσα εις αυτά εργάζονται ως επί το πολύ οι τυπογράφοι, διπλάσιοι τον αριθμόν, αφ' όσους δύναται να περιλάβη εκάστη τοιαύτη τρώγλη. Ενώ η υγιεινή υπαγορεύει την εγκατάστασιν των τυπογραφικών εργοστασίων εις οικήματα ευάερα και ευρύχωρα, ώστε οι εργάτες να ευρίσκονται εις ανάλογους αποστάσεις, και τοιουτοτρόπως ν' αναλογούν δι' έκαστον εξ αυτών 10 κυβικά μέτρα αέρος κατ' ελάχιστον».

Β. Καπνεργοστάσια

«Οι καπνεργάται, σιγαροποιοί, ουσκευασταί και λοιποί εργάτες εις τα καπνεργοστάσια του Κράτους είναι 3300 περίπου, κατά την στατιστικήν απογραφή του 1907 και τας πληροφορίες των διαφόρων σωματείων των καπνεργατών και σιγαροποιών.

Υγιεινή και Ασφάλεια. Σχεδόν όλα τα καπνεργοστάσια του Κράτους είναι εγκαταστημένα, ως γνωστόν εις ιδιωτικά καταστήματα υπό' ενοικίων. Υγρά, ανήλια, σκοτεινά, βρωμερά σχεδόν όλα, μηδέ του των Αθηνών εξαιρούμενου, εστερημένα φωτός και αερισμού, με ξύλινα πατώματα, υποσκάπτουν λαθραίως, αλλά ασφαλώς την υγείαν των εργατών. Οι καπνεργάται ένεκα τούτων υπόκεινται εις πλείστα νοσήματα και ιδίως εις φυματίωσιν, από την οποίαν αποθνήσκει ικανός αριθμός εκ τούτων κατ' έτος».

Γ. Χημικαί και αποστακτικαί βιομηχανίαι

«Εις την κατηγορίαν αυτήν υπάγονται οι εργάται επιχειρήσεων παραγωγής αεριοφωτός, οινοπνευματοποιείων, οινοποιείων, ελαιουργείων, σαπυνοποιών, εργοστασίων τσιμέντου, πυριτιδοποιείων, εργοστασίων χημικών και εκρηκτικών υλών κλπ.

Υγιεινή και Ασφάλεια. Εις τα πλείστα των εργοστασίων τούτων ο αερισμός είναι καλός, και επαρκεί το ποσόν αναπνεύσιμου αέρος κατά εργάτην, διότι τα εργοστάσια ταύτα, ανήκοντα εις εταιρείας ή κεφαλαιούχους μεγάλους, ή ειδικούς, μελετώντας τα της οργανώσεως ομοίων εργοστασίων εις ξένα κράτη, εκτίσθησαν ειδικώς κατά την

τελευταίαν δεκαετίαν, επαίτη βάσει αρτίων υποδειγμάτων. Ατυχώς όμως, ένεκα της ελλείψεως νομοθετικής προνοίας και διοικητικής επιβλέψεως, οι όροι ασφαλείας των εν τοις εργοστασίοις τούτοις εργαζομένων είναι δυσμενέστατοι ως επί το πολύ.

Γνωστό είναι ότι πάσαι αι εργατικά νομοθεσία των ξένων κρατών προνοούν ειδικώς περί των βιομηχανικών τούτων καταστημάτων, διαιρούν αυτά κατά κλάσεις (etablissemens classes) και τάσσουν ειδικούς όρους εσωτερικής λειτουργίας, προς αποτροπήν των συναφών με τα είδη ταύτα των επιχειρήσεων κινδύνων του εργαζομένου προσωπικού (εκρήξεις) κλπ. Παρ' ήμιν καμία πρόνοια, καμμία μελέτη ακόμη περί τούτων, δια τούτο και τα δυστυχήματα είναι συχνότητα και οι ακρωτηριασμοί συχνοί, και οι θάνατοι όχι σπάνιοι».

Δ. Βιομηχανία και βιοτεχνία των μετάλλων

«Κατατάσσονται εις την κατηγορίαν αυτή οι εργάται σιδηρουργοί, χαλκουργοί, ορειχαλκουργοί, λευκοσιδηρουργοί, πλαστιγγοποιοί, καρφοβελονοποιοί, κατασκευασταί εργαλείων βιομηχανικών, γεωργικών κλπ.

Υγιεινή και Ασφάλεια. Ουδείς όρος υγιεινής, ουδεμία πρόνοια υπέρ ασφαλείας της ζωής και της υγείας και της σωματικής ακεραιότητας των εργατών τούτων υπάρχει. Και εις υπερκόπωσιν υποβάλλονται ούτοι και κινδύνους, ιδίως σωματικών βλαβών, υφίστανται, χωρίς καμμίαν περί του μέλλοντος αυτών πρόνοιαν».

Ε. Μεταλλεία – λατομεία – ορυχεία

«Κατά την στατιστικήν της επιθεωρήσεως των μεταλλείων του Κράτους του έτους 1909, εις 44 μεταλλεία, μεταλλουργεία και λατομεία, λειτουργούντα καθ' όλην την Ελλάδα, απασχολούνται εν όλο 11.274 εργάται, εξ ων υπογείως μεν 5.040, υπαιθρίως δε 5.301(εκ τούτων 309 είναι γυναίκες).

Υγιεινή και ασφάλεια. Αι μεταλλευτικά εργασία, διεξαγόμενα ως επί το πλείστον εις υπόγειους στοάς, υπό συνθήκας ολωσδιόλου ανθυγιεινής, πολλούς εργάτας οδηγούν εις τον Άδην κατ' έτος, τους μεν

εξ ασφυξίας αποθνήσκοντας, του δε υπό κωμάτων και λίθων εκ των ορόφων καταπιπτόντων φονευμένους.

Αι εταιρείαι, εις το συμφέρον αυτών και μόνον αποβλέπουσα, δεν φροντίζουν δια την σύμφωνος προς τους κανόνας της τέχνης και ασφάλειας κατασκευήν των υπονόμων, ένεκα δε τούτου ο δυστυχής εργάτης κάθε στιγμήν βλέπει τον πέλεκυν του χάρου επικρεμάνενον επί της κεφαλής του. Εν τούτοις υπέρ των εργατών της κατηγορίας αυτής ελήφθη νομοθετική μέριμνα δια του νόμου ΒΩΜΑ' του 1901 «περί περιθάλψεως των εν τοις μεταλλείοις και μεταλλουργείοις παθόντων και των οικογενειών αυτών», όστις αποτελεί ένα των τριών νόμων περί ασφάλειας ζωής εργατών εν Ελλάδι.

Η Αγγλική Εταιρεία Διονύσου κρατεί 2% επί του ημερομισθίου των εργατών της ως ασφάλιστρα περιθάλψεως, αλλά ούτε νοσοκομείο συντηρεί, ούτε φάρμακα παρέχει. Η ίδια εταιρεία δια την μεταφοράν των μαρμάρων έχει εν λειτουργία ηλεκτροκίνητα μηχανήματα (μπίγες), δεν έχει όμως μηχανικόν δια την επιβλέψιν της λειτουργίας των και την πρόληψιν δυστυχημάτων, ουδεμία δ' επιθεώρησις έγινε μέχρι τούδε των εγκαταστάσεων της από τους αρμοδίους.

Η στατιστικήν των θυμάτων των εργασιών τούτων κατά το 1909 είναι η εξής: φονευθέντες 14, πληγωθέντες 174. Αναλογία δυστυχημάτων επί 1000 εργατών ημερησίως: θάνατοι 1,490 , τραύματα 3,764».

Z. Δερμάτων βιομηχανία

«Ενταύθα περιλαμβάνεται η βυρσοδεψική, η οποία είναι μια από τας ισχυρότατος βιομηχανίας του τόπου, ακμάζουσα εν Αθήναις και Σύρο ιδίως, παρεπόμενος δε αι συναφείς βιοτεχνίαι του δέρματος (εργαστήρια δερματινών ειδών, ειδών ταξιδιού κλπ.)

Υγιεινή και ασφάλεια. Οι όροι της υγιεινής των βυρσοδεψείων είναι φρικώδεις. Αληθινά εργαστήρια θανάτου μπορούν να ονομασθούν τα εργοστάσια αυτά , διότι μέσα εις αυτά οι εργάται εισέρχονται ακμαίοι, σφριγηλοί, φαιδροί και μετά πινά έτη εξέρχονται κυρτωμένοι, ασθενικοί, φθισιώντες. Αιτία τούτων είναι και το είδος της εργασίας και οι τεχνικοί όροι υπό τους οποίους οι εργοστασιάρχαι εργάζονται, ακολουθούντες τας

μεθόδους, τας οποίας η παράδοσης κληροδοτεί από γενεάς εις γενεάν, αρκούμενοι δε εις τα κολοσσιαία άλλως κέρδη, τα οποία αποκομίζονται εκ της εργασίας, και μη μεριμνώντας περί καμιάς βελτιώσεως.

Οι εργάται υποχρεώνονται να διημερεύουν βουτηγμένοι εις τα νερά, εντός των οποίων επεξεργάζονται τα δέρματα, και είναι διαρκώς εκτεθειμένοι εις δολοφόνα ρεύματα αέρος, (αναγκαία δια την εργασίαν), ένεκα των οποίων υφίστανται συχνάς προσβολάς πλευρίτιδων η πνευμονιών, αι οποίαι καταλήγουν πολλάκις εις φθίσιν, εκτός τούτων το ήμισυ και πλέον των εργατών πάσχει εκ χρονίων ρευματισμών ένεκα της υγρασίας.

Ασφάλεια ζωής δια τους εργάτας βυρσοδέψας δεν υπάρχει, μολονότι τόσοι και τόσοι κίνδυνοι περιβάλλουν αυτούς. Ως προς τους εργάτας των βιοτεχνιών του δέρματος, παρατηρούμεν ότι ούτοι εργάζονται συνήθως εις πνιγηρά διαμερίσματα, πατάρια, μεσοπατώματα ή υπόγεια, σκοτεινά κατά κανόνα ή φωτιζόμενα δια τεχνητού φωτός ημέραν και νύκτα».

Η. Κλωστήρια – υφαντήρια – πλεκτήρια

«Περιλαμβάνονται εις την τάξιν αυτήν οι εργάται των βαμβακοκλωστηρίων, μεταξοκλωστηρίων, υφαντηρίων, πλεκτηρίων, φανελοποιείων. Το πλείστον των εργατών τούτων είναι γυναίκες, ανήλικοι και ενήλικοι, στατιστική δεν υπάρχει, επομένως δεν ειξεύρομεν πόσαι εξ αυτών είναι άγαμοι.

Υγιεινή και ασφάλεια. Και εις τας βιομηχανίας ταύτας δεν υπάρχει καμία επίβλεψης εκ μέρους της πολιτείας, επομένως οι υγιεινοί όροι και η ασφάλεια των εργατών και εργατίδων είναι ανατεθειμένα εις την φιλαλληλίαν και τας ανθρωπιστικάς αρχάς των εργοδοτών, οι οποίοι, μολονότι πολυτάλαντοι και παχύτατα κέρδη από τον ιδρώτα των εργατών των θησαυρίζοντες, δεν εσκέφθησαν ποτέ δια την υγείαν και την ζωήν και την ασφάλειαν των ανθρωπίνων όντων, τα οποία εξυπηρετούν τα συμφέροντα των, μόλις αποζώντας οικτρός από το ημερομίσθιον.

Προ έτους μάλιστα εις εργοστάσιων φανελλοποιίας κατηγγέλη ότι εφονεύθη υπό μηχανήματος νεαρά εργάτια, αλλά δεν εγνώσθη το

αποτελεσμα των ενεργειών της διοικητικής αρχής επί των αιτιών του δυστυχήματος».

Ο Ε. Βενιζέλος, αντιμετωπίζοντας από τη μια μεριά τα παλιά κόμματα και την Αυλή, που τον αντιπολιτευόταν, και με συκοφαντικά ακόμα μέσα, και από την άλλη επηρεασμένος από τους κοινωνιολόγους, που αποτελέσανε το πολιτικό του επιτελείο, υιοθέτησε σε πολλά σημεία τα αιτήματα των εργατών και ανέθεσε στο Θεοδωρόπουλο και στους κοινωνιολόγους να συντάξουν τα «εργατικά νομοσχέδια», που παρ' όλη την αντίδραση των εργοδοτών και προπάντων των βιομηχάνων, ψηφίστηκαν από την Βουλή.

Ο Βενιζέλος δεν ήταν φυσικά φιλεργάτης, αλλά για να μπορέσει να στερεώσει την πολιτική του επιρροή, ήταν αναγκασμένος να στηριχτεί στις λαϊκές μάζες. Γι αυτό παρουσιάστηκε σαν φιλεργάτης και φιλαγρότης. Το κόμμα των Φιλελευθέρων, στα χρόνια 1910 -1912, ήταν νέο και δεν είχε ακόμα γερές ρίζες. Ο Βενιζέλος, μελετώντας τα εκλογικά αποτελέσματα, είδε πως ψηφίζοταν από τους μικροαστούς και τους εργάτες, ενώ οι αγρότες της Αττικής και του Πελοποννήσου, σε μεγάλη αναλογία, τον καταψήφισαν. Έπειτα έβλεπε τι γινόταν και στην Ευρώπη όπου οι εργάτες κάθε τόσο ξεσηκώνονταν και διεκδικούσαν τα δικαιώματά τους με απεργίες, και ακόμα αντιπροσωπεύονταν και στις Βουλές. Εξόν όμως από το κομματικό συμφέρον, ο Βενιζέλος δεν μπορούσε να παραβλέψει και την πίεση της εργατικής τάξης, που από το 1910 και μετά οργάνωνε στον Πειραιά, στον Βόλο, στην Πάτρα και στην Αθήνα μεγάλες απεργίες, που μερικές από αυτές είχαν πάρει επαναστατική μορφή.

Γι αυτό, όταν οι εργοδότες ζήτησαν να μην ψηφιστούν τα εργατικά νομοσχέδια ο Βενιζέλος τους απάντησε : «Κύριοι, αν δεν κάνουμε σήμερα τας νομίμους υποχωρήσεις εις τους εργαζόμενους, αύριο θα μας πάρουν με επανάσταση πολλά περισσότερα».

Την αντίδραση και την πολεμική των εργοδοτών τη εκμεταλλεύτηκαν όχι μόνο οι αρχηγοί των παλαιών κομμάτων, αλλά και αυτός ακόμα ο Γούναρης, που όπως είδαμε, από το 1902 έκανε τον φιλεργάτη.

Κατηγόρησε τον Βενιζέλο πως με την φιλεργατική πολιτική του ζημιώνει το δημόσιο ταμείο, με τον ισχυρισμό πως ο φιλεργατισμός γίνεται με έξοδα του λαού και επιβαρύνονται οι καταναλωτές.

Δεν ήταν όμως μόνο οι παλαιοκομματικοί που κατάκριναν το Βενιζέλο. Ακόμα και αυτοί που λέγονταν σοσιαλιστές δημοσίεψαν άρθρα αποδοκιμάζοντας το φιλεργατισμό του Βενιζέλου. Κυρίως ο Α. Βαμβέστος, με το ψευδώνυμο Α. Τρανός, πολέμησε την εργατική νομοθεσία σε μια σειρά άρθρα του στο περιοδικό *Νουμάς*.

Για να στηρίξει μάλιστα την πολεμική του αυτή, θύμισε και τα λόγια του Μαρξ, πως *«κοινωνική νομοθεσία που δημιουργείται προτού η εργατική τάξη ωριμάσει και πάρει ταξική συνείδηση, προτού δηλαδή νοιώσει την ανάγκη της νομοθεσίας αυτής ή είναι επιζήμια ή μένει χαρτί άγραφο.»*

Ούτε όμως ο Βαμβέστος, ούτε και οι άλλοι σοσιαλιστές που πολέμησαν τα εργατικά νομοσχέδια είχαν δίκιο, γιατί, όπως είδαμε, ο Βενιζέλος αναγκάστηκε να εισηγηθεί τα πιο πάνω νομοσχέδια κάτω από την πίεση της εργατικής τάξης, που με τις απεργίες της έδειξε πως ήταν αποφασισμένη να διεκδικήσει τα δικαιώματά της. Γι αυτό, και όταν ψηφίστηκαν τα εργατικά νομοσχέδια, οι εργάτες δεν επαναπαύτηκαν, αλλά συνέχισαν τους απεργιακούς αγώνες τους.

Την ψήφιση των πρώτων εργατικών νόμων και μάλιστα του νόμου της Κυριακής αργίας οι ιδιωτικοί υπάλληλοι, καθώς μας πληροφορούν οι εφημερίδες της εποχής εκείνης, την υποδέχτηκαν με ενθουσιασμό.

Αλλά και μετά από 15 ολόκληρα χρόνια από τότε, ο ανώτερος υπάλληλος της Κοινωνίας των Εθνών Tixier από επιτόπια έρευνα που έκανε διαπίστωσε πως η υγιεινή κατάσταση των Ελλήνων εργατών ήταν ελεεινή και πως η εργατική νομοθεσία δεν εφαρμοζότανε (*συνέντευξη του στην Ακρόπολιν σας 21 Απριλίου 1929*).

Βέβαια οι συνθήκες, κάτω από τις οποίες δούλευαν οι εργάτες, σιγά σιγά καλύτερευαν κάπως, όμως αυτό δεν οφείλεται τόσο στην ύπαρξη της εργατικής νομοθεσίας όσο στην αδιάκοπη πάλη των εργατών για την

περιφρούρηση των κεκτημένων δικαιωμάτων τους που ήταν αναγνωρισμένα με νόμο⁴.

⁴ «Ιστορία του Ελληνικού Εργατικού Κινήματος», Γιάννης Κορδάτος, Σελ. 206-209, 211, 215, 217-226, 228, 231-235.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2°

ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΗΜΕΡΑ

Μέσα στα χρόνια 1911-1914 η Κυβέρνηση Βενιζέλου υπέβαλε στην Βουλή μια σειρά νομοσχεδίων, που άμεσα και έμμεσα απέβλεπαν στην προστασία των εργαζομένων. Τα νομοσχέδια αυτά ψηφίστηκαν και αποτέλεσαν την εργατική νομοθεσία, που με συμπληρώσεις και τροποποιήσεις ισχύει ως και σήμερα. Πράγμα που έρχεται μετά από εβδομήντα χρόνια να τονίσει ο Γ. Γεννηματάς (Υπουργός Εργασίας του ΠΑ.ΣΟ.Κ.), στο Συνέδριο του Εργατικού Κέντρου της Αθήνας (1987) αναφερόμενος στον Νόμο 1568/85 για τις συνθήκες εργασίας.

Σε όλα τα μήκη και τα πλάτη και σ' όλες τις εποχές, κοινός τόπος των ανθρώπων υπήρξε η τάση τους να επιβιώσουν εξασφαλίζοντας τα μέσα που θα ικανοποιούσαν τις βιολογικές κυρίως ανάγκες τους. Η εργασία ήταν ο μόνος τρόπος που θα μπορούσε να συμβάλλει σημαντικά στο παραπάνω «αίτημα» των ανθρώπων. Ωστόσο, οι συνθήκες εργασίας που κυριαρχούσαν σε κάθε χώρο εργασίας διέφεραν κατά πολύ μεταξύ τους, γεγονός που δημιουργούσε προβλήματα στους εργαζόμενους.

Κάνοντας μια Ιστορική αναδρομή στον Ελλαδικό χώρο, χρειάζεται να αναφερθεί ότι οι υποχρεώσεις των εργοδοτών για την λήψη γενικών ή συγκεκριμένων μέτρων εργασίας ρυθμίστηκαν αρχικά με το ΓΠΛΔ' /1911 που διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 38 του εισαγωγικού Νόμου του Αστικού κώδικα όπως κωδικοποιήθηκε με το βασιλικό διάταγμα της 25^{ης} Αυγούστου 1920.

Στη συνέχεια, συμπληρώθηκε ο νόμος με το άρθρο 662 του Αστικού Κώδικα (αναγκαστικός νόμος 2250/1940 και σήμερα Προεδρικό Διάταγμα 456/1984). Ο νόμος αυτός καθόριζε ρητά τις υποχρεώσεις των εργοδοτών για την λήψη ασφαλείας των εργαζομένων σε ορισμένους κλάδους ή επαγγέλματα και σε ορισμένες συνθήκες εργασίας.

Ένα σημαντικό Διάταγμα είναι το γενικό Διάταγμα για το σύνολο της βιομηχανίας – βιοτεχνίας (14-3-1939) καθώς και το γενικό διάταγμα για

τις κατασκευές (οικοδομές και τεχνικά έργα 1981), όπως επίσης και διάφορες ρυθμίσεις για μέτρα ασφαλείας της υγιεινής των εργαζομένων.

Ενδεικτικά αναφέρεται : μεταφορικές ταινίες (1976), πιεστήρες (πρέσες 1978), συγκολλήσεις (1978), και παράλληλα για τις παραβάσεις των παραπάνω διατάξεων το άρθρο 3 του Β.Δ. της 25^{ης} Αυγούστου 1920, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 29 του νόμου 1346/1983 προβλέπει και ποινικές κυρώσεις σύμφωνα με το άρθρο 458 του Ποινικού Κώδικα (φυλάκιση έως 6 μήνες ή και χρηματικό πρόστιμο από 2.000. δρχ μέχρι 1.000.000 δρχ.) άρθρο 57 του Π.Κ. όπως τροποποιήθηκε με το Ν.Δ. 790/1970 και το άρθρο 9 του Ν. 663/1977).

Στις μέρες μας, για να καταπολεμήσει η πολιτεία μας το πρόβλημα αυτό, ψήφισε το νόμο 1568/1985, ο οποίος αποτελείται από 40 άρθρα. Στη συνέχεια παρουσιάζονται ορισμένα τμήματα από συγκεκριμένα άρθρα του νόμου αυτού, τα οποία αναφέρονται αποκλειστικά στη δημιουργία και την διατήρηση ανθρώπινων συνθηκών εργασίας σε οποιοδήποτε εργασιακό τομέα.

Σ' αυτό το σημείο, οφείλει να αναφερθεί ότι υπάρχουν όργανα βελτίωσης των συνθηκών εργασίας στην επιχείρηση. Ένα από αυτά τα όργανα είναι η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ & ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Ε.Υ.Α.Ε.). Οι εργαζόμενοι σε επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω από 50 άτομα, έχουν δικαίωμα να συνιστούν επιτροπή υγιεινής & ασφάλειας της εργασίας, αποτελούμενη από εκλεγμένους αντιπροσώπους τους στην επιχείρηση. Σε επιχειρήσεις που απασχολούν από 20 έως 50 άτομα, ορίζεται εκλεγμένος αντιπρόσωπος των εργαζομένων είναι για την επιτροπή υγιεινής & ασφάλειας της εργασίας. Η επιτροπή υγιεινής & ασφάλειας της εργασίας ή ο αντιπρόσωπος είναι όργανο συμβουλευτικό και έχει τις εξής αρμοδιότητες :

1. Μελετά τις συνθήκες εργασίας στην εργασία, προτείνει μέτρα για τη βελτίωσή τους, παρακολουθεί την τήρηση των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας και συντελεί στην εφαρμογή τους από τους εργαζόμενους.
2. Σε περιπτώσεις εργατικών ατυχημάτων προτείνει κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή επανάληψής τους.
3. Επισημαίνει τον επαγγελματικό κίνδυνο στους χώρους εργασίας.

4. Ενημερώνεται από τη διοίκηση της επιχείρησης για τα στοιχεία των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών που συμβαίνουν σ' αυτή.
5. Ενημερώνεται για την εισαγωγή στην επιχείρηση νέων παραγωγικών διαδικασιών, μηχανημάτων κ.τ.λ. ή για τη λειτουργία νέων εγκαταστάσεων σ' αυτή, στο βαθμό που επηρεάζουν τις συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας.
6. Σε περίπτωση άμεσου και σοβαρού κινδύνου, καλεί τον εργοδότη να λάβει τα ενδεικνυόμενα μέτρα.
7. Μπορεί να ζητά τη συνδρομή εμπειρογνομόνων για θέματα υγιεινής και ασφάλειας, μετά από σύμφωνη γνώμη του εργοδότη (ΑΠΟ ΑΡΘΡΟ 2).

Αν στην επιχείρηση δεν υπάρχουν αντιπρόσωποι ή συμβούλια εργαζομένων που προβλέπονται από το νόμο, οι εργαζόμενοι εκλέγουν σε γενική συνέλευση που συγκαλείται για το σκοπό αυτό κάθε 2 χρόνια, τα μέλη της επιτροπής υγιεινής & ασφάλειας της εργασίας ή τον αντιπρόσωπό τους, με άμεση και μυστική ψηφοφορία. (ΑΠΟ ΑΡΘΡΟ 3).

Στις επιχειρήσεις που απασχολούν κατά ετήσιο μέσο όρο πάνω από 50 εργαζομένους, ο εργοδότης έχει υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες του ΓΙΑΤΡΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ και του ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ. Ο γιατρός εργασίας πρέπει να διαθέτει εκτός από την άδεια άσκησης επαγγέλματος και την ειδικότητα ιατρικής εργασίας. Ο γιατρός εργασίας παρέχει υποδείξεις και συμβουλές στον εργοδότη, στους εργαζομένους και στους εκπροσώπους τους, σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για την σωματική και ψυχική υγεία των εργαζομένων. Ειδικότερα ο γιατρός εργασίας συμβουλεύει σε θέματα :

- ➔ Σχεδιασμού, προγραμματισμού, τροποποίησης της παραγωγικής διαδικασίας, κατασκευής και συντήρησης εγκαταστάσεων, σύμφωνα με τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.
- ➔ Λήψη μέτρων προστασίας, κατά την εισαγωγή και χρήση υλών και προμήθειας μέσων εξοπλισμού.

- ➔ Φυσιολογίας και ψυχολογίας της εργασίας, εργονομίας και υγιεινής, διαμόρφωσης των θέσεων εργασίας και της οργάνωσης της παραγωγικής διαδικασίας.
- ➔ Οργάνωση υπηρεσίας παροχής πρώτων βοηθειών.
- ➔ Αρχικής τοποθέτησης και αλλαγής θέσης εργασίας για λόγους υγείας, προσωρινά ή μόνιμα, καθώς και ένταξης ή επανένταξης μειονεκτούντων ατόμων στην παραγωγική διαδικασία, ακόμη και με υπόδειξη αναμόρφωσης της θέσης εργασίας.
- ➔ Δεν επιτρέπεται ο γιατρός εργασίας να χρησιμοποιείται για να επαληθεύει το δικαιολογημένο ή μη, λόγω νόσου, απουσίας εργαζομένου (ΑΠΟ ΑΡΘΡΑ 4,8,9).

Ο τεχνικός ασφαλείας παρέχει στον εργοδότη υποδείξεις σε θέματα σχετικά με την υγιεινή και την ασφάλεια, της εργασίας και την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων. Ειδικότερα, ο τεχνικός ασφαλείας συμβουλεύει σε θέματα σχεδιασμού, προγραμματισμού κ.τ.λ., όπως και ο γιατρός εργασίας, ενώ παράλληλα ελέγχει την ασφάλεια των εγκαταστάσεων και των τεχνικών μέσων, ενημερώνοντας κατάλληλα τους προϊστάμενους των τμημάτων ή την διεύθυνση της επιχείρησης. (ΑΠΟ ΑΡΘΡΟ 6).

Σε κάθε νομαρχία συνίσταται συλλογικό γνωμοδοτικό όργανο για θέματα προστασίας της υγείας και της ασφαλείας των εργαζομένων στους τόπους εργασίας, με την ονομασία ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ & ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Ν.Ε.Υ.Α.Ε.). Μέλη της Ν.Ε.Υ.Α.Ε. είναι :

- α) Ο νομάρχης, ως πρόεδρος ή ο μόνιμος αναπληρωτής του,
- β) Ο επιθεωρητής εργασίας του νομού.
- γ) Ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας & Πρόνοιας,
- δ) Δύο εκπρόσωποι του αντιπροσωπευτικότερου εργατικού κέντρου του νομού, που υποδεικνύονται με απόφαση της διοίκησής του,
- ε) Δύο εκπρόσωποι εργοδοτικής οργάνωσης του νομού από τη βιομηχανία και το εμπόριο, που υποδεικνύονται με απόφαση των διοικήσεών του. Ο διορισμός των τεσσάρων τελευταίων μελών γίνεται με απόφαση του νομάρχη. Κατά τα λοιπά οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 15 εφαρμόζονται αναλόγως.

Στις συνεδριάσεις της επιτροπής μπορούν να συμμετέχουν χωρίς ψήφο, ύστερα από πρόσκληση του νομάρχη, εκπρόσωποι άλλων υπηρεσιών του νομού, εκπρόσωποι επιστημονικών οργανώσεων του νομού και ειδικοί επιστήμονες. Έργο της Νομαρχιακής επιτροπής υγιεινής και ασφάλειας είναι να γνωμοδοτεί :

1. Σχετικά με την εφαρμογή στο νομό των διατάξεων για την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας και την προστασία της υγείας των εργαζομένων.
2. Για τον συντονισμό της δράσης των αρμόδιων υπηρεσιών και οργάνων του νομού γύρω από τα θέματα αυτά.
3. Για την οργάνωση εκδηλώσεων και επιμορφωτικών προγραμμάτων σχετικά με την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών. (ΑΠΟ ΑΡΘΡΟ 16)⁵.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Την 1-7-99 η Επιθεώρηση Εργασίας άρχισε να λειτουργεί υπό το νέο της θεσμικό πλαίσιο του Ν. 2639/98 «Ρύθμιση εργασιακών σχέσεων, σύσταση Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας και άλλες διατάξεις».

Το σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.Ε.Π.Ε.), όπως προβλέπει ο ιδρυτικός του νόμος, είναι ένας διοικητικός ελεγκτικός μηχανισμός για την διαπίστωση εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας. Μέσα από την καθημερινή λειτουργία του σώματος επιθεώρησης εργασίας πρέπει να γίνει αισθητή σε όλους, ιδιαίτερα μάλιστα στους εργαζομένους, η παρουσία του Επιθεωρητή στους χώρους εργασίας, γιατί εκεί μόνο μπορούν να διαπιστωθούν άμεσα οι παραβιάσεις της εργατικής νομοθεσίας.

Η σύσταση του σώματος επιθεώρησης εργασίας επιβλήθηκε μετά από τη διαπίστωση, στα πλαίσια του κοινωνικού διαλόγου, ότι η Επιθεώρηση Εργασίας, όπως την είχαμε γνωρίσει μέχρι σήμερα δεν μπορούσε να αντισταθμίσει σύγχρονες ανάγκες που προέρχονται από τις

⁵ Από τις σημειώσεις του κ. Σμυρνή Κώστα για το μάθημα *Εργασιακών Σχέσεων του Α' εξαμήνου της Λογιστικής Σχολής Παιρών.*

εξελίξεις, αλλά και να ξεπεράσει προβλήματα που δημιουργήθηκαν στα πλαίσια της λειτουργίας των νέων θεσμών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Το σώμα Επιθεώρησης Εργασίας έχει ως κύριο έργο :

- Την επίβλεψη και τον έλεγχο της εφαρμογής των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας.
- Την έρευνα, ανακάλυψη και δίωξη, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, των παραβατών της εργατικής νομοθεσίας.
- Την έρευνα, ανακάλυψη και δίωξη, παράλληλα και ανεξάρτητα από τις αστυνομικές αρχές, της παράνομης απασχόλησης.
- Την έρευνα, παράλληλα και ανεξάρτητα από τους ασφαλιστικούς οργανισμούς, της ασφαλιστικής κάλυψης των εργαζομένων.
- Την παροχή πληροφοριών, συμβουλών και υποδείξεων προς τους εργοδότες και τους εργαζομένους, σχετικά με τα πλέον αποτελεσματικά μέσα για την τήρηση των κειμένων διατάξεων.
- Την αναφορά προς τον Υπουργό Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων των ελλείψεων ή των παραλείψεων, που δεν καλύπτονται από την ισχύουσα νομοθεσία, καθώς και των τυχόν προβλημάτων που δημιουργούνται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας.

Είναι βέβαιο ότι το σώμα επιθεώρησης εργασίας, η νέα Επιθεώρηση Εργασίας, στο ξεκίνημά της θα συναντήσει κάποιες δυσκολίες και προβλήματα, παρά τις ενέργειες του που έχουν ήδη γίνει ώστε η μετάβαση στην νέα κατάσταση να γίνει με όσο το δυνατόν λιγότερους κλυδωνισμούς και εμπόδια. Το σώμα επιθεώρησης εργασίας όμως είναι συγχρόνως και μια υπηρεσία στην οποία ο πολίτης έχει καθημερινή πρόσβαση για την επίλυση θεμάτων που τον απασχολούν και για το λόγο αυτό τα όποια αρχικά προβλήματα λειτουργίας δεν θα πρέπει τελικά να λειτουργήσουν σε βάρος του πολίτη, από τον οποίο σε κάθε περίπτωση θα ζητείται κατανόηση. Η συμπεριφορά των Επιθεωρητών και των Υπηρεσιών του προς τους πολίτες, είτε είναι εργαζόμενοι είτε είναι εργοδότες, συνιστά ένα σοβαρό παράγοντα για την επιτυχία του Σώματος Επιθεώρησης εργασίας.

ΕΡΓΟ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Επιθεωρήσεις – Έλεγχοι επιχειρήσεων

Έχει ήδη τονισθεί ότι το σώμα επιθεώρησης εργασίας είναι ένας κατεξοχήν ελεγκτικός μηχανισμός για τη διαπίστωση εφαρμογής των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας και την καταπολέμηση της χωρίς ασφάλιση ή παράνομης απασχόλησης και της εισφοροδιαφυγής. Κατά συνέπεια πρώτη προτεραιότητα θα πρέπει να δοθεί στην αύξησή του αριθμού και στη βελτίωση της ποιότητας των ελέγχων των επιχειρήσεων. Ο έλεγχος είναι ένα δύσκολο έργο και όλοι γνωρίζετε ότι κύριο όπλο σας είναι η διαφάνεια ενεργειών και η αντικειμενικότητα αλλά και η με φιλικό τρόπο παροχή ενημέρωσης, πληροφόρησης και συμβουλών στα ενδιαφερόμενα μέρη, για την ομαλή και σύννομο εξέλιξη των εργασιακών σχέσεων και την διατήρηση της εργασιακής ειρήνης. Ο ρόλος των Επιθεωρητών Εργασίας θα πρέπει να είναι διπλός : αφενός μεν καθοδηγητικός και συμβουλευτικός, αφετέρου αποφασιστικός με άμεσες ενέργειες για παραβάτες της εργατικής νομοθεσίας, ιδιαίτερα μάλιστα εκείνων με επαναλαμβανόμενη αντισυμβατική συμπεριφορά.

Κατά την επίσκεψη του Επιθεωρητή στο χώρο μια επιχείρησης είναι σκόπιμο :

1. Να ειδοποιείται ο εργοδότης, εκτός της περίπτωσης όπου η παρουσία του εργοδότη θα ζημιώσει την αποτελεσματικότητα του ελέγχου.
2. Να επιδιώκεται επαφή με τους εκπροσώπους των εργαζομένων (σωματείο, επιτροπή εργαζομένων, επιτροπή υγιεινής και ασφάλειας κ.λ.π.).
3. Να διενεργείται ο έλεγχος με επιθεώρηση των χώρων της επιχείρησης με την παρουσία των εκπροσώπων των εργαζομένων, στους οποίους να δίνεται η ευκαιρία της κατ' ιδίαν συνομιλίας με τον Επιθεωρητή. Η ίδια ευκαιρία πρέπει να δίνεται και σε άλλους εργαζομένους.
4. Να συζητά ο Επιθεωρητής με τον εργοδότη τις παρατηρήσεις του, παρουσία των εκπροσώπων των εργαζομένων.

5. Να παραδίδει το δελτίο ελέγχου με τις υποδείξεις του αμέσως μετά το πέρας του ελέγχου ή εφόσον κρίνει αναγκαίο να αποστέλλεται από την Υπηρεσία εντός δύο το πολύ ημερών. Κριτήρια για τη δεύτερη περίπτωση είναι οι αμφιβολίες για το τι ισχύει νομοθετικά ή είναι αποδεκτό επιστημονικά, καθώς και η περίπτωση οξύτατων διαφωνιών εργαζομένων - εργοδοτών, οπότε το θέμα θα πρέπει να συζητηθεί με νηφαλιότητα στην υπηρεσία.

Μετά την πάροδο εύλογου χρονικού διαστήματος ο Επιθεωρητής διενεργεί επανέλεγχο και διατυπώνει ρητά και όχι γενικά στα δελτία του για ποια από τα μέτρα που υποδείχθηκαν την πρώτη φορά υπήρξε συμμόρφωση καθώς και τις πρόσθετες παρατηρήσεις του.

Η εξάντληση των μέσων και της πειθούς τόσο προς τους εργοδότες όσο και προς τους εργαζόμενους είναι απαραίτητο πρώτο βήμα για την εξασφάλιση αποτελεσματικότητας των ελέγχων. Στις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης των επιχειρήσεων, οι επιθεωρητές μπορούν, κατά περίπτωση και κατά την κρίση τους, να δίνουν μια μόνο χρονική παράταση της προθεσμίας συμμόρφωσης ή να κινούν την διαδικασία επιβολής των προβλεπόμενων από τη νομοθεσία κυρώσεων.

Καταγγελίες εργαζομένων

Οι υπηρεσίες οφείλουν να εξετάζουν όλες τις καταγγελίες εργαζομένων που τους υποβάλλονται, ανεξάρτητα από την πηγή ή τον τρόπο αναγγελίας τους : ανώνυμα ή επώνυμα, έγγραφα ή προφορικά. Για όλες τις καταγγελίες που ανακοινώνονται στα τοπικά τμήματα που βρίσκονται μακριά από την έδρα των Περιφερειακών Διευθύνσεων ενημερώνεται ο Διευθυντής, ο οποίος δίνει και τις σχετικές οδηγίες για την αντιμετώπισή τους. Σε περίπτωση έγγραφης καταγγελίας πρέπει να δίνεται έγγραφη απάντηση της Υπηρεσίας για τις ενέργειές της. Τονίζεται ότι και για τις καταγγελίες ισχύει το υπηρεσιακό απόρρητο.

Σοβαρά και θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα

Η αναγγελία των εργατικών ατυχημάτων θα γίνεται στις τοπικές υπηρεσίες Τεχνικής και Υγειονομικής Επιθεώρησης και εφόσον δεν υπάρχουν στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Επιθεώρησης. Οι τελευταίες κοινοποιούν τις αναγγελίες στις αρμόδιες υπηρεσίες των ΚΕ.Π.Ε.Κ. άμεσα και με τον πιο πρόσφορο τρόπο. Σε περιπτώσεις σοβαρών και θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων είναι απαραίτητη η άμεση παρουσία του σώματος επιθεώρησης εργασίας για την έρευνα των συνθηκών υπό τις οποίες συνέβησαν. Ο αρμόδιος Διευθυντής του ΚΕ.Π.Ε.Κ. ενημερώνεται αμέσως για το συμβάν, δίνει τις κατάλληλες οδηγίες και αποφασίζει αν απαιτείται συνδρομή των τοπικών Τεχνικών Επιθεωρητών με άλλους Επιθεωρητές.

Για τα ατυχήματα αυτά και μόνο, σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο του σώματος επιθεώρησης εργασίας, συντάσσονται σχετικές εκθέσεις, οι οποίες αποστέλλονται στις αρμόδιες δικαστικές ή αστυνομικές αρχές, εφόσον σε αυτές επισημαίνονται μέτρα που θα μπορούσαν να αποτρέψουν ή να περιορίσουν το ατύχημα ή παραβιάσεις της εργατικής νομοθεσίας για την προστασία της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων. Οι εκθέσεις διαβιβάζονται από τον Διευθυντή του αρμόδιου ΚΕ.Π.Ε.Κ., ενώ αντίγραφό τους κοινοποιείται στη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού της κεντρικής υπηρεσίας του Σ.ΕΠ.Ε.

Κριτήρια για τον χαρακτηρισμό ενός ατυχήματος ως σοβαρού είναι : ο αριθμός των θυμάτων (ομαδικό ατύχημα), το είδος του τραύματος (κάταγμα, ακρωτηριασμός), ή διάρκεια παραμονής του θύματος στο νοσοκομείο (περισσότερες από 5 μέρες), η θέση εκτός λειτουργίας τμήματος ή μηχανήματος της επιχείρησης λόγω του εργατικού ατυχήματος.

Επισημαίνεται ότι και για τα υπόλοιπα ατυχήματα που ανακοινώνονται στην Υπηρεσία θα γίνεται έρευνα των συνθηκών υπό τις οποίες συνέβησαν, κατά την κρίση του Διευθυντή του ΚΕ.Π.Ε.Κ. ή του Προϊστάμενου του τοπικού τμήματος, αλλά δεν θα συντάσσονται εκθέσεις εκτός και αν αυτό κριθεί απαραίτητο από τους προαναφερθέντες.

Στην έκθεση αυτοψίας είναι απαραίτητο εκτός των άλλων να διασαφηνίζεται :

- ⇒ Ποια είναι τα ευρήματα και οι διαπιστώσεις
- ⇒ Ποιες είναι οι μαρτυρίες
- ⇒ Τι και πως συμπεραίνεται

Το τελευταίο αφορά και τα μέτρα που θα προλάβαιναν ανάλογα ατυχήματα, ανεξάρτητα αν οι καταστάσεις που οδήγησαν στο ατύχημα ήταν εύλογο ή όχι να προληφθούν.

Διαδικασία επιβολής κυρώσεων

Η επιβολή κυρώσεων είναι η αναγκαία κατάληξη κάθε παρέμβασης των υπηρεσιών του σώματος επιθεώρησης εργασίας σε επιχειρήσεις οι οποίες παραβιάζουν και αρνούνται να συμμορφωθούν στις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Με τα άρθρα 16 και 17 του νόμου 2639/98, για όλες ανεξαιρέτως τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας που παραβιάζονται, καθιερώνεται η επιβολή αυστηρών διοικητικών και ποινικών κυρώσεων.

Η διαδικασία επιβολής των κυρώσεων αυτών δεν είναι άγνωστη στους Επιθεωρητές Εργασίας, η νέα δομή όμως του σώματος επιθεώρησης εργασίας επιβάλλει ορισμένες αλλαγές, ιδιαίτερα για τα τμήματα που βρίσκονται μακριά από την έδρα της Περιφερειακής Διεύθυνσης.

Στις περιπτώσεις υποβολής μηνύσεων ή κίνησης διαδικασίας αυτοφώρου, οι ενέργειες γίνονται από την τοπική υπηρεσία με κινητοποίηση στην Περιφερειακή Διεύθυνση.

Στις περιπτώσεις επιβολής διοικητικών κυρώσεων η διαδικασία ξεκινά από το τοπικό τμήμα, στο οποίο καλείται ο εργοδότης να καταθέσει γραπτή αιτιολογία. Η αιτιολογία μαζί με την εισήγηση της τοπικής υπηρεσίας αποστέλλεται στην Περιφερειακή Διεύθυνση. Ο Διευθυντής αποφασίζει αν θα συνεχίσει τη διαδικασία επιβολής των διοικητικών κυρώσεων.

Συμφιλιωτικές ενέργειες – εργατικές διαφορές

Μια βασική αρμοδιότητα του σώματος επιθεώρησης εργασίας είναι η συμφιλιωτική παρέμβαση των οργάνων του για την επίλυση των αναφυσόμενων ατομικών ή συλλογικών διαφορών εργασίας. Η επιτυχής άσκηση της αρμοδιότητας αυτής είναι φανερό ότι συμβάλλει στην διατήρηση του κλίματος εργασιακής ειρήνης, το οποίο είναι βασικό στοιχείο ανάπτυξης της κάθε επιχείρησης.

Ο Προϊστάμενος της αρμόδιας υπηρεσίας του σώματος επιθεώρησης εργασίας καθορίζει τον ή τους υπαλλήλους που θα επιλαμβάνονται της επίλυσης των εργατικών διαφορών, οι οποίοι οφείλουν να αναπτύξουν κλίμα εμπιστοσύνης στα δύο μέρη, να επιδείξουν αντικειμενικότητα και αμεροληψία αναφορικά με τις θέσεις των δισταμένων μερών και να αποφύγουν τη δημιουργία παρεξηγήσεων ή εντάσεων ή επεισοδίων. Αν χρειαστεί μάλιστα συνιστάται η διακοπή για μικρό διάστημα της διαδικασίας για την εκτόνωση της κατάστασης. Βασική επιδίωξη είναι πάντα η εφαρμογή των οικείων διατάξεων ή/και ο συμβιβασμός μεταξύ των μερών για να επιλυθεί ομαλά η υπάρχουσα διαφορά. Το αποτέλεσμα της επέμβασης καταχωρείται με σαφήνεια στα τηρούμενα πρακτικά και σε περίπτωση κατά την οποία δεν επέλθει συμφωνία, πρέπει να παρατίθεται υποχρεωτικά η άποψη του Επιθεωρητή Εργασίας, παράλληλα με την υπόδειξη στους ενδιαφερόμενους (εγγράφως) για περαιτέρω προσφυγή στα αρμόδια δικαστήρια. Τα πρακτικά υπογράφονται από τους συμμετέχοντες, ενώ στην περίπτωση άρνησης υπογραφής από κάποιον θα γίνεται μνεία του γεγονότος με αναγραφή των λόγων άρνησης. Η χρησιμότητα των πρακτικών είναι μεγάλη γιατί αποτελεί αποδεικτικό στοιχείο της καλής ή κακής πίστης του κάθε μέρους και καταγράφεται ο βαθμός ευθύνης του.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Συντονισμός δράσης – Λειτουργία υπηρεσιών Σ.ΕΠ.Ε.

Η δομή του σώματος επιθεώρησης εργασίας η οποία προσδιορίζεται από τον ιδρυτικό νομό 2639/98 και τον οργανισμό του απαιτεί έναν διαφορετικό τρόπο λειτουργίας από τον μέχρι σήμερα υιοθετημένο. Είναι κατανοητό ότι οι εποχές της λειτουργίας με αυτόβουλες ενέργειες κάθε Επιθεωρητή είναι ξεπερασμένη. Το σώμα επιθεώρησης εργασίας πρέπει να έχει στόχους, να βάζει προτεραιότητες, και να δρα με προγράμματα και σχέδια ώστε να μπορεί να έχει αποτελέσματα. Ο σχεδιασμός στη φάση αυτή θα αρχίσει να οργανώνεται σε Ολομέλειες των Προϊσταμένων με τον Ειδικό Γραμματέα και θα εξειδικεύεται σε Περιφερειακό Επίπεδο με προγράμματα που συντονίζουν την έδρα της Περιφέρειας με τα τοπικά τμήματα. Καθοριστική σημασία στο σχεδιασμό των προγραμμάτων θα έχει ο διάλογος με τους κοινωνικούς εταίρους στα θεσμοθετημένα για το σκοπό αυτό όργανα.

Είναι αυτονόητο ότι η ανάγκη συνεργασίας μεταξύ τοπικών τμημάτων και Περιφερειακών Διευθύνσεων, Περιφερειακών Διευθύνσεων και Κεντρικών Υπηρεσιών είναι και αναγκαία και απαραίτητη. Μεγάλη σημασία δίνω επίσης στην ανάγκη κοινών προσπάθειών και συνεργασίας μεταξύ των Κοινωνικών, Τεχνικών και Υγειονομικών Επιθεωρητών Εργασίας. Ο διαχωρισμός των κλάδων και η διακριτή λειτουργία των υπηρεσιών μπορεί και πρέπει να γίνει μοχλός για την αρμονική συνεργασία ώστε το συνολικό αποτέλεσμα να είναι ενιαίο και να παρουσιάζει την αναμενόμενη βελτίωση.

Κεντρικές Υπηρεσίες του Σ.ΕΠ.Ε.

Η Κεντρική Υπηρεσία του σώματος επιθεωρητών εργασίας απαρτίζεται από :

1. Το γραφείο του Ειδικού Γραμματέα.
2. Την υπηρεσία Ειδικών Επιθεωρητών Εργασίας.
3. Την Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού.

4. Την Διεύθυνση Διοικητικής και Τεχνικής Στήριξης.

Οι υπηρεσίες αυτές έχουν την αρμοδιότητα για το συντονισμό της δράσης των Κοινωνικών, Τεχνικών και Υγειονομικών Επιθεωρητών Εργασίας, την τεχνική και νομική στήριξή τους, καθώς επίσης και τον έλεγχο της σωστής λειτουργίας τους. Η διεύθυνση αλληλογραφίας τους παραμένει προς το παρόν : Πειραιώς 40, 10182 Αθήνα.

Περιφερειακές Υπηρεσίες του Σ.ΕΠ.Ε.

Οι κατά τόπον υπηρεσίες του σώματος επιθεώρησης εργασίας, προσδιορίζονται στον οργανισμό του. Γενικά στην έδρα της κάθε περιφέρειας υπάρχει Διεύθυνση του σώματος επιθεώρησης εργασίας, ενώ και σε κάθε νομό υπάρχει μια τουλάχιστον τοπική υπηρεσία του σώματος επιθεώρησης εργασίας (σε επίπεδο τμήματος). Η νέα αυτή δομή αποκτάει στενή συνεργασία μεταξύ αφενός μεν των Διευθυντών των Περιφερειακών Διευθύνσεων Κοινωνικής Επιθεώρησης και των ΚΕ.Π.Ε.Κ. και αφετέρου των Προϊστάμενων των τοπικών τμημάτων. Με απόφασή μου προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες Διευθυντών και Προϊσταμένων τοπικών τμημάτων ώστε οι υπηρεσίες να μπορούν να λειτουργούν χωρίς τους φραγμούς που αναπόφευκτα θέτει η μεταξύ τους απόσταση. Απαιτείται όμως καθημερινή επικοινωνία και συνεργασία. Οι Προϊστάμενοι των τοπικών τμημάτων θα αναφέρουν στον Περιφερειακό Διευθυντή καθημερινά την κατάσταση της υπηρεσίας τους και τον προγραμματισμό της δράσης τους και θα τηρούν στην υπηρεσία τους δελτίο ημερήσιας δραστηριότητας των υπαλλήλων. Συγκεντρωτικές καταστάσεις με τις δραστηριότητες των Επιθεωρητών θα αποστέλλονται ανά 15 ημέρες στην Περιφερειακή Διεύθυνση.

Καταργούμενες τοπικές υπηρεσίες

Στα πλαίσια της αναδιοργάνωσης που ήταν αναγκαία με τη δημιουργία του σώματος επιθεώρησης εργασίας, ένας μικρός αριθμός τοπικών τμημάτων της πρώην Επιθεώρησης Εργασίας καταργήθηκε και

η αρμοδιότητα για τις περιοχές αυτές εντάχθηκε στα τοπικά τμήματα γειτονικών περιοχών. Με ευθύνη των προϊσταμένων των τοπικών φορέων που αναφέρεται στην επόμενη παράγραφο, θα επισημαίνονται οι αλλαγές αυτές και θα προσδιορίζονται οι διευθύνσεις και τα τηλέφωνα των νέων υπηρεσιών. Παράλληλα στα γραφεία των υπηρεσιών που καταργούνται θα αναρτηθούν κατάλληλες πινακίδες ενημέρωσης του κοινού.

Συμμετοχή υπαλλήλων του Σ.ΕΠ.Ε. σε συλλογικά όργανα

Σε επιτροπές ή συμβούλια σε τοπικό επίπεδο είναι θεσμοθετημένη η εκπροσώπηση του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Στις περιπτώσεις αυτές το ερώτημα για την υπόδειξη εκπροσώπου θα υποβάλλεται στη Διεύθυνση Διοικητικής και Τεχνικής Στήριξης της κεντρικής υπηρεσίας του σώματος επιθεώρησης εργασίας για τις περαιτέρω ενέργειες.

Η ίδρυση του σώματος επιθεώρησης εργασίας δημιούργησε προσδοκίες στην κοινωνία, στους εργαζόμενους και στους εργοδότες οι οποίες δεν πρέπει να διαψευστούν.

Η βάση της προσπάθειάς μας πρέπει να είναι πάντα εστιασμένη στην δικαιοσύνη, την αμεροληψία και την αντικειμενική κρίση. Συγχρόνως πρέπει με ευαισθησία και διορατικότητα να αντιμετωπίζονται προβλήματα τόσο ανθρώπινων σχέσεων ατομικών και συλλογικών, όσο και των διαμορφούμενων καταστάσεων στο καθημερινό γίγνεσθαι.

Γνωρίζω ότι παρόλη την προετοιμασία θα υπάρξουν και ελλείψεις και προβλήματα. Σας διαβεβαιώνω ότι θα κάνω ότι δυνατόν για να επιλυθούν τα προβλήματα και να μπει το σώμα επιθεώρησης εργασίας σε κανονική και εξελισσόμενη πορεία.

Θέλω να ζητήσω από όλους μαζί και από καθέναν χωριστά να βάλετε τον καλύτερο εαυτό σας σε μια δουλειά που ήδη γνωρίζετε καλά, αφού όλοι είστε έμπειροι Επιθεωρητές, και να είστε έτοιμοι ως Σώμα να υποδεχτείτε και να αφομοιώσετε τους νέους συναδέλφους σας

Επιθεωρητές Εργασίας, που μαζί με σας θα συνεχίσουν το έργο που σήμερα θεμελιώνουμε⁶.

Αρμοδιότητες του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Ν. 2639 άρθρο 7)

1. Το σώμα επιθεωρητών εργασίας έχει τις εξής δραστηριότητες :

- Να ελέγχει όλες τις επιχειρήσεις και γενικότερα κάθε ιδιωτικό ή δημόσιο χώρο εργασίας ή χώρο όπου υπάρχει υπόνοια ότι απασχολούνται εργαζόμενοι, εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζεται διαφορετικά από ειδικές διατάξεις.
- Να προβαίνει σε κάθε είδους αναγκαία εξέταση, έλεγχο ή έρευνα αναφορικά με την διαπίστωση της τήρησης και εφαρμογής των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, της σχετικής με τους όρους και τις συνθήκες εργασίας ιδίως τα χρονικά όρια εργασίας, την αμοιβή ή άλλες παροχές, την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, τους ειδικούς όρους και συνθήκες εργασίας των ευπαθών ομάδων εργαζομένων (όπως νέοι, γυναίκες σε κατάσταση εγκυμοσύνης ή λοχείας, άτομα με ειδικές ανάγκες), καθώς και ειδικών κατηγοριών εργαζομένων.
- Να εισέρχεται οποιαδήποτε ώρα κατά την διάρκεια της ημέρας ή της νύχτας στους χώρους εργασίας, όταν κρίνει αναγκαίο, χωρίς προειδοποίηση προς τον εργοδότη, για να διαπιστώσει αν τηρούνται οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας.
- Να διακόπτει προσωρινά, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, τη λειτουργία της επιχείρησης ή τμήματος της, αν κρίνει ότι υπάρχει άμεσος κίνδυνος για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων και να εισηγείται στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων την οριστική διακοπή της λειτουργίας της, όταν η επιχείρηση εξακολουθεί να παραβαίνει συστηματικά τις διατάξεις της νομοθεσίας με άμεσο κίνδυνο για τους εργαζόμενους.

⁶ Από ανακοίνωση του Υπουργείου Εργασίας και συγκεκριμένα του Υπουργού κ. Παπαϊωάννου Μιλιάδη την 6/7/1999.

- ➔ Να λαμβάνει άμεσα διοικητικά μέτρα, να επιβάλλει τις προβλεπόμενες διοικητικές κυρώσεις ή να προσφεύγει στη δικαιοσύνη για την επίδοση των ποινικών κυρώσεων ή κατά την κρίση του, να χορηγεί εύλογη προθεσμία για τη συμμόρφωση με τις προβλεπόμενες διατάξεις.
- ➔ Να λαμβάνει άμεσα μέτρα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, σε περίπτωση που διαπιστώσει παράνομη απασχόληση.
- ➔ Να έχει πρόσβαση στα αρχεία και έγγραφα της επιχείρησης καθώς και στη δομή της παραγωγικής διαδικασίας.
- ➔ Να λαμβάνει γνώση οποιουδήποτε από τα τηρούμενα βιβλία, μητρώα, έγγραφα και κάθε άλλου είδους στοιχεία της επιχείρησης καθώς και να λαμβάνει αντίγραφα.
- ➔ Να ερευνά το αίτιο των θανατηφόρων και των σοβαρών εργατικών ατυχημάτων και να συντάσσει σχετικές εκθέσεις.
- ➔ Να διερευνά τα αίτια και τις συνθήκες της εμφάνισης επαγγελματικών νόσων και να προτείνει μέτρα για την πρόληψή τους.
- ➔ Να ενημερώνει άμεσα τον ασφαλιστικό φορέα σε περίπτωση διαπιστώσεως παραβάσεων της ασφαλιστικής νομοθεσίας.
- ➔ Να προβαίνει σε δειγματοληψίες και αναλύσεις των δειγμάτων, μα λαμβάνει φωτογραφίες και να προβαίνει σε μετρήσεις φυσικών, χημικών και βιολογικών παραγόντων στο περιβάλλον εργασίας.
- ➔ Να εξετάζει κάθε καταγγελία και αίτημα που υποβάλλεται στην Υπηρεσία και αφορά την ορθή εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας.
- ➔ Να παρεμβαίνει συμφιλιοτικά για την επίλυση των αναφυόμενων ατομικών ή συλλογικών διαφορών εργασίας.
- ➔ Να συντάσσει, να ανακοινώνει και να αποστέλλει στο Διεθνές Γραφείο Εργασίας την ετήσια έκθεση σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της Χώρας μας που απορρέουν από την 81 Διεθνή Σύμβαση Εργασίας (ν. 3249/1955 ΦΕΚ. 139 Α').

2. Οι αρμοδιότητες του σώματος επιθεωρητών εργασίας εκτείνονται σε όλη την ελληνική επικράτεια και ασκούνται από τις κεντρικές και τις περιφερειακές υπηρεσίες του.
3. Το σώμα επιθεώρησης εργασίας συνεργάζεται και ανταλλάσσει πληροφορίες και στοιχεία, σχετικά με το αντικείμενο της αποστολής του, με άλλες υπηρεσίες του εσωτερικού ή εξωτερικού.

Κοινωνικός έλεγχος του Σ.ΕΠ.Ε. (Ν. 2639, άρθρο 13)

1. Συνίσταται στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων το Συμβούλιο Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.Κ.Ε.Ε.Ε.), αρμόδιο να γνωμοδοτεί σε θέματα λειτουργίας και δράσης του σώματος επιθεώρησης εργασίας. Το Συμβούλιο κοινωνικού ελέγχου επιθεώρησης εργασίας λειτουργεί στα πλαίσια του Α.Σ.Ε. και συγκροτείται από :
 - α. Τον Ειδικό Γραμματέα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που προΐσταται του σώματος επιθεώρησης εργασίας, ως πρόεδρο, ο οποίος αναπληρώνεται, σε περίπτωση κωλύματος ή απουσίας, από τον Επιθεωρητή Εργασίας,
 - β. Έναν (1) Επιθεωρητή Εργασίας, ο οποίος αναπληρώνεται, επίσης, από Επιθεωρητή Εργασίας,
 - γ. Έναν (1) εκπρόσωπο της Ένωσης Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας (Ε.Ν.Α.Ε.), που υποδεικνύεται από αυτή,
 - δ. Δύο (2) εκπρόσωπους της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Ε.) και έναν (1) της Ανωτάτης Διοίκησης Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (Α.Δ.Ε.Δ.Υ.), που υποδεικνύονται από τις οργανώσεις αυτές.
 - ε. Τρεις (3) εκπροσώπους οργανώσεων και ειδικότερα έναν από το Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.), έναν από την Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου (Ε.Σ.Ε.Ε.) και έναν από τη Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Β.Ε.), που υποδεικνύονται από τις οργανώσεις αυτές,

στ) Έναν (1) εκπρόσωπο των εργαζομένων στο σώμα επιθεώρησης εργασίας, που υποδεικνύεται από την αντίστοιχη συνδικαλιστική οργάνωση.

Ο διορισμός των μελών και των αναπληρωτών τους, οι οποίοι για τα υπό στοιχεία γ' έως και στ' μέλη υποδεικνύονται από τους αντίστοιχους φορείς, γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εφαρμόζονται δε ανάλογα οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 8 του ν. 2336/1995 (ΦΕΚ 189 Α')

2. Αρμοδιότητες του Συμβουλίου Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας είναι :

α. Η διατύπωση γνώμης σχετικά με τον προγραμματισμό της δράσης και την εν γένει λειτουργία του σώματος επιθεώρησης εργασίας σε εθνικό επίπεδο, καθώς και των προγραμμάτων εκπαίδευσης του προσωπικού του.

β. Η διατύπωση γνώμης επί της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων του σώματος επιθεώρησης εργασίας.

γ. Η εισήγηση προς τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, για την έκδοση νόμων και κανονιστικών πράξεων, με σκοπό τη βελτίωση της λειτουργίας του σώματος επιθεώρησης εργασίας και την εξασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων από αυτό υπηρεσιών.

Στο Συμβούλιο Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας είναι συμμετέχουν ως εισηγητές οι προϊστάμενοι των αρμοδίων υπηρεσιών του σώματος επιθεώρησης εργασίας ή άλλων υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και κατά περίπτωση άλλοι εισηγητές από τους συμμετέχοντες φορείς.

Στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας μπορούν να συμμετέχουν χωρίς ψήφο, ύστερα από πρόσκληση του προέδρου, εκπρόσωποι επιστημονικών οργανώσεων, καθώς και ειδικοί επιστήμονες.

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ρυθμίζονται τα θέματα των συνεδριάσεων, της λήψης αποφάσεων, της γραμματειακής υποστήριξης και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την

εύρυθμη λειτουργία του Συμβουλίου Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας.

3. Σε κάθε Διοικητική Περιφέρεια συνιστάται Περιφερειακή Επιτροπή Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας (Π.Ε.Κ.Ε.Ε.Ε.), η οποία είναι γνωμοδοτικό όργανο για τη λειτουργία και δράση του σώματος επιθεώρησης εργασίας στην Περιφέρεια και συγκροτείται από :

α. Το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ως πρόεδρο, ο οποίος αναπληρώνεται σε περίπτωση κωλύματος από το νόμιμο αναπληρωτή του.

β. Τον προϊστάμενο της υπηρεσίας του σώματος επιθεώρησης εργασίας στην έδρα της Περιφέρειας ή το νόμιμο αναπληρωτή του,

γ. Έναν (1) εκπρόσωπο της Ένωσης Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας στην Περιφέρεια ή τον αναπληρωτή του, που υποδεικνύονται από αυτή,

δ. Έναν (1) εκπρόσωπο του εργατικού κέντρου της έδρας της Περιφέρειας ή τον αναπληρωτή του, που υποδεικνύονται με απόφαση της διοίκησής του,

ε. Έναν (1) εκπρόσωπο της πλέον αντιπροσωπευτικής εργοδοτικής οργάνωσης από τη βιομηχανία, τη βιοτεχνία και το εμπόριο, της έδρας της Περιφέρειας ή τον αναπληρωτή του, που υποδεικνύονται με απόφαση της διοίκησής της.

Εισηγητές ορίζονται κατά περίπτωση και ανάλογα με τα συζητούμενα θέματα Κοινωνικοί ή Τεχνικοί ή Υγειονομικοί Επιθεωρητές Εργασίας ή εκπρόσωποι των συμμετεχόντων φορέων.

Ο διορισμός των μελών γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας και εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 8 του ν. 2336/1995 (ΦΕΚ 189 Α').

4. Αρμοδιότητες της Περιφερειακής Επιτροπής Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας είναι :

α. Η διατύπωση γνώμης σχετικά με τον προγραμματισμό της δράσης και την εν γένει λειτουργία του σώματος επιθεώρησης εργασίας στην περιφέρεια,

β. Η διατύπωση γνώμης επί της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων του σώματος επιθεώρησης εργασίας στην Περιφέρεια.

Στις συνεδριάσεις της επιτροπής μπορούν να συμμετέχουν χωρίς ψήφο, ύστερα από πρόσκληση του προέδρου της, εκπρόσωποι επιστημονικών οργανώσεων και ειδικοί επιστήμονες.

Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας ρυθμίζονται τα θέματα των συνεδριάσεων, της λήψης αποφάσεων, της γραμματειακής υποστήριξης και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εύρυθμη λειτουργία της Περιφερειακής Επιτροπής Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας⁷.

ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΤΟΥΣ 1993.

1. Διάρθρωση Περιφερειακών Υπηρεσιών – Θέσεις Προσωπικού

Σύμφωνα με τις διατάξεις των Π.Δ. 369/89 και 436/91, η διάρθρωση των περιφερειακών υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας και ο αριθμός των οργανικών θέσεων του προσωπικού, έχουν ως εξής :

α. Διάρθρωση υπηρεσιών

Οι περιφερειακές υπηρεσίες διαρθρώνονται σε :

- 35 Διευθύνσεις και 19 Τμήματα Επιθεώρησης Εργασίας στις έδρες των Νομαρχιών του Κράτους.
- 5 Κέντρα Πρόληψης Επαγγελματικού Κινδύνου στις Νομαρχίες Αθηνών, Πειραιώς, Ανατολικής Αττικής, Δυτικής Αττικής και Θεσσαλονίκης.
- 5 Υποδιευθύνσεις και 52 Τοπικά Τμήματα Επιθεώρησης Εργασίας, που υπάγονται στις Διευθύνσεις και Τμήματα Επιθεώρησης Εργασίας των Νομαρχιών.

Οι πιο πάνω Διευθύνσεις και Υποδιευθύνσεις Επιθεώρησης Εργασίας, συγκροτούνται από τμήματα και γραφεία.

⁷ Από Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, Τεύχος 1^ο, Αρ. Φύλλου 205, 2 Σεπτεμβρίου 1998.

Επιτελικές υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας, που είναι επιφορτισμένες με τον έλεγχο, την κατεύθυνση και το συντονισμό του έργου των Περιφερειακών Υπηρεσιών είναι :

- i. Η Διεύθυνση Επιθεώρησης
- ii. Η Διεύθυνση Συνθηκών Εργασίας
- iii. Το Κέντρο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΚΥΑΕ).

β. Προσωπικό

Προβλέπονται 1003 θέσεις υπαλλήλων από τους οποίους στις 31-12-93 υπηρετούσαν 605 περίπου.

2. Αρμοδιότητες των Περιφερειακών Υπηρεσιών

Οι αρμοδιότητες των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας, καθορίζονται τόσο από το Π.Δ. 369/16.6.89 "Περί Οργάνωσης Υπηρεσιών Εργασίας Νομαρχιών" (ΦΕΚ 164, τεύχος Α' της 16.6.89), όσο και από τις διατάξεις του Ν. Διατάγματος 2954/54 "Περί οργανώσεως Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας και άλλων τινών διατάξεων" (ΦΕΚ 182 τεύχος Α' της 14.8.1954), σε συνδυασμό και προς τις διατάξεις του Ν. 3249/55 "Περί κυρώσεως της υπ' αριθ. 81 Διεθνούς Συμβάσεως Εργασίας "Περί κυρώσεως της υπ' αριθ. 81 Διεθνούς Συμβάσεως Εργασίας "Περί Επιθεωρήσεως Εργασίας εις την Βιομηχανία και το Εμπόριο" (ΦΕΚ 139 τεύχος Α' της 2.6.55).

Ειδικότερα, στις αρμοδιότητες των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας υπάγονται :

α. Η συγκέντρωση πληροφοριών και στατιστικών στοιχείων αναφορικά με την οικονομική και κοινωνική κατάσταση κάθε νομού και η σύνταξη εκθέσεων που αναφέρονται, στην οικονομική φυσιογνωμία κάθε περιοχής, στη βιομηχανική ή άλλη ανάπτυξη, στα γνωρίσματα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής και στην προοπτική ανάπτυξη κάθε περιοχής.

β. Η διενέργεια ελέγχων για την πιστή εφαρμογή των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας και την προστασία των εργαζομένων, που

συνδέονται με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, εκτός των περιπτώσεων που αφορούν τη ναυτική, γεωργική, κτηνοτροφική, αλιευτική και δασική εργασία.

γ. Η επίβλεψη των χώρων εργασίας και η υπόδειξη μέτρων για την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων (εκτός από τα μεταλλεία, τα ορυχεία και τα λατομεία, που ελέγχονται από το Υπουργείο Βιομηχανίας).

δ. Η παρακολούθηση των απεργιών, που εκδηλώνονται στους χώρους εργασίας, η προσπάθεια επίλυσης των διενέξεων που ανακύπτουν και η τήρηση στατιστικών στοιχείων και αριθμητικών δεδομένων για επεξεργασία και συναγωγή συμπερασμάτων.

ε. Η παρακολούθηση χορήγησης κανονικών αδειών, (α.ν. 539/1495), καταβολής του επιδόματος αδειας, τήρησης των χρονικών ορίων απασχόλησης των μισθωτών και εφαρμογής των Σ.Σ.Ε.

στ. Η διαμεσολάβηση μεταξύ εργοδοτών και μισθωτών για την ειρηνική επίλυση των διαφορών που προέκυπταν. Η φροντίδα, σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εργασίας, για καταβολή της νόμιμης αποζημίωσης.

ζ. Η μέριμνα για την τήρηση των ειδικών προστατευτικών διατάξεων που αφορούν την εργασία γυναικών και ανηλίκων καθώς και τους πολεμιστές και τους συνδικαλιστές.

η. Η έγκριση χορηγήσεως αδειών εργασίας σε αλλοδαπούς, σε συνάρτηση με τις συνθήκες αγοράς εργασίας και τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας.

θ. Η έγκριση των εσωτερικών κανονισμών εργασίας των επιχειρήσεων.

ι. Η πληροφόρηση των εργοδοτών και εργαζομένων για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους:

ια. Η άσκηση αρμοδιοτήτων των Οργανισμών, που εποπτεύονται από το Υπουργείο Εργασίας (ψυχαγωγία εργαζομένων, στεγαστική συνδρομή κ.λ.π.).

ιβ. Η παρακολούθηση εφαρμογής των κανονισμών και τιμολογίων από τους φορτοεκφορτωτές λιμένων ή ξηράς για την εξασφάλιση της ομαλής διεξαγωγής των φορτοεκφορτώσεων.

ιγ. Η εισήγηση στο Νομάρχη των θεμάτων του Υπουργείου Εργασίας, για τα οποία έχουν καταστεί αρμόδιες οι περιφερειακές υπηρεσίες, στα πλαίσια του θεσμού της διοικητικής αποκέντρωσης.

3. Δραστηριότητες Περιφερειακών Υπηρεσιών – Αντικείμενα

Η δραστηριότητα των Περιφερειακών υπηρεσιών κατατείνει, αφενός στην εσωτερική οργάνωση και λειτουργία της υπηρεσίας και αφετέρου, στον επιτόπιο έλεγχο των χώρων εργασίας, για την παρακολούθηση εφαρμογής των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας. Ειδικότερα τα αντικείμενα δραστηριότητας των περιφερειακών υπηρεσιών, είναι τα εξής:

- ✦ Έλεγχοι – Επιθεωρήσεις
- ✦ Έκδοση αδειών εργασίας αλλοδαπών
- ✦ Έκδοση αδειών υπερωριακής εργασίας
- ✦ Έκδοση αδειών Κυριακής εργασίας
- ✦ Θεώρηση καταστάσεων προσωπικού και προγραμμάτων εργασίας
- ✦ Εφαρμογή ισότητας φύλλων στις εργασιακές σχέσεις
- ✦ Θεώρηση πιστοποιητικών προϋπηρεσίας
- ✦ Αποφάσεις καθορισμού ωραρίου λειτουργίας ενιαίων καταστημάτων
- ✦ Εργατικές διαφορές
- ✦ Συμφιλιωτική διαδικασία
- ✦ Σύνταξη μηνύσεων
- ✦ Συλλογή στοιχείων απεργιακών εκδηλώσεων
- ✦ Ομαδικές απολύσεις
- ✦ Βιβλιάρια εργασίας ανηλίκων
- ✦ Αλληλογραφία – Διακίνηση εγγράφων
- ✦ Παροχή πληροφοριών
- ✦ Συνδικαλιστικά θέματα Ν. 1264/82
- ✦ Στατιστικά στοιχεία – Χορήγηση γραπτών στοιχείων

- ✦ Θέματα Π.Σ.Ε.Α.
- ✦ Παραστάσεις σε Δικαστήρια
- ✦ Συγκρότηση Επιτροπών Υπουργείου Εργασίας – Επιτροπές ΚΑΦ και ΕΡΦΞ – Συμμετοχή σε Συμβούλια.

Πέρα από αυτά οι Προϊστάμενοι των Διευθύνσεων και Τμημάτων Επιθεώρησης Εργασίας, εισηγούνται στους Νομάρχες σύμφωνα με τις διατάξεις περί διοικητικής αποκεντρώσεως, όλα τα θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας.

Επίσης, βάσει της κείμενης νομοθεσίας, οι περιφερειακοί υπάλληλοι ως Πρόεδροι των Κεφαλαίων Αποζημίωσης Φορτοεκφορτωτών και Επιτροπών Ρυθμίσεων Φορτοεκφορτώσεων εισηγούνται την έγκριση κανονισμών, τιμολογίων των ΚΑΦ, προϋπολογισμών ΚΑΦ και ασχολούνται ακόμα με θέματα του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας (κλήρωση εργατικών κατοικιών, συμμετοχή σε διαγωνισμούς για την εξεύρεση κατάλληλων χώρων για ανέγερση εργατικών κατοικιών, χορήγηση δανείων) καθώς και με θέματα της Εργατικής Εστίας και των Τοπικών Υπηρεσιών του ΟΑΕΔ.

Αναλυτικότερα η δραστηριότητα των περιφερειακών υπηρεσιών κατά αντικείμενο, έχει ως ακολούθως :

Ο ΕΛΕΓΧΟΙ – ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ

Κατά το 1993 τα εποπτικά μας όργανα διενήργησαν 96.278 ελέγχους και επιθεωρήσεις και συγκεκριμένα :

- i. 63.303 κατά τις εργάσιμες μέρες
- ii. 17.356 κατά τις Κυριακές και εξαιρέσιμες και
- iii. 15.319 κατά τις απογευματινές – νυχτερινές ώρες.

Η συχνότητα των διενεργούμενων ελέγχων, ποικίλλει αναλόγως. Οι ιδιωτικές γενικά επιχειρήσεις ελέγχονται συχνότερα και ακολουθούν οι εκμεταλλεύσεις, οι οργανισμοί, τα φιλανθρωπικά, αγαθοεργά κ.λ.π. ιδρύματα και τα σωματεία καθώς και οι σχολές.

Κατά προτεραιότητα ελέγχονται οι καταγγελίες των εργατοϋπαλληλικών οργανώσεων, στις οποίες ανακοινώνεται και εγγράφως το αποτέλεσμα του ελέγχου.

Επισημαίνεται, ότι πολλές εργατικές οργανώσεις ή και μεμονωμένοι μισθωτοί αναφέρονται απ' ευθείας στο Υπουργείο, και όχι, όπως επιβάλλεται στην Τοπική Επιθεώρηση Εργασίας.

Η τακτική αυτή αυξάνει την αλληλογραφία, αποδυναμώνει τη διοίκηση και επιτείνει τη γραφειοκρατία. Παράλληλα ταλαιπωρεί την Κεντρική Υπηρεσία, αφού δημιουργεί σειρά ατελείωτων διαδικαστικών εγγράφων, με συνέπεια και οι κεντρικοί υπάλληλοι να δυσκολεύονται στην ενασχόλησή τους με σοβαρότερα θέματα της αρμοδιότητάς τους.

Επιβάλλεται να συνειδητοποιήσουν τόσο οι εργαζόμενοι, όσο και οι οργανώσεις ότι, για τους ανωτέρω λόγους και την ταχύτερη εξυπηρέτησή τους θα πρέπει να απευθύνονται άμεσα στις κατά τόπους αρμόδιες περιφερειακές υπηρεσίες.

Από το συσχετισμό των παραπάνω στοιχείων, έτους 1993 με τα στοιχεία των παρελθόντων ετών 1989, 1990, 1991 και 1992 προκύπτει ο ακόλουθος συγκριτικός πίνακας :

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΩΝ ΕΤΩΝ 1989-1993					
Επιθεωρήσεις και έλεγχοι	1989	1990	1991	1992	1993
Εργασιμών ημερών	83.414	76.783	70.591	67.503	63.603
Κυριακών και Εξαιρ	21.099	17.297	16.898	16.617	17.356
Νυκτερινών ωρών	10.750	8.984	10.668	11.708	15.319
Σύνολο	115.253	103.061	98.157	95.828	96.278

Η αυξομείωση του αριθμού των ελέγχων από έτος σε έτος συναρτάται απόλυτα με το εκάστοτε προσωπικό των περιφερειακών υπηρεσιών και το πλήθος των θεμάτων που αντιμετωπίζουν καθημερινά στην εσωτερική τους λειτουργία (π.χ. χορήγηση αδειών, πληροφορίες, εργατικές διαφορές, καταστάσεις, συμμετοχή σε συμβούλια κ.λ.π.).

Ο ΜΗΝΥΣΕΙΣ

Κατά τις επιθεωρήσεις και τους ελέγχους, που διενέργησαν το έτος 1993 τα εποπτικά όργανα διαπίστωσαν σημαντικές παραβάσεις και υπέβαλαν 2904 μηνύσεις κατά των υπευθύνων εργοδοτών.

Η σχετική ανάλυση έχει ως ακολούθως :

	1992	1993
α. Α.Ν. 690/45, καθυστέρηση δεδουλευμένων αποδοχών	1261	1477
β. Γ.Β.Δ.Δ. για υγιεινή και ασφάλεια	128	131
γ. Χρονικά όρια εργασίας	329	304
δ. Κυριακή και εβδομαδιαία ανάπαυση	120	117
ε. Νυκτερινή εργασία γυναικών	9	7
στ. Νυκτερινή εργασία ανηλίκων	43	17
ζ. Παράνομη απασχόληση ανηλίκων την ημέρα	89	37
η. Ετήσια άδεια με αποδοχές	182	150
θ. Απασχόληση αλλοδαπών	313	406
ι. Λοιπές αιτίες	307	258
Σύνολο	2781	2904

Από τις παραπάνω μηνύσεις μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 1993 εκδικάστηκαν οι 279 με αποτέλεσμα :

- α. απαλλακτικό οι 129
- β. καταδικαστικό οι 150
- γ. εκκρεμούν ακόμη οι 2.625

Σημειώνεται ότι το Υπουργείο μας για την διασφάλιση των δικαιωμάτων των εργαζομένων και την καλύτερη εφαρμογή της Εργατικής Νομοθεσίας, έχει επανειλημμένα ζητήσει κατά το παρελθόν από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

- ⇒ Οι μηνύσεις να εκδικάζονται κατά την διαδικασία του αυτόφωρου, εφόσον το αδίκημα είναι αυτόφωρο.
- ⇒ Η εκδίκαση των λοιπών υποθέσεων εργατικών διαφορών, να προσδιορίζονται σε σύντομους δικάσιμους.
- ⇒ Κατά την κατάρτιση των πινακίων, να προτιμούνται απολύτως οι υποθέσεις, στις οποίες μάρτυρες είναι υπάλληλοι του Υπουργείου μας.

Ωστόσο το πρόβλημα παραμένει, μπορεί όμως να βελτιωθεί με τη σύσταση εργατοδικείων, για την αποκλειστική εκδίκαση των εργατικών διαφορών και κάθε είδους υποθέσεων που απορρέουν από τη σχέση εξαρτημένης εργασίας.

ΜΗΝΥΞΕΙΣ					
Διαπιστωθείσες παραβάσεις	1989	1990	1991	1992	1993
α. Α.Ν. 698/45 (καθυσιέρηση δεδουλευμένων)	1341	1308	1327	1261	1477
β. Υγιεινή & Ασφάλεια	199	219	156	128	131
γ. Χρονικά όρια εργασίας	625	446	465	329	304
δ. Κυριακή και εβδομαδιαία ανάπαυση	169	137	191	120	117
ε. Νυκτερινή εργασία γυναικών	2	4	12	9	7
στ. Νυκτερινή εργασία ενηλίκων	4	7	5	43	17
ζ. Παράνομη απασχόληση ανηλίκων	22	46	83	89	37
η. Ετήσια άδεια με αποδοχές	272	280	246	182	150
θ. Απασχόληση αλλοδαπών	123	172	387	313	406
ι. Λοιπές Αιτίες	361	337	485	307	258
Σύνολο	3118	2956	3357	2781	2904

ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΕΧΝΙΚΗΣ & ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Δραστηριότητα Τεχνικών και Υγειονομικών Επιθεωρητών Εργασίας

Οι Τεχνικοί και οι Υγειονομικοί Επιθεωρητές Εργασίας κατά το έτος 1993 εργάστηκαν ακολουθώντας τις οδηγίες που δόθηκαν με τις εγκυκλίους 131992/27.11.87, 2131654/26.10.88, 130555/9.6.89, 131084/15.12.89, 130123/29.1.90, 130427/26.6.90, 130561/6.8.91, 130807/9.12.91, 130434/28.6.91 και 130252/14.6.93.

Σύμφωνα με το περιεχόμενο των εγκυκλίων αυτών έγιναν εξαμηνιαίοι προγραμματισμοί ελέγχου των επιχειρήσεων με προτεραιότητα κατά το δυνατόν στον έλεγχο των επιχειρήσεων που παρουσιάζουν μεγαλύτερο στατιστικό αριθμό σοβαρών και θανατηφόρων ατυχημάτων και γενικότερα σοβαρούς κινδύνους για την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων. Επίσης δόθηκε προτεραιότητα στους ελέγχους επιχειρήσεων για τις οποίες έγιναν καταγγελίες ή υποχρεώθηκαν στην εφαρμογή των σχετικά πρόσφατων νομοθετικών ρυθμίσεων.

Για τον καθορισμό των παραπάνω προτεραιοτήτων γνωμοδοτήσεων, όπου έχουν συσταθεί και συνεδριάζουν, οι κατά Νομαρχίες αρμόδιες

Νομαρχιακές Επιτροπές Υγιεινής και Ασφάλειας (ΝΕΥΑΕ) στις οποίες εκτός από τους εκπροσώπους των εργατικών και εργοδοτικών οργανώσεων μετέχουν και εκπρόσωποι των ΟΤΑ, ΑΔΕΔΥ, ΚΕΔΚΕ, Πανελλήνια Ομοσπονδία Δήμων και Κοινοτήτων και των Υπουργείων Υγείας, Προεδρίας και Οικονομικών.

Επίσης οι Τεχνικοί Επιθεωρητές Εργασίας συμμετείχαν στις μεικτές επιτροπές ελέγχου των οικοδομικών εργασιών ως και των εργασιών επί πλοίων στην Ναυπηγοεπισκευαστική Ζώνη Πειραιά - Κερατσινίου - Περάματος - Σαλαμίνας.

Ο απολογισμός του έργου των Τεχνικών και Υγειονομικών Επιθεωρητών Εργασίας και σύμφωνα με τα στοιχεία που υποβλήθηκαν για το 1993 έχει ως εξής :

Επιχειρήσεις που προγραμματίστηκαν να ελεγχθούν	10.742
Επιχειρήσεις που ελέγχθηκαν	12.548
Επιχειρήσεις που επανελέγχθηκαν	5.209
Επιχειρήσεις που συμμορφώθηκαν ολικά	2.605
Επιχειρήσεις που συμμορφώθηκαν μερικά	2.466
Επιχειρήσεις που αρνήθηκαν να συμμορφωθούν	138
Υποβληθείσες μηνύσεις	131
Επιβληθείσες διακοπές εργασιών	27
Επιβληθείσες διοικητικές κυρώσεις - πρόστιμα	175

2. Εργατικά Ατυχήματα

Σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν.Δ. 2954/54 "Περί Οργανώσεως Σώματος Επιθεωρήσεως Εργασίας κ.λ.π.", οι εργοδότες έχουν υποχρέωση να αναγγείλουν τα εργατικά ατυχήματα στις Επιθεωρήσεις Εργασίας.

Τα ατυχήματα που αναγγέλλονται στο Υπουργείο Εργασίας, καταγράφονται στο ειδικό βιβλίο ατυχημάτων, εξετάζονται από τους Τεχνικούς Επιθεωρητές Εργασίας και στις περιπτώσεις :

α. των σοβαρών

β. των θανατηφόρων ατυχημάτων

γ. δειγματοληπτικά των λοιπών ατυχημάτων συντάσσεται και έκθεση αυτοψίας.

Επίσης όλα τα ατυχήματα ταξινομούνται αφ' ενός μεν σε πίνακες σύμφωνα με τα καθοριζόμενα από το Διεθνές Γραφείο Εργασίας (Πίνακες Α, Β, Γ, Δ), αφειτέρου δε και σε άλλους Πίνακες απαραίτητους για τη μελέτη του προσδιορισμού των αιτιών των ατυχημάτων και τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την πρόληψή τους.

Συμπεράσματα – Προτάσεις

Οι Περιφερειακές Υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας, έχουν επιφορτιστεί με την εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας, την προστασία των εργαζομένων και την ενημέρωση των εργοδοτών και μισθωτών για τις μεταξύ τους υποχρεώσεις και δικαιώματα που απορρέουν από την σχέση εργασίας και προσφέρουν κατά κύριο λόγο έργο κοινωνικό, μπορούμε δε ανεπιφύλακτα να ισχυρισθούμε ότι έχουν επιτύχει στο μεγαλύτερο ποσοστό τους πιο πάνω στόχους.

Υπάρχει δυνατότητα και επιβάλλεται η περαιτέρω δραστηριοποίηση και αύξηση της παραγωγικότητάς τους, γι' αυτό, θα πρέπει η διοίκηση να ενθαρρύνει τις προσπάθειες τόσο για τη στελέχωσή τους με το προβλεπόμενο προσωπικό, όσο και την βελτίωση των παρεχόμενων μέσων.

Στο σημείο αυτό επισημαίνουμε με έμφαση ότι κρίνεται αναγκαία και η οργανωτική αναβάθμιση των Περιφερειακών Υπηρεσιών, με την ανασύσταση της Γενικής Επιθεώρησης Εργασίας, όπως προβλεπόταν και με τον προϊσχύοντα Οργανισμό του Υπουργείου Εργασίας (Π.Δ. 1156/77).

Τούτο άλλωστε επιβάλλει και η 81^η Διεθνής Σύμβαση Εργασίας, η οποία προβλέπει το σύστημα Επιθεώρησης Εργασίας.

Εξάλλου στα πλαίσια του θεσμού της διοικητικής αποκέντρωσης και της ολοένα αυξανόμενης μεταβίβασης αρμοδιοτήτων στην περιφέρεια, η ανασύσταση της Γενικής Επιθεώρησης Εργασίας θα εξασφαλίσει τον αποτελεσματικότερο συντονισμό των περιφερειακών υπηρεσιών, οι οποίες

αποτελούν και τον προμαχώνα των υπηρεσιακών μονάδων του Υπουργείου Εργασίας.

Συνοψίζοντας τις προτάσεις μας και με στόχο τη βελτίωση της αποδοτικότητας και αύξηση της παραγωγικότητας των Περιφερειακών Υπηρεσιών προτείνουμε τη λήψη των κατωτέρω μέτρων :

- ↳ Ανασύσταση της Γενικής Επιθεώρησης Εργασίας.
- ↳ Άμεση έναρξη, σταδιακής στελέχωσης των Περιφερειακών Υπηρεσιών με διοικητικό και τεχνικό προσωπικό.
- ↳ Περιοδική οργάνωση σεμιναρίων για επιμόρφωση των υπαλλήλων σε εργατικά θέματα και θέματα γενικότερης κοινωνικής πολιτικής.
- ↳ Αύξηση των πάσης φύσεως παρεχόμενων πιστώσεων.
- ↳ Άμεση προμήθεια από ΟΔΔΥ 15 τουλάχιστον νέων αυτοκινήτων και βαθμιαία αντικατάσταση των παλιών.
- ↳ Άμεση επαναφορά των δελτίων ελευθέρας κυκλοφορίας, ή θεσμοθέτηση πάγιου μηνιαίου επιδόματος εξόδων κινήσεως για όλους τους περιφερειακούς υπαλλήλους του Υπουργείου Εργασίας.
- ↳ Εγκατάσταση και λειτουργία όλων των Η/Υ που έχουν αποσταλεί στις Περιφερειακές Υπηρεσίες.

Τα πιο πάνω μέτρα, τα οποία θεωρούμε ως τα ελάχιστα, αλλά βασικά, ευελπιστούμε ότι θα συμβάλλουν στην ευρυθμότερη και αποτελεσματικότερη λειτουργία των περιφερειακών υπηρεσιών, ούτως ώστε και αυτές να καταστούν αποδοτικότερες και τα όργανά τους να γίνουν ουσιαστικοί φορείς της κοινωνικής πολιτικής του Κράτους⁸.

⁸ Από έκθεση πεπραγμένων του έτους 1993 των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας συνταγμένη από το Γενικό Γραμματέα Ευάγγελο Στάικο.

**'' ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 1568/85 ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ
ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ''.**

Γενικά

Η προστασία της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων είναι κύριο μέλημα ενός κράτους πρόνοιας το οποίο την τελευταία δεκαετία υιοθέτησε ένα αξιόλογο νομοθετικό έργο με στόχο τη διασφάλιση αυτής της προστασίας.

Όμως από τα βασικότερα στοιχεία επίτευξης του στόχου, για τον οποίο θεσπίστηκε η νομοθεσία, είναι η κατανόησή της από όλους τους ενδιαφερόμενους και ιδιαίτερα από εκείνους που πρόκειται να την εφαρμόσουν, δηλαδή τους εργαζόμενους και τους εργοδότες.

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θέλοντας να συμβάλλει στην προσπάθεια βελτίωσης των συνθηκών εργασίας στη χώρα μας, μέσα από την ουσιαστική ενημέρωση εργαζομένων και εργοδοτών για την ισχύουσα νομοθεσία για την υγιεινή και ασφάλεια, εξέδωσε το έντυπο με τίτλο ''Νομοθετικό πλαίσιο για την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων'' (Αθήνα 1996).

Στο έντυπο παραθέτονται μεταξύ άλλων, τα κείμενα των θεσμικών νομοθετημάτων ν. 1568/85 ''Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων'' και π.δ. 17/96 ''Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ'', καθώς και εκείνων με τα οποία επεκτάθηκαν, τροποποιήθηκαν και εξειδικεύθηκαν διατάξεις του ν. 1568/85.

Για την πληρέστερη κατανόηση των διατάξεων παραθέτονται οδηγίες για την εφαρμογή του π.δ. 17/96 και παρέχονται κατευθύνσεις για την εκτίμηση των κινδύνων κατά την εργασία, που αποτελεί βασική υποχρέωση των εργοδοτών.

**Ν. 1568/1985 "Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων"
(ΦΕΚ 177/Α/85).**

Ο Νόμος 1568 είναι ένας νόμος που ασχολείται με την Υγιεινή και την ασφάλεια των εργαζομένων στους χώρους εργασίας. Ψηφίστηκε από τη Βουλή το 1985 και η ισχύ του αρχίζει από τότε και συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

Ο Νόμος αυτός εφαρμόζεται στις επιχειρήσει, εκμεταλλεύσεις και εργασίες τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημόσιου τομέα, εκτός από επιχειρήσεις εκρηκτικών υλών, αλιευτικές, μεταφορών, μεταλλείων - λατομείων - ορυχείων.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στα όργανα βελτίωσης των συνθηκών. Γίνεται σύσταση κάποιας επιτροπής που ασχολείται με την υγιεινή και την ασφάλεια των εργαζομένων. Η επιτροπή αυτή αποτελείται από εκλεγμένους αντιπροσώπους, είναι όργανο συμβουλευτικό και έχει κάποιες αρμοδιότητες που αφορούν τους κινδύνους που διατρέχουν οι εργαζόμενοι στους χώρους εργασίας, τη μελέτη των συνθηκών εργασίας, την παρακολούθηση της τήρησης των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας, την ενημέρωση για την εισαγωγή στην επιχείρηση νέων παραγωγικών διαδικασιών κ.λ.π.

Στα επόμενα άρθρα ο νόμος αναφέρεται σε γενικότερα θέματα, όπως είναι η εκλογή μελών Ε.Υ.Α.Ε., η υποχρέωση απασχόλησης τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας στις επιχειρήσεις, τα προσόντα που πρέπει να έχουν οι τεχνικοί ασφάλειας και οι γιατροί εργασίας και οι αρμοδιότητές τους.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται λόγος για το Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας και για τις Νομαρχιακές Επιτροπές Υγιεινής και Ασφάλειας της εργασίας.

Το τρίτο κεφάλαιο ασχολείται με τις κτιριακές απαιτήσεις δηλαδή με τον Σχεδιασμό χώρων εργασίας, την συντήρηση και έλεγχο των συστημάτων ασφάλειας και των χώρων εργασίας κ.τ.λ.

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται λόγος για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου από μηχανές.

Το πέμπτο κεφάλαιο αναφέρεται στην προστασία των εργαζομένων από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες.

Τέλος το έκτο κεφάλαιο ασχολείται με τις τελικές διατάξεις δηλαδή αναφέρεται στα όργανα, ελέγχου στην παροχή στοιχείων – και την εχεμύθεια οργάνων και στις γενικές υποχρεώσεις εργοδοτών – εργαζομένων.

Επειδή θεωρώ σημαντικά για τη παρούσα εργασία τα άρθρα του νόμου να αναφέρονται στις Ε.Υ.Α.Ε., Γιατρούς Εργασίας, Τεχνικούς Ασφάλειας και Νομαρχιακών Ε.Υ.Α.Ε., παρακάτω γίνεται μια εκτενή αναφορά σ' αυτά ενώ το σύνολο του Νόμου παρατίθεται στο Παράρτημα. Έτσι λοιπόν το άρθρο 2 λέει τα εξής :

ΑΡΘΡΟ 2

Α'. Σύσταση επιτροπής υγιεινής και Ασφάλειας της εργασίας (Ε.Υ.Α.Ε.).

1. Οι εργαζόμενοι σε επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω από (50) πενήντα άτομα έχουν δικαίωμα να συνιστούν επιτροπή υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, αποτελούμενη από εκλεγμένους αντιπροσώπους τους στην επιχείρηση. Σε επιχειρήσεις που απασχολούν από είκοσι (20) έως πενήντα (50) άτομα ορίζεται εκλεγμένος αντιπρόσωπος των εργαζομένων, για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας στην επιχείρηση.

Με το άρθρο 3 του π.δ. 17/96 επεκτείνεται και σε επιχειρήσεις κάτω των είκοσι (20) ατόμων το δικαίωμα των εργαζομένων να επιλέξουν εκπρόσωπο για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας.

2. Παραρτήματα, υποκασιήματα, χωριστές εγκαταστάσεις ή αυτοτελής εκμεταλλεύσεις από την κύρια επιχείρηση, θεωρούνται αυτοτελείς επιχειρήσεις για την εφαρμογή του κεφαλαίου αυτού, εφόσον η απόσταση μεταξύ τους, ή από την κύρια επιχείρηση δικαιολογεί τη λειτουργία Ε.Υ.Α.Ε. ή τον ορισμό ιδιαίτερου αντιπρόσωπου, κατά την απόφαση του επιθεωρητή εργασίας στον οποίο μπορεί να προσφύγει

κάθε μέρος σε περίπτωση διαφωνίας. Κατά της απόφασης του επιθεωρητή εργασίας επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον του κατά τόπο αρμόδιου ειρηνοδίκη κατά τις διατάξεις της πολιτικής δικονομίας περί εργατικών διαφορών.

Β'. Αρμοδιότητες επιτροπής και αντιπροσώπου

1. Η Ε.Υ.Α.Ε. ή ο αντιπρόσωπος είναι όργανο συμβουλευτικό και έχει τις εξής αρμοδιότητες :

α. Μελετά τις συνθήκες εργασίας στην επιχείρηση, προτείνει μέτρα για τη βελτίωσή τους και του περιβάλλοντος εργασίας, παρακολουθεί την τήρηση των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας και συμβάλλει στην εφαρμογή τους από τους εργαζομένους.

β. Σε περίπτωση σοβαρών εργατικών ατυχημάτων ή σχετικών συμβάντων προτείνει τα κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή επανάληψής τους.

γ. Επισημαίνει τον επαγγελματικό κίνδυνο στους χώρους εργασίας ή θέσεις εργασίας και προτείνει μέτρα για την αντιμετώπισή του, συμμετέχοντας έτσι στη διαμόρφωση της πολιτικής της επιχείρησης, για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου.

δ. Ενημερώνεται από τη διοίκηση της επιχείρησης για τα στοιχεία των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών που συμβαίνουν σ' αυτή.

ε. Ενημερώνεται για την εισαγωγή στην επιχείρηση νέων παραγωγικών διαδικασιών, μηχανημάτων, εργαλείων και υλικών ή για τη λειτουργία νέων εγκαταστάσεων σ' αυτή, στο μέτρο που επηρεάζουν τις συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.

στ. Σε περίπτωση άμεσου και σοβαρού κινδύνου καλεί τον εργοδότη να λάβει τα ενδεικνυόμενα μέτρα χωρίς να αποκλείεται και η διακοπή λειτουργίας μηχανήματος ή εγκατάστασης ή παραγωγικής διαδικασίας.

ζ. Μπορεί να ζητά τη συνδρομή εμπειρογνομόνων για θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, μετά τη σύμφωνη γνώμη του εργοδότη.

2. Η Ε.Υ.Α.Ε. ή ο αντιπρόσωπος συνεδριάζει με τον εργοδότη ή τον εκπρόσωπό του μέσα στο πρώτο δεκαήμερο κάθε τριμήνου, σε ημέρα και ώρα που ορίζεται από κοινού, για τη διευθέτηση των θεμάτων που ανακύπτουν μέσα στην επιχείρηση και σχετίζονται με τις αρμοδιότητες της προηγούμενης παραγράφου. Στις κοινές συνεδριάσεις μετέχουν ο τεχνικός ασφάλειας και ο γιατρός εργασίας της επιχείρησης που προβλέπονται στο άρθρο 4. Πριν από την ημέρα της κοινής συνεδρίασης, η Ε.Υ.Α.Ε. ή ο αντιπρόσωπος καθορίζει τα θέματα τα οποία θα συζητήσει και τα γνωστοποιεί στον εργοδότη τρεις (3) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες νωρίτερα. Ο εργοδότης γνωστοποιεί στην Ε.Υ.Α.Ε. ή στον αντιπρόσωπο τα θέματα που επιθυμεί να συζητηθούν στην κοινή συνεδρίαση τρεις (3) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν από την ημέρα πραγματοποίησής της. Οι παραπάνω γνωστοποιήσεις απευθύνονται επίσης μέσα στις ίδιες προθεσμίες και προς τον τεχνικό ασφάλειας και το γιατρό εργασίας της επιχείρησης. Στις συνεδριάσεις αυτές συνιάσσονται πρακτικά εις διπλούν και τηρούνται το ένα αντίτυπο από τον εργοδότη και το άλλο από την επιτροπή ή τον αντιπρόσωπο.

Γ'. Αριθμός μελών Ε.Υ.Α.Ε. – υποχρεώσεις εργοδοτών.

1. Η Ε.Υ.Α.Ε. αποτελείται :

- α. από δύο μέλη σε επιχειρήσεις με 51 έως 100 εργαζόμενους,
- β. από τρία μέλη σε επιχειρήσεις με 101 έως 300 εργαζόμενους,
- γ. από 4 μέλη σε επιχειρήσεις με 301 έως 600 εργαζόμενους,
- δ. από 5 μέλη σε επιχειρήσεις με 601 έως 1000 εργαζόμενους,
- ε. από 6 μέλη σε επιχειρήσεις από 1001 έως 2000 εργαζόμενους,
- στ. από 7 μέλη σε επιχειρήσεις με περισσότερους από 2000

εργαζόμενους.

2. Ο εργοδότης οφείλει :

- α. να διευκολύνει την Ε.Υ.Α.Ε. ή τον αντιπρόσωπο των εργαζομένων στην άσκηση των καθηκόντων τους,

β. να ενημερώνει και να παρέχει κάθε στοιχείο που αφορά την επιχείρηση και είναι σχετικό με το έργο της Ε.Υ.Α.Ε. ή του αντιπροσώπου των εργαζομένων.

ΑΡΘΡΟ 5

Προσόντα τεχνικού ασφάλειας

1. Ο τεχνικός ασφάλειας πρέπει να έχει τα παρακάτω προσόντα, ανάλογα με το είδος της επιχείρησης και τον αριθμό των εργαζομένων σ' αυτή :

α. Πτυχίο Πολυτεχνείου ή Πολυτεχνικής σχολής ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος του εσωτερικού ή ισότιμων σχολών του εξωτερικού, που το αντικείμενο σπουδών έχει σχέση με τις εγκαταστάσεις και την παραγωγική διαδικασία και άδεια ασκήσεως επαγγέλματος, που χορηγείται από το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.).

β. Πτυχίο Πανεπιστημιακής σχολής εσωτερικού ή ισότιμων σχολών του εξωτερικού, που το αντικείμενο σπουδών έχει σχέση με τις εγκαταστάσεις και την παραγωγική διαδικασία και άδεια άσκησης επαγγέλματος, όταν αυτή προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία.

γ. Πτυχίο Τεχνολογικού εκπαιδευτικού ιδρύματος ή ισότιμων σχολών του εξωτερικού ή πτυχίο των πρώην σχολών υπομηχανικών και των Κ.Α.Τ.Ε.Ε.

δ. Απολυτήριο Τεχνικού Λυκείου ή μέσης τεχνικής σχολής ή άλλης αναγνωρισμένης τεχνικής επαγγελματικής σχολής του εσωτερικού ή ισότιμων σχολών του εξωτερικού ή άδεια ασκήσεως επαγγέλματος εμπειροτέχνη.

2. Προϋπηρεσία, που υπολογίζεται από την απόκτηση, απολυτηρίου ή πτυχίου, για τους τεχνικούς των εδαφ. α' και β' της παραγράφου 1 αυτού του άρθρου τουλάχιστον διετή, για τους τεχνικούς του εδαφ. γ' της παραγράφου 1 τουλάχιστον πενταετή και για τους τεχνικούς του εδαφ. της παραγράφου 1 τουλάχιστον οκταετή.

3. Κάτοχοι των παραπάνω προσόντων θεωρούνται και όσοι έχουν τίτλους ή πιστοποιητικά της αλλοδαπής, από τα οποία προκύπτει ότι είναι τεχνικοί ασφάλειας.
 4. Ο τεχνικός ασφάλειας υπάγεται απευθείας στη διοίκηση της επιχείρησης.
 5. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εργασίας και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, μετά από γνώμη του Συμβουλίου Ασφάλειας της Εργασίας, καθορίζεται το συγκεκριμένο επίπεδο γνώσεων και η ειδικότητα του τεχνικού ασφάλειας, ανάλογα με τον αριθμό των εργαζόμενων και το είδος της δραστηριότητας της επιχείρησης. Έως την έκδοση των διαταγμάτων αυτών ο εργοδότης οφείλει να απασχολεί τεχνικό ασφάλειας, σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις.
- Εκδόθηκε το π.δ. 294/ 88.

ΑΡΘΡΟ 6

Συμβουλευτικές αρμοδιότητες του τεχνικού ασφάλειας

1. Ο τεχνικός ασφάλειας παρέχει στον εργοδότη υποδείξεις και συμβουλές, γραπτά ή προφορικά, σε θέματα σχετικά με την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας και την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων. Τις γραπτές υποδείξεις ο τεχνικός ασφάλειας καταχωρεί σε ειδικό βιβλίο της επιχείρησης, το οποίο σελιδομετρείται και θεωρείται από την επιθεώρηση εργασίας. Ο εργοδότης έχει υποχρέωση να λαμβάνει γνώση ενυπογράφως των υποδείξεων που καταχωρούνται σ' αυτό το βιβλίο.
2. Ειδικότερα ο τεχνικός ασφάλειας :
 - α. Συμβουλεύει σε θέματα σχεδιασμού, προγραμματισμού, κατασκευής και συντήρησης των εγκαταστάσεων, εισαγωγής νέων παραγωγικών διαδικασιών, προμήθειας μέσων και εξοπλισμού, επιλογής και ελέγχου της αποτελεσματικότητας των ατομικών μέσων προστασίας, καθώς και διαμόρφωσης και διευθέτησης των θέσεων και του

περιβάλλοντος εργασίας και γενικά οργάνωσης της παραγωγικής διαδικασίας.

β. Ελέγχει την ασφάλεια των εγκαταστάσεων και των τεχνικών μέσων, πριν από τη λειτουργία τους, καθώς και των παραγωγικών διαδικασιών και μεθόδων εργασίας πριν από την εφαρμογή τους και επιβλέπει την εφαρμογή των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας και πρόληψης των ατυχημάτων, ενημερώνοντας σχετικά τους αρμόδιους προϊστάμενους των τμημάτων ή τη διεύθυνση της επιχείρησης.

ΑΡΘΡΟ 8

Προσόντα εργασίας και βοηθητικού προσωπικού

1. Ο γιατρός εργασίας πρέπει να διαθέτει εκτός από την άδεια άσκησης ιατρικού επαγγέλματος και την ειδικότητα της ιατρικής της εργασίας.

Μέχρι την καθιέρωση της ειδικότητας της ιατρικής της εργασίας και την απόκτηση της ειδικότητας από ικανό αριθμό γιατρών, μπορούν να ασκούν το αντικείμενο αυτό, στο επίπεδο της επιχείρησης, οι παρακάτω :

α. οι κάτοχοι τίτλου ή πτυχίου ειδικότητας ιατρικής της εργασίας της αλλοδαπής.

β. οι γιατροί που έχουν την ειδικότητα της παθολογίας, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και έχουν παρακολουθήσει ειδικό σεμινάριο ιατρικής και της εργασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 ή διαθέτουν διετή τουλάχιστον εμπειρία σε επιχείρηση.

γ. όσοι έχουν ασκήσει καθήκοντα γιατρού εργασίας στο Υπουργείο Εργασίας για πέντε τουλάχιστον χρόνια και μετά την παραίτησή τους από την υπηρεσία.

Σε περίπτωση που δεν υπάρχει γιατρός με την παραπάνω ειδικότητα, είναι δυνατόν να προσληφθεί γιατρός οποιασδήποτε ειδικότητας.

2. Ο γιατρός εργασίας υπάγεται απευθείας στη διοίκηση της επιχείρησης.

3. Ως βοηθητικό προσωπικό του γιατρού, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 4, μπορούν να προσλαμβάνονται επισκέπτριες αδελφές και επισκέπτες αδελφοί πτυχιούχοι σχολών τετραετούς φοίτησης της ημεδαπής ή ισότιμων της αλλοδαπής ή αδελφές νοσοκόμες και αδελφοί νοσοκόμοι, πτυχιούχοι σχολών μονοετούς φοίτησης της ημεδαπής ή ισότιμων της αλλοδαπής.

ΑΡΘΡΟ 9

Συμβουλευτικές αρμοδιότητες του γιατρού εργασίας

1. Ο γιατρός εργασίας παρέχει υποδείξεις και συμβουλές στον εργοδότη, στους εργαζόμενους και στους εκπροσώπους, γραπτά ή προφορικά, σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για τη σωματική και ψυχική υγεία των εργαζόμενων. Τις γραπτές υποδείξεις ο γιατρός εργασίας καταχωρεί στο ειδικό βιβλίο του άρθρου 6 του νόμου αυτού. Ο εργοδότης λαμβάνει γνώση ενυπογράφως των υποδείξεων που καταχωρούνται σ' αυτό το βιβλίο.
2. Ειδικότερα ο γιατρός εργασίας συμβουλεύει σε θέματα :
 - α. σχεδιασμού, προγραμματισμού, τροποποίησης της παραγωγικής διαδικασίας, κατασκευής και συντήρησης εγκαταστάσεων, σύμφωνα με τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.
 - β. λήψης μέτρων προστασίας, κατά την εισαγωγή και χρήση υλών και προμήθειας μέσων εξοπλισμού.
 - γ. φυσιολογίας και ψυχολογίας της εργασίας, εργονομίας και υγιεινής της εργασίας, της διευθέτησης και διαμόρφωσης των θέσεων και του περιβάλλοντος της εργασίας και της οργάνωσης της παραγωγικής διαδικασίας.
 - δ. οργάνωση υπηρεσίας παροχής πρώτων βοηθειών.
 - ε. αρχικής τοποθέτησης και αλλαγής θέσης εργασίας για λόγους υγείας, προσωρινά ή μόνιμα, καθώς και ένταξης ή επανένταξης μειονεκτούντων ατόμων στην παραγωγική διαδικασία, ακόμη και σε υπόδειξη αναμόρφωσης της θέσης εργασίας και

στ. δεν επιτρέπεται ο γιατρός εργασίας να χρησιμοποιείται, για να επαληθεύει το δικαιολογημένο ή μη, λόγω νόσου, απουσίας εργαζόμενου.

ΑΡΘΡΟ 16

Νομαρχιακές επιτροπές υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας

1. Σε κάθε νομαρχία συνιστάται συλλογικό γνωμοδοτικό όργανο για θέματα προστασίας της υγείας και ασφάλειας των εργαζόμενων στους τόπους εργασίας, με την ονομασία Νομαρχιακή Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ν.Ε.Υ.Α.Ε.). Μέλη της Ν.Ε.Υ.Α.Ε. είναι:
 - α. ο νομάρχης, ως πρόεδρος ή ο νόμιμος αναπληρωτής του,
 - β. ο επιθεωρητής εργασίας του νομού,
 - γ. ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας,
 - δ. δύο εκπρόσωποι του αντιπροσωπευτικότερου εργατικού κέντρου του νομού, που υποδεικνύονται με απόφαση της διοίκησής του,
 - ε. δύο εκπρόσωποι εργοδοτικής οργάνωσης του νομού, από τη βιομηχανία, τη βιοτεχνία και το εμπόριο, που υποδεικνύονται με απόφαση των διοικήσεών του. Ο διορισμός των τεσσάρων τελευταίων μελών γίνεται με απόφαση του νομάρχη. Κατά τα λοιπά οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 15 εφαρμόζονται αναλόγως.

Τροποποιήθηκε με το άρθρο 14 της ΚΥΑ 88555/3293/1988.
2. Με όμοια απόφαση του Νομάρχη ρυθμίζονται τα θέματα των συνεδριάσεων, της λήψης αποφάσεων, της γραμματειακής υποστήριξης και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εύρυθμη λειτουργία της επιτροπής.

Στις συνεδριάσεις της επιτροπής μπορούν να συμμετέχουν χωρίς ψήφο, ύστερα από πρόσκληση του Νομάρχη, εκπρόσωποι άλλων υπηρεσιών του νομού, εκπρόσωποι επιστημονικών οργανώσεων του νομού και ειδικοί επιστήμονες.
3. Έργο της Ν.Ε.Υ.Α.Ε. είναι να γνωμοδοτεί :

α. σχετικά με την εφαρμογή στο νομό των διατάξεων για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας και την προστασία της υγείας των εργαζόμενων.

β. για το συντονισμό της δράσης των αρμόδιων υπηρεσιών και οργάνων του νομού, σχετικά με τα θέματα αυτά,

γ. για την οργάνωση εκδηλώσεων και επιμορφωτικών προγραμμάτων, σχετικών με την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών.

4. Στην πρόεδρο και τα μέλη των Ν.Ε.Υ.Α.Ε. δεν καταβάλλεται αποζημίωση⁹.

⁹ Από Βιβλίο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και συγκεκριμένα της Γενικής Διεύθυνσης Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας, με τίτλο «Νομοθετικό Πλαίσιο για την Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων», Αθήνα 1996, Σελ. 5-16, 23-25.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

1) αρ. οδηγίας : 78/610/ΕΟΚ

τίτλος : Περί προσεγγίσεως των νομοθετικών κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών – μελών περί της προστασίας της υγείας των εργαζομένων οι οποίοι εκτίθενται στο μονομερές βινυλοχλωρίδιο.

Εναρμόνιση : Π.Δ. 1179/80 (302/Α/80)

2) αρ. οδηγίας : 80/1107/ΕΟΚ

τίτλος : Περί προστασίας των εργαζόμενων από τους κινδύνους που παρουσιάζονται συνεπεία τους κατά την διάρκεια της εργασίας σε χημικά, φυσικά ή βιολογικά μέτρα.

Εναρμόνιση : Ν. 1568/85 (177/Α/85).

3) αρ. οδηγίας : 82/605/ΕΟΚ.

τίτλος : Περί προστασίας των εργαζομένων από τους κινδύνους που παρουσιάζονται συνεπεία εκθέσεως τους κατά την διάρκεια της εργασίας στον μεταλλικό μόλυβδο και στις ενώσεις ιόντων του.

Εναρμόνιση : Π.Δ. 94/87 (54/Α/87)

4) αρ. οδηγίας : 83/477/ΕΟΚ

τίτλος : Για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που οφείλονται στην έκθεσή τους στον αμιάντο κατά την διάρκεια της εργασίας.

Εναρμόνιση : Π.Δ. 70α/88 (31/Α/88)

5) αρ. οδηγίας : 86/188/ΕΟΚ

τίτλος : Περί προστασίας των εργαζόμενων από τους κινδύνους που διατρέχουν λόγω της εκθέσεώς τους κατά τη διάρκεια της εργασίας στον θόρυβο.

Εναρμόνιση : Π.Δ. 85/91 (38/Α/91)

6) αρ. οδηγίας : 88/364/ΕΟΚ

τίτλος : Για την προστασία των εργαζόμενων απαγόρευση ορισμένων ειδικών παραγόντων και/ή ορισμένων δραστηριοτήτων.

Εναρμόνιση : Α.Π. 131099/89 (930/Β/89)

7) αρ. οδηγίας : 88/642/ΕΟΚ

τίτλος : Τροποποιητική της 80/1107/ΕΟΚ

εναρμόνιση : Π.Δ. 77/93 (34/Α/93)

8) αρ. οδηγίας : 89/391/ΕΟΚ (ΟΔΗΓΙΑ ΠΛΑΙΣΙΟ) .

τίτλος : Σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζόμενων κατά την εργασία.

Εναρμόνιση : Π.Δ. 17/96 (11/Α/96)

9) αρ. οδηγίας : 89/654/ΕΟΚ (1^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ)

τίτλος : Σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις των χώρων εργασίας για την υγιεινή και την ασφάλεια.

Εναρμόνιση : Π.Δ. 16/96 (10/Α/96).

10) αρ. οδηγίας : 89/655/ΕΟΚ (2^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ).

τίτλος : Σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές Ασφάλειας και Υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους.

Εναρμόνιση : Π.Δ. 395/94 (220/Α/94).

11) αρ. οδηγίας : 89/656/ΕΟΚ (3^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ)

τίτλος : Σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία.

Εναρμόνιση : Π.Δ. 396/94 (220/Α/94).

12) αρ. οδηγίας 90/269/ΕΟΚ (4^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ).

τίτλος : Σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις υγιεινής και ασφάλειας για το χειρωνακτικό χειρισμό φορτίων όπου υπάρχει ιδιαίτερος κίνδυνος βλάβης της ράχης και οσφυϊκής χώρας.

Εναρμόνιση : Π.Δ. 397/94 (221/Α/94)

13) αρ. οδηγίας : 90/270/ΕΟΚ (5^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ)

τίτλος : Σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας κατά την εργασία σε εξοπλισμό με οθόνη οπτικής απεικόνισης.

Εναρμόνιση : Π.Δ. 398/94 (221/Α/94)

14) αρ. οδηγίας : 90/394/ΕΟΚ (6^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ).

τίτλος : Για την προστασία των εργαζόμενων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες κατά την εργασία.

Εναρμόνιση : Π.Δ. 399/94 (221/A/94).

15) αρ. οδηγίας : 90/679/ΕΟΚ (7^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ).

τίτλος : Σχετικά με την προστασία των εργαζόμενων από κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους σε βιολογικούς παράγοντες κατά την εργασία.

Εναρμόνιση : Π.Δ. 186/95 (97/A/95).

16) αρ. οδηγίας : 91/322/ΕΠΙΤΡ.

τίτλος : Σχετικά με τις οριακές τιμές σύμφωνα με την οδηγία 80/1107/ΕΟΚ για την προστασία των εργαζόμενων στον κίνδυνο έκθεσης σε χημικούς, φυσικούς και βιολογικούς παράγοντες.

Εναρμόνιση : ΜΗ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

17) αρ. οδηγίας : 91/382/ΕΟΚ.

τίτλος : Τροποποίηση της 83/477/ΕΟΚ (Αμίαντος) (προθεσμία 1/1/96) και για την εξόρυξη (1/1/99).

Εναρμόνιση : Π.Δ. 175 (150/A/97).

18) αρ. οδηγίας : 91/383/ΕΟΚ

τίτλος : Συμπλήρωση των μέτρων που αποσκοπούν στο να προάγουν τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία των εργαζόμενων με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου ή με σχέση πρόσκαιρης εργασίας.

Εναρμόνιση : Π.Δ. 17/96 (11/A/96).

19) αρ. οδηγίας : 92/29/ΕΟΚ

τίτλος : Σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για την προώθηση βελτιωμένης ιατρικής περίθαλψης στα πλοία.

Εναρμόνιση : Π.Δ. 376/95 (206/A/96).

20) αρ. οδηγίας : 92/57/ΕΟΚ (8^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ).

τίτλος : Σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά εργοτάξια.

Εναρμόνιση : Π.Δ. 305/96 (212/A/96).

21) αρ. οδηγίας : 92/58/ΕΟΚ (2^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ).

τίτλος : Σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τη σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία.

Εναρμόνιση : Π.Δ. 105/95 (67/A/95).

22) αρ. οδηγίας : 92/85/ΕΟΚ (10^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ)

τίτλος : Σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζόμενων.

Εναρμόνιση : Π.Δ. 176 (150/A/97).

23) αρ. οδηγίας : 92/91/ΕΟΚ (11^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ).

τίτλος : Περί των ελαχίστων προδιαγραφών για τη βελτίωση της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζόμενων στις εξορυκτικές δια γεωτρήσεων εργαζόμενων.

Εναρμόνιση : Π.Δ. 177 (150/A/97).

24) αρ. οδηγίας : 92/104/ΕΟΚ (12^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ).

τίτλος : Περί των ελαχίστων προδιαγραφών της για τη βελτίωση της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζόμενων στις υπαίθριες ή υπόγειες εξορυκτικές βιομηχανίες.

Εναρμόνιση : Υ.Α. Α.Π.Δ. 7/A/Φ1/14080/732/96 ΦΕΚ 771/28/8/96.

25) αρ. οδηγίας : 93/88/ΕΟΚ

τίτλος : Τροποποίηση της οδηγίας 90/679/ΕΟΚ (Βιολογικοί Παράγοντες)

Εναρμόνιση : Π. Δ. 186/95.

26) αρ. οδηγίας : 93/103/ΕΟΚ (13^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ)

τίτλος : Σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας υγείας κατά την εργασία σε αλιευτικά σκάφη.

Εναρμόνιση : Π.Δ. 281/96 (198/A/96).

27) αρ. οδηγίας : 93/104/ΕΟΚ

τίτλος : Σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας (πρόθεσμία 23/11/96).

Εναρμόνιση : Στη διαβούλευση του ΣΥΑΕ.

28) αρ. οδηγίας : 94/33/ΕΟΚ

τίτλος : Περί προσεγγίσεως της νομοθεσίας των κρατών μελών όσον αφορά την προστασία των νέων. (πρόθεσμία 22/6/96).

Εναρμόνιση : ΣΤΕ

29) αρ. οδηγίας : 95/30 ΕΚ Τροποποίηση της 90/679/ΕΟΚ.

τίτλος : Για την προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο της οδηγίας 90/679/ΕΟΚ (βιολογικοί παράγοντες).

Εναρμόνιση : Π.Δ. 174 (150/Α/97).

30) αρ. οδηγίας : 95/63 ΕΚ. Τροποποίηση της 89/655/ΕΟΚ.

τίτλος : Τροποποίηση της οδηγίας 89/655/ΕΟΚ (Εξοπλισμός Εργασίας) (προθεσμία 5/12/98).

Εναρμόνιση : -

31) αρ. οδηγίας : 96/94/ΕΚ.

τίτλος : Για την θέσπιση δεύτερου καταλόγου ενδεικτικών οριακών τιμών κατ' εφαρμογή της οδηγίας 80/1107/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί προστασίας των εργαζόμενων από τους κινδύνους που συνεπάγεται η έκθεσή τους σε χημικά, φυσικά ή βιολογικά μέσα κατά την διάρκεια της εργασίας, (προθεσμία 1/6/98).

Εναρμόνιση : ΜΗ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ¹⁰.

¹⁰ Από βιβλίο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και συγκεκριμένα της Γενικής Διεύθυνσης Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας, με τίτλο «Νομοθετήματα Εναρμόνισης του Εθνικού μας Δικαίου προς τις Κοινοτικές Οδηγίες για την Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζόμενων», Αθήνα 1997, Σελ. 239-240.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Για να εξυπηρετούν τους σκοπούς για τους οποίους συστάθηκαν οι επιτροπές αυτές θα πρέπει να μπορέσουν σε σύντομο διάστημα να λειτουργήσουν αποτελεσματικά. Σε αντίθετη περίπτωση θα είναι απλώς χάσιμο πολύτιμου χρόνου. Η αποτελεσματική λειτουργία της Επιτροπής Ασφάλειας σε κάθε εγκατάσταση εξαρτάται αποκλειστικά από τα μέλη της.

Μερικά σημεία που θα βοηθήσουν τα μέλη των Επιτροπών Ασφάλειας στο να καταστήσουν και να διατηρήσουν αποτελεσματική τη λειτουργία της Επιτροπής τους αναλύονται πιο κάτω :

♦ Σύγκλιση των συνεδριάσεων

Με βάση τις πρόνοιες των Κανονισμών, τις συνεδρίες της Επιτροπής συγκαλεί ο εργοδότης και αυτή συνεδριάζει τακτικά κάθε τρεις μήνες.

Αυτό φυσικά δεν αποκλείει και τη σύγκλιση έκτακτων συνεδριάσεων σε πιο σύντομο διάστημα αν παραστεί ανάγκη, λόγω κάποιου σοβαρού και επείγοντος θέματος που χρειάζεται να συζητηθεί. Για το θέμα των έκτακτων συνεδριάσεων υπάρχει συγκεκριμένη πρόνοια στους σχετικούς κανονισμούς.

♦ Υποβολή θεμάτων - εισηγήσεων

Κάθε μέλος της Επιτροπής μπορεί να υποβάλλει για συζήτηση στην Επιτροπή κάθε πρόβλημα ασφάλειας και υγείας που έχει εντοπισθεί στον τόπο εργασίας.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής είναι καλά να ετοιμάζει την ημερήσια διάταξη όλων των θεμάτων που έχουν υποβληθεί, για να γνωρίζουν όλοι τα θέματα που αναμένεται να συζητηθούν. Αυτό βοηθά στην καλύτερη προετοιμασία των μελών και πιο ενεργό συμμετοχή τους στις συνεδρίες. Κάθε μέλος της Επιτροπής που υποβάλλει κάποιο θέμα για συζήτηση είναι καλά να υποβάλλει και συγκεκριμένη εισήγηση για την επίλυση του. Η εισήγηση αυτή μπορεί να μην είναι κατανάγκη και η τελική λύση στο πρόβλημα που εντοπίστηκε, ιδιαίτερα αν πρόκειται για επίλυση

δύσκολων και τεχνικά εξειδικευμένων προβλημάτων, που απαιτούν ειδικές γνώσεις και εμπειρίες. Μπορεί να είναι απλώς εισηγήσεις ως προς τη διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθηθεί.

Φυσικά υπάρχει περίπτωση να υπάρχουν από άλλα μέλη της Επιτροπής, διαφορετικές ή και συμπληρωματικές εισηγήσεις για το ίδιο πρόβλημα.

♦ Συζήτηση θεμάτων – εισηγήσεων

Οι διάφορες εισηγήσεις και απόψεις που μπορεί να έχουν τα μέλη της Επιτροπής πρέπει να συζητούνται ελεύθερα και πολιτισμένα για να μπορεί μέσα από την ανταλλαγή των απόψεων να διαμορφώνονται οι πιο ωσπές εισηγήσεις για επίλυση των προβλημάτων.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες των σχετικών Κανονισμών ή Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλλει τις εισηγήσεις της σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για επίλυση των προβλημάτων ασφάλειας και υγείας και βελτίωση των συνθηκών εργασίας στον εργοδότη.

♦ Διατήρηση ενδιαφέροντος στη λειτουργία της Επιτροπής.

Για να εμπεδωθεί και καθιερωθεί ο θεσμός των Επιτροπών Ασφάλειας χρειάζεται η διατήρηση συνεχούς ενδιαφέροντος στην αποτελεσματική λειτουργία τους. Διαφορετικά, αν το ενδιαφέρον με τον καιρό αιωνήσει, τότε στην πράξη η συνεισφορά των επιτροπών στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας θα εκμηδενιστεί και η συμμετοχή των εργαζομένων στα θέματα επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας που τους αφορούν άμεσα θα καταστεί τυπική.

Στη διατήρηση του ενδιαφέροντος αυτού πρέπει να προσεχθούν ιδιαίτερα ορισμένα σημεία τα οποία θα συνεισφέρουν θετικά στο στόχο αυτό.

Για παράδειγμα οι τακτικές συνεδρίες της Επιτροπής χωρίς αναβολές εκτός αν πραγματικά υπάρχουν σοβαροί λόγοι για μια αναβολή, πρέπει να τηρούνται. Αλλιώς πως θα γίνουν κανόνες οι αναβολές και με τον καιρό θα το ανέχονται όλοι.

Είναι επίσης σημαντικό να μην υπάρχουν αδικαιολόγητες απουσίες των μελών από τις συνεδρίες αλλά τακτική και ανελλιπή κατά το δυνατό συμμετοχή όλων των μελών.

Σε κάθε συνεδρία της Επιτροπής πρέπει να τηρούνται πρακτικά. Τα πρακτικά πρέπει να εγκρίνονται από όλα τα μέλη και να τηρούνται σε ειδικό φάκελο για ευκολία αναφοράς.

Ο εργοδότης θα μπορούσε να συνεισφέρει θετικά στη διατήρηση του ενδιαφέροντος στην αποτελεσματική λειτουργία της Επιτροπής με τη γρήγορη υλοποίηση των εισηγήσεών της. Γιατί όταν οι εισηγήσεις υλοποιούνται και μάλιστα σε σύντομο χρονικό διάστημα, ο ρόλος της Επιτροπής αποκτά έμπρακτη σημασία που εκτιμάται από όλους και συνάμα ενθαρρύνει τα μέλη της στο να συνεχίσουν την προσπάθεια για υποβολή θετικών εισηγήσεων.

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, οι κοινές επιθεωρήσεις όλων των μελών της Επιτροπής συμβάλλουν στη διατήρηση του ενδιαφέροντος και παράλληλα καθιερώνουν την επιτροπή στη συνείδηση των εργοδοτούμενων που παρατηρούν να γίνονται τέτοιες επιθεωρήσεις στους τόπους εργασίας.

Επίσης η γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων του έργου που γίνεται από την Επιτροπή σε όλους τους εργαζόμενους σε τακτικά χρονικά διαστήματα, για παράδειγμα σε ετήσιες συγκεντρώσεις, βοηθά στη διατήρηση του ενδιαφέροντος.

ΕΠΙΛΥΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

Αναφέρθηκε πιο πάνω ότι οι αντιπρόσωποι ασφάλειας και η Επιτροπή Ασφάλειας γενικότερα, αφού εντοπίσει και συζητήσει τα διάφορα προβλήματα υποβάλλει εισηγήσεις στον εργοδότη για λήψη μέτρων που αποσκοπούν στην επίλυσή τους. Η υλοποίηση των εισηγήσεων και η λήψη των αναγκαίων μέτρων είναι κυρίως, ευθύνη του εργοδότη.

Όμως τα μέλη των Επιτροπών Ασφάλειας, πρέπει να παρακολουθούν την πρόοδο που γίνεται στη λήψη τέτοιων μέτρων, συνεχώς.

Στην παρακολούθηση της πρόοδου δεν πρέπει να διστάζουν να υποβάλλουν συγκεκριμένες συμπληρωματικές εισηγήσεις στον εργοδότη

ή τον αντιπρόσωπό του. Στην περίπτωση δε που υπάρχει άμεσος κίνδυνος για τους εργαζόμενους, οι εισηγήσεις αυτές μπορεί να υποβάλλονται άμεσα σ' αυτόν, χωρίς κατ' ανάγκη να συζητηθούν πρώτα στην Επιτροπή. Το θέμα θα μεταφερθεί τελικά και στην Επιτροπή αν εξακολουθήσει να υπάρχει μέχρι την επόμενη συνεδρία της.

Οι αντιπρόσωποι ασφάλειας πρέπει να συμβουλεύουν και καθοδηγούν τους άλλους εργαζόμενους σχετικά με την τήρηση των μέτρων και των κανόνων ασφάλειας που συμφωνήθηκε να παρθούν από τον εργοδότη. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό όταν πρόκειται για τη χρήση μέσων προσωπικής προστασίας (κράνη, μάσκες, γάντια, υπόδηση, γυαλιά, κ.λ.π.) από τους εργαζόμενους καθώς επίσης και στην πιστή εφαρμογή συγκεκριμένων τρόπων και μεθόδων εργασίας. Οι συμβουλές και η καθοδήγηση πρέπει να επεκτείνονται και στις ασφαλείς μεθόδους και τρόπους διεξαγωγής των εργασιών.

Για την παρακολούθηση της λήψης μέτρων για επίλυση των προβλημάτων που εντοπίστηκαν θα πρέπει να διεξάγονται επανα-επιθεώρησης των συγκεκριμένων τόπων και επαναφορά όσων από τα προβλήματα παραμένουν άλυτα, στην Επιτροπή Ασφάλειας για συζήτηση και εξέταση των λόγων της καθυστέρησης στην επίλυσή τους.

Τίθεται φυσικά το ερώτημα, για πόσο καιρό θα επαναφέρονται και εκκρεμούν στην Επιτροπή Ασφάλειας τα προβλήματα, και τι κάνουν οι αντιπρόσωποι ασφάλειας σε τέτοιες περιπτώσεις.

Φυσικά τα προβλήματα δεν θα πρέπει να διαιωνίζονται, αλλά μέσα σε λογικό εφικτό χρονικό διάστημα να δίνονται ικανοποιητικές λύσεις σ' αυτά.

Όμως στις περιπτώσεις που για διάφορους λόγους αυτά παραμένουν άλυτα για αδικαιολόγητα μεγάλο διάστημα, και παρά το ότι συζητήθηκαν στην Επιτροπή κατ' επανάληψη, Επιθεωρητή Εργοστασίων για να επιληφθεί της κατάστασης.

Αυτό δε σημαίνει ότι οι Επιθεωρητές Εργοστασίων δεν θα επιλαμβάνονται των προβλημάτων που εντοπίζουν κατά τις επιθεωρήσεις που διεξάγουν, σε περίπτωση που δεν τους έχουν πληροφορήσει γι' αυτά και οι αντιπρόσωποι εργασίας.

Η πληροφόρηση όμως του Επιθεωρητή για προβλήματα που συζητήθηκαν στην Επιτροπή και δεν επιλύθηκαν μπορεί να είναι χρήσιμη στο να βοηθήσει τα μέλη της να βρουν διέξοδο και τρόπο επίτευξης του κοινού στόχου, που είναι η βελτίωση των συνθηκών και του περιβάλλοντος εργασίας.

ΤΗΡΗΣΗ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Στα προηγούμενα κεφάλαια έγινε αναφορά για επιθεωρήσεις, διερευνήσεις ατυχημάτων / σοβαρών περιστατικών, εξέτασης παραπόνων, συνεδριάσεις της Επιτροπής Ασφάλειας και τήρησης πρακτικών καθώς και της παρακολούθησης της προόδου σε σχέση με την επίλυση των διαφόρων προβλημάτων.

Η εκτέλεση όλων των πιο πάνω αρμοδιοτήτων και καθηκόντων από τους αντιπροσώπους ασφάλειας θα είναι πολύ πιο αποτελεσματική αν καθιερώσουν τη συστηματική τήρηση σημειώσεων για τα διάφορα θέματα που χειρίζονται. Διαφορετικά, δεν θα μπορούν να θυμούνται ακριβώς τι εντοπίστηκε, τι συζητήθηκε και ποιες ήταν οι εισηγήσεις για τη λήψη μέτρων.

Όσο αφορά την τήρηση πρακτικών υπάρχει σαφής πρόνοια στους σχετικούς Κανονισμούς ότι πρέπει να τηρούνται.

Οι αντιπρόσωποι ασφάλειας, θα μπορούσαν να τηρούν ειδικό σημειωματάριο, στο οποίο να καταχωρούν όλες τις σχετικές πληροφορίες.

Θα μπορούσε επίσης να τηρείται ειδικό βιβλίο για την καταγραφή των πρακτικών των συνεδριάσεων της Επιτροπής Ασφάλειας.

Για σκοπούς απλοποίησης, ομοιομορφίας και υποβοήθησης των αντιπροσώπων ασφάλειας καθώς και των μελών των Επιτροπών Ασφάλειας, γίνεται εισήγηση για υιοθέτηση δύο ειδικών εντύπων τα οποία θα μπορούν να χρησιμοποιούνται για την τήρηση των σημειώσεων από τους αντιπροσώπους ασφάλειας και από την Επιτροπή Ασφάλειας για την τήρηση των πρακτικών, αντίστοιχα.

Το πρώτο έντυπο, που ονομάστηκε έντυπο ΕΑ/1 μπορεί να χρησιμοποιείται από τους αντιπροσώπους ασφάλειας¹¹.

¹¹ Φυλλάδιο Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (του Τμήματος Εργασίας και συγκεκριμένα του κλάδου Επιθεώρησης Εργασίας) έτος 1992, με τίτλο «Οργάνωση Ασφάλειας – Επιτροπές Ασφάλειας, Σελ. 17-22.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3°

Το Ελληνικό Συνδικαλιστικό Κίνημα στο τέλος του 20ου Αιώνα. Κέντρο Κοινωνικής Μορφολογίας & Κοινωνικής Πολιτικής.

Ενότητα Α΄

Το ελληνικό συνδικαλιστικό κίνημα γεννήθηκε και αναπτύχθηκε σε ένα δεδομένο οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό πλαίσιο που κυριάρχησε στη χώρα μας από τα τέλη του περασμένου αιώνα· πλαίσιο που διαφοροποιείται σημαντικά στη μακρά αυτή χρονική περίοδο και επιδρά στις πρακτικές και τις διεκδικήσεις που πρόβαλε έκτοτε το εργατικό κίνημα. Έτσι, στα πρώτα 50 χρόνια που λειτούργησε ως κίνημα άμυνας των μισθωτών για την προστασία του βιοτικού τους επιπέδου (πληθωρισμός, ανθυγιεινές συνθήκες, ωράρια εργασίας)· αργότερα επικέντρωσε την προσοχή του στην εφαρμογή των νόμων που είχαν θεσπιστεί και καταστρατηγούνταν από την πλευρά της εργοδοσίας και τα τελευταία χρόνια προβάλλει αιτήματα όχι μόνο για την εργατική τάξη αλλά για ολόκληρη την κοινωνία, γι' αυτό και ο χαρακτήρας του είναι περισσότερο πολιτικός και λιγότερο επαγγελματικός.

Χαρακτηριστικά στοιχεία που επηρέασαν την πορεία και εξέλιξη του συνδικαλισμού συνοψίζονται στο βαθμό και τη μορφή οικονομικής ανάπτυξης με συνύπαρξη θυλάκων ανάπτυξης της χώρας μας και υπανάπτυξης, στην ιδεολογική αντιπαράθεση προοδευτικών – σοσιαλιστικών, φιλελεύθερων – και συντηρητικών δυνάμεων, την πολιτική αστάθεια με πολέμους, εμφύλιες συρράξεις, δικτατορίες και επεμβάσεις και τη δυναμική παρουσία στα εσωτερικά μας πράγματα πρώτα από τη Δύση και μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο από την Αμερική. Πέρασε, έτσι, το συνδικαλιστικό κίνημα από δύσκολα μονοπάτια «από μια κατάσταση αμήχανης ύπαρξης σε μια κατάσταση άμεσης ανάγκης προσαρμογής» με κύριο γνώρισμα τη μη ομαλή του λειτουργία, τις μικρές ή μεγάλες συγκρούσεις εργοδοτών και εργαζομένων, τον

παρεμβατικό ρόλο του κράτους και την αδυναμία ανεξαρτησίας του και οικονομικής αυτοδυναμίας του από αυτό και την εργοδοσία και τέλος, την αποτυχία του να οργανωθεί συνομοσπονδιακά, οριζόντια και κάθετα.

Οι πρώτοι πυρήνες συγκρότησης εργατικών στρωμάτων και σχηματισμού εργατικής τάξης εμφανίζονται με τις απαρχές εκβιομηχάνισης, τελευταίο τέταρτο του περασμένου αιώνα. Τότε και μέχρι το 1908 δημιουργούνται τα πρώτα εργατικά σωματεία στα αστικά βιομηχανικά κέντρα (Ερμούπολη Σύρου, Λαύριο, Αθήνα, Πειραιάς, Πάτρα, Βόλος κ.α.) όπου υπήρχε σημαντική μισθωτή απασχόληση και κάλυπτε τις κύριες κατηγορίες των μισθωτών. Ωστόσο, οι εκδηλώσεις των εργατικών στρωμάτων είναι ασυντόνιστες, ακόμη και στην ίδια πόλη, ενώ οι ταξικές διαφορές δεν αποτελούσαν ακόμη αντικείμενο εκμετάλλευσης από τα πολιτικά κόμματα.

Η περίοδος από το 1908 μέχρι το 1918, οπότε ιδρύεται η Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας (ΓΣΕΕ), σταθμός για τα συνδικαλιστικά μας πράγματα, σημαδεύεται από την Επανάσταση στο Γουδί, τους βαλκανικούς πολέμους, την προσάρτηση της Βόρειας Ελλάδας στον εθνικό κορμό, τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και τη Ρωσική Επανάσταση. Αυτά τα γεγονότα συνέβαλαν στην ανάπτυξη του συνδικαλισμού και στο συντονισμό της δράσης του. Την περίοδο αυτή γίνονται διοικητικές και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις και ψηφίζονται νόμοι, που θεωρούνται προοδευτικοί για την εποχή (δικαίωμα απεργίας, ίδρυση εργατικών σωματείων κ.α.). Πραγματοποιείται η σύσταση Επιθεώρησης Εργασίας και Τμημάτων Εργασιών και Κοινωνικής Πρόνοιας και δημιουργείται το πλαίσιο κανόνων για εργοδότες και εργαζόμενους· είναι μια περίοδος γόνιμη και ουσιαστική για την ικανοποίηση διεκδικήσεων των εργαζομένων. Σ' αυτή την περίοδο έχουμε εξάπλωση των σοσιαλιστικών ιδεών, η πάλη των τάξεων αρχίζει να αποτελεί καταστατική αρχή, και οι εργαζόμενοι πιστεύουν ότι θα πετύχουν σε άλλο οικονομικοκοινωνικό σύστημα τη βελτίωση των όρων εργασίας και της θέσης τους γενικότερα.

Ωστόσο, είναι χαρακτηριστικό ότι τα κόμματα – σοσιαλιστικά και φιλελεύθερα – προσπαθούν να επιβάλλουν εκ των «άνω» το συνδικαλιστικό κίνημα και να αποκτήσουν εξωκοινοβουλευτικά

ερείσματα για να καταλάβουν την εξουσία. Δηλαδή, εδώ ακολουθήθηκε η αντίστροφη πρακτική : οι πολιτικές δυνάμεις Φιλελεύθεροι – Βενιζέλος αναλαμβάνουν την πρωτοβουλία να ιδρύσουν εργατικό κίνημα και όχι η εργατική τάξη να επιβάλει, με την πάλη της, τη δημιουργία πολιτικού φορέα.

Στην περίοδο από 1918-40, περίοδος του μεσοπολέμου που κυριάρχησε η πολιτική αστάθεια, οι κοινωνικές αντιθέσεις εργοδοτών – εργαζομένων οξύνθηκαν, συχνά κατέληξαν σε αιματηρά επεισόδια και οδήγησαν σε πολιτικές διώξεις. Είναι η περίοδος που οι διεκδικήσεις των εργαζομένων για βελτίωση των αποδοχών τους παίρνουν μαζικό χαρακτήρα, γιατί η μεγάλη ανεργία και η άνοδος του πληθωρισμού, αποτέλεσμα και της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης του '29, έφερε τους εργαζόμενους σε δυσχερή οικονομική κατάσταση.

Η Μικρασιατική Καταστροφή με το μεγάλο αριθμό προσφύγων που εγκαταστάθηκαν στον Ελλαδικό χώρο και η σταθεροποίηση της Ρωσικής Επανάστασης επηρέασαν τη διάρθρωση των πολιτικών δυνάμεων και το εργατικό κίνημα. Τότε δημιουργείται ένα σύστημα διαμεσολαβητικού ή πελατειακού συνδικαλισμού και ένα στρώμα «εργατοπατέρων» συνδικαλιστών που χρησιμοποιούν την συνδικαλιστική τους ιδιότητα για πολιτικούς σκοπούς και με τη δικτατορία του Μεταξά (1936) συντελείται η κρατικοποίησή του, δηλαδή, το κράτος γίνεται ο μοναδικός μεσολαβητής μεταξύ εργοδοτών – εργαζομένων διευρύνοντας, έτσι, τα όρια της παρέμβασής του. Η ίδρυση της ΓΣΕΕ, ως επιτελικού οργάνου στόχευε στο συντονισμό των συνδικαλιστικών εκδηλώσεων σε εθνικό επίπεδο. Ωστόσο, οι οργανωτικές της αδυναμίες κυριάρχησαν δεκαετίες – και μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, και συνέτειναν στη μη εκπλήρωση των στόχων της.

Μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο πραγματοποιήθηκαν γοργοί ρυθμοί οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης που συνέβαλαν στη μεταβολή της διάρθρωσης της απασχόλησης και κυρίως στην αύξηση των μισθωτών αλλά και στην ποιοτική βελτίωση του εργατικού δυναμικού. Η ανεργία περιορίστηκε και οι αμοιβές βελτιώθηκαν. Ωστόσο, η εμφύλια σύρραξη και οι συνέπειές της κράτησαν δέσμια την πολιτική ζωή για

δεκαετίες μετά, και επηρέασαν αρνητικά το συνδικαλιστικό κίνημα. Τότε παρουσιάζονται οι έντονες επεμβάσεις των Αμερικάνων στο συνδικαλιστικό κίνημα με εμφανή την ταλαιπωρία των Ελλήνων εργαζομένων και τη χρησιμοποίηση των συνδικαλιστών ως εκτελεστικών οργάνων των ρευσιών πολιτικών ηγεσιών με συνέπεια την απώλεια πολλών κεκτημένων δικαιωμάτων «με τη βοήθεια πολλών κοινωνικών αγωνιστών που είχαν εκλεγεί βουλευτές». Η ίδια κατάσταση χωρίς ουσιώδεις διαφορές εξακολούθησε μέχρι τη δικτατορία των συνταγματαρχών.

Η μεταπολιτευτική περίοδος, μετά το 1974, βρίσκει το συνδικαλιστικό κίνημα καταπιεσμένο από τη δικτατορία, έτοιμο, όμως, να προχωρήσει σε αλλαγές και να παίξει το ρόλο του στη νέα κοινωνική πραγματικότητα. Η οργάνωση στον τόπο εργασίας όλων των εργαζομένων ανεξάρτητα από την επαγγελματική τους ειδίκευση οδήγησε στη συρρίκνωση του ομοιοεπαγγελματικού και κλαδικού συνδικαλισμού που κυριαρχούσε μέχρι τότε και τη σχετική ανάπτυξη του κλαδικού συνδικαλισμού και τόνωσε τη διαπραγματευτική ισχύ των εργαζομένων. Από την άλλη μεριά, όμως, η μέχρι τότε σιωπηρή εξάρτησή του από την πολιτική ηγεσία τώρα φανερά διακηρύσσεται και κυβερνητικοί παράγοντες με αφορμή την κρίση της ΓΣΕΕ το 1985 διατείνονται ότι «η αυτονομία του συνδικαλιστικού κινήματος δεν είναι παρά ένας αντιδραστικός μύθος» και το εργατικό κίνημα δεν έχει αξία παρά μόνο, αν χρησιμεύσει «ως ιμάντας μεταβίβασης των θελήσεων του κόμματος μέσα στην εργατική τάξη».

Στο τέλος του 20ου αιώνα το ελληνικό συνδικαλιστικό κίνημα, που αποτελεί το αντικείμενο αυτής της έκδοσης, βρίσκεται μπροστά σε προκλήσεις, όπως η παγκοσμιοποίηση των αγορών και ο σκληρός ανταγωνισμός και συνακόλουθα η επίταση των κοινωνικών ανισοτήτων. Σ' αυτές καλείται να δώσει τις δικές του απαντήσεις, τόσο για την οικονομική ανάπτυξη όσο και για την ποιοτική αναβάθμιση της σύγχρονης ζωής. Ο ρόλος του συνδικαλισμού σήμερα στη σταθεροποίηση της οικονομίας και στη δημιουργία όρων αναπτυξιακής διαδικασίας με την παρέμβασή του τόσο στο κράτος όσο και στον επιχειρηματικό κόσμο είναι σημαντικός· δεν μπορεί να αρνηθεί τον ανταγωνισμό, αλλά σε μια

διαφορετική πιο προωθημένη μορφή που δε θα καταστρέφει το περιβάλλον, δε θα συμπιέζει το μεροκάματο, δε θα απορυθμίζει την αγορά εργασίας και δε θα αποδιοργανώνει την κοινωνική προστασία. Υπάρχουν δυνατότητες για εθνική συμφωνία, αν κράτος, εργοδότες, εργαζόμενοι αναλάβουν τις ευθύνες τους και αναγνωρίσουν εκατέρωθεν τα δικαιώματά τους. (Εισήγηση Χ. Πρωτόπαππα).

Νομαρχιακές Επιτροπές & Συνδικαλιστικό κίνημα

Η Νομαρχιακή Επιτροπή Υγιεινής και ασφάλειας του Νομού Αχαΐας, σύμφωνα με τις πληροφορίες που μας δόθηκαν, είναι η πιο οργανωμένη επιτροπή στη χώρα μας.

Ο Κος Λιακόπουλος, πρόεδρος του Εργατικού Κέντρου Αχαΐας, τόνισε ότι σε κάθε τομέα της εργασίας υπάρχουν διαφορετικά προβλήματα π.χ. άλλα στη βιομηχανία και άλλα στις οικοδομές. Τόσο η νέα τεχνολογία παρουσιάζει προβλήματα υγιεινής και ασφάλειας όσο και η παλιά : τεχνοκρατικά στοιχεία όμως δεν μπορεί να δώσει.

Ο Κος Παπαβλασσόπουλος, Διευθυντής Επιμελητηρίου Αχαΐας, σε ερώτηση για την λειτουργία της ΝΕΔΥΕ Αχαΐας, απάντησε ότι ο πιο καταρτισμένος στο θέμα αυτό είναι ο κος Σαραφόπουλος.

Ο Κος Μπαλαδίμας, υπάλληλος Νομαρχίας Αχαΐας μας πληροφόρησε ότι η Ν.Ε.Δ.Υ.Ε Αχαΐας συνεδριάζει 2-3 φορές το χρόνο, το πολύ. Ανέφερε ότι η λειτουργία της Επιτροπής, περιορίζεται στο να καταγράφει τα προβλήματα των επιχειρήσεων και να δίνει συμβουλές. Δεν παίρνει αποφάσεις.

Η Κα Ραπτοπούλου υπεύθυνη γραμματέας Υγιεινής και Ασφάλειας της Γ.Σ.Ε.Ε. επισήμανε ότι παλιότερα λειτουργούσαν οι επιτροπές στην Πάτρα, Γιάννενα, Άρτα, Βόλος αλλά σήμερα μόνο δύο στην Πάτρα και στην Σάμο.

Ο Κος Χριστοδούλου Διευθυντής στο Τμήμα Υγιεινής και Ασφάλειας στο Υπουργείο Εργασίας αναφέρθηκε στο γεγονός ότι πριν 4-5 χρόνια πέρασαν οι λειτουργίες της Επιτροπής στις εργασίες της Νομαρχίας και έγινε 'μπάχαλο', γι' αυτό σταμάτησαν οι περισσότερες να λειτουργούν. Πριν ένα χρόνο οι λειτουργίες της Επιτροπής πέρασαν ξανά στο Υπουργείο Εργασίας και ξανασυστήθηκαν στην Πάτρα και στη Σάμο. (στην Πάτρα λειτουργεί καλύτερα).

Η Κα. Πισιμίση, τμηματάρχης στην Διεύθυνση Προγραμματισμού και συντονισμού του Υπουργείου Εργασίας ανέφερε ότι υπάρχει από το Υπουργείο τάση να συγκροτηθούν Περιφερειακές Επιτροπές Υγιεινής και

Ασφάλειας οι οποίες θα έχουν αυξημένες αρμοδιότητες και δυνατότητα για άσκηση ελέγχου στις επιχειρήσεις.

Η υπεύθυνη της βιβλιοθήκης του IOBE μας είπε ότι δεν υπάρχει ούτε υπεύθυνος για να απαντήσει στις ερωτήσεις για την λειτουργία των Ν.Ε.Υ.Α. ούτε και βιβλίο σχετικά με το θέμα.

Σύμφωνα με τον Κο Σαραφόπουλο, εκπρόσωπο της Διεύθυνσης Εργασίας, από το 1986 έως το 1999 είχαν πραγματοποιηθεί 30 συνεδριάσεις της Ν.Ε.Υ.Α.Ε. Αχαΐας. Από αυτές τις συνεδριάσεις δεν υπήρχαν πρακτικά, με τα θέματα συζήτησης των μελών της επιτροπής και των αποφάσεων που πάρθηκαν. Τα στοιχεία που υπήρχαν ήταν κάποια βραβεία για την λειτουργία της επιτροπής, υπομνήματα δράσεων και άρθρα από εφημερίδες. Μερικά από αυτά (''ΕΒΔΟΜΑΔΑ'', Δεύτερα 21 Σεπτεμβρίου 1995) αναφέρουν ότι, όλη της η τελευταία περίοδος ο ρόλος της Ν.Ε.Υ.Α.Ε. Αχαΐας, για γνωμοδοτήσεις επί θεμάτων υγιεινής – ασφάλειας στην εργασία, συντονισμό δράσεων των φορέων και οργάνωση επιμορφωτικών εκδηλώσεων σχετικά με την πρόληψη των εργατικών μηχανημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών, έχει αποβεί πολύ ουσιαστικός και αποτελεσματικός. Πέρα από τη μείωση του συνολικού αριθμού εργατικών ατυχημάτων, όπως φαίνεται στον πίνακα, έχουν αναληφθεί πολύ σημαντικές δράσεις για :

- Διάχυση των πληροφοριών σχετικά με τα νέα νομοδιατάγματα υγιεινής – ασφάλειας (ακύρωση Οδηγιών ΕΟΚ).
- Ιδιαίτερη ελεγκτική δραστηριότητα στον κλάδο των οικοδομικών έργων και τεχνικών κατασκευών.
- Συναντήσεις όλων των φορέων των κατασκευών και διοργάνωση ημερίδας με το ΤΕΕ Δυτικής Ελλάδος.
- Συσκέψεις με όλους τους εμπλεκόμενους στην ηλεκτρική ασφάλεια και συμμετοχή στην ημερίδα των Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων.
- Διοργάνωση κεντρική ημερίδας (πέρυσι) στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας υγιεινής – ασφάλειας.
- Διανομή έντυπου πληροφοριακού υλικού και του ''Οδηγού'' υγιεινής – ασφάλειας του Ν. Σαραφόπουλου.

- Δραστηριοποίηση και φέτος στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας, με την συνεργασία όλων των φορέων και σύμφωνα με συγκεκριμένο προγραμματισμό.

Η Ν.Ε.Υ.Α.Ε. Αχαΐας αποτελεί ένα θετικό παράδειγμα για την ανάπτυξη ουσιαστικών ενεργειών πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων και ως εκ τούτου αναμένεται η συνέχεια των θετικών πρωτοβουλιών.

Γενικότερα από την προσωπική επαφή με τους προαναφερόμενους συμπεράναμε ότι ήταν λίγοι που ήταν καταρτισμένοι σε θέματα που αφορούν την λειτουργία της Ν.Ε.Υ.Α.Ε. Οι περισσότεροι απέφευγαν τις απαντήσεις στα διάφορα ερωτήματα που θέτουμε είτε γιατί δεν μπορούσαν να απαντήσουν λόγω αγνείας είτε γιατί δεν το θεωρούσαν τόσο σημαντικό αυτό το θέμα και μας παρέπεμπαν στον Κο. Σαραφόπουλο.

Αν τα ίδια τα μέλη της επιτροπής αδιαφορούν για την λειτουργία της, τότε είναι αδύνατο να λειτουργήσει. Ίσως αυτό να γίνεται γιατί οι αρμοδιότητες τους περιορίζονται μόνο στην καταγραφή των προβλημάτων και όχι στον έλεγχο. Τέλος, από το γεγονός ότι μόνο δύο επιτροπές λειτουργούν σ' όλη την Ελλάδα μπορούμε να καταλάβουμε την έκταση του προβλήματος και παράλληλα την υποχρέωση του Κράτους για να δοθεί μία λύση.

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΑΧΑΪΑ			
ΕΞΑΜΗΝΟ	Σύνολο εργατικών ατυχημάτων	Θανατηφόρα σε όλους τους κλάδους	(Εκ των οποίων) θανατηφόρα στα οικοδομικά έργα και τεχνικά)
A' 89	139	2 + (1 αυτοαπασχ)	1
B' 89	120	1	0
A' 94	72	0	0
B' 94	76	2	0
A' 95	45	1 + (2 λατομ)	1
B' 95	67	0	0
1996	159 (+Αιγίο)	7 * (1)	7
A' 97	75	(2 τροχαία)	1
B' 97	72	1 έμφραγμα 2	1
A' 98	64	1 τρίτος 1 (τροχαίο)	1 (τρίτος)

* Ο έλεγχος των Λατομείων ανήκει στην Επιθεώρηση Μεταλλείων - Λατομείων Ν. Ελλάδος (Σεπτ. 1998)

ΚΡΙΤΙΚΕΣ

Οι γραμμές που ακολουθούν, παρ' ότι αποτελούν μερική επαναδιατύπωση παλαιών μου απόψεων, (δημοσιευμένων στην εφημερίδα Θεσσαλονίκη στις 15-5-1989), θεωρώ ότι και σήμερα είναι επίκαιρες. Γιατί έρχονται, κατά τη γνώμη μου, να καλύψουν ένα κενό και συγχρόνως να απαντήσουν σε μια πρόκληση.

Το μεν κενό ανιχνεύεται στην κατά τ' άλλα εμπεριστατωμένη δημοσίευση των απόψεων της επιτροπής της ΓΣΕΕ για Υγιεινή και Ασφάλεια (τεύχος 6-7 ενημερωτικού δελτίου του ΙΝΕ) όπου δεν γίνεται καμιά αναφορά στις νομαρχιακές επιτροπές Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας. Η δε πρόσκληση, σε μια απάντηση του πρόεδρου του Σ.Ε.Β. σε σχετική ερώτηση που του είχε υποβληθεί (στην εκδήλωση του Οικονομικού Πανεπιστημίου στις 31-10-91 για τις εργασιακές σχέσεις το 1992) και που είχε απαντήσει με τα παρακάτω λόγια : «Έχεις δίκιο. Δεν έχουμε κάνει τίποτα για τις Νομαρχιακές Επιτροπές».

Με αυτά ως ερέθισμα καθώς και με τον πρόσφατο βομβαρδισμό νομοσχεδίων που άμεσα ή έμμεσα άπτονται του θέματος (Υγεία, ασφαλιστικό κ.λ.π.) θα προσπαθήσω να επισημάνω την αποτελεσματικότητα που θα έχει για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας η ενεργοποίηση του άρθρου 16 του Ν. 1568/85.

Λεει λοιπόν, στα κύρια σημεία του το άρθρο 16 :

- ♦ Σε κάθε νομαρχία συνιστάται, συλλογικό γνωμοδοτικό όργανο για θέματα προστασίας της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων στους τόπους εργασίας με την ονομασία Νομαρχιακή Επιτροπή Υγιεινή και Ασφάλειας της Εργασίας (ΝΕΥΑΕ) μέλη της ΝΕΥΑΕ είναι :
 - Ο νομάρχης, ως πρόεδρος, ή ο νόμιμος αναπληρωτής του.
 - Ο επιθεωρητής εργασίας του νομού.
 - Ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας και πρόνοιας.
 - Δύο εκπρόσωποι του αντιπροσωπευτικού εργατικού κέντρου του νομού, που υποδεικνύονται με απόφαση της διοίκησής του.

- Δύο εκπρόσωποι εργοδοτικής οργάνωσης του νομού από τη βιομηχανία, τη βιοτεχνία και το εμπόριο.

♦ Με απόφαση του νομάρχη ρυθμίζονται τα θέματα των συνεδριάσεων, της λήψης αποφάσεων, γραμματειακής υποστήριξης.

Στις συνεδριάσεις της επιτροπής μπορούν να συμμετέχουν χωρίς ψήφο, ύστερα από πρόσκληση του νομάρχη, εκπρόσωποι άλλων υπηρεσιών του νομού, εκπρόσωποι επιστημονικών οργανώσεων και ειδικοί επιστήμονες.

♦ Έργο της Ν.Ε.Υ.Α.Ε. είναι να γνωμοδοτεί :

→ Σχετικά με την εφαρμογή στο νομό των διατάξεων για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας και την προστασία των εργαζομένων.

→ Για το συντονισμό της δράσης των αρμοδίων υπηρεσιών και οργάνων του νομού σχετικά με τα θέματα αυτά.

→ Για την οργάνωση εκδηλώσεων και επιμορφωτικών προγραμμάτων, σχετικών με την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών.

Όπως από την παραπάνω αναφορά φαίνεται το άρθρο 16 εξασφαλίζει από τη μία την αναγκαία συναίνεση πολιτείας και εκπροσώπων εργαζομένων και εργοδοσίας και από την άλλη επισημοποιεί την ταξική σύγκρουση για κάθε επιμέρους εργασιακό χώρο όσον αφορά τις συνθήκες εργασίας. Απαντάει δε και στο πολιτισμικό μέρος του προβλήματος όπως φαίνεται από την αναφορά του στους επιστημονικούς φορείς και τα ζητήματα ενημέρωσης.

Και το ερώτημα που τίθεται είναι : Αν με τα παραπάνω γίνεται φανερό η πολιτική βούληση της κεντρικής εξουσίας ποια είναι η λειτουργία των διαπλεκομένων φορέων του άρθρου 16; Από ότι είμαι σε θέση να γνωρίζω για μια σειρά νομούς που αντιπροσωπεύουν χωροταξικά όλη την Ελλάδα και συγχρόνως διαθέτουν σοβαρή βιομηχανική παραγωγή μπορεί ανεπιφύλακτα να βγει από το πιο κάτω συμπέρασμα :

ΚΑΜΜΙΑ ή στην καλύτερη περίπτωση άνευ σημασίας (Η μερική διάφευση αυτού του συμπεράσματος, που εύχομαι αλλά δεν πιστεύω να υπάρξει, δεν αναιρεί τον κανόνα).

Οι νομαρχιακές επιτροπές υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων ή δεν συνεκλήθησαν καθόλου ή αν συνεκλήθησαν οι συνεδριάσεις τους (μια ή δύο το πολύ) ήταν άνευ αντίληψης και αποτελεσματικότητας.

Αναλύοντας αυτό το φαινόμενο δεν μπορούμε να μην αναφερθούμε στις δύο κύριες συνιστώσες του :

Το άρθρο 16 είχε την πορεία που προσδιόριζε συνολικά το νόμο 1568/85. Ένα νόμο που προέβλεπε γιατρό εργασίας στους χώρους δουλειάς, όταν από την έκθεση του διεθνούς γραφείου εργασίας μαθαίνουμε ότι στην Ελλάδα το 1978 υπήρχαν μόνο 10 τέτοιοι. Ένα νόμο σε μια χώρα όπου η ανώτερη τεχνική εκπαίδευση σήμερα δίνει τις πρώτες 100 νοσοκόμες εκπαιδευμένες στα ζητήματα συνθηκών εργασίας. Ένα νόμο, που εν ολίγοις, ήρθε από τα πάνω, χωρίς τη συνειδητοποίηση του προβλήματος αλλά και χωρίς την αγωνιστική διεκδίκηση του από την εργατική τάξη. Και φυσικά είχε την τύχη όλων των πραγμάτων που αποκτούνται χωρίς κόστος. Δεν εκτιμήθηκε :

- ♦ Τούτο το φαινόμενο έχει να κάνει με ζητήματα πολιτικής αντίληψης όλων των διαπλεκόμενων φορέων. Έτσι, χωρίς πάντα να ξεχνάμε την ανυπαρξία παιδείας με τη γενικότερη έννοια όσον αφορά τα ζητήματα των συνθηκών εργασίας, οδηγούμαστε στις πιο κάτω διαπιστώσεις.
 - Οι νομάρχες είτε λόγω άγνοιας (ηθελημένης ή μη) είτε από αδιαφορία, είτε για πολιτικούς λόγους δεν έκαναν τίποτα.
 - Τους εκπρόσωπους της εργοδοσίας όχι μόνο τους βολεύει αυτή η απραξία αλλά και τους δίνει το δικαίωμα να ασκούν κριτική από τ' αριστερά και να επαίρονται για την καλή τους θέληση.
 - Το συνδικαλιστικό κίνημα δέσμιο της έλλειψης πολιτικής για τον άρρωστο άρα και της πρόληψης το αγνόησε. Αυτή η ίδια έλλειψη πολιτικής οδήγησε πέντε χρόνια νωρίτερα, τότε που πάρθηκαν οι αποφάσεις για το ΕΣΥ, την εργατική τάξη στο ρόλο του απλού παρατηρητή. Τότε ούτε η ΓΣΕΕ αλλά ούτε καν ένα Εργατικό Κέντρο δεν εμφάνισε έστω μια χωροταξική ανάλυση για τις ανάγκες και τον τρόπο περίθαλψης των εργαζομένων. Και φυσικά, χωρίς θέση, πολιτική δεν μπορείς να κάνεις.

Έτσι και σήμερα. Το πιο δυναμικό κομμάτι του νόμου έμεινε ανεκμεταλλεύτο. Το συνδικαλιστικό κίνημα μπορούσε να εκμεταλλευτεί τις διατάξεις του άρθρου 16 τριπλά : επιμορφωτικά, συναινετικά και κυρίως με τη μορφή της καθοδήγησης της ταξικής σύγκρουσης στους επιμέρους εργασιακούς χώρους, υποβοηθώντας με την ενωμένη δύναμη των εργατικών κέντρων και τις επιτροπές υγιεινής και ασφάλειας των εργοστασίων που κατά κανόνα είναι τόσο πιο αδύνατες όσο οι συνθήκες εργασίας είναι χειρότερες.

Είναι λοιπόν καιρός το συνδικαλιστικό κίνημα σαν ο εκφραστής αλλά και ο περιφρουρητής των δικαιωμάτων των εργαζομένων να αλλάξει πολιτική όσον αφορά τα ζητήματα των συνθηκών εργασίας αλλά και του τρόπου εφαρμογής αυτής της πολιτικής. Και η ενεργοποίηση του άρθρου 16 του νόμου για την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων αποτελεί το πιο καλό και πιο σίγουρο μέσο για την εφαρμογή αυτής της άλλης πολιτικής¹².

Ένα γενικό συμπέρασμα είναι ότι το θεσμικό πλαίσιο είναι ικανό ενώ η λειτουργία δεν είναι ικανοποιητική.

¹² Από ενημερωτικό δελτίο ΠΝ.Ε/Γ/ΓΣΕΕ, Τεύχος 10, Δεκέμβριος 1991, Άρθρο του Διδάκτορα Κοινωνιολόγου Κώστα Σμύρνη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. «**Κοινωνικά Συστήματα**» Βασιλης Ι. Φίλιας, Εκδόσεις Νέα Σύνορα, Α. Λιβάνης, Σελ. 51-55, 74, 88-89, 107-112, 114, 135-136, 138-139.
2. «**Λεύκωμα Αχαϊκής Βιομηχανίας 1840-1940**», Εκδόσεις Επιστημονικό Πάρκο Πατρών, Σελ. 9, 11-21.
3. «**Ιστορία του Ελληνικού Εργατικού Κινήματος**», Γιάννης Κορδάτος, Σελ. 206-209, 211, 215, 217-226, 228, 231-235.
4. Από τις σημειώσεις του κ. Σμυρνή Κώστα για το μάθημα **Εργασιακών Σχέσεων** του Α' εξαμήνου της Λογιστικής Σχολής Πατρών.
5. Από ανακοίνωση του Υπουργείου Εργασίας και συγκεκριμένα του Υπουργού κ. Παπαϊωάννου Μιλτιάδη την 6/7/1999.
6. Από **Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας**, Τεύχος 1^ο, Αρ. Φύλλου 205, 2 Σεπτεμβρίου 1998.
7. Από **έκθεση πεπραγμένων του έτους 1993** των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας συνταγμένη από το Γενικό Γραμματέα Ευάγγελο Στάικο.
8. Από Βιβλίο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και συγκεκριμένα της Γενικής Διεύθυνσης Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας, με τίτλο «**Νομοθετικό Πλαίσιο για την Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων**», Αθήνα 1996, Σελ. 5-16, 23-25.
9. Από βιβλίο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και συγκεκριμένα της Γενικής Διεύθυνσης Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας, με τίτλο «**Νομοθετήματα Εναρμόνισης του Εθνικού μας Δικαίου προς τις Κοινοτικές Οδηγίες για την Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων**», Αθήνα 1997, Σελ. 239-240.
10. Φυλλάδιο Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (του Τμήματος Εργασίας και συγκεκριμένα του κλάδου Επιθεώρησης Εργασίας) έτος 1992, με τίτλο «**Οργάνωση Ασφάλειας - Επιτροπές Ασφάλειας**», Σελ. 17-22.
11. Από ενημερωτικό δελτίο ΙΝ.Ε/Γ/ΓΣΕΕ, Τεύχος 10, Δεκέμβριος 1991, Άρθρο του Διδάκτορα Κοινωνιολόγου Κώστα Σμύρνη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1986

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
177

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1568

Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Κυρώνουμε και εκδίδουμε τον ακόλουθο νόμο που φέρει η Βουλή:

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1.

Έκταση εφαρμογής.

1. Οι διατάξεις του νόμου αυτού εφαρμόζονται, εφόσον δεν ορίζεται αλλιώς, σε όλες τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, όπως ο τελευταίος αυτός καθορίζεται από τις διατάξεις της παραγράφου β του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (ΦΕΚ-65), εκτός από τα άρθρα 2' και 3'.

2. Οι διατάξεις του νόμου αυτού, εκτός από το Κεφάλαιο Α, δεν εφαρμόζονται στις επιχειρήσεις:
α. εκμεταλλεύσεων υδάτων,
β. μεταλλείων - λατομείων - ορυχείων,
γ. καθαρά αλιευτικές,
δ. μεταφορών, εκτός από τις δραστηριότητες υποστήριξης,
ε. σε εργασίες με ιονίζουσες ακτινοβολίες.

3. Με ποσοδευτικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εργασίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Βουλής που προβλέπεται στο άρθρο 15 του νόμου αυτού, μπορεί να επεκταθεί η εφαρμογή του νόμου αυτού, όπως ή ολική και της εφαρμογής της παραγράφου α, β, γ, δ, ε, ζ, η, θ, ι, κ, λ, μ, ν, ξ, ο, π, ρ, σ, τ, υ, φ, χ, ψ, ω, και των άρθρων 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

4. Για την εκτέλεση του νόμου αυτού, ως τόπος εργασίας, νοείται κάθε χώρος όπου βρίσκεται ή μετακινούνται οι εργαζόμενοι, εφόσον η εργασία τους και που είναι κάτω από την επίβλεψη του εργοδότη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΟΡΓΑΝΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Άρθρο 2.

Α'. Σύστημα επιτροπής υγιεινής και ασφάλειας των εργασιών (Ε.Υ.Α.Ε.).

1. Οι εργοδότες σε επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω από πενήντα (50) άτομα έχουν δικαίωμα να συνιστούν επιτροπή υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, αποτελούμενη από εκπαιδευμένο αντιπρόσωπο τους στην επιχείρηση. Σε επιχειρήσεις που απασχολούν από είκοσι (20) έως πενήντα

(50) άτομα, ορίζεται εκπαιδευμένος αντιπρόσωπος των εργαζομένων, κατά την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας στην επιχείρηση.

2. Η Ε.Υ.Α.Ε. υποκαταστήχεται χωριστές εγκαταστάσεις ή αυτοτελείς εκμεταλλεύσεις, εξαρτημένες από την κύρια επιχείρηση, θεωρούμεται αυτοτελής επιχείρησης για την εφαρμογή του κεφαλαίου αυτού, εφόσον η κεντρική μεταξύ τους ή από την κύρια επιχείρηση δικαιολογεί τη λειτουργία ιδιαίτερα Ε.Υ.Α.Ε. ή τον ορισμό ιδιαίτερου εκπροσώπου, κατά την απόφαση του επιθεωρητή εργασίας στον οποίο μπορεί να προσέρχεται κάθε μέρος σε περίπτωση διαφωνίας. Κατά της απόφασης του επιθεωρητή εργασίας επιτρέπεται προσαγωγή ενώπιόν του κατά τόπο αρμόδιου εισηγητή κατά τις διατάξεις της πολιτικής δικονομίας περί εργατικών διαφορών.

Β'. Αρμοδιότητες επιτροπής και αντιπροσώπου.

1. Η Ε.Υ.Α.Ε. ή ο αντιπρόσωπος είναι όργανο συμβουλευτικό και έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α) μελετά τις συνθήκες εργασίας στην επιχείρηση, προτείνει μέτρα για τη βελτίωσή τους και του περιβάλλοντος εργασίας, παρακολουθεί την τήρηση των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας και συμβάλλει στην εφαρμογή τους από τους εργαζομένους.

β) σε περιπτώσεις σοβαρών εργατικών ατυχημάτων ή σημαντικών συμβάντων προτείνει τα κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή επανάληψής τους.

γ) επιστημονικά τον επαγγελματικό κίνδυνο στους χώρους ή στους εργαζόμενους και προτείνει μέτρα για την αντιμετώπισή του, συμμετέχοντας έτσι στη διαμόρφωση της πολιτικής της επιχείρησης, για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου.

δ) ενημερώνεται από τη διεύθυνση της επιχείρησης για τα στοιχεία των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών που συμβαίνουν σ' αυτή.

ε) ενημερώνεται για την υλοποίηση στην επιχείρηση νέων παραγωγικών διαδικασιών, μηχανημάτων, εργαλείων και υλικών ή για τη λειτουργία νέων εγκαταστάσεων σ' αυτή, στο μέτρο που επηρεάζουν τις συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.

στ) σε περίπτωση έκτακτου και σοβαρού κινδύνου κληθεί τον εργοδότη να λάβει τα αναγκαία μέτρα, χωρίς να αποκλείεται και η διακοπή λειτουργίας μηχανημάτων ή εγκαταστάσεων ή παραγωγικής διαδικασίας.

ζ) μπορεί να ζητεί τη συνδρομή εκπαιδευμένων για θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, μετά σύμφωνη γνώμη του εργοδότη.

2. Η Ε.Υ.Α.Ε. ή ο αντιπρόσωπος συνεδριάζει με τον εργοδότη ή τον εκπρόσωπό του μέσα στο πρώτο δεκάημερο κάθε τριμήνου, σε ημέρα και ώρα που ορίζεται από κοινού, για τη διαμόρφωση των θεμάτων που ανακύπτουν μέσα στην επι-

χείρηση και σχετίζονται με τις αρμοδιότητες της προηγούμενης παραγράφου. Στις κοινές συνεδριάσεις μετέχουν ο τεχνικός ασφαλείας και ο γιατρός εργασίας της επιχείρησης που προβλέπονται στο άρθρο 4. Πριν από την ημέρα της κοινής συνεδρίασης, η Ε.Υ.Α.Ε. ή ο αντιπρόσωπος καθορίζει τα θέματα τα οποία θα συζητηθεί και τα γνωστοποιεί στον εργοδότη τρεις (3) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες νωρίτερα. Ο εργοδότης γνωστοποιεί στην Ε.Υ.Α.Ε. ή στον αντιπρόσωπο τα θέματα που επιθυμεί να συζητηθούν στην κοινή συνεδρίαση τρεις (3) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν από την ημέρα πραγματοποίησής της. Οι παραπάνω γνωστοποιήσεις απευθύνονται επίσης μέσα στις ίδιες προθεσμίες και προς τον τεχνικό ασφαλείας και το γιατρό εργασίας της επιχείρησης. Στις συνεδριάσεις αυτές τονίζονται πρακτικά εις διπλούν και τηρούνται το ένα αντίτυπο από τον εργοδότη και το άλλο από την επιτροπή ή τον αντιπρόσωπο.

Γ' Αριθμός μελών Ε.Υ.Α.Ε. — υποχρεωτοί εργοδότην.

1. Η Ε.Υ.Α.Ε. αποτελείται:

- α) από 2 μέλη σε επιχειρήσεις με 51 έως 100 εργαζομένους,
- β) από 3 μέλη σε επιχειρήσεις με 101 έως 300 εργαζομένους,
- γ) από 4 μέλη σε επιχειρήσεις με 301 έως 600 εργαζομένους,
- δ) από 5 μέλη σε επιχειρήσεις με 601 έως 1000 εργαζομένους,
- ε) από 6 μέλη σε επιχειρήσεις με 1001 έως 2000 εργαζομένους,
- στ) από 7 μέλη σε επιχειρήσεις με περισσότερους από 2.000 εργαζομένους.

2. Ο εργοδότης οφείλει:

- α) να διευκολύνει την Ε.Υ.Α.Ε. ή τον αντιπρόσωπο των εργαζομένων στην άσκηση των καθηκόντων τους,
- β) να ενημερώνει και παρέχει κάθε στοιχείο που αφορά την επιχείρηση και είναι σχετικό με το έργο της Ε.Υ.Α.Ε. ή του αντιπροσώπου των εργαζομένων.

Άρθρο 3.

Εκλογή μελών Ε.Υ.Α.Ε. — προστασία.

1. Αν στην επιχείρηση δεν υπάρχουν αντιπρόσωποι ή συνδικαλιστικά εργαζομένων, που προβλέπονται από νόμο, οι εργαζόμενοι εκλέγουν σε γενική συνέλευση, που συγκαλείται για το σκοπό αυτόν κάθε δύο χρόνια, τα μέλη της Ε.Υ.Α.Ε. ή τον αντιπρόσωπό τους, για την γενική και ασφαλεία της εργασία, με άμεση και μυστική ψηφοφορία.

2. Η γενική συνέλευση αποτελείται από το σύνολο των εργαζομένων στην επιχείρηση και ξρίζεται σε απαρτία όταν παρίσταται τουλάχιστον το ήμισυ των εργαζομένων σ' αυτή. Αν δεν επιτευχθεί αυτή η απαρτία, τότε αρκεί το ένα τρίτο (1/3) των εργαζομένων στην επίμαχη συνέλευση.

Στη γενική συνέλευση απαγορεύεται να παρίσταται και να ψηφίζουν πρόσωπα που δεν είναι εργαζόμενοι της επιχείρησης.

Η πρώτη, μετά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, γενική συνέλευση συγκαλείται από το ένα εικοστό (1/20) τουλάχιστον των εργαζομένων και την προεδρία της αναλαμβάνουν οι τρεις πρώτοι που αναφέρονται στην πρόκληση.

Κάθε, εν συνεχεία της πρώτης, γενική συνέλευση για εκλογές συγκαλείται και προεδρεύεται, κατά περίπτωση, από τον αντιπρόσωπο ή τα μέλη της Ε.Υ.Α.Ε.

3. Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα να ψηφίζει για τον αντιπρόσωπο ή τα μέλη της Ε.Υ.Α.Ε. και να εκλεγεί στα αξιώματα αυτά.

4. Οι υποψήφιοι για την Ε.Υ.Α.Ε. αναγράφονται σε ειδικό ψηφοδέλτιο με αλφαριθμητική σειρά. Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα να ψηφίσει από το ψηφοδέλτιο τούτοι υποψήφιοι, όπως ο αριθμός των μελών της Ε.Υ.Α.Ε. Εκλέγονται οι υπο-

ψήφιοι που συγκυριώνουν τις περισσότερες ψήφους. Σε περίπτωση ισοψηφίας ακολουθεί κλήρωση. Οι κλειστές επόψεις σε αριθμό ψήφους αναδεικνύονται αναπληρωματικά μέλη.

5. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και προκειμένου για εκλογή αντιπροσώπου υγιεινής και ασφαλείας της εργασία.

6. Για τον υπολογισμό του αριθμού των μελών της Ε.Υ.Α.Ε. λαμβάνεται υπόψη ο αριθμός των εργαζομένων στην επιχείρηση κατά το χρόνο διεξαγωγής της εκλογής.

7. Αίτηση για γενική συνέλευση ακυρότητας απόφασης γενικής συνέλευσης για εκλογές αιτείται στο εισηγητικό της περιφέρειας που βρίσκεται η επιχείρηση, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία έξι (6) εργάσιμων ημερών από τη λήξη της γενικής συνέλευσης από το ένα πέμπτο (1/5) του αριθμού των εργαζομένων καθώς και από όποιον έχει προσωπικό ένομο συμφέρον.

8. Οι εκλογές διεξάγονται από τριμελή εφορευτική επιτροπή που εκλέγεται από τη γενική συνέλευση των εργαζομένων. Ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής εκλέγεται από τα μέλη της. Η εφορευτική επιτροπή μεριμνά για τη διεξαγωγή των εκλογών, καταρτίζοντας τις ψηφοδέλτιοι και τους υποψηφίους.

Τρεις πρακτικά για τις εκλογές και γνωστοποιεί το αποτέλεσμα τους στους εργαζομένους, στον εργοδότη και το συνδικαλιστικό ή τα σωματεία της επιχείρησης.

9. Το άρθρο 14 του ν. 1264/1982 εφαρμόζεται και για τα μέλη της Ε.Υ.Α.Ε. και τους αντιπροσώπους.

Άρθρο 4.

Υποχρεωτή απασχόληση τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας της επιχείρησης.

1. Στις επιχειρήσεις που απασχολούν κατά ετήσιο μέσο όρο πάνω από πενήντα (50) εργαζομένους, ο εργοδότης έχει υποχρεωτή να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας.

2. Πρακτορεία, οπωματεία, χωριστές εγκαταστάσεις ή κοινοτικές εγκαταστάσεις, εξαρτημένες από την κύρια επιχείρηση, θεωρούνται αυτοτελείς επιχειρήσεις για την εφαρμογή του κεφαλαίου αυτού, εφόσον απήχουν υπαχθ τους ή στην κύρια επιχείρηση τόσο, ώστε να διαχειρίζονται το έργο του τεχνικού ασφαλείας και του γιατρού εργασίας, κατά την απόφαση του επιθεωρητή εργασίας στον οποίο μπορεί προσέρχεται κάθε μέρας σε περίπτωση διαφωνίας. Κατά την απόφαση του επιθεωρητή εργασίας επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον του κατά τόπο αρμόδιου αρχοδότη κατά τις διατάξεις της πολιτικής δικονομίας περί εργατικών διαφορών.

3. Ο εργοδότης έχει υποχρεωτή, πριν από την επίδοση του τεχνικού ασφαλείας ή του γιατρού εργασίας, να γνωστοποιήσει στην τοπική επιθεωρητή εργασίας τα τοπικά και ειδικά προνόμια τους καθώς και την τυχόν απασχόλησή τους σε άλλη επιχείρηση, τα στοιχεία για το είδος και την γένεση της επιχείρησης, τον αριθμό των εργαζομένων και άλλες συναφείς πληροφορίες.

4. Η σύμβαση πρόκλησης του τεχνικού ασφαλείας και του γιατρού εργασίας γίνεται συγγράφως και αντίγραφό της υπογράφεται από τον εργοδότη στην τοπική επιθεωρητή εργασίας.

5. Ο εργοδότης, για την απαιτήσεως καλύτερη άσκηση των καθηκόντων του τεχνικού ασφαλείας και του γιατρού εργασίας, θέτει στη διάθεσή τους σε τυχόν ειδικό προσωπικό, χώρους, εγκαταστάσεις, υλικά και γενικά τα απαραίτητα μέσα και διατίθεται με όλες τις σχετικές διατάξεις.

6. Ο εργοδότης έχει υποχρεωτή να διευκολύνει τον τεχνικό ασφαλείας και το γιατρό εργασίας για την παρακολούθηση των εργασιών εκπαίδευσης και επιμόρφωσης, όπως προβλέπονται στο άρθρο 13.

Άρθρο 5.

Πρόσοντα τεχνικός ασφαλείας.

1. Ο τεχνικός ασφαλείας πρέπει να έχει τα παρακάτω προσόντα, ανάλογα με το είδος της επιχείρησης και τον αριθμό των εργαζομένων σ' αυτή:

α) Πτυχίο πολυτεχνείου ή πολυτεχνικής σχολής ανώτατου εκπαιδευτικού εμβλήματος του εσωτερικού ή ισοδύναμων σχολών του εξωτερικού, που το αντικείμενο σπουδών έχει σχέση με τις εγκαταστάσεις και την παραγωγική διαδικασία και άμεσα άσκησης επαγγέλματος, που χορηγείται από το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.).

β) Πτυχίο πανεπιστημιακής σχολής εσωτερικού ή ισοδύναμων σχολών του εξωτερικού, που το αντικείμενο σπουδών έχει σχέση με τις εγκαταστάσεις και την παραγωγική διαδικασία και άμεσα άσκησης επαγγέλματος, όταν αυτή προδίδεται από την κείμενη νομοθεσία.

γ) Πτυχίο τεχνολογικού εκπαιδευτικού εμβλήματος ή ισοδύναμων σχολών του εσωτερικού ή πτυχίο των πρώτων σχολών υπομηχανικών και των Κ.Α.Τ.Ε.Ε.

δ) Απολυτήριο τεχνικού λυκείου ή μέσης τεχνικής σχολής ή άλλης αναγνωρισμένης τεχνικής επαγγελματικής σχολής του εσωτερικού ή ισοδύναμων σχολών του εξωτερικού ή άμεσα άσκησης επαγγέλματος εμπειροτέχνη.

2. Προϋποθέσεις, που υπολογίζονται από την απόκτηση απολυτηρίων ή πτυχίων, για τους τεχνικούς των εδαφίων α' και β' της παραγρ. 1 αυτού του άρθρου τουλάχιστο διετή, για τους τεχνικούς του εδαφ. γ' της παραγρ. 1 τουλάχιστον πενταετή και για τους τεχνικούς του εδαφ. δ' της παραγρ. 1 τουλάχιστον οκταετή.

3. Κάτοχοι των παραπάνω προσόντων θεωρούνται και όσοι έχουν τίτλους ή πιστοποιητικά της αλλοδαπής, από τα οποία προκύπτει ότι είναι τεχνικοί ασφαλείας.

4. Ο τεχνικός ασφαλείας υπάγεται απευθείας στη διοίκηση της επιχείρησης.

5. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εργασίας και του κατά περίπτωση συναρμόδιου υπουργού, μετά από γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας, καθορίζεται το συγκεκριμένο επίπεδο γνώσεων και η ειδικότητα του τεχνικού ασφαλείας, ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων και το είδος της δραστηριότητας της επιχείρησης. Έως την έκδοση των διαταγμάτων αυτών ο εργοδότης οφείλει να εκπαιδεύσει τεχνικό ασφαλείας σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις.

Άρθρο 6.

Συνδεδειγμένες αρμοδιότητες του τεχνικού ασφαλείας.

1. Ο τεχνικός ασφαλείας παρέχει στον εργοδότη υποδείξεις και συμβουλές, γραπτά ή προφορικά, σε θέματα σχετικά με την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας και την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων. Τις γραπτές υποδείξεις ο τεχνικός ασφαλείας καταχωρεί σε ειδικό βιβλίο της επιχείρησης, το οποίο φυλάσσεται και θεωρείται από την επιθεώρηση εργασίας. Ο εργοδότης έχει υποχρέωση να λαμβάνει γνώση ενυπάρχουσ των υποδείξεων που καταχωρούνται σ' αυτό το βιβλίο.

2. Ειδικότερα ο τεχνικός ασφαλείας:

α) συμβουλεύει σε θέματα σχεδιασμού, προγραμματισμού, κατασκευής και συντήρησης των εγκαταστάσεων, παραγωγής νέων παραγωγικών διαδικασιών, προμήθειας μέσων και εξοπλισμού, επιλογής και ελέγχου της αποτελεσματικότητας των ατομικών μέσων προστασίας, καθώς και διαμόρφωσης και διασφάλισης των θέσεων και των περιθωρίων εργασίας και γενικά εργασιών της παραγωγικής διαδικασίας.

β) ελέγχει την ασφάλεια των εγκαταστάσεων και των τεχνικών μέσων, πριν από τη λειτουργία τους, καθώς και των παραγωγικών διαδικασιών και μεθόδων εργασίας πριν από την εφαρμογή τους και επιβλέπει την εφαρμογή των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας και πρόληψης των ατυχημάτων, ενημερώνοντας σχετικά τους αρμόδιους προϊτκμένους των υπηρεσιών ή τη διεύθυνση της επιχείρησης.

Άρθρο 7.

Επιβλέψη συνθηκών εργασίας.

1. Για την επιβλέψη των συνθηκών εργασίας ο τεχνικός ασφαλείας έχει υποχρέωση:

α) να επιθεωρεί τακτικά τις θέσεις εργασίας από πλευράς υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, να αναφέρει στον εργοδότη οποιαδήποτε παράλειψη των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας, να προτείνει μέτρα αντιμετώπισής της και να επιβλέπει την εφαρμογή τους,

β) να επιβλέπει την ορθή χρήση των ατομικών μέσων προστασίας,

γ) να ερευνά τα αίτια των εργατικών ατυχημάτων, να αναλύει και αξιολογεί τα αποτελέσματα των ερευνών, να προτείνει μέτρα για την αποτροπή παρόμοιων ατυχημάτων,

δ) να εποπτεύει την εκτέλεση σκλητών πυρασφάλειας και συγκεκριμένη για τη διαπίστωση αειμότητας προς αντιμετώπιση ατυχημάτων.

2. Για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας στην επιχείρηση ο τεχνικός ασφαλείας έχει υποχρέωση:

α) να μεριμνά ώστε οι εργαζόμενοι στην επιχείρηση να τηρούν τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας και να τους ενημερώνει και καθοδηγεί για την αποτροπή του επαγγελματικού κινδύνου που συνεπάγεται η εργασία τους,

β) να συμβάλλει στην κατάρτιση και εφαρμογή των προγραμμάτων εκπαίδευσης των εργαζομένων σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.

3. Η άσκηση του έργου του τεχνικού ασφαλείας δεν αποκλείει την ανάθεση σ' αυτόν από τον εργοδότη και άλλων καθηκόντων, πέρα από το ελάχιστο όριο ωρών απαριθμείται του ως τεχνικού ασφαλείας.

4. Ο τεχνικός ασφαλείας έχει, κατά την άσκηση του έργου του, ηθική ανεξαρτησία απέναντι στον εργοδότη και στους εργαζομένους. Τυχόν διαφωνία του με τον εργοδότη, για θέματα της αρμοδιότητάς του, δεν μπορεί να αποτελείται λόγο καταγγελίας της σύμβασής του. Σε κάθε περίπτωση η απόλυση του τεχνικού ασφαλείας πρέπει να είναι αιτιολογημένη.

5. Ο τεχνικός ασφαλείας έχει υποχρέωση να τηρεί το επιμελησιακό απόρρητο.

Άρθρο 8.

Πρόσοντα γιατρού εργασίας και βιοηθικού προσωπικού.

1. Ο γιατρός εργασίας πρέπει να διαθέτει εκτός από την άμεσα άσκηση ιατρικού επαγγέλματος και την ειδικότητα της ιατρικής της εργασίας.

Μέχρι την καθιέρωση της ειδικότητας της ιατρικής της εργασίας και την απόκτηση της ειδικότητας από ικανό αριθμό γιατρών, μπορούν να ασκούν το αντικείμενο αυτό, στο επίπεδο της επιχείρησης, οι παρακάτω:

α) οι κάτοχοι τίτλου ή πτυχίου ειδικότητας ιατρικής της εργασίας της αλλοδαπής,

β) οι γιατροί που έχουν την ειδικότητα της παθολογίας, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και έχουν παρακολουθήσει ειδικά σεμινάρια ιατρικής της εργασίας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 ή διαθέτουν διετή τουλάχιστον εμπειρία σε επιχείρηση.

γ) όσοι έχουν ασκήσει καθήκοντα γιατρού εργασίας στο Υπουργείο Εργασίας για πέντε χρόνια τουλάχιστον και μετά την παρτίτητά τους από την υπηρεσία.

Σε περίπτωση που δεν υπάρχει γιατρός με την παραπάνω ειδικότητα είναι δυνατό να προσληφθεί γιατρός οποιαδήποτε ειδικότητας.

2. Ο γιατρός εργασίας υπάγεται απευθείας στη διοίκηση της επιχείρησης.

3. Ως βοηθητικό προσωπικό του γιατρού εργασίας σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 4, μπορούν να προσληφθούν επιτελείτες αδελφοί και επισκέπτες αδελφοί πτυχιούχοι σχολών τετραετούς φοίτησης της κηδεαπής ή ισοδύναμων της αλλοδαπής ή αδελφοί νοσοκόμοι και αδελφοί νοσηκόμοι πτυχιούχοι σχολών μονοετούς φοίτησης της κηδεαπής ή ισοδύναμων της αλλοδαπής.

Άρθρο 9.

Συμβουλευτικές αρμοδιότητες του γιατρού εργασίας.

1. Ο γιατρός εργασίας παρέχει υποδείξεις και συμβουλές στον εργοδότη, στους εργαζομένους και στους εκπροσώπους τους, γραπτά ή προφορικά, σχετικά με τα θέματα που πρέπει να λαμβάνονται για τη σωματική και ψυχική υγεία των εργαζομένων. Τις γραπτές υποδείξεις ο γιατρός εργασίας καταχωρεί στο ειδικό βιβλίο του άρθρου 6 του νόμου αυτού. Ο εργοδότης λαμβάνει γνώση ενυπογράφως των υποδείξεων που καταχωρούνται σ' αυτό το βιβλίο.

2. Ειδικότερα ο γιατρός εργασίας συμβουλεύει σε θέματα:

α) σχεδιασμού, προγραμματισμού, τροποποίησης της παραγωγικής διαδικασίας, κατασκευής και συντήρησης εγκαταστάσεων, πληρωών με τους κινδύνους υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.

β) λήψης μέτρων προστασίας, κατά την εισαγωγή και χρήση υλών και προμηθειών μέσων εξοπλισμού.

γ) φυσιολογίας και ψυχολογίας της εργασίας, εργονομίας και υγιεινής της εργασίας, της διευθέτησης και διαμόρφωσης των θέσεων και του περιβάλλοντος της εργασίας και της οργάνωσης της παραγωγικής διαδικασίας.

δ) οργάνωσης υπηρεσίας παροχής πρώτων βοηθειών.

ε) αρχικής τοποθέτησης και αλλαγής θέσης εργασίας για λόγους υγείας, προσωρινά ή μόνιμα, καθώς και ένταξης ή επανένταξης μειονεκτούντων ατόμων στην παραγωγική διαδικασία, ακόμα και με υποδείξη αναμόρφωσης της θέσης εργασίας και:

στ) δεν επιτρέπεται ο γιατρός εργασίας να χρησιμοποιείται για να επιληφθεί το δικαιολογημένο ή μη, λόγω νόσου, απουσίας εργαζομένου.

Άρθρο 10.

Επίδραση της υγείας των εργαζομένων.

1. Ο γιατρός εργασίας προδίνει σε ιατρικό έλεγχο των εργαζομένων σχετικά με τη θέση εργασίας τους, μετά την πρόσληψή τους ή την αλλαγή θέσης εργασίας, καθώς και σε περιοδικό ιατρικό έλεγχο κατά την κρίση του επιθεωρητή εργασίας ύπαιθα από αίτημα της επιτροπής υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων, όταν τούτο δεν ορίζεται από το νόμο. Μερικά για τη δυνάμει ιατρικών εξετάσεων και μετρήσεων παρτίτων του εργατικού περιβάλλοντος σε εφαρμογή των διατάξεων που ισχύουν κάθε φορά. Εκτιμά την καταλληλότητα των εργαζομένων για τη συγκεκριμένη εργασία, αξιολογεί και καταχωρεί τα αποτελέσματα των εξετάσεων, εκδίδει βεβαίωση των παραπάνω εκτιμήσεων και την κοινοποιεί στον εργοδότη. Το περιεχόμενο της βεβαίωσης πρέπει να εξασφαλίζει το ιατρικό απόρρητο υπέρ του εργαζομένου και μπορεί να ελεγχθεί από τους υγειονομικούς επιθεωρητές του Υπουργείου Εργασίας, για την κατοχύρωση του εργαζομένου και του εργοδότη.

2. Επιλέπει την εφαρμογή των μέτρων προστασίας της υγείας των εργαζομένων και πρόληψης των ατυχημάτων. Για το σκοπό αυτόν:

α) επιθεωρεί τακτικά τις θέσεις εργασίας και αναφέρει οποιαδήποτε παράλειψη, προτείνει μέτρα αντιμετώπισης των παραλείψεων και επιλέπει την εφαρμογή τους,

β) επιζητεί την αναγκαιότητα της σωστής χρήσης των ποικίλων μέτρων προστασίας,

γ) ερευνά τις αιτίες των αθηνειών που οφείλονται στην εργασία, αναλύει και αξιολογεί τα αποτελέσματα των ερευνών και προτείνει μέτρα για την πρόληψη των αθηνειών αυτών,

δ) επιλέπει τη ταμμόρφωση των εργαζομένων στους κινδύνους υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, ενημερώνει τους εργαζομένους για τους κινδύνους που προέρχονται από την εργασία τους, καθώς και για τους τρόπους πρόληψής τους,

ε) παρέχει επίσημα βεβαιώσεις σε περίπτωση ατυχήματος ή κινδύνου νόσου. Εκτελεί προγράμματα εμβολιασμού των εργαζομένων με εντολή της αρμόδιας διεύθυνσης υγιεινής της υπηρεσίας, όπου εδρεύει η επιχείρηση.

3. Ο γιατρός εργασίας έχει υποχρέωση να τηρεί το ιατρικό και επιχειρησιακό απόρρητο.

4. Ο γιατρός εργασίας αναγγέλλει μέσω της επιχείρησης στην επιθεωρητή εργασίας αθηνειές των εργαζομένων που οφείλονται στην εργασία.

5. Ο γιατρός εργασίας πρέπει να ενημερώνεται από τον εργοδότη και τους εργαζομένους για οποιαδήποτε παράγοντα στο χώρο εργασίας που έχει επίπτωση στην υγεία.

6. Η επίδραση της υγείας των εργαζομένων στον τόπο εργασίας δεν μπορεί να συνεπάγεται οικονομική, επιβάρυνση γι' αυτούς και πρέπει να γίνεται κατά τη διάρκεια των ωρών εργασίας τους.

7. Η παράγραφος 4 του άρθρου 7 του παρόντος έχει εφαρμογή και για το γιατρό εργασίας.

Άρθρο 11.

Συνεργατικά τεχνικό ασφάλειας και γιατρού εργασίας.

1. Ο τεχνικός ασφάλειας και ο γιατρός εργασίας υποχρεούνται, κατά την εκτέλεση του έργου τους, να συνεργάζονται, πραγματοποιώντας κοινές ενέργειες των χώρων εργασίας.

2. Ο τεχνικός ασφάλειας και ο γιατρός εργασίας οφείλουν, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, να συνεργάζονται με την Ε.Υ.Α.Ε. ή τον αντιπρόσωπο των εργαζομένων.

3. Ο τεχνικός ασφάλειας και ο γιατρός εργασίας οφείλουν να ενημερώνουν την Ε.Υ.Α.Ε. ή τον αντιπρόσωπο για κάθε σημαντικό ζήτημα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας στην επιχείρηση και να τους παρέχουν συμβουλές σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.

4. Αν ο εργοδότης διαφωνεί με τις γραπτές υποδείξεις και συμβουλές του τεχνικού ασφάλειας ή του γιατρού εργασίας, οφείλει να αιτιολογήσει τις απόψεις του και να κοινοποιήσει και στην Ε.Υ.Α.Ε. ή στον αντιπρόσωπο. Σε περίπτωση διαφωνίας η διαφορά θα επιλυθεί από τον επιθεωρητή εργασίας και μόνο.

Άρθρο 12.

Χρονικά όρια απασχόλησης του τεχνικού ασφάλειας και του γιατρού εργασίας.

1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εργασίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, ύπαιθα από γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Α-

σφάλειας της Εργασίας, ορίζεται ο χρόνος κατά τον οποίο κάθε επιχειρήση οφείλει να απασχολεί τεχνικό ασφαλείας και γιατρό εργασίας, ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων και το είδος της δραστηριότητας της επιχειρήσης.

2. Ο χρόνος απασχόλησης του τεχνικού ασφαλείας και του γιατρού εργασίας μπορεί να αυξομειώνεται κατά συγκεκριμένη επιχειρήση, με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας, ανάλογα με τη συχνότητα και τη βαρύτητα των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματιών αθροισμών που εμφανίζονται στην επιχειρήση αυτή.

3. Σε περίπτωση που ο χρόνος απασχόλησης του τεχνικού ασφαλείας ή του γιατρού εργασίας υπερβαίνει το ανώτατο νόμιμο όριο, η επιχειρήση πρέπει να διαθέτει και άλλους τεχνικούς ασφαλείας ή γιατρούς εργασίας.

4. Επιτρέπεται ο ίδιος τεχνικός ασφαλείας ή γιατρός εργασίας να χρησιμοποιείται από ομάδα κμοσίων επιχειρήσεων ή από επιχειρήσεις κατά περιοχή.

Άρθρο 13.

Επιμέριση τεχνικών ασφαλείας, γιατρών εργασίας, μελών των Ε.Υ.Α.Ε. και αντιπροσώπων.

1. Με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας, εφαρμόζεται η εκτέλεση προγραμμάτων επιμόρφωσης των τεχνικών ασφαλείας, των γιατρών εργασίας, των μελών των Ε.Υ.Α.Ε. και των αντιπροσώπων από τα αρμόδια υπουργεία ή εκπαιδευτικούς ή άλλους δημόσιους οργανισμούς.

2. Με όμοιες αποφάσεις ρυθμίζονται η οργάνωση, η λειτουργία, το είδος και η διάρκεια των εν λόγω προγραμμάτων, η διδακτέα ύλη, τα προσόντα των διδασκόντων και των εκπαιδευομένων, τα πιστοποιητικά που χορηγούνται και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

3. Οι δαπάνες εκτέλεσης των πιο πάνω εκπαιδευτικών προγραμμάτων ρυθμίζονται με τις υπουργικές αποφάσεις της παραγράφου 1 και οποιαδήποτε δεν βαρύνουν τους εργαζομένους.

4. Ο χρόνος απουσίας των εργαζομένων από την εργασία, για την παρακολούθηση των προγραμμάτων αυτών, θεωρείται χρόνος εργασίας για κάθε συνέπεια από τη σχέση εργασίας και για την αρτιότητά τους και δεν μπορεί να συμπληρωθεί με την κανονική ετήσια άδεια τους.

Άρθρο 14.

Σταθιακή εφαρμογή - εξουσιοδότησεις.

1. Οι διατάξεις του κεφαλαίου αυτού εφαρμόζονται στις επιχειρήσεις που απασχολούνται τουλάχιστον εκατόν πενήντα (150) εργαζομένους κατά την 1.6.85.

2. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εργασίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας, επικυτώνται η εφαρμογή των διατάξεων του κεφαλαίου αυτού και στις επιχειρήσεις που απασχολούν κάτω από εκατόν πενήντα (150) εργαζομένους. Με όμοια διατάγματα μπορεί να επικυτώνται η εφαρμογή μέρους ή του συνόλου των διατάξεων του κεφαλαίου αυτού και στις επιχειρήσεις που απασχολούν αριθμό εργαζομένων κατώτερο από τον προβλεπόμενο στα άρθρα 2 παρ. Α και 4 ή και σε ειδικές κατηγορίες επιχειρήσεων με αυξημένα επαγγελματικό κίνδυνο.

3. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Εργασίας ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Υγιει-

νης και Ασφάλειας της Εργασίας, οι γιατροί εργασίας που αναφέρονται στο κεφάλαιο αυτό εντάσσονται στο Εθνικό Σύστημα Υγείας, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν γι' αυτό και ορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

4. Η εφαρμογή των διατάξεων του κεφαλαίου αυτού αρχίζει από 1.1.1986.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΟΡΓΑΝΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Άρθρο 15.

Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας.

1. Συστήνεται στο Ανώτατο Συμβούλιο Εργασίας (Α.Σ.Ε.) του Υπουργείου Εργασίας τμήμα αρμόδιο να γνωμοδοτεί αποκλειστικά σε θέματα προστασίας της υγείας των εργαζομένων και υγιεινής και ασφαλείας της εργασίας, με την ονομασία «Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας».

2. Μέλη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας είναι:

α) Ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εργασίας, ως πρόεδρος, με αναπληρωτή του ανώτερο υπάλληλο του Υπουργείου Εργασίας που ορίζεται από τον ίδιο.

β) ένας τεχνικός ή υγιεινοκοινωνικός υπάλληλος του Υπουργείου Εργασίας,

γ) ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Βιομηχανίας, Εργασίας και Τεχνολογίας,

δ) ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων,

ε) τρεις εκπρόσωποι της πιο αναπροσαρμοστικής τριτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης εργαζομένων, που υποδεικνύονται με απόφαση της διοικήσής της,

στ) τρεις εκπρόσωποι εργοδοτικών οργανώσεων από την βιομηχανία, εμπορία ή εμπόριο, που υποδεικνύονται με απόφαση των διοικήσών τους,

ζ) ένας εκπρόσωπος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, που υποδεικνύεται από τη διοίκησή του,

η) ένας εκπρόσωπος του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου, που υποδεικνύεται από τη διοίκησή του,

θ) ένας εκπρόσωπος της Ένωσης Ελλήνων Χημικών, που υποδεικνύεται από τη διοίκησή της,

ι) ένας επιστήμονας ειδικός σε θέματα ασφαλείας της εργασίας,

ια) ένας επιστήμονας ειδικός σε θέματα υγιεινής της εργασίας.

Ο διορισμός των μελών, πλην του πρώτου, γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας. Αν δεν αποδειχθούν εκπρόσωποι σύμφωνα με τα εδάφια ε' έως και θ', μετά σε προτεραιτική σειρά (20) ημερών από τη σχετική πρόσκληση του Υπουργού Εργασίας, το Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας συγκαθίσταται και λειτουργεί χωρίς τη συμμετοχή τους.

Οι διοικήσεις θα ορίσουν και αναπληρωτές.

3. Στις περιπτώσεις που αντιμετωπίζονται ειδικά θέματα, τα οποία αφορούν εργαζομένους απασχολούμενους στο δημόσιο τομέα, ο αρμόδιος κατά περίπτωση υπουργός, με μέριμνα του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας, ορίζει αντιπρόσωπο του που συμμετέχει ως μέλος, με δικαίωμα ψήφου.

4. Στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας μπορούν να καλούνται και να μετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου εμπειρογνώμονες ή ειδικοί επιστήμονες ή άλλοι ειδικοί πάνω στα θέματα που κάθε φορά εξετάζονται, που υποδεικνύονται από τους φορείς ή αρχές των παραγράφων 2 και 3 αντίστοιχα, σε αριθμό που δεν υπερβαίνει τον έναν ανά φορέα ή αρχή.

5. Έργο του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας είναι:

α) η διατύπωση γνώμης πάνω σε σχέδια κανονιστικών και διοικητικών πράξεων που εκδίδονται σε εκτέλεση του νόμου αυτού,

β) η διατύπωση γνώμης σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας και προστασίας της υγείας των εργαζομένων που υποβάλλονται από τις αρχές ή τους φορείς των παρ. 2 και 3,

γ) η εισήγηση προς τον Υπουργό Εργασίας για την έκδοση νέων νομοθετικών ή κανονιστικών διαταγμάτων ή την τροποποίηση αυτών που ισχύουν, για την προστασία της υγείας των εργαζομένων και την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας.

6. Το Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας συμμετέχει ως απεχρητιστές σε πράξεις των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας. Το Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας μπορεί να ζητήσει τον ορισμό και άλλων υπηρεσιών από τους φορείς των παραγράφων 2 και 3.

7. Η υποστήριξη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας εξασφαλίζεται από τη χρηματικά του Α.Σ.Ε. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού είναι δυνατή η απόσπαση ειδικών επιστημονικών ή τεχνικών προσωπικών για την εκπλήρωση του έργου του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας.

8. Κάθε δαπάνη που προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου αυτού βαρύνει τον ειδικό λογαριασμό του Α.Σ.Ε., σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν γι' αυτό.

9. Μετά τη σύσταση και λειτουργία του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας καταργείται κάθε απεικονιμένη γνωμοδότηση άλλου οργάνου, σχετική με την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας, που ρυθρίζει ο παρών νόμος.

Άρθρο 16.

Νομαρχιακές επιτροπές υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.

1. Σε κάθε νομαρχία συνιστάται συλλογικό γνωμοδοτικό όργανο για θέματα προστασίας της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων στους χώρους εργασίας, με την ονομασία Νομαρχιακή Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ν.Ε.Υ.Α.Ε.). Μέλη της Ν.Ε.Υ.Α.Ε. είναι:

α) ο νομάρχης, ως πρόεδρος ή ο νόμιμος αναπληρωτής του,

β) ο επιθεωρητής εργασίας του νομού,

γ) ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας,

δ) δύο εκπρόσωποι του αντιπροσωπευτικότερου εργατικού κέντρου του νομού, που υποδεικνύονται με απόφαση της διοικήσεώς του,

ε) δύο εκπρόσωποι εργοδοτικής οργάνωσης του νομού από τη δικαιοχρησία, τη βιοτεχνία και το εμπόριο, που υποδεικνύονται με απόφαση των διοικήσεών των. Ο διορισμός των μεσοβίων τελευταίων μελών γίνεται με απόφαση του νομάρχη. Κατά τα λοιπά οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 15 εφαρμόζονται αναλόγως.

2. Με όμοια απόφαση του νομάρχη ρυθμίζονται τα θέματα των συνεδριάσεων, της λήψης αποφάσεων, της γραμματειακής υποστήριξης και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εύρυθμη λειτουργία της επιτροπής.

Στις συνεδριάσεις της επιτροπής μπορούν να συμμετέχουν χωρίς όρους, ύστερα από πρόσκληση του νομάρχη, εκπρόσωποι άλλων υπηρεσιών του νομού, εκπρόσωποι επιτελεστικών οργάνων του νομού και ειδικοί επιστήμονες.

3. Έργο της Ν.Ε.Υ.Α.Ε. είναι να γνωμοδοτεί:

α) σχετικά με την εφαρμογή στο νομό των διατάξεων για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας και την προστασία της υγείας των εργαζομένων,

β) για το συντονισμό της δράσης των αρμόδιων υπηρεσιών και οργάνων του νομού, σχετικά με τα θέματα αυτά,

γ) για την οργάνωση εκδηλώσεων και επιμορφωτικών γραμμών, σχετικών με την πρόσληψη των εργατικών μαζών και των επαγγελματιών ασθενειών.

4. Στον πρόεδρο και τα μέλη των Ν.Ε.Υ.Α.Ε. θα βάλεται αποζημίωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

Άρθρο 17.

Σχεδιασμός χώρων εργασίας.

1. Η μελέτη των χώρων εργασίας πρέπει να αφορούν στη δημιουργία ασφαλούς και υγιεινού περιβάλλοντος εργασιακής ροής της εργασίας. Οι διατάξεις των χώρων πρέπει να είναι ανάλογες με το είδος της παραγωγικής κατάρτισης και τον αριθμό των εργαζομένων.

2. Σε κάθε θέση εργασίας πρέπει να υπολογίζεται επαρκής επιφάνεια ώστε ο εργαζόμενος να μπορεί να κινηθεί ελεύθερα κατά την εκτέλεση της εργασίας του.

3. Σε θέσεις εργασίας με αυξημένο κίνδυνο ατυχήσεων δεν επιτρέπονται χώροι που βρίσκονται έξω από το ήχο ή το ακουστικό πεδίο των υπολογιστικών θέσεων, κατά την χρήση του τεχνικού ασφαλείας και να υπάρχουν συστήματα με τα οποία, σε περίπτωση κινδύνου, να μπορούν να ειδοποιηθούν πρόσωπα για παροχή βοήθειας.

4. Χώροι εργασίας, που δεν είναι κλειστοί από καμία πλευρά, επιτρέπονται μόνο εφόσον αυτό είναι απαραίτητο για τους λόγους λειτουργίας ή παραγωγής. Το ίδιο ισχύει και για εργασίες, όπου οι πόλτες ή οι θύρες οδηγούν άμεσα έξω και παραμένουν συνέχεια ανοιχτές. Οι θέσεις εργασίας με ολόπλευρα κλειστά χώρους εργασίας ή εκκινήσεων συνεχώς ανοιχτοί διατηρούνται έτσι, ώστε να μην κινδυνεύουν να προφυλάσσονται από τις καιρικές συνθήκες.

5. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με την έγκριση του Υπουργού Εργασίας και του κατά περίπτωση υπουργού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας, ορίζονται:

α) το ελάχιστο ύψος των χώρων εργασίας, σε σχέση με την επιφάνειά τους, ο ελάχιστος απαιτούμενος όγκος εργαζομένου και εργαζομένης, η ελάχιστη ελεύθερη επιφάνεια στη θέση εργασίας ή γύρω απ' αυτή, καθώς και το μέγιστο εξοπλισμός και ερμηνεία των χώρων εργασίας που εφαρμόζονται των διατάξεων του νόμου αυτού,

β) οι απαιτούμενοι χώροι υγιεινής, ενδαικτικής και ιατρικών υπηρεσιών,

γ) οι κατασκευαστικές απαιτήσεις των διαφόρων των κτιριακών εγκαταστάσεων, ώστε να αποτρέπεται γαλλοκαταστροφικός κίνδυνος που προέρχεται από αυτές.

Άρθρο 18.

Σχέδιο διαφυγής και διάσωσης—Οδός διάσωσης και έξοδοι κινδύνου.

1. Ο εργοδότης οφείλει να υλοποιήσει σχέδιο διαφυγής από τους χώρους εργασίας, εφόσον απαιτείται από τη φύση της έκτασης και το είδος της εγκατάστασης. Το σχέδιο διαφυγής και διάσωσης πρέπει να αναγράφεται σε ξεχωριστό σχέδιο των χώρων εργασίας. Το σχέδιο πρέπει να είναι τεκμηριωμένο με πηκτικές ή άλλο πρόσφορο τρόπο σε περίπτωση κινδύνου ή καταστροφής να μπορούν να διασωθούν.

2. Η χάραξη, οι διατάξεις και η διαθεσιμότητα διαδρομής και των εξόδων κινδύνου πρέπει να είναι σύμφωνα με τις εγκαταστάσεις, τη χρήση και την επιφάνεια των χώρων εργασίας, καθώς και με τον αριθμό των εργαζομένων.

Η διάσωση επίσημamente καταλληλά και πρέπει να οδηγήσει σε ελεύθερο ή ασφαλή χώρο από το συντομότερο δυνατό χρόνο.

Άρθρο 19.

Συντήρηση—Έλεγχος.

1. Ο εργοδότης οφείλει να συντηρεί τους τόπους εργασίας και να μεριμνά για την κατά το δυνατό άμεση αποκατάσταση των ελλείψεων, που έχουν σχέση με την υγιεινή και ασφαλεία των εργαζομένων. Αν από τις ελλείψεις αυτές προκαλείται άμεσος και σοβαρός κίνδυνος για την υγεία και ασφαλεία των εργαζομένων, πρέπει να διακόπτεται αμέσως η εργασία, το σημείο που εμφορείται οι ελλείψεις, μέχρι την απόλυτη εξάλυσή τους.

2. Τα συστήματα ασφαλείας για την πρόληψη και την άρση των επαγγελματιών κινδύνου πρέπει να συντηρούνται κτητικά και να ελέγχονται για την ικανότητα λειτουργίας τους, τουλάχιστο μια φορά το εξάμηνο, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από τις ισχύουσες διατάξεις ή επιβάλλεται από τους ανώνυμους της επιστήμης και της τεχνικής εμπειρίας.

Η γενικολογία συντήρησης και ελέγχου καθώς και οι τεχνικές παρατηρήσεις πρέπει να καταχωρούνται ενοποιημένα από τον αρμόδιο, που έκανε τη συντήρηση ή τον έλεγχο, σε ειδικό βιβλίο.

3. Οι εγκαταστάσεις και τα μέσα παροχής πρώτων βοηθειών πρέπει να ελέγχονται τακτικά με μέριμνα του εργοδότη για την πληρότητα και την ικανότητα χρησιμοποίησής τους.

Άρθρο 20.

Διατήρηση θέσεων εργασίας και διαδρόμων κυκλοφορίας.

1. Οι διάδρομοι κυκλοφορίας πρέπει να διατηρούνται συνεχώς ελεύθεροι. Ιδιαίτερα δεν πρέπει να κλειδώνονται, να φράζονται ή να μειώνεται η δυνατότητα διακρίσεως των θυρών, που βρίσκονται στην πορεία των οδών διάσωσης.

2. Στις θέσεις εργασίας επιτρέπεται η διατήρηση υλικών ή ουσιών μόνο σε τέτοιες ποσότητες, ώστε να μη δημιουργούνται κίνδυνοι από αυτές.

3. Στους χώρους υγιεινής, ενδιαιτήσης και πρώτων βοηθειών δεν επιτρέπεται η διαρύθλιξη υλικών και ουσιών, που δεν ανήκουν στο λειτουργικό εξοπλισμό τους.

Άρθρο 21.

Κριτήρια διαμόρφωσης των χώρων και θέσεων εργασίας.

1. Αερισμός—Εξαερισμός.

Στους χώρους εργασίας ο αέρας πρέπει να ανανεώνεται κατάλληλα, ανάλογα με τη φύση της εργασίας και τη σωματική προσπάθεια που απαιτείται για την εκτέλεσή της (καθιστική εργασία, ελαφριά). Σε περίπτωση που η ανανέωση επιτυγχάνεται με τεχνητά μέσα ή συστήματα (εξαερισμός-κλιματισμός), τότε αυτά πρέπει να λειτουργούν συνεχώς. Κάθε ελάττωμα του συστήματος πρέπει να επισημαίνεται κατάλληλα από αυτώματη διάταξη, ενσωματωμένη στο σύστημα ή το μέσο.

2. Θερμοκρασία.

Οι χώροι εργασίας, καθώς και οι βοηθητικοί χώροι σε όλη τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας πρέπει να έχουν θερμοκρασία ανάλογη με τη φύση της εργασίας και τη σωματική προσπάθεια που απαιτείται για την εκτέλεσή της. Περιοχές θέσεων εργασίας που βρίσκονται υπό την επίδραση υψηλών θερμοκρασιών που εκλύονται από τις εγκαταστάσεις, πρέπει να φέχονται μέχρι μια ανεκτή θερμοκρασία, ότε αυτό είναι πρακτικά δυνατό.

3. Φωτισμός.

α) Οι χώροι εργασίας, διαλείμματος και πρώτων βοηθειών πρέπει να έχουν άμεση οπτική επαφή με εξωτερικό χώρο, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από ειδική διάταξη.

Εξαιρούνται οι:

—Χώροι εργασίας, τους οποίους τεχνικοί λόγοι παραγωγής δεν επιτρέπουν άμεση οπτική επαφή με τον εξωτερικό χώρο.
—Χώροι εργασίας που επηρεάζονται κάτοψης πάνω από 2000μ², εφόσον υπάρχουν επαρκή διαφανή ανοίγματα στην οροφή.

β) Οι εγκαταστάσεις φωτισμού των χώρων εργασίας και διαδρόμων κυκλοφορίας κατασκευάζονται ή διευθετούνται με τρόπο, ώστε να μη δημιουργούνται κίνδυνοι για την υγεία και την υγιεινή των εργαζομένων.

Ειδικότερα ο τεχνητός φωτισμός πρέπει:

—Να είναι ανάλογος με το είδος και τη φύση της εργασίας.
—Να έχει χαρακτηριστικά εφέματος παρακλήσια με τον φυσικό φωτισμό.

—Να ελαχιστοποιεί τη θάλαση.

—Να μη δημιουργεί αντιθέσεις και ευκλιμακίες φωτεινότητας.

—Να διαχέεται, διευθύνεται και κατανέμεται σωστά.

γ) Οι ανάγκες σε φωτισμό γενικό ή τοπικό ή συνδυασμένο γενικό και τοπικό, καθώς και η ένταση του φωτισμού εξαρτώνται από το είδος και τη φύση της εργασίας και την οπτική προσπάθεια που απαιτείται.

δ) Αν από το είδος απασχόλησης των εργαζομένων και τα άλλα ειδικότερα χαρακτηριστικά της απασχόλησης είναι δυνατό να προκύψουν κίνδυνοι απώλειας από απρόοπτη διακοπή του γενικού φωτισμού, πρέπει να υπάρχουν εφεδρικός φωτισμός, ασφαλείας. Η ένταση του εφεδρικού φωτισμού είναι το 1/100 της έντασης του γενικού και οπωσδήποτε όχι μικρότερη από το 1 λουξ (LUX).

ε) Οι διακόπτες του τεχνητού φωτισμού πρέπει να είναι εύκολα προσεχί, ακόμα και στο σκοτάδι, και να είναι τοποθετημένοι κοντά στις εισόδους και εξόδους, καθώς και κατά μήκος των διαδρόμων κυκλοφορίας και των θυρών προπέλασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΠΟ ΜΗΧΑΝΕΣ

Άρθρο 22.

Υποχρεώσεις κατασκευαστών, παραγωγών και προμηθευτών μηχανών, εργαλείων και τμημάτων.

Οι κατασκευαστές, παραγωγείς και προμηθευτές:

α) Μεριμνούν ώστε τα μηχανήματα, εργαλεία, συσκευές, τα οποία παράγουν, παράγουν ή διαδέχονται στο εμπόριο, να είναι σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά προδιαγραφές υγιεινής και ασφαλείας και τους κανόνες της τεχνικής κατά το σχεδιασμό και την κατασκευή τους.

β) Χρησιμοποιούν τις απαιτούμενες γραπτές οδηγίες χρήσης και συντήρησης, επισημαίνοντας τους πιθανούς κινδύνους από τη χρήση των προϊόντων τους.

Άρθρο 23.

Προστασία από μηχανικούς και ηλεκτρικούς κινδύνους.

1. Μηχανές, συσκευές και εργαλεία με την έννοια του νόμου αυτού είναι τα αντικείμενα που χρησιμοποιούνται στους τόπους εργασίας και που κινούνται με οποιαδήποτε άλλη ενέργεια, εκτός από την ανθρώπινη.

2. Οι μηχανές, συσκευές και εργαλεία πρέπει να είναι κατασκευασμένα έτσι, ώστε με την ορθή τοποθέτηση και χρήση τους να μη δημιουργούν κινδύνους για τους εργαζομένους.

3. Οι μηχανές, συσκευές και εργαλεία πρέπει να είναι κατασκευασμένα έτσι, ώστε να κινδυνεύουν λιγότερο, να μην είναι προσβάσιμα ή να αποκαθίσταται εύκολα η λειτουργία και η χρήση τους.

4. Αν δεν είναι δυνατό να αποτραπεί η ύπαρξη εξωτερικών ή ανεπιθύτων στους εργαζομένους περιττωμένων στοιχείων ή στοιχείων μετάδοσης της κίνησης, πρέπει να λαμβάνονται ιδιαίτερα μέτρα προστασίας των εργαζομένων από αυτά.

5. Στις μηχανές, συσκευές και εργαλεία και στο μέτρο που δεν παρακωλύεται ο σκοπός χρήσης τους, πρέπει να αποφεύγονται οξυαιχμηρές γωνίες και αιχμές, καθώς και οι τραχιές επιφάνειες.

6. Αν κατά τη λειτουργία των μηχανών, συσκευών και εργαλείων είναι δυνατό να εκπληκτούν στοιχεία ή τμήματα τους ή υποπλάσματα της λειτουργίας τους (σπινδαλάκια, τριβές ή άλλα) και στο μέτρο που δημιουργούνται κίνδυνοι για τους εργαζομένους, πρέπει να λαμβάνονται ιδιαίτερα προστατευτικά μέτρα, όπως προστατευτικές καλύψεις, εγκλιματισμένες αιχμηρές και άλλα.

7. Οι ηλεκτρικές μηχανές, συσκευές και εργαλεία πρέπει να είναι κατασκευασμένα έτσι, ώστε κατά τη χρήση τους να υπάρχει επαρκής προστασία από τους κινδύνους της ηλεκτρικής ενέργειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΦΥΣΙΚΟΥΣ, ΧΗΜΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Άρθρο 24.

Έννοιας.

Για την εφαρμογή του κεφαλαίου αυτού νοείται ως:

1. «Παράγοντας» κάθε φυσικός, χημικός και βιολογικός παράγοντας, που ενυπάρχει κατά την εργασία και είναι δυνατό να είναι επιβλαβής για την υγεία των εργαζομένων ή επικίνδυνος από άλλη άποψη, ανεξάρτητα από τη φυσική του κατάσταση.

2. «Οριακή τιμή έκθεσης» το ανώτερο επίπεδο έκθεσης των εργαζομένων σ' έναν παράγοντα, το οποίο καθορίζεται κατά τις διατάξεις αυτού του κεφαλαίου ως η καλύτερη, τιμή συγκέντρωσης ή έντασης του στον τόπο εργασίας, πάνω από την οποία δεν επιτρέπεται να εκτίθενται οι εργαζόμενοι.

3. «Οριακή τιμή βιολογικού δείκτη» η ανώτερη επιτρεπόμενη συγκέντρωση ενός παράγοντα, ο οποίος μετρείται απευθείας σε σαρκωτικό ιστό, σακκωτικό υγρό ή στον εκπνεόμενο αέρα ή έμφεσα από την ειδική δράση του στον οργανισμό.

Άρθρο 25.

Υποχρεώσεις εργοδοτών, παρασκευαστών, εισαγωγέων και προμηθευτών.

1. Ο εργοδότης οφείλει να γνωρίζει τους κινδύνους τους οποίους συνεπάγονται για την υγεία των εργαζομένων παράγοντες που χρησιμοποιούνται ή δημιουργούνται στους τόπους εργασίας και, προκειμένου να αντιμετωπισθεί με τις κατάλληλες διαδικασίες, δικαιούται να ζητά από τον παρασκευαστή, εισαγωγέα ή προμηθευτή των παραγόντων αυτών πληροφορίες τόσο για τους κινδύνους που συνεπάγονται για την υγεία των εργαζομένων όσο και για τις μεθόδους ασφαλούς χρήσης τους.

2. Τα πρόσωπα που παρασκευάζουν, εισάγουν, θέτουν σε κυκλοφορία ή παραχωρούν με οποιοδήποτε τρόπο παράγοντες για επαγγελματική χρήση, έχουν υποχρέωση:

α) να εκτιμώνται, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, ότι οι παράγοντες αυτοί δεν παρουσιάζουν κίνδυνο για την υγεία των προσώπων που τους χρησιμοποιούν, εφόσον χρησιμοποιούνται κατάλληλα για την εργασία που έχουν προορίζονται.

β) να παρέχουν γραπτές πληροφορίες σχετικά με τα εκκινδύνου χαρακτηριστικά των παραγόντων και τους κινδύνους για την υγεία των εργαζομένων που εκτίθενται σ' αυτούς, καθώς και γραπτές οδηγίες για την ορθή χρήση και τον τρόπο προφύλαξης από τους γνωστούς κινδύνους.

γ) να διεξάγουν μελέτες και έρευνες και να ενημερώνονται με οποιονδήποτε τρόπο για την εξέλιξη των επιστημονικών και τεχνικών γνώσεων, ώστε να ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις των εδαφίων α' και β' της παραγράφου αυτής.

3. Δεν επιτρέπεται η χρήση ή η διακίνηση στους χώρους εργασίας χημικών παραγόντων σε συσκευασίες και με τρόπο που δεν πληρούν τις απαιτήσεις των τεχνικών διατάξεων.

Άρθρο 26.

Μέτρα προστασίας των εργαζομένων που εκτίθενται σε παράγοντες.

1. Ο εργοδότης οφείλει να παίρνει μέτρα, ώστε να αποφευχθεί ή να ελαττωθεί η έκθεση των εργαζομένων παράγοντες, όσο είναι πρακτικά δυνατό. Σε κάθε περίπτωση η έκθεση πρέπει να είναι κατώτερη από εκείνη που ορίζει η οριακή τιμή έκθεσης.

2. Ο εργοδότης, για να συμμορφωθεί με τις διατάξεις της παραγράφου 1, υποχρεούται να πάρει κατά σειρά τα κάτω μέτρα:

α) να αντικαθιστά, όσο είναι πρακτικά δυνατό, τους παράγοντες που είναι επιβλαβείς για την υγεία των εργαζομένων ή επικίνδυνος με άλλους ασφαλούς ή λιγότερο επικίνδυνους καθώς και να περιορίζει τη χρήση τους στο χώρο εργασίας.

β) να αντικαθιστά, όσο είναι πρακτικά δυνατό, παράγοντες μεθόδους και μέσα που δημιουργούν χώρους εργασίας παράγοντες, οι οποίοι θεωρούνται επιβλαβείς για την υγεία ή επικίνδυνος, με άλλες που δε δημιουργούν κινδύνους αυτούς ή τους δημιουργούν κινδύνους χαμηλότερο από εκείνο που ορίζει η κατά περίπτωση οριακή τιμή έκθεσης.

γ) να περιορίζει, όσο είναι πρακτικά δυνατό, τον χρόνο των εργαζομένων που εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτίθενται σε παράγοντες και το χρόνο έκθεσής τους.

δ) να παρέχει μέτρα και μέσα ατομικής προστασίας εργαζομένων, όταν δεν είναι πρακτικά δυνατό να αποφευχθεί ή ελαττωθεί η έκθεσή τους με τους τρόπους, που αναφέρονται στην παράγραφο αυτή.

3. Ο εργοδότης εκτός από τις υποχρεώσεις της παραγράφου πρέπει να λαμβάνει και τα εξής μέτρα:

α) να ελέγχει τη συγκέντρωση ή ένταση των παραγόντων στους χώρους εργασίας και τα επίπεδα έκθεσης των εργαζομένων σ' αυτούς, πριν αρχίσει η λειτουργία μηχανημάτων και σε κατάλληλα χρονικά διαστήματα κατά τη διάρκεια της λειτουργίας τους, καθώς και να αξιολογεί τα αποτελέσματα των ελέγχων αυτών σε συνδυασμό με τα αποτελέσματα του ιατρικού ελέγχου των εργαζομένων σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 27 για τη λήψη των μέτρων,

β) να ενεργεί ειδικό έλεγχο και συντήρηση συσκευών ή συστημάτων που χρησιμοποιούνται για τη λήψη των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου να λειτουργούν σωστά και να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των διατάξεων του νόμου αυτού,

γ) να προλάβει και να λαμβάνει ειδικά μέτρα για τις περιπτώσεις έκτακτων περιστατικών να οδηγούν σε μεγάλες υπερβάσεις των οριακών δόσεων.

2) να εγκαθίσταται σηματοδότηση προειδοποίησης κ.τ. κ.τ.λ. των χώρων εργασίας και συστήματα συναγερμού.

ε) να τηρεί και να ενημερώνει, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις και τις οδηγίες της αρμόδιας αρχής, καταλόγους των εργαζομένων που εκτίθενται στους παράγοντες και διεξάγει καταχώρησης των αποτελεσμάτων των ελέγχων που γίνονται σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια.

Άρθρο 27.

Ιατρικός έλεγχος των εργαζομένων που εκτίθενται σε παράγοντες.

1. Ο εργοδότης υποχρεούται να παραπέμπει, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, σε ιατρικό έλεγχο κάθε εργαζόμενο: α) μετά την πρόσληψή του και στη συνέχεια σε τεχνικά χρονικά διαστήματα και β) κατά την αλλαγή θέσης εργασίας και πριν από την τοποθέτησή του σε εργασία που συνεπάγεται έκθεση σε παράγοντες, σύμφωνα με την έννοια του νόμου αυτού.

2. Ο εργοδότης μεριμνά να τηρούνται και ενημερώνονται:

α) Βιβλίο καταχώρησης των συλλογικών ανώνυμων αποτελεσμάτων των βιολογικών εξετάσεων ενδεικτικών της έκθεσης, όταν προβλεπόμενες, στους εργαζόμενους.

β) Ατομικός ιατρικός φακέλος των εργαζομένων που εκτίθενται στους παράγοντες. Ο φακέλος τηρείται από το γιατρό εργασίας που είναι υπεύθυνος για τη διαφύλαξη του ιατρικού απορρήτου.

3. Κανείς εργαζόμενος δεν επιτρέπεται να απασχολείται σε εργασία που συνεπάγεται έκθεση στους παράγοντες, αν αυτή είναι αντίθετη με τα περίεργα του ιατρικού ελέγχου της παραγράφου 1.

4. Ο εργαζόμενος μπορεί να προσφύγει στην επιθεώρηση εργασίας κατά των παρακλήσεων του ιατρικού ελέγχου που αναφέρεται σ' αυτόν.

5. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας, μπορεί να επιβληθεί η εξέταση της υγείας των εργαζομένων σε συγκεκριμένη επιχείρηση και η λήψη άμεσων μέτρων. Η ιατρική εξέταση των εργαζομένων ανατίθεται με την πιο πάνω απόφαση στον κατά περίπτωση ειδικό ιατρικό φορέα.

Άρθρο 28.

Ειδική πληροφόρηση εργαζομένων που εκτίθενται σε παράγοντες.

1. Οι αντιπρόσωποι των εργαζομένων στην επιτροπή υγιεινής και ασφάλειας ή ο αντιπρόσωπος των εργαζομένων για την υγιεινή και ασφάλεια ή, όπου δεν υπάρχουν αυτοί, οι εργαζόμενοι δικαιούνται να έχουν:

α) Πληροφόρηση από τον εργοδότη για τους πιθανούς κινδύνους που συνδέονται με την έκθεσή τους σε παράγοντες, για τις «οριακές τιμές έκθεσης», για τα τεχνικά μέτρα πρόληψης που πρέπει να τηρούνται και για τις προφυλάξεις που πήρε ο εργοδότης και πρέπει να τηρούν οι εργαζόμενοι.

β) Πρόσβαση και ενημέρωση για τα αποτελέσματα των επιπέδων έκθεσης και για τα συλλογικά ανώνυμα αποτελέσματα των εργαστηριακών και βιολογικών εξετάσεων, που είναι ενδεικτικές της έκθεσής τους.

γ) Πληροφόρηση σε περιπτώσεις υπέρβασης των «οριακών τιμών έκθεσης» για τα αίτια της υπέρβασης και τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή πρόκειται να ληφθούν για να αντιμετωπισθεί.

3) Πληροφόρηση και εκπαιδευση για τη βελτίωση των γνώσεών τους σχετικά με τους κινδύνους στους οποίους είναι εκτεθειμένοι.

2. Ο εργαζόμενος έχει δικαίωμα να πληροφορείται τα αποτελέσματα των ατομικών του κλινικών, εργαστηριακών

και βιολογικών εξετάσεων που είναι ενδεικτικά της έκθεσής του.

Άρθρο 29.

Εξουσιοδοτικές διατάξεις.

1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εργασίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας, καθορίζονται, αναφορικά με έναν παράγοντα ή παράγοντες:

α) Οριακές τιμές έκθεσης των εργαζομένων.

β) Επίπεδα έκθεσης των εργαζομένων κάτω από τα οποία δεν είναι υποχρεωτική η εφαρμογή όλων ή μερικών από τις διατάξεις των προεδρικών διαταγμάτων αυτών.

γ) Ελάχιστη περιοδικότητα ή συχνότητα του ελέγχου στο επίπεδο της επιχείρησης για τη διαπίστωση της τήρησης των οριακών τιμών έκθεσης ή των επιπέδων έκθεσης του προηγούμενου εδαφίου.

δ) Μέθοδοι και πορεία διενέργειας δειγματοληψιών, μετρήσεων, αναλύσεων και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων.

2. Με όμοια προεδρικά διατάγματα καθορίζονται:

α) Τα είδη, η πορεία και η ελάχιστη συχνότητα εκτέλεσης των κλινικών ή παρακλινικών εξετάσεων, στις οποίες περιλαμβάνονται οι βιολογικές μετρήσεις για τη διερεύνηση των βιολογικών δεικτών, που αφορούν τον έλεγχο της υγείας όλων των εργαζομένων ή ειδικών κατηγοριών τους (νεαρών ατόμων, εγκύων ή γυναικών που θηλάζουν και άλλων), που πρόκειται να εκτεθούν ή εκτίθενται ή έχουν εκτεθεί κατά την εργασία τους στο παρελθόν σε ορισμένο παράγοντα ή παράγοντες.

β) Μέθοδοι και πρακτικές συστάσεις για την εκτέλεση των παραπάνω εξετάσεων και ιδιαίτερα για τη μέτρηση ή διερεύνηση των βιολογικών δεικτών και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων τους.

γ) Οριακές τιμές βιολογικών δεικτών, για το σύνολο ή ειδικές κατηγορίες εργαζομένων, πάνω από τις οποίες πρέπει να ληφθούν ειδικά μέτρα για την προστασία της υγείας των εργαζομένων και για τη βελτίωση των συνθηκών υγιεινής στους αντίστοιχους χώρους εργασίας.

δ) Τα μέτρα που ληφθούνται με βάση τα αποτελέσματα των εξετάσεων και μετρήσεων των παραπάνω εδαφίων, στα οποία μπορεί να περιλαμβάνονται η προσωρινή ή οριστική διακοπή της έκθεσης των εργαζομένων στους αντίστοιχους παράγοντες.

ε) Οι φορείς ή τα πρόσωπα εκτέλεσης των ιατρικών ελέγχων και εξετάσεων, σύμφωνα με τα παραπάνω εδάφια, ο τρόπος και η διαδικασία παραλαβής των εργαζομένων, καθώς και τα σχετικά με την κάλυψη των απαιτούμενων ή αυτών δαπανών, οι οποίες σε καμία περίπτωση δεν επιβαρύνουν τους εργαζομένους.

3. Με όμοια προεδρικά διατάγματα καθορίζεται ο τρόπος τήρησης και ενημέρωσης:

α) καταλόγων των εργαζομένων που εκτίθενται στους παράγοντες,

β) βιβλίου αναγραφής των αποτελεσμάτων των ελέγχων,

γ) ιατρικού φακέλου των εργαζομένων. Με όμοια προεδρικά διατάγματα καθορίζεται ο τρόπος με τον οποίο γίνονται οι απαραίτητες γνωστοποιήσεις από τον εργοδότη στην επιθεώρηση εργασίας των στοιχείων των σχετικών με τον αριθμό των εργαζομένων, τις μεθόδους παραγωγής και κάθε άλλη λεπτομέρεια.

4. Τα προβλεπόμενα από τον παρόντα νόμο προεδρικά διατάγματα θα εκδοθούν εντός θαμήνου από τη δημοσίευσή αυτού με δυνατότητα αναθεώρησης στη συνέχεια σε κάθε κατηγορία περίπτωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΤΡΑΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 30.

Όργανα ελέγχου.

1. Ο έλεγχος εφαρμογής των διατάξεων του νόμου αυτού και των πράξεων που εκδίδονται σε εκτέλεσή του ανατίθεται στα αρμόδια όργανα του Υπουργείου Εργασίας.

2. Για το σκοπό αυτόν τα παραπάνω όργανα συνεργάζονται με άλλες δημόσιες υπηρεσίες και μπορούν να λαμβάνουν γνώση των στοιχείων ή πληροφοριών των σχετικών με την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων που υπάρχουν στις υπηρεσίες τους.

3. Όταν οι διατάξεις του νόμου αυτού και των πράξεων που εκδίδονται σε εκτέλεσή του αφορούν εργαζομένους που απασχολούνται σε τομείς ή κλάδους ή επιχειρήσεις που εποπτεύονται από άλλους φορείς εκτός από το Υπουργείο Εργασίας, η αρμοδιότητα ελέγχου για την εφαρμογή των διατάξεων αυτών μπορεί να ανατίθεται στους φορείς αυτούς. Η ανάθεση αυτή γίνεται με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εργασίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, μετά γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας.

Άρθρο 31.

Παροχή στοιχείων—Εγκυμόθεια οργάνων.

1. Οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να παρέχουν, αν τους ζητηθούν, όλα τα στοιχεία και πληροφορίες για την παραγωγική διαδικασία και τις χρησιμοποιούμενες ύλες που έχουν σχέση με την υγιεινή εργασίας και την ασφάλεια των εργαζομένων, στα αρμόδια, σύμφωνα με το άρθρο 30 του νόμου αυτού, όργανα ελέγχου και στο γιαιτρό τον αρμόδιο για την επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων.

Η επιχείρηση κατά την παροχή των στοιχείων και πληροφοριών οφείλει να διευκρινίζει ποιά απ' αυτά αποτελούν απόρρητο της επιχείρησής.

2. Τα αρμόδια όργανα ελέγχου, για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού και των πράξεων που εκδίδονται σε εκτέλεσή του, είναι υποχρεωμένα να τηρούν εγκυμόθεια για τα επαγγελματικά απόρρητα των επιχειρήσεων ή εκμεταλλεύσεων που περιέχονται σε γνώση τους κατά τον έλεγχο.

3. Η υποκρέωση τήρησής του απορρήτου παύει να υπάρχει στο μέτρο που εμποδίζει την αποτελεσματικότητα του διενεργούμενου ελέγχου και ιδιαίτερα τον εντοπισμό των κινδύνων για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων, την ανάλυση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων των μετρήσεων και την εξαγωγή ορθών συμπερασμάτων.

4. Την υποκρέωση της παραγράφου 2 έχουν και όσοι χειρίζονται τα θέματα αυτά στις αρμόδιες υπηρεσίες.

Άρθρο 32.

Γενικές υποκρέώσεις εργοδοτών — εργαζομένων.

A. Ο εργοδότης έχει υποκρέωση:

1. Να λαμβάνει κάθε μέτρο που απαιτείται, ώστε να εξασφαλίζονται οι εργαζόμενοι και οι τρίτοι που παραβρίσκονται στους τόπους εργασίας από κάθε κίνδυνο που μπορεί να απειλήσει την υγεία ή τη ζωική τους ανεκτικότητα.

2. Να εφαρμόζει κάθε υπόδειξη των τεχνικών και υγειονομικών επιθεωρητών εργασίας και γενικά να διευκολύνει το έργο τους μέσω στην επιχείρησή.

3. Να επιβλέπει την ορθή εφαρμογή των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.

4. Να λαμβάνει συλλογικά μέτρα προστασίας των εργαζομένων.

5. Να γνωστοποιεί στους εργαζομένους τον επαγγελματικό κίνδυνο από την εργασία τους.

6. Να ενθαρρύνει την εκπαίδευση των εργαζομένων θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.

7. Να ενημερώνει τους εργαζομένους για τη νομοθεσία που ισχύει σχετικά με την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας και για τον τρόπο εφαρμογής της από την επιχείρησή.

8. Να καταρτίζει πρόγραμμα προληπτικής δράσης βελτιώσεως των συνθηκών εργασίας στην επιχείρησή.

9. Να τηρεί ειδικό έντυπο ατυχημάτων στο οποίο να αναφέρονται τα αίτια και η περιγραφή του ατυχήματος.

B. Οι εργαζόμενοι έχουν υποκρέωση:

1. Να ιεραρχούν τους κινδύνους υγιεινής και ασφάλειας.

2. Να χρησιμοποιούν τα απαιτούμενα μέσα προστασίας.

3. Να διατηρούν τις διατάξεις και τους μηχανισμούς ασφάλειας.

4. Να παρακολουθούν τα σχετικά σεμινάρια σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας.

Άρθρο 33.

Διοικητικές κυρώσεις.

1. Σε κάθε εργοδότη, κατασκευαστή, παρασκευαστή, πωλητή ή προμηθευτή, που παραβιάζει τις διατάξεις του νόμου αυτού και των προεδρικών διαταγμάτων ή υπουργικών πράξεων, που εκδίδονται με εξουσιοδότησή του, επιβάλλεται την επιθεωρητή εργασίας, ανεξάρτητα από τις ποινικές αυτές, με πλήρη αποκλισημένη απόρρητη του και ύστερα από αίτηση του εργοδότη για παροχή εξηγήσεων:

α) πρόστιμο για κάθε παράβαση από δέκα χιλιάδες (10.000) έως πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) δραχμές.

β) προσωρινή διακοπή της λειτουργίας συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή του όλου της επιχείρησής ή εκμετάλλευσής για χρονικό διάστημα μέχρι πέντε ημερών.

2. Στους αναφερόμενους στην παρ. 1 αυτού του άρθρου Υπουργός Εργασίας, ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση επιθεωρητή εργασίας, μπορεί να επιβάλλει με απόφαση:

α) προσωρινή διακοπή της λειτουργίας συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή του όλου της επιχείρησής ή εκμετάλλευσής για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των πέντε ημερών,

β) οριστική διακοπή της λειτουργίας συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή του όλου της επιχείρησής ή εκμετάλλευσής.

3. Οι ποινές της παρ. 2 στην περίπτωση των μετεπιχειρήσεων, επιβάλλονται με κενή απόφαση Υπουργού Εργασίας και Βιομηχανίας, Ενέργειας και Χημείας.

4. Κατά την επιλογή, και επίκληση των παραπάνω κών ποινών λαμβάνονται υπόψη ιδίως:

α) Η αμεσότητα, η σοβαρότητα και η έκταση του κινδύνου.

β) Η σοβαρότητα της παράβασης, η τυχόν επαναλαμβανόμενη μη συμμόρφωση στις υποδείξεις των αρμόδιων οργάνων παρόμοιες παραβάσεις στο παρελθόν και ο βαθμός της.

5. Πριν από την επιβολή των παραπάνω διοικητικών κυρώσεων μπορεί να χορηγηθεί εύλογη προειδοποίηση.

φωση ή να παραταθεί μία μόνο φορά η προθεσμία, αν κριθεί ότι εκείνη που χορηγήθηκε αρχικά δεν ήταν επαρκής.

6. Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εργασίας, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Γεινής και Ασφάλειας της Εργασίας, μπορεί να αυξηθούν: το ανώτατο όριο του παραπάνω προστίμου.

Άρθρο 34.

Βεβίωση και είσπραξη προστίμων.

1. Η εκτέλεση των διοικητικών κυρώσεων του εδαφίου (β) της παραγράφου 1 και των εδαφίων (α) και (β) της παραγράφου 2 του προηγούμενου άρθρου γίνεται από την αρμόδια αστυνομική αρχή.

2. Το πρόστιμο θεδώνεται από τον επιθεωρητή εργασίας με την πράξη που εκδίδει και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα «περί εισπράξεως των δημοσίων εσόδων» από το δημόσιο ταμείο της περιοχής του υποχρέου και περιέρχεται σε ειδικό λογαριασμό του Α.Σ.Ε. του Υπουργείου Εργασίας.

Άρθρο 35.

Ποινικές κυρώσεις.

1. Κάθε εργοδότης, κατασκευαστής ή παρασκευαστής, εισαγωγέας ή προμηθευτής, που παραβαίνει από πρόθεση τις διατάξεις του νόμου αυτού και των κανονιστικών πράξεων, που εκδίδονται με εξουσιοδότησή του, τιμωρείται με φυλάκιση ή με χρηματική ποινή τουλάχιστον εκατό χιλιάδων δραχμών ή και με τις δύο αυτές ποινές.

Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων από αμέλεια οι παραπάνω δράστες τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρις ενός έτους ή με χρηματική ποινή.

2. Σε περίπτωση αναβολής της δίκης, στις υποθέσεις της παραγράφου 1, το δικαστήριο με την απόφασή του ορίζει ρητή δικαίωμα, μέσα σε είκοσι ημέρες.

3. Το άρθρο 12 του ν. 435/1976 (ΦΕΚ 251 Α) αντικαθίσταται ως ακολούθως:

Άρθρο 12.

Ο παρεμποδίζων την είσοδο των οργάνων του Υπουργείου Εργασίας στους τόπους εργασίας κατά την ενάκριση των καθηκόντων τους, ως και ο υπόχρεος προς παροχή στοιχείων ή πληροφοριών εργοδότης, διευθυντής της επιχείρησης ή εκπρόσωπος που αρνείται την παροχή αυτών των στοιχείων και πληροφοριών ή παρέχει ψευδείς πληροφορίες ή στοιχεία τιμωρείται κατά το άρθρο 458 του Ποινικού Κώδικα.

Άρθρο 36.

Εξουσιοδοτική διάταξη.

Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εργασίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Γεινής και Ασφάλειας της Εργασίας, καθορίζονται τα μέτρα υγιεινής, ασφάλειας και προστασίας της υγείας των εργαζομένων, που πρέπει να λαμβάνονται για την αποτροπή του επαγγελματικού κινδύνου κατά ειδικές εργασίες, είδη εργασιών ή δραστηριότητες για την εφαρμογή του νόμου αυτού.

Τα προεδρικά διατάγματα αυτά μπορεί να προβλέπουν και σταδιακή εφαρμογή των μέτρων που καθορίζονται.

Άρθρο 37.

Καταργούμενες διατάξεις.

Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού καταργείται κάθε αντίθετη σ' αυτόν διάταξη.

Άρθρο 38.

1. Στο άρθρο 2 του ν. 1387/1983 «Έλεγχος ομαδικών απολύσεων και άλλες διατάξεις» προστίθεται παράγραφος 3 που έχει ως εξής:

«3. Για τους εργαζομένους που απαλούνται από εργοληπτικές επιχειρήσεις λόγω διακοπής ή αναστολής των εργασιών από κτίσις που ορίζονται: αποδεδειγμένα στον κύριο του έργου, όταν αυτός είναι το Δημόσιο ή ν.π.δ.δ., εφαρμόζονται οι διατάξεις που ορίζονται από τα άρθρα 3, 4 και 5 παρ. 1 και 2 του παρόντος νόμου.

2. Στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου η περίπτωση δ' αυτού καταργείται. Η περίπτωση ε' αριθμείται σαν δ'.

Άρθρο 39.

Κύρωτη απόφαση.

Κυρώνεται από τότε που εκδόθηκε η απόφαση αριθ. 40161/16.5.1984 των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εργασίας «Ταχύρρυθμη επαγγελματική κατάρτιση κρατούμενων», που δημοσιεύθηκε στο Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως αριθμός 307 τ. Β' της 16.5.1984 και της οποίας το κείμενο έχει ως εξής:

«ΑΠΟΦΑΣΗ

ΟΛΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

α) Τις διατάξεις του ν.δ. 212/1969 «περί οργανώσεως και διοικήσεως του Οργανισμού Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού».

β) Τις διατάξεις του ν. 709/1977 «περί καθιερώσεως κινήτρων επαγγελματικής κατάρτισεως Εργατικού Δυναμικού και ρυθμίσεως τυχόνων θεμάτων».

γ) Τις διατάξεις του ν.δ. 1104/1972 «περί θεμάτων τινών ατομικής και εκπαιδευτικής των επαγγελματικώς κατάρτιζομένων».

δ) Την ανάγκη επαγγελματικής κατάρτισης των κρατούμενων στις αγροτικές φυλακές για να αποκτήσουν τα απαραίτητα εφόδια και τη δυνατότητα επαγγελματικής αποκατάστασης μετά την αποφυλάκισή τους.

ε) Τις σχετικές προτάσεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης (έγγραφο αριθ. 36295/2.5.84) και του Ο.Α.Ε.Δ. (Απόφαση Δ.Σ. 3977/3.4.1984, έγγραφο 79490/8.5.1984).

Αποφασίζουμε

1. Εγκρίνουμε τη λειτουργία στο Κ.Ε.Τ.Ε.Κ. Αργολίδας του Ο.Α.Ε.Δ. δύο τμημάτων ταχύρρυθμης επαγγελματικής κατάρτισης στις ειδικότητες του μηχανικού αυτοκινήτων και του ηλεκτροτεχνίτη εγκατεστάτη για την επαγγελματική κατάρτιση 40 κρατούμενων των Αγροτικών Φυλακών Τίρυνθας, με τους εξής όρους:

α. Τα προγράμματα που θα εφαρμοστούν είναι τα εγκατεστημένα για την επαγγελματική κατάρτιση νέων στις αντίστοιχες ειδικότητες.

β. Για την εφαρμογή των προγραμμάτων θα διατεθούν δύο κλάδοι εκπαιδευτικού που θα συνεισφέρονται από δύο ισομερείς εκπαιδευτικούς, ένα για κάθε πύγμα ειδικότητας.

γ. Η επιλογή των κρατούμενων που θα καταρτισθούν θα γίνει από τον Υπουργείο Δικαιοσύνης με κριτήρια, που θα εγκριθούν: την επιτυχία εφαρμογής των προγραμμάτων (χρόνος πέρασής τους, συμπληρωσά, ενδιαφέρον, γραμματικές γνώσεις, ηλικία κλπ.).

δ. Σε όποιον από τους εκπαιδευόμενους διακρίνονται για το ενδιαφέρον και την απόδοσή τους στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα θα καταβάλλεται από τον Ο.Α.Ε.Δ. εκπαιδευτικό επίδομα εκτός (100) δραχμ. κμνηρώς με παράλληλη ασφαλιστική κάλυψη.

ε. Σε όσους παρακολουθήσουν με επιτυχία τα σχετικά προγράμματα θα χορηγηθούν τίτλοι ταχύρρυθμης επαγγελματικής κατάρτισης.

στ. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης αναλαμβάνει την νόμιμη υποχρέωση για τη φύλαξη των κρατούμενων και την προστασία του εκπαιδευτικού κλπ. προσωπικού κατά τη διάρκεια της κατάρτισης.

2. Οι σχετικοί όροι και ο τρόπος εφαρμογής των προγράμτων προγραμμάτων θα ρυθμιστούν με σχετική σύμβαση, που θα υπογραφεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 50 του ν. 1404/1983, μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης και του Ο.Α.Ε.Δ.

Η απόφαση αυτή, που θα κωρωθεί με το νόμο, να δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 40.

Έναρξη ισχύος.

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις.

Προγγέλλουμε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου Κράτους.

Αθήνα, 11 Οκτωβρίου 1985

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤ. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ

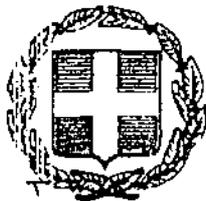
ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ	ΥΓΕΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΑΓΑΘ. ΚΟΥΤΣΟΓΙΩΡΓΑΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΓΕΩΡΓ. ΑΛΕΞ. ΜΑΓΚΑΚΗΣ	ΕΥΑΓ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ	
ΣΤΑΥΡΟΣ ΒΕΡΥΣ	ΚΩΣΤ.

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 15 Οκτωβρίου 1985

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΓΚΑΚΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ
ΣΧΕΣΕΙΣ

3101

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 205

2 Σεπτεμβρίου 1998

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2639

Ρύθμιση εργασιακών σχέσεων, σύσταση Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας και άλλες διατάξεις.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΡΥΘΜΙΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ**

Άρθρο 1

Ειδικές μορφές απασχόλησης

1. Η μεταξύ εργοδότη και απασχολούμενου συμφωνία για παροχή υπηρεσιών ή έργου, για ορισμένο ή αόριστο χρόνο, ιδίως στις περιπτώσεις αμοιβής κατά μονάδα εργασίας (φασόν), τηλεργασίας, κατ' οίκον απασχόλησης, τεκμαίρεται ότι δεν υποκρύπτει σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, εφόσον η συμφωνία αυτή καταρτίζεται εγγράφως και γνωστοποιείται μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες στην οικεία Επιθεώρηση Εργασίας.

Το τεκμήριο αυτό δεν ισχύει αν ο απασχολούμενος προσφέρει την εργασία του αποκλειστικά ή κατά κυριο λόγο στον ίδιο εργοδότη.

2. Μέσα σε διάστημα εννέα (9) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου κάθε εργοδότης υποχρεούται να υποβάλει στην οικεία Επιθεώρηση Εργασίας συγκεντρωτική κατάσταση αναφορικά με τις υφιστάμενες συμφωνίες μεταξύ αυτού και απασχολούμενων για παροχή υπηρεσιών ή έργου, στην οποία θα αναγράφονται η χρονολογία κατάρτισης των συμφωνιών αυτών και το ονοματεπώνυμο του απασχολούμενου. Σε περίπτωση παραλείψεως υποβολής της κατάστασης αυτής θεωρείται ότι η σχετική συμφωνία υποκρύπτει σύμβαση εξαρτημένης εργασίας.

3. Για τους απασχολούμενους του παρόντος άρθρου ερρασκολουθεί να ισχύει η διάταξη του άρθρου 22 του ν. 1902/1990 (ΦΕΚ 138 Α').

Άρθρο 2

Μερική απασχόληση

Το άρθρο 38 του ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α') αντικαθίσταται ως ακολούθως:

1. Κατά τη σύσταση της σύμβασης εργασίας ή κατά τη διάρκειά της ο εργοδότης και ο μισθωτός μπορεί με έγγραφη ατομική σύμβαση να συμφωνήσουν, για ορισμένο ή αόριστο χρόνο, ημερήσια ή εβδομαδιαία ή δεκαπενθήμερη ή μηνιαία εργασία, η οποία θα είναι μικρότερης διάρκειας από την κανονική (μερική απασχόληση).

Η συμφωνία, εφόσον μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την κατάρτιση της δεν γνωστοποιηθεί στην οικεία Επιθεώρηση Εργασίας, τεκμαίρεται ότι καλύπτει σχέση εργασίας με πλήρη απασχόληση.

2. Επίσης, κατά τη σύσταση της σύμβασης εργασίας ή κατά τη διάρκειά της ο εργοδότης και ο μισθωτός μπορούν με έγγραφη ατομική σύμβαση να συμφωνήσουν κάθε μορφή απασχόλησης εκ περιτροπής ανά ημέρα, εβδομάδα ή μήνα.

Η παρεχόμενη από το άρθρο αυτό προστασία καλύπτει και τους απασχολούμενους με βάση τις συμφωνίες του προηγούμενου εδαφίου.

Σε περίπτωση περιορισμού της δραστηριότητάς του ο εργοδότης μπορεί να επιβάλει σύστημα εκ περιτροπής απασχόλησης στην επιχείρησή του, μόνον εφόσον προηγουμένως προβεί σε διαβούλευση με τους νόμιμους εκπροσώπους των εργαζομένων.

Οι συμφωνίες ή οι αποφάσεις της παρανοήου αυτής γνωστοποιούνται μέσα σε οκτώ (8) ημέρες από την κατάρτιση ή τη λήψη τους στην οικεία Επιθεώρηση Εργασίας.

3. Οι έγγραφες ατομικές συμβάσεις των προηγούμενων παραγράφων πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα ακόλουθα: α) τα στοιχεία ταυτότητας των συμβαλλομένων, β) τον τόπο παροχής της εργασίας, την έδρα της επιχείρησης ή τη διεύθυνση του εργοδότη, γ) το χρόνο της απασχόλησης, τον τρόπο κατανομής και τις περιόδους εργασίας, δ) τον τρόπο αμοιβής και ε) τους τυχόν όρους τροποποίησης της σύμβασης.

Σε εποχικές ξενοδοχειακές και επισιτιστικές επιχειρήσεις οι έγγραφες ατομικές συμβάσεις, κατά την παρ. 1 του παρόντος, γίνονται για ημερήσια ή εβδομαδιαία περίοδο εργασίας.

4. Σε κάθε περίπτωση, η απασχόληση κατά την Κυριακή

Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ορίζονται: α) οι κατηγορίες των θέσεων εργασίας, την εξεύρεση των οποίων επιτρέπεται η σύσταση Ιδιωτικών Γραφείων Συμβούλων Εργασίας, β) οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη σύστασή τους, γ) τα απαιτούμενα για την πιστοποίησή τους δικαιολογητικά και τα στοιχεία, καθώς και η σχετική διαδικασία, δ) οι προϋποθέσεις, καθώς και η διαδικασία χορήγησης της ειδικής εγκριτικής άδειας λειτουργίας τους, ε) οι περιπτώσεις κατά τις οποίες μπορεί να ανακληθεί η εγκριτική άδεια, καθώς και η απαιτούμενη διαδικασία την ανάκλησή της, στ) το ύψος της αμοιβής για τη συλλογή τους και ο τρόπος καταβολής της και ζ) η αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Η παράβαση των όρων και προϋποθέσεων της προηγούμενης εγκριτικής άδειας λειτουργίας Ιδιωτικού Γραφείου Συμβούλων Εργασίας συνιστά ποινικό αδίκημα, το οποίο τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) μηνών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον πέντε εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών.

Τα Ιδιωτικά Γραφεία Συμβούλων Εργασίας έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν στην οικεία Επιθεώρηση Εργασίας κατά το πρώτο δεκαπενθήμερο του μηνός Οκτωβρίου και Ιουλίου κάθε έτους αναλυτική κατάσταση των συμβάσεων εργασίας για τη σύναψη των οποίων συλλογούσαν το προηγούμενο εξάμηνο. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής αποτελεί λόγο ανακλήσεως της εγκριτικής άδειας λειτουργίας των Ι.Γ.Σ.Ε..

δ. Φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, που συνεννοήθηκαν ως αντικείμενο την εξεύρεση θέσεων εργασίας ημεδαπούς ή αλλοδαπούς, υποχρεούνται, μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη δημοσίευση του διατάγματος της παραγράφου 2, να υποβάλουν στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αίτηση, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου αυτού, για τη χορήγηση της σχετικής άδειας λειτουργίας.

Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής επιφέρει σε αυτούς του παραβάτη τις διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 16 και επιπλέον, συνιστά ποινικό αδίκημα, τιμωρούμενο με τις ποινές του άρθρου 17 παραγράφος 1 του παρόντος νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΣΥΣΤΑΣΗ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Σ.Ε.Π.Ε.)

Άρθρο 6

Σύσταση Σώματος

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων υπηρεσία με τον τίτλο "Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας" (Σ.Ε.Π.Ε.), υπαγόμενη απευθείας στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Συνιστάται επίσης μία θέση μετακλητού Ειδικού Γραμματέα (άρθρο 28 του ν. 1558/1985 ΦΕΚ 137 Α'), ο οποίος ορίζεται της υπηρεσίας αυτής.

2. Το Σ.Ε.Π.Ε. έχει ως κύριο έργο:

α. Την επιβλέψη και τον έλεγχο της εφαρμογής των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας.

β. Την έρευνα, ανακάλυψη και δίωξη, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, των παραβατιών της εργατικής νομοθεσίας.

γ. Την έρευνα, ανακάλυψη και δίωξη, παράλληλα και

ανεξάρτητα από τις αστυνομικές αρχές, της παρανομίας απασχόλησης.

δ. Την έρευνα, παράλληλα και ανεξάρτητα από τους ασφαλιστικούς οργανισμούς, της ασφαλιστικής κάλυψης των εργαζόμενων.

ε. Την παροχή πληροφοριών, συμβουλών και υποδείξεων προς τους εργοδότες και τους εργαζόμενους, σχετικά με τα πλέον αποτελεσματικά μέσα για την τήρηση των κειμένων διατάξεων.

στ. Την αναφορά προς τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων των ελλείψεων ή των παραλείψεων, που δεν καλύπτονται από την ισχύουσα νομοθεσία, καθώς και των τυχόν προβλημάτων που δημιουργούνται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας.

Άρθρο 7

Αρμοδιότητες του Σ.Ε.Π.Ε.

1. Το Σ.Ε.Π.Ε. έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α. Να ελέγχει όλες τις επιχειρήσεις και γενικότερα κάθε ιδιωτικό ή δημόσιο χώρο εργασίας ή χώρο όπου υπάρχει υπόνοια ότι απασχολούνται εργαζόμενοι, εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζεται διαφορετικά από ειδικές διατάξεις.

β. Να προβαίνει σε κάθε είδους αναγκαία εξέταση, έλεγχο ή έρευνα αναφορικά με τη διαπίστωση της τήρησης και εφαρμογής των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, της σχετικής με τους όρους και τις συνθήκες εργασίας ιδίως τα χρονικά όρια εργασίας, την αμοιβή ή άλλες παροχές, την ασφάλεια και την υγεία των εργαζόμενων, τους ειδικούς όρους και συνθήκες εργασίας των ευπαθών ομάδων εργαζόμενων (όπως νέοι, γυναίκες σε κατάσταση εγκυμοσύνης ή λοχείας, άτομα με ειδικές ανάγκες), καθώς και ειδικών κατηγοριών εργαζόμενων.

γ. Να εισέρχεται οποιαδήποτε ώρα κατά τη διάρκεια της ημέρας ή της νύχτας στους χώρους εργασίας, όταν κρίνει αναγκαίο, χωρίς προειδοποίηση προς τον εργοδότη, για να διαπιστώσει αν τηρούνται οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας.

δ. Να διακόπτει προσωρινά, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, τη λειτουργία της επιχείρησης ή τμήματός της, αν κρίνει ότι υπάρχει άμεσος κίνδυνος για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζόμενων και να ειπυγείται στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων την οριστική διακοπή της λειτουργίας της, όταν η επιχείρηση εξακολουθεί να παραβαίνει συστηματικά τις διατάξεις της νομοθεσίας με άμεσο κίνδυνο για τους εργαζόμενους.

ε. Να λαμβάνει άμεσα διοικητικά μέτρα, να επιβάλλει τις προβλεπόμενες διοικητικές κυρώσεις ή να προσφύγει στη δικαιοσύνη για την επιβολή των ποινικών κυρώσεων ή, κατά την κρίση του, να χορηγεί εύλογη προθεσμία για τη συμμόρφωση με τις προβλεπόμενες διατάξεις.

στ. Να λαμβάνει άμεσα μέτρα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, σε περίπτωση που διαπιστώσει παρανομή απασχόληση.

ζ. Να έχει πρόσβαση στα αρχεία και έγγραφα της επιχείρησης, καθώς και στη δομή της παραγωγικής διαδικασίας.

η. Να λαμβάνει γνώση οποιουδήποτε από τα τηρούμενα βιβλία, μητρώα, έγγραφα και κάθε άλλου είδους στοιχείο, της επιχείρησης, καθώς και να λαμβάνει αντιγραφή

θ. Να ερευνά το αίτιο των θανατηφόρων και των σοβαρών εργατικών ατυχημάτων και να συντάσσει σχετικές εκθέσεις.

ι. Να διερευνά το αίτιο και τις συνθήκες της εμφάνισης επανγγελματικών νόσων και να προτείνει μέτρα για την πρόληψή τους.

ια. Να ενημερώνει άμεσα τον ασφαλιστικό φορέα σε περίπτωση διαπιστώσεως παραβάσεων της ασφαλιστικής νομοθεσίας.

ιβ. Να προβαίνει σε δειγματοληψίες και αναλύσεις των δειγμάτων, να λαμβάνει φωτογραφίες και να προβαίνει σε μετρήσεις φυσικών, χημικών και βιολογικών παραγόντων στο περιβάλλον εργασίας.

ιγ. Να εξετάζει κάθε καταγγελία και αίτημα του υποβάλλεται στην Υπηρεσία και αφορά την ορθή εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας.

ιδ. Να παρεμβαίνει συμφιλιοτικά για την επίλυση των αναφερόμενων ατομικών ή συλλογικών διαφορών εργασίας.

ιε. Να συντάσσει, να ανακοινώνει και να αποστέλλει στο Διεθνές Γραφείο Εργασίας την ετήσια έκθεση σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της Χώρας μας που απορρέουν από την 81 Διεθνή Σύμβαση Εργασίας (ν. 3249/1955 ΦΕΚ 139 Α).

2. Οι αρμοδιότητες του Σ.Ε.Π.Ε. εκτείνονται σε όλη την ελληνική επικράτεια και ασκούνται από τις κεντρικές και τις περιφερειακές υπηρεσίες του.

3. Το Σ.Ε.Π.Ε. συνεργάζεται και ανταλλάσσει πληροφορίες και στοιχεία, σχετικά με το αντικείμενο της αποστολής του, με άλλες υπηρεσίες του εσωτερικού ή εξωτερικού.

Άρθρο 8

Στελέχωση του Σ.Ε.Π.Ε.

Καθήκοντα Επιθεωρητών Εργασίας

1. Το Σ.Ε.Π.Ε. συγκροτείται από τον Ειδικό Γραμματέα, ο οποίος προϊστάται της υπηρεσίας αυτής, και από τους Επιθεωρητές Εργασίας. Προς τούτο συσταίνονται 760 θέσεις Επιθεωρητών Εργασίας οι οποίοι διακρίνονται σε Κοινωνικούς Επιθεωρητές Εργασίας, Τεχνικούς Επιθεωρητές Εργασίας και Υγειονομικούς Επιθεωρητές Εργασίας, κατά κατηγορία και κλάδο ως εξής: ΤΕ Διοικητικού Οικονομικού (348) θέσεις, ΠΕ Μηχανικών (131) θέσεις, ΠΕ Θετικών Επιστημών (52) θέσεις, ΠΕ Ιατρών, ΠΕ Ιατρών Ειδικότητας, ΠΕ Ιατρών Εργασίας (60) θέσεις, ΤΕ Διοικητικού Λογιστικού (40) θέσεις, ΤΕ Τεχνολογικών Εφαρμογών (89) θέσεις, ΤΕ Υγείας Πρόνοιας, ΤΕ Εποπτιών Δημόσιας Υγείας (40) θέσεις.

Επίσης συσταίνονται (278) θέσεις για γραμματειακή, διοικητική και λοιπή υποστήριξη κατά κατηγορία και κλάδο ως εξής: ΠΕ Πληροφορικής (3) θέσεις, ΔΕ Διοικητικού Λογιστικού (188) θέσεις, ΔΕ Τεχνικών (33) θέσεις και ΔΕ Τεχνικών (Οδηγών) (54) θέσεις.

2. Οι Κοινωνικοί, Τεχνικοί και Υγειονομικοί Επιθεωρητές Εργασίας ασκούν τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 7 του παρόντος νόμου και ειδικότερα:

α. Οι Κοινωνικοί Επιθεωρητές Εργασίας διενεργούν ελέγχους για την εφαρμογή κυρίως της γενικής προστατευτικής εργατικής νομοθεσίας και παρέχουν συμβουλές, οδηγίες και υποδείξεις στους εργαζόμενους και εργοδότες για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας. Ερευνούν επίσης την ασφαλιστική κάλυψη των εργαζόμενων και τη νομιμότητα της απεργημάτων τους.

Καθήκοντα Κοινωνικού Επιθεωρητή Εργασίας ασκούν οι υπάλληλοι των κλάδων ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού ή ΤΕ Διοικητικού - Οικονομικού, εάν έχουν τα ειδικά προσόντα που θα ορισθούν με τα προεδρικά διατάγματα της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου και έχουν ολοκληρώσει την προβλεπόμενη εκπαίδευση σύμφωνα με το άρθρο 10 του νόμου αυτού.

β. Οι Τεχνικοί Επιθεωρητές Εργασίας διενεργούν ελέγχους για την εφαρμογή κυρίως της εργατικής νομοθεσίας για την ασφάλεια και υγεία των εργαζόμενων, ερευνούν τις αιτίες των σοβαρών και θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων, υποδεικνύουν μέτρα για την αποφυγή επανάληψής τους και παρέχουν συμβουλές, οδηγίες και υποδείξεις στους εργαζόμενους και στους εργοδότες για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας.

Καθήκοντα Τεχνικού Επιθεωρητή Εργασίας ασκούν υπάλληλοι των κλάδων ΠΕ Μηχανικών ή ΠΕ Θετικών Επιστημών ή ΤΕ Τεχνολογικών Εφαρμογών, εάν έχουν τα ειδικά προσόντα που θα ορισθούν με τα προεδρικά διατάγματα της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου και έχουν ολοκληρώσει την προβλεπόμενη εκπαίδευση σύμφωνα με το άρθρο 10 του νόμου αυτού.

γ. Οι Υγειονομικοί Επιθεωρητές Εργασίας διενεργούν ελέγχους για την εφαρμογή κυρίως της εργατικής νομοθεσίας για την υγεία των εργαζόμενων, ερευνούν τη φύση και τις αιτίες των επαγγελματικών νόσων, υποδεικνύουν μέτρα για τη διαφύλαξη της υγείας των εργαζόμενων και παρέχουν συμβουλές, οδηγίες και υποδείξεις στους εργαζόμενους και στους εργοδότες για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας.

Καθήκοντα Υγειονομικού Επιθεωρητή Εργασίας ασκούν υπάλληλοι των κλάδων ΠΕ Ιατρών Εργασίας ή ΠΕ Ιατρών ή ΠΕ Ιατρών Ειδικότητας ή ΤΕ Εποπτιών Δημόσιας Υγείας ή ΤΕ Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας, σχετικών με το αντικείμενο της προστασίας της υγείας των εργαζόμενων, εάν έχουν τα ειδικά προσόντα που θα ορισθούν με τα προεδρικά διατάγματα της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου και έχουν ολοκληρώσει την προβλεπόμενη εκπαίδευση σύμφωνα με το άρθρο 10 του νόμου αυτού.

3. Το Σ.Ε.Π.Ε. στελεχώνεται με αποσπάσεις υπαλλήλων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, με αποσπάσεις υπαλλήλων του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και με νέες προσλήψεις. Οι Επιθεωρητές Εργασίας τοποθετούνται στο Σ.Ε.Π.Ε. υπάλληλοι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων που έχουν τουλάχιστον πενταετή εμπειρία σε έργα και καθήκοντα που ασκούσαν οι υπάλληλοι των πρώην Επιθεωρήσεων Εργασίας και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού. Οι αποσπασμένοι στη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση υπάλληλοι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων τοποθετούνται στο Σ.Ε.Π.Ε. μετά από αίτησή τους που υποβάλλεται στη Διεύθυνση Προσωπικού του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων εντός τριμήνου από τη δημοσίευση του νόμου αυτού και ύστερα από γνώμη του Υπηρεσιακού Συμβουλίου. Η απόσπαση στη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση όσων τοποθετούνται σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια στο Σ.Ε.Π.Ε. λήγει αυτοδικαίως την ημερομηνία που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του άρθρου αυτού.

4. Κατ' εξίρεση ασκούν καθήκοντα Επιθεωρητή Εργασίας και υπάλληλοι του Υπουργείου Εργασίας και

νικών Ασφαλίσεων του κλάδου ΔΕ, εφόσον έχουν χτιστον επαρκή εμπειρία σε έργα και καθήκοντα ωρητή Εργασίας. Κατά τα λοιπά ισχύει η παράρ- ρος 3 του παρόντος άρθρου.

Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρό- των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης ποκέντρωσης και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφα- ν, καθορίζονται: α) η οργάνωση, η διάρθρωση σε κικό και περιφερειακό επίπεδο των υπηρεσιών που οστούν το Σ.Ε.Π.Ε., η καθ' ύλην και κατά τόπο οική των αρμοδιοτήτων των υπηρεσιών αυτών, κα- και τα θέματα λειτουργίας τους, β) ο αναγκαίος οός θέσεων του παραπάνω προσωπικού του Σ.Ε.Π.Ε. κατηγορία, κλάδο και ειδικότητα, τα κριτήρια και οδικασία της επιλογής τους και κάθε άλλο θέμα έχωσης του Σ.Ε.Π.Ε., γ) η οργάνωση και η διάρθρωση υπηρεσίας Ειδικών Επιθεωρητών Εργασίας και δ) Άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την οργάνωση, έχωση και λειτουργία του Σ.Ε.Π.Ε..

Διατάγματα αυτά πρέπει να εκδοθούν μέσα σε έξι ήνες από τη δημοσίευση του νόμου αυτού.

Το Σ.Ε.Π.Ε. λειτουργεί με βάση ειδικό κανονισμό ουργίας που εκδίδεται με προεδρικό διάταγμα, με τηση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκη- και Αποκέντρωσης και του Υπουργού Εργασίας και ωνικών Ασφαλίσεων.

Με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας και Κοι- των Ασφαλίσεων, που δημοσιεύονται στην Εφημε- ι της Κυβερνήσεως, είναι δυνατόν να ανακαθορί- ται η κατά τόπον και καθ' ύλην αρμοδιότητα των ρεσιών του Σ.Ε.Π.Ε..

Από την 1η Ιουλίου 1999 παύουν να ασκούνται οι οδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 7 του πα- τος από τις υπηρεσίες της νομαρχιακής αυτοδιοί- ης, οι οποίες εξακολουθούν να ασκούν τις αρμο- ητες που προβλέπονται στο άρθρο 15 του νόμου ου.

Άρθρο 9

Θέματα λειτουργίας του Σ.Ε.Π.Ε.

1. Οι υπηρεσίες του Σ.Ε.Π.Ε. λειτουργούν όλες τις έρες του μήνα και οι υπάλληλοι, λόγω της φύσεως η απηκεμένου, ασκούν τις ελεγκτικές αρμοδιότητες ο το 24ωρο και όλες τις ημέρες της εβδομάδας και εχρύνται σε υπερωριακή εργασία, καθώς και ερ- σία κατά τις Κυριακές, τις αργίες και τις νυκτες, ορισκόμενοι σε διατεταγμένη υπηρεσία σε κάθε τόπο ι χρόνο, σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας του Ε.Π.Ε..

2. Το προσωπικό του Σ.Ε.Π.Ε. υπάγεται, ως προς τα ματα υπηρεσιακής κατάστασης, στο Υπηρεσιακό και ειθητικό Συμβούλιο του Υπουργείου Εργασίας και ωνικών Ασφαλίσεων. Κατ' εξαίρεση τα θέματα κρί- ων, τοποθετήσεων και μεταθέσεων προϊσταμένων ηρεσιακών μοναδών του Σ.Ε.Π.Ε. υπάγονται στην ομοδιότητα πελαμελούς Υπηρεσιακού Συμβουλίου που ληκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και ωνικών Ασφαλίσεων και αποτελείται από:

α. τον Ειδικό Γραμματέα, που προΐσταται του Σ.Ε.Π.Ε., ς πρόεδρο,
β. δύο (2) Επιθεωρητές Εργασίας, Προϊσταμένους ιεθνήσεων, που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού οργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

γ. δύο (2) αιρετούς εκπροσώπους των εργαζόμενων στο Σ.Ε.Π.Ε..

Με την ίδια απόφαση ορίζεται γραμματέας του συμ- βουλίου αυτού, καθώς και τα αναπληρωματικά μέλη, εκτός των αιρετών.

Τα θέματα εισηγείται ο κατά τον ειδικό κανονισμο λειτουργίας του Σ.Ε.Π.Ε. Προϊστάμενος της αρμόδιας Διεύθυνσης.

3. Μέχρι τη συγκρότηση του παρόντος υπηρεσιακού συμβουλίου και κατά την πρώτη εφαρμογή του νόμου αυτού, το προσωπικό υπάγεται στο Υπηρεσιακό Συμ- βούλιο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Α- σφαλίσεων.

4. Οι διοικητικές, αστυνομικές, λμινικές αρχές, οι οδικαστικές υπηρεσίες, οι δημόσιες υπηρεσίες, καθώς και οι υπηρεσίες της αυτοδιοίκησης και των δύο βαθμών υποχρεούνται να παρέχουν κάθε αιτούμενη συνδρομή ιδιαίτερα με την παροχή στο Σ.Ε.Π.Ε. μηχανογραφικών στοιχείων και πληροφοριών, για τη διευκόλυνση της άσκησης των αρμοδιοτήτων του.

5. Το άρθρο 15 του ν. 2336/1995 (ΦΕΚ 189 Α) αντικαθίσταται ως ακολούθως:

“Οι διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 38 του ν. 2008/1992 (ΦΕΚ 16 Α) εφαρμόζονται και για τους Κοινωνικούς, Τεχνικούς και Υγειονομικούς Επιθεωρητές Εργασίας που υπηρετούν στο Σ.Ε.Π.Ε. και μετακινούνται για τη διενέργεια επιθεωρήσεων, ελέγχων, μετρήσεων εργασιακών παραγόντων και τη διερεύνηση των εργά- πικών ατυχημάτων. Ως προς τον τρόπο καταβολής εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρ- θρου 35 του ν. 1882/1990 (ΦΕΚ 90 Α).”

6. Οι υπάλληλοι του Σ.Ε.Π.Ε. τηρούν το απόρρητο των πληροφοριών και στοιχείων που περιήλθαν στη γνώση τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, ακόμη και μετά την αποχώρησή τους από αυτό. Τηρούν επίσης απόρρητες τις πηγές από τις οποίες περιήλθαν στη γνώση τους καταγγελίες ή παράπονα.

7. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινω- νικών Ασφαλίσεων είναι δυνατόν να ανατίθενται σε υπαλλήλους της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αρμοδιότητες παροχής συνδρομής στις υπηρεσίες του Σ.Ε.Π.Ε. για τη διενέργεια ή την εν γένει εκπλήρωση της αποστολής του.

Οι ως άνω υπάλληλοι έχουν τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του προσωπικού του Σ.Ε.Π.Ε. κατά το διά- στημα που ασκούν τα εν λόγω καθήκοντα.

8. Η παράγραφος 13 του άρθρου 6 του ν. 2519/1997 (ΦΕΚ 185 Α) εφαρμόζεται και για το προσωπικό των κλάδων ΠΕ Ιατρών, ΠΕ Ιατρών Ειδικότητας, ΠΕ Ιατρών Εργασίας του Σ.Ε.Π.Ε..

Άρθρο 10

Εκπαίδευση προσωπικού του Σ.Ε.Π.Ε.

1. Το προσωπικό του Σ.Ε.Π.Ε. εκπαιδεύεται αρχικά κατά την είσοδό του σε αυτό και στη συνέχεια κατά τακτά χρονικά διαστήματα. Τα προγράμματα εκπαιδευ- σης καταρτίζονται από τον Ειδικό Γραμματέα, μετά από γνώμη του Συμβουλίου Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεωρη- σης Εργασίας, που προβλέπεται στο άρθρο 13 του νόμου αυτού.

2. Η εκπαίδευση και η συνεχιζόμενη κατάρτιση του προσωπικού του Σ.Ε.Π.Ε. μπορεί να πραγματοποιείται

σε συνεργασία και με το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης. Το προσωπικό του Σ.Ε.Π.Ε. μπορεί να αποστέλλεται για εκπαίδευση σε σχολές ή κέντρα εκπαίδευσης του ιδιωτικού ή δημοσίου τομέα του εσωτερικού ή εξωτερικού ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες της αποστολής του. Τα ανωτέρω θέματα ρυθμίζονται με απόφαση του Ειδικού Γραμματέα.

3. Η αρχική εκπαίδευση, θεωρητική και πρακτική, που αναλάβει ο υπάλληλος κατέχοντα Επιθεωρητή Εργασίας και ενταχθεί στο Σ.Ε.Π.Ε., δεν μπορεί να είναι μικρότερη από έξι (6) μήνες.

4. Η αρχική εκπαίδευση δεν είναι απαραίτητη για όσους τοποθετούνται στο Σ.Ε.Π.Ε. σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφοι 3 και 4, κατά την πρώτη εφαρμογή του νόμου αυτού.

Άρθρο 11

Υπηρεσία Ειδικών Επιθεωρητών Εργασίας

1. Συνιστάται στο Σ.Ε.Π.Ε. υπηρεσία Ειδικών Επιθεωρητών Εργασίας, που υπάγεται στον Προϊστάμενο του Σώματος Ειδικό Γραμματέα.

Στην υπηρεσία αυτή συνιστώνται πέντε (5) οργανικές θέσεις Προϊσταμένων Διεύθυνσης και πέντε (5) οργανικές θέσεις Προϊσταμένων Τμημάτων, οι οποίες κατανέμονται αντίστοιχα ανά τρεις (3) για Κοινωνικούς Επιθεωρητές Εργασίας και ανά δύο (2) για Τεχνικούς ή Υγειονομικούς Επιθεωρητές Εργασίας.

2. Αρμοδιότητα της υπηρεσίας είναι:

α. η διενέργεια τακτικών ελέγχων της λειτουργίας των επί μέρους υπηρεσιών του Σ.Ε.Π.Ε. και η υποβολή στον Ειδικό Γραμματέα σχετικών αναφορών για τη βελτίωση του παρεχόμενου έργου.

β. η διενέργεια ελέγχων σε χώρους εργασίας σε οποιοδήποτε μέρος της ελληνικής επικράτειας και η υποβολή του σχετικού πορίσματος και

γ. η εκτέλεση κάθε άλλου έργου που τους ανατίθεται από τον Ειδικό Γραμματέα και έχει σχέση με την οργάνωση και λειτουργία του Σ.Ε.Π.Ε..

3. Οι Ειδικοί Επιθεωρητές Εργασίας ασκούν όλες τις αρμοδιότητες και έχουν όλα τα καθήκοντα, υπαχρεώσεις και δικαιώματα των υπαλλήλων του Σ.Ε.Π.Ε..

Άρθρο 12

Ετήσια έκθεση πεπραγμένων

1. Η ετήσια έκθεση πεπραγμένων του Σ.Ε.Π.Ε. υποβάλλεται από τον Ειδικό Γραμματέα, μέσα στο πρώτο εξάμηνο του επόμενου έτους, στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο οποίος αποφασίζει τη δημοσίευσή της.

2. Το Συμβούλιο Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.Κ.Ε.Ε.Ε.) διατυπώνει γνώμη επί της έκθεσης, πριν από τη δημοσίευσή της.

3. Η ετήσια έκθεση πεπραγμένων του Σ.Ε.Π.Ε. κοινοποιείται στις πλέον αντιπροσωπευτικές οργανώσεις εργοδοτιών και εργαζομένων, καθώς και στην Διεθνή Οργάνωση Εργασίας και στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Άρθρο 13

Κοινωνικός έλεγχος του Σ.Ε.Π.Ε.

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων το Συμβούλιο Κοινωνικού Έλεγχου Επι-

θεώρησης Εργασίας (Σ.Κ.Ε.Ε.Ε.), αρμόδιο να γνωμοδοτεί σε θέματα λειτουργίας και δράσης του Σ.Ε.Π.Ε.. Το Σ.Κ.Ε.Ε.Ε. λειτουργεί στα πλαίσια του Α.Σ.Ε. και συγκροτείται από:

α. τον Ειδικό Γραμματέα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που προΐσταται του Σ.Ε.Π.Ε., ως πρόεδρος, ο οποίος αναπληρώνεται σε περίπτωση κωλύματος ή απουσίας, από τον Επιθεωρητή Εργασίας,

β. έναν (1) Επιθεωρητή Εργασίας, ο οποίος αναπληρώνεται, επίσης, από Επιθεωρητή Εργασίας,

γ. έναν (1) εκπρόσωπο της Ένωσης Νομαρχικών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας (Ε.Ν.Α.Ε), που υποδεικνύεται από αυτή,

δ. δύο (2) εκπροσώπους της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Ε.) και έναν (1) της Ανωτάτης Διοίκησης Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (Α.Δ.Ε.Δ.Υ.), που υποδεικνύονται από τις οργανώσεις αυτές,

ε. τρεις (3) εκπροσώπους εργοδοτικών οργανώσεων και ειδικότερα έναν από το Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.), έναν από την Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου (Ε.Σ.Ε.Ε.) και έναν από τη Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Β.Ε.), που υποδεικνύονται από τις οργανώσεις αυτές.

στ. έναν (1) εκπρόσωπο των εργαζομένων στο Σ.Ε.Π.Ε., που υποδεικνύεται από την αντίστοιχη συνδικαλιστική οργάνωση.

Ο διορισμός των μελών και των αναπληρωτών τους οι οποίοι για τα υπό στοιχ. γ' έως και στ' μέλη υποδεικνύονται από τους αντίστοιχους φορείς, γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εφαρμόζονται δε ανάλογα οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 8 του ν. 2336/1995 (ΦΕΚ 189 Α').

2. Αρμοδιότητες του Σ.Κ.Ε.Ε.Ε. είναι:

α. Η διατύπωση γνώμης σχετικά με τον προγραμματισμό της δράσης και την εν γένει λειτουργία του Σ.Ε.Π.Ε. σε εθνικό επίπεδο, καθώς και των προγραμμάτων εκπαίδευσης του προσωπικού του.

β. Η διατύπωση γνώμης επί της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων του Σ.Ε.Π.Ε..

γ. Η εισήγηση προς τον Υπουργό Εργασίας Κοινωνικών Ασφαλίσεων, για την έκδοση νόμων κανονιστικών πράξεων, με σκοπό τη βελτίωση της λειτουργίας του Σ.Ε.Π.Ε. και την εξασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων από αυτό υπηρεσιών.

Στο Σ.Κ.Ε.Ε.Ε. συμμετέχουν ως εισηγητές οι πρόεδμοι των αρμόδιων υπηρεσιών του Σ.Ε.Π.Ε. ή άλλων υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και κατά περίπτωση άλλοι εισηγητές τους συμμετέχοντες φορείς.

Στις συνεδριάσεις του Σ.Κ.Ε.Ε.Ε. μπορούν να συμμετέχουν χωρίς ψήφο, ύστερα από πρόσκληση προέδρου, εκπρόσωποι επιστημονικών οργανώσεων, θώς και ειδικοί επιστήμονες.

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ρυθμίζονται τα θέματα των συνεδριάσεων της λήψης αποφάσεων, της γραμματειακής υποστήριξης και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εύρυθμη λειτουργία του Σ.Κ.Ε.Ε.Ε..

3. Σε κάθε Διοικητική Περιφέρεια συνιστάται Περιφερειακή Επιτροπή Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας (Π.Ε.Κ.Ε.Ε.Ε.), η οποία είναι γνωμοδοτικό όργανο

τη λειτουργία και δράση του Σ.Ε.Π.Ε. στην Περιφέρεια συγκροτείται από:

το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ως πρόεδρο, τοίος αναπληρώνεται σε περίπτωση κωλύματος από νόμιμο αναπληρωτή του,

τον προϊστάμενο της υπηρεσίας του Σ.Ε.Π.Ε. στην Περιφέρεια ή τον νόμιμο αναπληρωτή του,

έναν (1) εκπρόσωπο της Ε.Ν.Α.Ε. στην Περιφέρεια ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, που υποδεικνύονται από αυτή,

έναν (1) εκπρόσωπο του εργατικού κέντρου της Περιφέρειας ή τον αναπληρωτή του, που υποδεικνύονται με απόφαση της διοικήσεώς του,

έναν (1) εκπρόσωπο της πλέον αντιπροσωπευτικής οδοποιϊκής οργάνωσης από τη βιομηχανία, τη βιοτεχνία, το εμπόριο, της έδρας της Περιφέρειας ή τον αναπληρωτή του, που υποδεικνύονται με απόφαση της διοικήσεώς της.

Οι αρμοδιότητες ορίζονται κατά περίπτωση και ανάλογα με τα αιτούμενα θέματα Κοινωνικοί ή Τεχνικοί ή Υγειονομικοί Επιθεωρητές Εργασίας ή εκπρόσωποι των συμμετεχόντων φορέων.

Ο διορισμός των μελών γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας και εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου του ν. 2336/1995 (ΦΕΚ 189 Α).

Οι αρμοδιότητες του Π.Ε.Κ.Ε.Ε. είναι:

α. η διατύπωση γνώμης σχετικά με τον προγραμματισμό της δράσεώς και την εν γένει λειτουργία του Σ.Ε.Π.Ε. στην Περιφέρεια.

β. η διατύπωση γνώμης επί της ετήσιας έκθεσης των πραγμάτων του Σ.Ε.Π.Ε. στην Περιφέρεια.

γ. Ης συνεδριάσεις της Επιτροπής μπορούν να συνεδρουν χωρίς ψήφο, ύστερα από πρόσκληση του προέδρου της, εκπρόσωποι επιστημονικών οργανώσεων ή ειδικοί επιστήμονες.

Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας καθορίζονται τα θέματα των συνεδριάσεων, της λήψεως αποφάσεων, της γραμματειακής υποστήριξης και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εύρυθμη λειτουργία της Ε.Κ.Ε.Ε.

Άρθρο 14

Λοιπές διατάξεις που αφορούν το Σ.Ε.Π.Ε.

1. Το προσωπικό του Σ.Ε.Π.Ε. εφοδιάζεται με ειδική υπηρεσιακή ταυτότητα, για τη διευκόλυνση του έργου του.

2. Οι κατά τόπους υπηρεσίες του Σ.Ε.Π.Ε. δεν περιλαμβάνονται στα οργανογράμματα των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και των Περιφερειών. Οι υπηρεσίες αυτές στεγάζονται σε κτίρια δημοσίων υπηρεσιών ή δημοσίων οργανισμών ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή της νομαρχιακής αυτοδιοικήσεώς ή περιφερειακής διοικήσεώς, που ορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημοσίας Διοικήσεώς και Τοκέντρωσεώς και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Σε περίπτωση αδυναμίας στεγάσεώς οι υπηρεσίες στεγάζονται σε ιδιωτικά οικήματα, τα οποία υιοθετούνται για τον σκοπό αυτόν.

3. Οι αναγκαίες πιστώσεις για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του Σ.Ε.Π.Ε. εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων υπό ίδιο φορέα, που θα καθορισθεί από την αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών.

4. Μέχρις ότου καλυφθούν οι ανάγκες στεγάσεώς και λειτουργίας του Σ.Ε.Π.Ε., οι υπηρεσίες εξακολουθούν να στεγάζονται στα κτίρια που σήμερα στεγάζονται οι Επιθεωρήσεις Εργασίας και τα Κέντρα Πρόληψης Επαγγελματικού Κινδύνου και να χρησιμοποιούν την υλικοτεχνική υποδομή, τον εξοπλισμό, καθώς και τα υπηρεσιακά αυτοκίνητα.

Άρθρο 15

Αρμοδιότητες νομαρχών σε θέματα απασχόλησεώς

Στην αρμοδιότητα των νομαρχών ανήκουν:

1. Η χορήγηση άδειας εργασίας σε αλλοδαπούς, προκειμένου να απασχοληθούν στην περιφέρεια ενός νομού (άρθρα 21, 22 και 23 του ν. 1975/1991, κ.α. 4803/13/1992, π.δ. 95/1993).

2. Η επέκταση της δικαιοδοσίας των Επιτροπών Ρυθμίσεώς Ορτοεκφορτώσεων Ξηράς (Ε.Ρ.Φ.Ξ.) μέχρι τα όρια της δικαιοδοσίας της οικείας Επιθεωρήσεώς Εργασίας, καθώς και η επέκταση των διατάξεων περί φορτοεκφορτωτικών εργασιών σε δήμους (άρθρα 8 και 9 παράγραφος 1 του ν.δ. 1254/1949, άρθρο 3 του ν. 4504/1986, β.δ. 193/1972, π.δ. 95/1993).

3. Η κύρωση εσωτερικών κανονισμών εργασίας επιχειρήσεων κατά τις διατάξεις του ν.δ. 3789/1957. Η έγκριση ή απόρριψη παραπόνων οργανώσεων εργαζομένων κατά διατάξεων κανονισμών εργασίας, βάσει της παραγράφου 3 του άρθρου 2 του ν.δ. 3789/1957. Η επέκταση της υποχρέωσεώς κύρωσεώς εσωτερικών κανονισμών εργασίας και σε επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργοστάσια, που απασχολούν προσωπικό κάτω των 70 και όχι κάτω των 40 προσώπων. Η εκδίκαση εφέσεων κατά ποινών, που επιβάλλονται στους εργαζόμενους με βάση τους κανονισμούς εργασίας που έχουν κυρωθεί κατά τη διαδικασία του ν.δ. 3789/1957 (ν.δ. 3789/1957, π.δ. 369/1989, π.δ. 95/1993, β.δ. 179/1970).

4. Ο καθορισμός των ωρών έναρξεώς και λήξεώς της εργασίας των αρτεργατών (υ.α. 20023/19/1954, υ.α. 20023/33/1954, π.δ. 95/1993).

5. Η επέκταση της τήρησεώς Ημερολογίου Μέτρων Ασφαλείας στις οικοδομές και σε πόλεις με πληθυσμό κάτω των 10.000 κατοίκων. Η επιβολή προστίμου σε εργοδότη που δεν συμμορφώθηκε προς τις υποδείξεις που του έγιναν για την προστασία των εργαζομένων από τη χρήση βενζολίου. Η χορήγηση άδειας παρασκευής εισαγωγής και γενικά εμπορίας διαλυτικών, αραιωτικών, διαβρωτικών, βερνικιών, βιτρογλυκερινών και οξικής κυτταρίνης, καθώς και των βοηθητικών υλών που χρησιμοποιούνται στις βαφές (άρθρο 8 παρ. 5 του ν. 1396/1983, π.δ. 95/1993, άρθρο 8 του ν. 61/1975, ν. 6011/1934, β.δ. 7/20.1.37, άρθρο 4 του ν. 2855/1954).

6. Η επιβολή της ποινής του προστίμου σε εργοδότες, βάσει ενηγήσεώς της οικείας Συμβουλευτικής Επιτροπής (άρθρο 5 του ν.δ. 2656/1953, εδάφ. στ' παράγραφος 1 του άρθρου 1 του ν.δ. 763/1970).

7. Η απελευθέρωση Συμβουλίων και Επιτροπών αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (π.δ. 369/1989, άρθρο 4 του α.ν. 539/1945, υ.α. 45265/1954).

8. Η μετάθεση της 24ωρης ανάπαυσεώς των μισθωτών γενικά των επιχειρήσεων θεάτρου από τη Δευτέρα, η εξαίρεση επιχειρήσεων, εκμεταλλεύσεων, υπηρεσιών ή εργασιών, γενικά από τις διατάξεις περί ανάπαυσεώς κατά Κοινωνική και κατά ημέρες αργίας. Ο ορισμός και

άλλων εορτών μέχρι πέντε το έτος ως ημερών υποχρεωτικής ή προαιρετικής αργίας. Η εξαιρετική από την εκ περιτροπής Κυριακή αργία των εσπιατορίων, ζαχαροπλασθειών, καφενείων κ.λπ. που λειτουργούν ως εξοχικά. Η χορήγηση αναπληρωματικής ανάπαυσης των μισθωτών σε άλλη ημέρα εκτός από Κυριακή. Η επέκταση της ανάπαυσης σε ημέρα Κυριακή και σε ημέρες αργίας. (παράγραφος 2 του άρθρου 11 του β.δ. 748/1966, β.δ. 179/1970, β.δ. 193/1972, παράγραφος 6 του άρθρου 7 του β.δ. 748/1966, παράγραφος 1 του άρθρου 6 του ν. 549/1977).

9. Ο καθορισμός των χρονικών ορίων λειτουργίας καταστημάτων φαρμακείων και επιχειρήσεων (άρθρο 23 του ν. 2224/1994, παράγραφος 1 του άρθρου 22 του ν. 1483/1984, παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 9 του ν. 1963/1991, παράγραφος 2 του άρθρου 3 του π.δ. 327/1992, ν.δ. 685/1948, β.δ. 748/1966, παράγραφος 2 του άρθρου 8 του ν.δ. 515/1970).

10. Η έγκριση ή απόρριψη των ομαδικών απολύσεων, που σχεδιάζονται από τον εργοδότη, καθώς και η παράταση των διαβουλεύσεων μεταξύ εργοδότη και εργαζομένων (παράγραφος 3 του άρθρου 5 του ν. 1387/1983).

11. Η έκδοση απόφασης, όταν λόγω ειδικών κλιματολογικών συνθηκών καθυστερεί η έναρξη της τυροκομικής περιόδου, που να καθορίζει την έναρξη ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες της περιφέρειας του νομού, χωρίς να είναι δυνατό σε καμία περίπτωση να περάσει το 5μηνο (υ.α. 30326/1967 και υ.α. 94899/1967).

12. Η χορήγηση βιβλιαρίων υγείας στους εκτεροσφαγείς (β.δ. 575/1960).

Άρθρο 16 Διοικητικές κυρώσεις

1. Στον εργοδότη που παραβαίνει τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας επιβάλλεται, με αιτιολογημένη πράξη του αρμόδιου Επιθεωρητή Εργασίας και ύστερα από πρόσκλησή του για παροχή εξηγήσεων:

α. Πρόστιμο, για καθεμία παράβαση, από πενήντα χιλιάδες (50.000) δραχμής μέχρι τρία εκατομμύρια (3.000.000) δραχμές.

β. Προσωρινή διακοπή της λειτουργίας συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή του συνόλου της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης για χρονικό διάστημα μέχρι τριών (3) ημερών. Επίσης με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μπορεί, ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση του αρμόδιου Επιθεωρητή Εργασίας, να επιβληθεί στον εργοδότη προσωρινή διακοπή της λειτουργίας για διάστημα μεγαλύτερο από τρεις (3) ημέρες ή και οριστική διακοπή της λειτουργίας συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή του συνόλου της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης.

2. Η πράξη επιβολής πρόστιμου, κατά τα ανωτέρω, κοινοποιείται με απόδειξη στον παραβάτη και αποτελεί έσοδο του Δημοσίου.

Κατά της πράξης επιβολής πρόστιμου ασκείται προσφυγή ουσίας, μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την κοινοποίησή της, ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου. Η προσφυγή είναι απαράδεκτη εάν δεν κοινοποιηθεί στην αρμόδια υπηρεσία του Σ.Ε.Π.Ε. μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την κατάθεσή της. Η άσκηση της προσφυγής έχει ανασταλτικό χαρακτήρα για το 80% του πρόστιμου.

Από την αρμόδια υπηρεσία του Σ.Ε.Π.Ε. βεβαιώνεται το 20% του επιβληθέντος πρόστιμου με την άσκηση της εμπρόθεσμης προσφυγής, το οποίο εισπράττεται από την αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) ως δημόσιο έσοδο.

Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μπορεί να ρυθμίζονται οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

3. Για την επιβολή των παραπάνω διοικητικών κυρώσεων συνεκτιμώνται η σοβαρότητα της παράβασης, η τυχόν επαναλαμβανόμενη μη συμμόρφωση στις υποδείξεις των αρμόδιων οργάνων, οι παρόμοιες παραβάσεις για τις οποίες έχουν επιβληθεί κυρώσεις στα παρελθόν και ο βαθμός υπαιτιότητας.

4. Η εκτέλεση των διοικητικών κυρώσεων προσωρινής και οριστικής διακοπής γίνεται από την αρμόδια αστυνομική αρχή.

5. Με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να αυξάνονται τα όρια του προβλεπόμενου από την παράγραφο 1 πρόστιμου.

6. Διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας που προβλέπουν ως διοικητική κύρωση το πρόστιμο κατά τρόπο διάφορο από τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου αυτού καταργούνται, εκτός από τις διατάξεις που αφορούν την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν. Για το πρόστιμο που επιβάλλεται στις περιπτώσεις αυτές εφαρμόζεται η παράγραφος 2 του άρθρου αυτού.

Άρθρο 17 Ποινικές κυρώσεις

1. Κάθε εργοδότης, που παραβαίνει τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας, που αφορούν στους όρους και τις συνθήκες εργασίας και συγκεκριμένα τα χρονικά όρια εργασίας ή την αμοιβή ή την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) μηνών ή με χρηματική ποινή τουλάχιστον εκατό χιλιάδων (100.000) δραχμών ή και με τις δύο αυτές ποινές.

2. Ειδικές διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας που προβλέπουν διαφορετική ποινική μεταχείριση εξακολουθούν να ισχύουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 18 Παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης σε ανέργους

1. Άνεργοι ηλικίας μέχρι 29 ετών καλύπτονται από την 1.1.1999 ασφαλιστικώς από το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α.) για τον κλάδο παροχών ασθενείας σε είδος.

Από την ασφάλιση αυτή εξαιρούνται οι νέοι που ασφαλιζονται:

- α. από ίδιο δικαίωμα,
- β. ως μέλη οικογένειας ασφαλισμένων, όπως αυτά προσδιορίζονται από τις διατάξεις του άρθρου 51 του ν. 1539/1985 (ΦΕΚ 64 Α') και
- γ. νέοι που σπουδάζουν σε ανώτερα και ανώτατα

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 10

18 Ιανουαρίου 1996

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 16

Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/654/ΕΟΚ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:
 - α. των άρθρων 1 (παράγραφοι 1, 2, 3, 4 και 5) και 3 του ν. 1338/83 "Εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου" (34/Α) όπως τροποποιήθηκαν αντίστοιχα με το άρθρο 6 του ν. 1440/84 "Συμμετοχή της Ελλάδας στο κεφάλαιο, στα αποθεματικά και στις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, στο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακος και Χάλυβος και του Οργανισμού Εφοδιασμού EURATOM" (70/Α) και με το άρθρο 65 του ν. 1892/90 "Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" (101/Α) και
 - β. της παραγράφου 2 του άρθρου δευτέρου του ν. 2077/92 "Κύρωση της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και των σχετικών πρωτοκόλλων και δηλώσεων που περιλαμβάνονται στην τελική Πράξη" (136/Α).
2. Τις διατάξεις των άρθρων 1 (παράγραφος 3) και 36 του ν. 1568/85 "Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων" (177/Α).
3. Τις διατάξεις του άρθρου 39 του ν. 1836/89 (79/Α) "Προώθηση της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης και άλλες διατάξεις".
4. Τις διατάξεις του άρθρου 26 του ν. 2224/94 "Ρύθμιση θεμάτων εργασίας, συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων και οργάνωσης Υπουργείου Εργασίας και των εποπτευομένων από αυτό νομικών προσώπων και άλλες διατάξεις" (112/Α).
5. Τις διατάξεις του Ν. 1577/1985 "Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός" (210/Α).
6. Την αριθ. 150/16-10-95 απόφαση του πρωθυπουργού "Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης Χαράλαμπο Καστανίδη" (860/Β).
7. Την αριθ. Δ15/Φ19/ 19143/22-9-95 Κοινή απόφαση

- του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας "Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας Κωνσταντίνο Βρεττό" (821/Β)
8. Την αριθμ. 91130/1968/1994 κοινή Απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων "Ανάθεση αρμοδιοτήτων στην Υφυπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων Ελισάβετ Παπαζώη" (878/Β).
 9. Την αριθμ. 6/19-4-1995 γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας.
 10. Τις διατάξεις του άρθρου 29Α του ν. 1558/85 "Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα" (137/Α), που προστέθηκε με το άρθρο 27 του ν. 2081/92 "Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων κλπ." (154/Α).
 11. Ότι με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος δεν θα προκληθεί πρόσθετη δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ή του κρατικού προϋπολογισμού ή προϋπολογισμού ΝΠΔΔ, δεδομένου ότι οι δαπάνες εντάσσονται στα πλαίσια των ήδη εγκεκριμένων προϋπολογισμών για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 39 του ν. 1836/89, ο οποίος έχει επεκταθεί και στο Δημόσιο.
 12. Τις αριθμ. 538/95, 5/96 γνωμοδοτήσεις του Συμβουλίου Επικρατείας, μετά από πρόταση των Υπουργών, Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας και Πρόνοιας, Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας, του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και των Υφυπουργών Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων αποφασίζουμε:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Σκοπός-Αντικείμενο - Πεδίο εφαρμογής

1. Σκοπός του παρόντος προεδρικού διατάγματος είναι η προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας περί

νης και ασφάλειας των εργαζομένων προς τις άξεις της οδηγίας 89/654/ΕΟΚ του Συμβουλίου 30ης Νοεμβρίου 1989 (ΕΕΛ 393/30-12-89) ρικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας υγείας στους χώρους εργασίας" (πρώτη ειδική ία κατά την έννοια του άρθρου 16 (παράγραφος ς οδηγίας 89/391/ΕΟΚ).

παρόν προεδρικό διάταγμα καθορίζει τις ελάχι- προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας στους ους εργασίας, όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 2 παρόντος διατάγματος. Οι διατάξεις του εφαρμό- αι επιπλέον:

ων γενικών διατάξεων για την υγιεινή και την λεία της εργασίας

ων γενικών και ειδικών πολεοδομικών διατάξεων δικών προδιαγραφών λειτουργίας.

διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζο- σε όλες τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και σίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, ανε- ήτως κλάδου οικονομικής δραστηριότητας στον ο κατατάσσονται.

α την εφαρμογή του παρόντος διατάγματος στο οσιο, τα ΝΠΔΔ και ΟΤΑ ισχύουν και οι ιδιαίτερες ίσεις της ΚΥΑ 88555/3293/88 "Υγιεινή και ασφά- του προσωπικού του Δημσίου, των ΝΠΔΔ και ΟΤΑ" (721/Β) που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του 336/89 "Πρώθηση της απασχόλησης και της γγελματικής κατάρτισης και άλλες διατάξεις"

α) διατάξεις του παρόντος διατάγματος δεν εφαρ- νται:

α μέσα μεταφορών που χρησιμοποιούνται εκτός πιχείρησης ή/και της εγκατάστασης καθώς και ς χώρους εργασίας εντός των μέσων μεταφο-

α προσωρινά ή κινητά εργοτάξια.

ας εξορυκτικές βιομηχανίες.

α αλιευτικά σκάφη.

ους αγρούς, στα δάση και σε άλλες εκτάσεις που ελούν μέρος γεωργικής ή δασικής επιχείρησης, ί τα οποία βρίσκονται εκτός της οικοδομημένης ς της επιχείρησης αυτής.

Άρθρο 2

Ορισμοί

την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος δια- ατος νοούνται ως:

ώροι εργασίας: Οι χώροι που προορίζονται να λάβουν θέσεις εργασίας μέσα στα κτίρια της πι- ησης ή/και της εγκατάστασης, περιλαμβανομένου άθε άλλου μέρους στην περιοχή της επιχείρησης ι της εγκατάστασης όπου ο εργαζόμενος έχει ββαση στα πλαίσια της εργασίας του.

ργαζόμενος: Κάθε πρόσωπο που απασχολείται έναν εργοδότη με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, περιλαμβανομένων των ασκουμένων και των ητευομένων, εκτός από το οικιακό υπηρετικό προ- κό.

ργοδότης: Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το ο συνδέεται με σχέση εργασίας με τον εργαζόμε- αι έχει την ευθύνη για την επιχείρηση ή/ και την τιάσταση.

κπρόσωπος των εργαζομένων: Κάθε εκλεγμένο

άτομο, με ειδική αρμοδιότητα σε θέματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων σύμ- φωνα με τα άρθρα 2 και 3 του ν. 1568/85 και τα άρθρα 1,2,3,4 και 5 του ν. 1767/88 "Συμβούλια εργα- ζομένων και άλλες εργατικές διατάξεις - κύρωση της 135 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας" (63/Α), καθώς και σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, για να εκπρο- σωπεί τους εργαζόμενους, όσον αφορά τα ζητήματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

Άρθρο 3

Χώροι εργασίας που χρησιμοποιούνται για πρώτη φορά

Οι χώροι εργασίας που χρησιμοποιούνται για πρώτη φορά μετά την 31η Δεκεμβρίου 1994 πρέπει να ικανο- ποιούν τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που περιέχονται στο παράρτημα Ι του άρθρου 10 του παρόντος διατάγματος.

Άρθρο 4

Χώροι εργασίας που έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί

Οι χώροι εργασίας που έχουν χρησιμοποιηθεί ήδη πριν από την 1η Ιανουαρίου 1995 πρέπει να πληρούν τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που περιέχονται στο παράρτημα ΙΙ του άρθρου 10 του παρόντος διατάγματος, το αργότερο τρία έτη μετά την ημερομηνία αυτή.

Άρθρο 5

Μεταβολές των χώρων εργασίας

Στην περίπτωση που οι χώροι εργασίας υφίστανται μετά την 31η Δεκεμβρίου 1994, μεταβολές, επεκτά- σεις ή/και μετατροπές, ο εργοδότης λαμβάνει τα απα- ραίτητα μέτρα ούτως ώστε οι παραπάνω μεταβολές, επεκτάσεις ή/και μετατροπές να είναι σύμφωνες με τις αντίστοιχες ελάχιστες προδιαγραφές που περιέχο- νται στο παράρτημα Ι του άρθρου 10 του παρόντος διατάγματος.

Άρθρο 6

Βεβαίωση - Γνωστοποίηση

1. Αναπόσπαστο τμήμα των δικαιολογητικών που υπο- βάλλονται στις αρμόδιες πολεοδομικές υπηρεσίες για την έκδοση ή αναθεώρηση οικοδομικής αδείας σύμ- φωνα με τις διατάξεις για τον τρόπο έκδοσης οικοδο- μικών αδειών θα αποτελεί και βεβαίωση του μελετητή, ότι κατά τα στάδια σύλληψης, επεξεργασίας και εκπό- νησης της μελέτης του έργου έλαβε υπόψη του, τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που περιέχονται στο παράρτημα Ι του άρθρου 10 του παρόντος διατάγματος. Προκειμένου για δημόσια έργα και εφόσον δεν απαιτείται έκδοση οικοδομικής αδείας, η δήλωση του μελετητή αποτελεί τμήμα της τεχνικής μελέτης που υποβάλλεται για έγκριση.

2. Η υποχρέωση της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζεται σε όλα τα ειδικά κτίρια και σε όλες τις περιπτώσεις κτιρίων που έχουν ή ενδέχεται να έχουν χώρους εργασίας.

3. Πριν την έναρξη λειτουργίας επιχειρήσεων σε χώρους εργασίας που χρησιμοποιούνται για πρώτη φορά ή σε χώρους που υπέστησαν μεταβολές, επε- κτάσεις ή/ και μετατροπές, ο εργοδότης πρέπει να διαβιβάζει στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας σχετι-

κή γνωστοποίηση στην οποία θα περιέχονται:

- α. Η επωνυμία της επιχείρησης.
- β. Τα στοιχεία του εργοδότη.
- γ. Η ακριβής διεύθυνση της επιχείρησης.
- δ. Ο αριθμός των εργαζομένων και
- ε. Ο προβλεπόμενος χρόνος έναρξης της λειτουργίας της επιχείρησης στους εν λόγω χώρους.

Άρθρο 7

Γενικές υποχρεώσεις

Για τη διαφύλαξη της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, ο εργοδότης πρέπει παράλληλα με τις διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 1568/85 να φροντίζει:

1. Να διατηρούνται ελεύθεροι τόσο οι διάδρομοι κυκλοφορίας που οδηγούν στις κανονικές εξόδους και στις εξόδους κινδύνου, όσο και οι ίδιες οι εξοδοί και οι εξοδοί κινδύνου, για να μπορούν να χρησιμοποιούνται ανά πάσα στιγμή.
2. Για την τεχνική συντήρηση των χώρων εργασίας και των εγκαταστάσεων και συστημάτων, και ιδίως όσων αναφέρονται στα παραρτήματα I και II του άρθρου 10 του παρόντος διατάγματος, και για την αποκατάσταση, το συντομότερο δυνατόν, των ελαττωμάτων που διαπιστώνονται και που ενδέχεται να βλάψουν την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων.
3. Για τον τακτικό καθαρισμό των χώρων εργασίας και των εγκαταστάσεων και συστημάτων, και ιδίως όσων αναφέρονται στο παράρτημα I του άρθρου 10 (παράγραφος 6) και στο παράρτημα II του άρθρου 10 (παράγραφος 6) του παρόντος διατάγματος, προκειμένου να εξασφαλίζονται ικανοποιητικές συνθήκες υγιεινής.
4. Για την τακτική συντήρηση και τον έλεγχο λειτουργίας των εγκαταστάσεων και συστημάτων ασφαλείας, που έχουν προορισμό την πρόληψη ή την εξάλειψη κινδύνων, και ιδίως όσων αναφέρονται στα παραρτήματα I και II του άρθρου 10 του παρόντος διατάγματος.

Άρθρο 8

Ενημέρωση των εργαζομένων

Στα πλαίσια της ενημέρωσης των εργαζομένων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ο εργοδότης λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους να ενημερώνονται για όλα τα ληπτέα μέτρα όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία στους χώρους εργασίας.

Άρθρο 9

Διαβούλευση και συμμετοχή των εργαζομένων

Στα πλαίσια της διαβούλευσης και της συμμετοχής των εργαζομένων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, οι εργοδότες ζητούν τη γνώμη των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους και διευκολύνουν τη συμμετοχή τους, αναφορικά με τα θέματα που σχετίζονται με την εφαρμογή του παρόντος διατάγματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 10

Προσάρτηση Παραρτημάτων

Προσαρτώνται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του παρόντος διατάγματος το παράρτημα I που αναφέρεται στα άρθρα 3, 5, 6 και 7 και το παράρτημα II που αναφέρεται στα άρθρα 4 και 7 του παρόντος διατάγματος και έχουν ως ακολούθως:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ Ή ΥΦΙΣΤΑΝΤΑΙ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ, ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ Ή/ΚΑΙ ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 31-12-1994.

[άρθρα 3, 5, 6 και 7]

1. Προκαταρκτική παρατήρηση

Οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στο παρόν παράρτημα εφαρμόζονται κάθε φορά που το απαιτούν τα χαρακτηριστικά του χώρου εργασίας ή της δραστηριότητας, οι περιστάσεις ή ο κίνδυνος.

2. Σταθερότητα, στερεότητα, αντοχή και ευστάθεια
Τα κτίρια που στεγάζουν χώρους εργασίας πρέπει να έχουν δομή, στερεότητα, αντοχή και ευστάθεια ανάλογες με το είδος της χρήσης τους και να έχουν κατασκευασθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Κτιριοδομικού Κανονισμού και όλων των Δομικών Κανονισμών (Αντισεισμικός, ... Οπλισμένου Σκυροδέματος, Φορτίσεων κ.λ.π.)

3. Ηλεκτρική εγκατάσταση.

3.1. Η ηλεκτρική εγκατάσταση σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του "Κανονισμού Εσωτερικών Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων".

3.2. Η εκτέλεση ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, η επίβλεψη της λειτουργίας τους και η συντήρησή τους γίνεται μόνον από πρόσωπα τα οποία έχουν τα απαραίτητα προσόντα, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις περί "Εκτελέσεως, επίβλεψης και συντηρήσεως ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων".

4. Οδοί διαφυγής και εξοδοί κινδύνου.

4.1. Για τις οδούς διαφυγής και εξόδους κινδύνου εφαρμόζονται:

4.1.1. Ο ν. 1568/85 άρθρο 18.

4.1.2. Το π.δ. 71/88 "Κανονισμός Παθητικής Πυροπροστασίας Κτιρίων" (32/Α).

4.1.3. Όλες οι διατάξεις που αφορούν γενικά οδούς διαφυγής, εξόδους κινδύνου ή προστατευόμενες διαβάσεις και περιέχονται στα διατάγματα περί ειδικών κτιρίων ή περί κατεδαφίσεων καθώς και στους Κανονισμούς Πυρασφαλείας, στον Κτιριοδομικό Κανονισμό κ.λ.π.

4.2. Επί πλέον των ανωτέρω ισχύουν και τα ακόλουθα:

4.2.1. Οι οδοί διαφυγής και οι εξοδοί κινδύνου πρέπει να διατηρούνται ελεύθερες και να οδηγούν από τον συντομότερο δρόμο στο ύπαιθρο ή σε ασφαλή περιοχή.

4.2.2. Σε περίπτωση κινδύνου όλες οι θέσεις εργασίας πρέπει να μπορούν να εκκενώνονται από τους εργαζόμενους γρήγορα και με συνθήκες πλήρους ασφαλείας.

4.2.3. Ο αριθμός, η κατανομή και οι διαστάσεις των οδών και εξόδων κινδύνου εξαρτώνται από την χρήση, τον εξοπλισμό και τις διαστάσεις των χώρων εργασίας καθώς και το μέγιστο αριθμό των ατόμων που μπορεί να βρίσκονται στους χώρους αυτούς.

4.2.4. Οι θύρες κινδύνου πρέπει να ανοίγουν προς τα έξω.

4.2.5. Οι θύρες κινδύνου δεν πρέπει να είναι κλειστές με τρόπο που να μην μπορεί να τις ανοίξει εύκολα και

ως κάθε πρόσωπο που θα χρειαστεί τυχόν να τις χρησιμοποιήσει σε περίπτωση ανάγκης.

6. Απαγορεύεται να προορίζονται ειδικά στανες κινδύνου οι συρόμενες και οι περιστρεφόμενες θύρες.

7. Οι ειδικές οδοί διαφυγής και οι έξοδοι κινδύνου έπαι επίσης να επισημαίνονται σύμφωνα με το 105/95 "Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/58/ΕΟΚ" (67/A). Η σήμανση πρέπει να τοποθετείται σε κατάλληλα σημεία και είναι διαρκής.

8. Οι θύρες κινδύνου δεν πρέπει να κλειδώνονται. οδοί διαφυγής και οι έξοδοι κινδύνου, όπως και οι δρομοί κυκλοφορίας και οι θύρες πρόσβασης σε τους, δεν πρέπει να φράσσονται από αντικείμενα, ως ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανεμπότα ανά πάσα στιγμή.

9. Σε περίπτωση βλάβης του φωτισμού, οι οδοί φυγής και οι έξοδοι κινδύνου που χρειάζονται τισμό πρέπει να διαθέτουν εφεδρικό φωτισμό αρκούς έντασης σύμφωνα με την παράγραφο 9.5. ι παρόντος παραρτήματος.

Πυρανίχνευση και πυρόσβεση

Ανάλογα με τις διαστάσεις και τη χρήση των κτιν, τον υπάρχοντα εξοπλισμό, τα φυσικά και χημικά ακτηριστικά των χρησιμοποιούμενων ουσιών θώς και το μέγιστο αριθμό των ατόμων που μπούν να βρίσκονται εκεί, οι χώροι εργασίας πρέπει να ι εφοδιασμένοι με κατάλληλο και επαρκή εξοπλιό κατάσβεσης της πυρκαγιάς και εφόσον χρειάζε- με πυρανιχνευτές και συστήματα συναγερμού.

Ο μη αυτόματος (χειροκίνητος) εξοπλισμός πυρό- σης πρέπει να είναι ευπρόσπτος και εύχρηστος.

Πρέπει επίσης να επισημαίνεται σύμφωνα με το 105/95 "Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμαν- ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία σε συμμόρ- ση με την οδηγία 92/58/ΕΟΚ" (67/A). Η σήμανση ή πρέπει να τοποθετείται σε κατάλληλα σημεία και είναι διαρκής.

Εξαερισμός κλειστών χώρων εργασίας.

Στους κλειστούς χώρους εργασίας πρέπει να άρχει επαρκής νωπός αέρας, λαμβανομένων όψη των μεθόδων εργασίας και της σωματικής οσπάθειας την οποία καταβάλουν οι εργαζόμενοι. ον κατωτέρω πίνακα αναγράφονται ενδεικτικά οι άγκες σε παροχή νωπού αέρα, ανα εργαζόμενο και α συναρτήσει του είδους της εργασίας.

Αέρας σε m³/

α και εργαζόμενο	
επί το πλείστον καθιστική	20 ÷ 40
επί το πλείστον	
αφριά σωματική	40 ÷ 60
επί το πλείστον	
ριά σωματική	≥ 65

2. Η ποιότητα του αέρα πρέπει να διασφαλίζεται με ση τις αρχές της υγιεινής.

3. Σε περίπτωση που η ανανέωση του αέρα επιτυγ- νεται με τεχνητά μέσα ή συστήματα (εξαερισμός, ματισμός) τότε αυτά πρέπει :

Να λειτουργούν συνεχώς.

β. Να διατηρούνται σε καλή κατάσταση λειτουργίας.

γ. Κάθε βλάβη του συστήματος να επισημαίνεται κατάλληλα από αυτόματη διάταξη ενσωματωμένη στο σύστημα ή το μέσο.

6.4. Εάν χρησιμοποιούνται εγκαταστάσεις κλιματι- σμού ή μηχανικού εξαερισμού πρέπει να λειτουργούν κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η έκθεση των εργα- ζομένων σε ενοχλητικά ρεύματα.

6.5. Αποθέσεις και ρύποι στις εγκαταστάσεις κλιματι- σμού ή μηχανικού εξαερισμού που ενδέχεται να επι- φέρουν κίνδυνο για την υγεία των εργαζομένων, λόγω μόλυνσης του εισπνεομένου αέρα, πρέπει να περιορί- ζονται άμεσα.

7. Απαγωγή παραγόντων

7.1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 26 του ν. 1568/85, οι σκόνης, καπνοί, ατμοί και τα αέρια που δημιουργούνται στους χώρους εργασίας πρέπει κατά περίπτωση να παρακρατούνται ή να απάγονται στο σημείο παραγωγής τους με τα κατάλληλα προς τούτο μέσα, συστήματα και εγκαταστάσεις, τα οποία πρέπει να διατηρούνται σε καλή κατάσταση λειτουρ- γίας.

7.2. Οι επιβλαβείς παράγοντες πριν εκδιωχθούν στην εξωτερική ατμόσφαιρα, πρέπει να υποβάλλονται σε ειδική, ανάλογα με την περίπτωση, επεξεργασία (συμπύκνωση, κατακρήμνιση, εξουδετέρωση, μετα- ποίηση δια πυρός, κλπ.), ώστε να καθίστανται αβλα- βείς για τους ανθρώπους, τα ζώα και το περιβάλλον.

8. Θερμοκρασία των χώρων.

8.1. Οι χώροι εργασίας σε όλη την διάρκεια του ωρα- ρίου εργασίας πρέπει να έχουν θερμοκρασία ανάλογη με την φύση της εργασίας και την σωματική προσπά- θεια που απαιτείται για την εκτέλεσή της, λαμβανομέ- νων πάντα υπόψη και των κλιματολογικών συνθηκών των εποχών του έτους. Περιοχές θέσεων εργασίας που βρίσκονται υπό την επίδραση υψηλών θερμοκρα- σιών που εκλύονται από τις εγκαταστάσεις, πρέπει να ψύχονται μέχρι μια ανεκτή θερμοκρασία, όσο αυτό είναι πρακτικά δυνατό.

8.2. Η θερμοκρασία των χώρων ανάπαυσης, υγιεινής, εστιατορίων, παροχής πρώτων βοηθειών και των φυλακίων πρέπει να ανταποκρίνονται στον ειδικό προ- ορισμό των χώρων αυτών.

8.3. Στους χώρους εργασίας που υπάρχουν παράθυ- ρα και γυάλινα τοιχώματα πρέπει να λαμβάνονται μέτρα ώστε να αποφεύγεται ο υπερβολικός ηλιασμός λαμβανομένου υπόψη του είδους της εργασίας και της φύσης του χώρου εργασίας.

8.4. Σε περίπτωση καύσωνα εφαρμόζονται τα ειδικά μέτρα που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις και τις εγκυκλίους οδηγίες.

9. Φωτισμός

9.1. Οι χώροι εργασίας, διαλείμματος και πρώτων βοηθειών πρέπει να έχουν άμεση οπτική επαφή με εξωτερικό χώρο, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από ειδική διάταξη. Εξαιρούνται οι :

α. Χώροι εργασίας, στους οποίους τεχνικοί λόγοι παραγωγής δεν επιτρέπουν άμεση οπτική επαφή με τον εξωτερικό χώρο.

β. Χώροι εργασίας με επιφάνεια κάτοψης πάνω από 2000 τετραγωνικά μέτρα, εφόσον υπάρχουν επαρκή διαφανή ανοίγματα στην οροφή.

9.2. Οι εγκαταστάσεις φωτισμού των χώρων εργασίας και διαδρόμων κυκλοφορίας κατασκευάζονται ή διευθετούνται με τρόπο ώστε να μη δημιουργούνται κίνδυνοι για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων.

9.3. Ειδικότερα ο τεχνητός φωτισμός πρέπει :

α. Να είναι ανάλογος με το είδος και την φύση της εργασίας.

β. Να έχει χαρακτηριστικά φάσματος παραπλήσια με του φυσικού φωτισμού.

γ. Να ελαχιστοποιεί τη θάμβωση.

δ. Να μη δημιουργεί υπερβολικές αντιθέσεις και εναλλαγές φωτεινότητας.

ε. Να διαχέεται, κατευθύνεται και κατανέμεται σωστά.

9.4. Οι ανάγκες σε φωτισμό γενικό ή τοπικό ή συνδυασμένο γενικό και τοπικό, καθώς και η ένταση του φωτισμού εξαρτώνται από το είδος και τη φύση της εργασίας και την οπτική προσπάθεια που απαιτείται.

9.5. Άν από το είδος απασχόλησης των εργαζομένων και τα άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της επιχείρησης είναι δυνατό να προκύψουν κίνδυνοι ατυχήματος από απρόοπτη διακοπή του γενικού φωτισμού, πρέπει να υπάρχει εφεδρικός φωτισμός ασφαλείας. Η ένταση του εφεδρικού φωτισμού είναι το 1/100 της έντασης του γενικού και οπωσδήποτε όχι μικρότερη από το 1 λουξ (LUX).

9.6. Οι διακόπτες του τεχνητού φωτισμού πρέπει να είναι εύκολα προσίτιοι ακόμα και στο σκοτάδι και να είναι τοποθετημένοι κοντά στις εισόδους και εξόδους, καθώς και κατά μήκος των διαδρόμων κυκλοφορίας και των θυρίδων προσπέλασης.

10. Δάπεδα, τοίχοι, οροφές και στέγες των χώρων

10.1. Οι χώροι εργασίας στους οποίους υπάρχουν θέσεις εργασίας πρέπει να διαθέτουν επαρκή θερμομόνωση ανάλογα με το είδος της επιχείρησης και τη σωματική δραστηριότητα των εργαζομένων.

10.2. Οι επιφάνειες των δαπέδων, των τοίχων και των οροφών στους χώρους πρέπει να μπορούν να υφίστανται συνήθη και εις βάθος καθαρισμό προκειμένου να επιτυγχάνονται κατάλληλες συνθήκες υγιεινής.

10.3. Δάπεδα

10.3.1. Τα δάπεδα των χώρων εργασίας πρέπει να πληρούν τους παρακάτω γενικούς όρους:

- α. Να είναι σταθερά και στέρεα.
- β. Να μην παρουσιάζουν επικίνδυνες κλίσεις.
- γ. Να μην παρουσιάζουν κινδύνους ολισθήματος.
- δ. Να είναι ομαλά και ελεύθερα προσκρούσεων.
- ε. Να είναι επαρκούς αντοχής στις κρούσεις, στις τριβές και στα δυναμικά ή στατικά φορτία που δέχονται.
- στ. Να μην δημιουργούν σκόνη λόγω φθοράς.
- ζ. Να έχουν την δυνατότητα εύκολου καθαρισμού και συντήρησης.

10.3.2. Ανάλογα με τους επί μέρους κινδύνους που παρουσιάζονται από την παραγωγική διαδικασία, τις εγκαταστάσεις και την χρήση τους και την αποθήκευση υλικών, τα δάπεδα των χώρων εργασίας πρέπει να πληρούν και τους παρακάτω όρους:

- α. Να διαθέτουν κατάλληλο σύστημα αποχέτευσης (π.χ. κλίση, φρεάτια, κανάλια κλπ.), εφόσον πρέπει να πλένονται με άφθονο νερό ή υπάρχουν νερά λόγω της παραγωγικής διαδικασίας.
- β. Να έχουν επαρκή αντοχή όπου υπάρχει κίνδυνος

από καυστικές ή διαβρωτικές ουσίες.
γ. Να είναι αδιαπτόιστα όπου το απαιτούν λόγοι υγιεινής.

δ. Να είναι πυράντοχα όπου υπάρχει κίνδυνος λόγω δημιουργίας σπινθήρων ή χρήση φλόγας.

ε. Να είναι κατασκευασμένα από υλικά που δεν επιτρέπουν την δημιουργία σπινθήρων (αντιστατικά) στους χώρους αποθήκευσης εκρηκτικών υλών ή σε αυτούς που είναι δυνατόν να δημιουργηθεί εκρηκτική ατμόσφαιρα λόγω συγκέντρωσης σκόνης, ατμών, αερίων κλπ.

στ. Να συμβάλλουν στην απόσβεση των κραδασμών και όσο είναι δυνατόν στην απόσβεση των θορύβων.

ζ. Να είναι ηλεκτρομονωτικά σε μεμονωμένες θέσεις με αυξημένο κίνδυνο ηλεκτροπληξίας.

10.3.3. Το μέγιστο επιτρεπόμενο φορτίο στα δάπεδα των χώρων εργασίας κάτω από τους οποίους υπάρχουν άλλοι χώροι και όπου πρέπει να τοποθετούνται εμπορεύματα ή άλλα βάρη πρέπει να αναγράφεται ευκρινώς σε πίνακες στις εισόδους και σε άλλα εμφανή και προσίτιο σημεία των υπόψη χώρων. Τα στοιχεία της πινακίδας βεβαιώνονται από αρμόδιο μηχανικό.

10.3.4. Τα δάπεδα των σταθερών θέσεων εργασίας πρέπει λαμβάνοντας υπόψη το είδος της επιχείρησης και της σωματικής απασχόλησης των εργαζομένων να έχουν επαρκή θερμομόνωση και να διατηρούνται κατά το δυνατόν στεγνά.

10.3.5. Τα καλύμματα των ανοιγμάτων των δαπέδων (κανάλια, φρεάτια, λάκκοι κλπ) πρέπει να είναι επαρκούς αντοχής και να μην παρουσιάζουν κινδύνους ολισθήματος ή πρόσκρουσης.

10.3.6. Όταν τα καλύμματα ανοιγμάτων των δαπέδων αφαιρούνται προσωρινά για την εκτέλεση εργασιών συντήρησης ή επισκευής πρέπει να διασφαλίζονται οι εργαζόμενοι από κίνδυνο πτώσης.

10.3.7. Τα δάπεδα των χώρων εργασίας πρέπει να διατηρούνται καθαρά και ελεύθερα εμποδίων. Ζημιές, ανωμαλίες, παραμορφώσεις, ρυπάνσεις, ακάλυπτα ανοίγματα πρέπει να αποκαθίστανται χωρίς καθυστέρηση.

10.4. Τοίχοι

10.4.1. Η επιφάνεια των τοίχων και των διαχωριστικών στοιχείων των χώρων εργασίας πρέπει να μπορεί να καθαρίζεται και να συντηρείται με ευχέρεια και ασφάλεια.

10.4.2. Τα διαφανή ή διαφώπιστα τοιχώματα, και ιδιαίτερα τα εντελώς υαλωτά τοιχώματα, εφόσον βρίσκονται μέσα στους χώρους ή κοντά σε θέσεις εργασίας και σε διαδρόμους κυκλοφορίας, πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς και να είναι κατασκευασμένα από υλικά ασφαλείας ή να χωρίζονται από τις εν λόγω θέσεις εργασίας και τους διαδρόμους κυκλοφορίας ούτως ώστε οι εργαζόμενοι να μην έρχονται σε επαφή με τα τοιχώματα αυτά, ούτε να τραυματίζονται από τυχόν θραύσματα τους.

10.4.3. Οι τοίχοι πρέπει να είναι λείοι και αδιαπτόιστοι μέχρι ύψους τουλάχιστον 1.50 μέτρα από το δάπεδο, όπου το απαιτούν λόγοι υγιεινής (π.χ. αποχωρητήρια, λουτρά) ή όπου λόγω της χρήσης τους πρέπει να πλένονται (π.χ. κατεργασία ζωικών υλών).

10.4.4. Σε χώρους με άμεσο κίνδυνο φωτιάς λόγω δημιουργίας σπινθήρων ή χρήση φλόγας οι τοίχοι και

τικά στοιχεία πρέπει να είναι πυράντοχα.

Οροφές - Στέγες

Οι οροφές των χώρων εργασίας πρέπει να είναι αντοχικά να καθαρίζονται και να συντηρούνται χωρίς κίνδυνο για την υγεία και ασφάλεια.

Οι στέγες και οι οροφές πρέπει να εξασφαλίζουν στεγανότητα και επαρκή αντοχή σε στατικές και δυναμικά φορτία (χιόνι, ανεμοπίεση, κλίμακα, ανηρημένα φορτία, κλπ.)

Η ανάρτηση φορτίων από στοιχεία της στέγης και οροφών επιτρέπεται μόνον εφόσον τα στοιχεία αυτά είναι υπολογισμένα στα προβλεπόμενα φορτία. Σε περίπτωση ανάρτησης φορτίων από ξύλινα στοιχεία αυτά πρέπει να ελεγχθούν συχνά ως προς την επάρκεια της αντοχής τους και να αντικαθίστανται αν τυχόν η αντοχή τους έχει μειωθεί, άλλως απαγορεύεται η χρήση.

Η πρόσβαση σε στέγες κατασκευασμένες από υλικά ανεπαρκούς αντοχής καθώς και σε οροφές που δεν έχουν σχεδιασθεί και κατασκευαστεί για να είναι βατές (π.χ. κεκλιμένες οροφές κλπ) επιτρέπεται μόνον εφόσον υφίσταται εγκαταστάσεις ή παρέχεται εξοπλισμός που προστατεύουν τους εργαζομένους από τον κίνδυνο πτώσης.

Τα υαλόφρακτα τμήματα σε οροφές ή σε στέγες πρέπει να φέρουν μέτρα για την προστασία των εργαζομένων κάτωθεν αυτών από τυχόν πτώση τους.

Εφόσον υφίστανται ιδιαίτερα προβλήματα στην ηλιακή θερμότητα ή το ψύχος που προέρχονται από την κατασκευή και τα υλικά κάλυψης της στέγης, οι στέγες πρέπει να μονώνονται.

Τα υαλόφρακτα τμήματα των στεγών πρέπει να είναι έτσι κατασκευασμένα ώστε να προεξέχουν από την άμεση ηλιακή ακτινοβολία.

Παράθυρα και φεγγίτες των χώρων

Τα παράθυρα, οι φεγγίτες και τα άλλα τμήματα φυσικού φωτισμού ή αερισμού πρέπει να μπορούν να ανοίγονται, να ρυθμίζονται και να στερεώνονται από τους εργαζόμενους χωρίς κίνδυνο ασφάλειας και ευκολία.

Αν είναι ανοιχτά δεν πρέπει να αποτελούν κίνδυνο για τους εργαζόμενους, να παρεμποδίζουν την ελευθερία κίνησής τους ή να περιορίζουν το ελάχιστο πλάτος των διαδρόμων κυκλοφορίας.

Τα παράθυρα που δεν ανοίγουν επιτρέπονται μόνον εφόσον εξασφαλίζεται επαρκής αερισμός.

Τα παράθυρα και οι φεγγίτες πρέπει να είναι κατασκευασμένα σε σχέση με τον εξοπλισμό ή εφοπλισμό με κατάλληλα συστήματα έτσι ώστε να καθαρίζονται χωρίς κινδύνους για τους εργαζόμενους που εκτελούν την εργασία αυτή καθώς και για τους εργαζόμενους που ευρίσκονται κάτω και γύρω από αυτά.

Θύρες και πύλες

Η θέση, ο αριθμός, τα υλικά κατασκευής και οι εγκαταστάσεις των θυρών και των πυλών καθο-

ρίζονται με βάση τη φύση και τη χρήση των εσωτερικών ή εξωτερικών χώρων.

12.2. Πρέπει να τοποθετείται επισήμανση, σε ύψος οφθαλμών, στις θύρες που είναι διαφανείς.

12.3. Θύρες και πύλες που ανοίγονται και προς τις δύο κατευθύνσεις κυκλοφορίας πρέπει να είναι διαφανείς ή να διαθέτουν άλλο τρόπο που να μην παρεμποδίζεται η οπτική επαφή.

12.4. Εφόσον οι διαφανείς ή διαφωτιστές επιφάνειες των θυρών και πυλών δεν είναι κατασκευασμένες από υλικά ασφαλείας και υπάρχει κίνδυνος τραυματισμού των εργαζομένων από θραύσματα, οι παραπάνω επιφάνειες πρέπει να προστατεύονται από τις κρούσεις.

12.5. Το δάπεδο εκατέρωθεν των θυρών και των πυλών πρέπει να είναι ομαλό, χωρίς αναβαθμούς και εμπόδια.

12.6. Οι συρόμενες πόρτες πρέπει να διαθέτουν σύστημα ασφαλείας, το οποίο να τις εμποδίζει να βγαίνουν από τις τροχιές τους και να πέφτουν.

12.7. Θύρες και πύλες απ' όπου διέρχονται εργαζόμενοι πρέπει να μπορούν να ανοίγονται και κλείνουν από αυτούς με ευκολία και ασφάλεια.

12.8. Οι θύρες και πύλες που ανοίγουν προς τα πάνω πρέπει να είναι εφοδιασμένες με σύστημα ασφαλείας, το οποίο να τις εμποδίζει να πέφτουν.

12.9. Οι θύρες και πύλες που βρίσκονται στις οδούς διαφυγής πρέπει και να επισημειώνονται κατάλληλα και να μπορούν να ανοιχτούν κάθε στιγμή από το εσωτερικό χωρίς ειδική βοήθεια.

12.10. Πολύ κοντά στις πύλες που προορίζονται κυρίως για την κυκλοφορία οχημάτων πρέπει να υπάρχουν, όταν η διέλευση των πεζών δεν είναι ασφαλής, θύρες κυκλοφορίας των πεζών, που πρέπει να επισημειώνονται ευκρινώς και να είναι διαρκώς ελεύθερες.

12.11. Οι μηχανοκίνητες θύρες και πύλες πρέπει να λειτουργούν χωρίς κίνδυνο ατυχημάτων για τους εργαζόμενους. Πρέπει αν είναι εφοδιασμένες με συστήματα επείγουσας ακινητοποίησης, τα οποία να εντοπίζονται εύκολα, να είναι εύκολα προσίτα και να μπορούν επίσης να ανοίγουν με το χέρι, εκτός εάν ανοίγουν αυτόματα σε περίπτωση διακοπής του ηλεκτρικού ρεύματος.

13. Διάδρομοι κυκλοφορίας

13.1. Οι διάδρομοι κυκλοφορίας, στους οποίους περιλαμβάνονται και τα κλιμακοστάσια, οι μόνιμες σκάλες και οι αποβάθρες και οι εξέδρες φόρτωσης, πρέπει να σχεδιάζονται, κατασκευάζονται, διαρρυθμίζονται και διατηρούνται έτσι ώστε οι πεζοί ή τα οχήματα να μπορούν να τις χρησιμοποιούν εύκολα με πλήρη ασφάλεια και σύμφωνα με τον προορισμό τους.

13.2. Από την χρήση των διαδρόμων κυκλοφορίας δεν πρέπει να δημιουργείται κίνδυνος για τους εργαζόμενους που απασχολούνται κοντά σ' αυτούς.

13.3. Ο υπολογισμός των διαστάσεων των διαδρόμων κυκλοφορίας προσώπων ή και εμπορευμά-

των πρέπει να γίνεται με βάση τον αναμενόμενο αριθμό χρηστών και το είδος της επιχείρησης. Εφόσον χρησιμοποιούνται μεταφορικά μέσα σ' αυτούς τους διαδρόμους κυκλοφορίας, πρέπει να προβλέπεται επαρκής χώρος ασφαλείας για τους πεζούς.

13.4. Οι οδοί κυκλοφορίας που προορίζονται για οχήματα πρέπει να βρίσκονται σε αρκετή απόσταση από θύρες, πύλες, διαβάσεις πεζών, διαδρόμους και κλιμακοστάσια.

13.5. Εφόσον η χρήση και ο εξοπλισμός των χώρων το απαιτούν, για την εξασφάλιση της προστασίας των εργαζομένων, πρέπει να τοποθετείται, σε εμφανές σημείο, το σχεδιάγραμμα των διαδρόμων κυκλοφορίας.

14. Προστασία από πτώσεις και πτώση αντικειμένων - Ζώνες κινδύνου

14.1. Θέσεις εργασίας, διάδρομοι, εξέδρες, πλατύσκαλα, πεζογέφυρες, κεκλιμένα επίπεδα και κάθε άλλο δάπεδο που έχουν πρόσβαση οι εργαζόμενοι και που βρίσκεται σε ύψος μεγαλύτερο του 0,75 μέτρα πρέπει να έχει σε κάθε ελεύθερη πλευρά προστατευτικό έναντι πτώσης προπέτασμα.

Το προστατευτικό προπέτασμα πρέπει να έχει ύψος τουλάχιστον 1,00 μέτρο από το δάπεδο, να είναι συμπαγές στηθαίο ή κιγκλιδώμα με χειρολισθήρα (κουπαστή), θωράκιο (σοβατεπί) ύψους τουλάχιστον 0,15 μέτρα και ράβδο μεσοδιαστήματος ή αντ' αυτής να έχει πλέγμα ή άλλη κατάλληλη κατασκευή που να μην επιτρέπει την διαμέσου χειρολισθήρα και θωρακίου πτώση εργαζομένου.

14.2. Προστατευτικό προπέτασμα με τις απαιτήσεις που περιγράφονται στη παράγραφο 14.1. απαιτείται επίσης και στις παρακάτω περιπτώσεις :

α. Σε ανοίγματα δαπέδων και οριζοντίων γενικά επιφανειών (τάφροι, καταπακτές, κανάλια κλπ) όταν δεν διαθέτουν κάλυμμα ή άλλο σύστημα που να αποκλείει την πτώση εργαζομένων μέσα σε αυτά.

β. Σε δοχεία ή δεξαμενές με θερμά, καυστικά, διαβρωτικά ή δηλητηριώδη υγρά, καθώς και σε δοχεία, κάδους ή δεξαμενές με μηχανισμό ανάμιξης ή ανάδευσης όταν τα χείλη τους βρίσκονται στο δάπεδο ή σε ύψος μικρότερο από 1,00 μέτρο από το δάπεδο και δεν διαθέτουν κάλυμμα ή άλλο σύστημα που να αποκλείει την πτώση εργαζομένων σε αυτά.

γ. Σε ανοίγματα τοίχων και κατακορύφων γενικά επιφανειών.

δ. Σε διαβάσεις πάνω από επικίνδυνες ζώνες (μεταφορικές ταινίες, κινούμενα μέρη μηχανημάτων, δεξαμενές κλπ)

14.3. Στις περιπτώσεις που ενδέχεται να σημειωθεί πτώση αντικειμένων (π.χ. από υπερκείμενες θέσεις εργασίας, στοιβαγμένα υλικά κλπ.) πρέπει να λαμβάνονται κατάλληλα προστατευτικά μέτρα για την αποτροπή του κινδύνου τραυματισμού των εργαζομένων.

14.4. Εφόσον οι χώροι εργασίας περιέχουν επικίν-

δυνες ζώνες που οφείλονται στην φύση της εργασίας και παρουσιάζουν κίνδυνο πτώσης των εργαζομένων ή κίνδυνο από την πτώση αντικειμένων, οι χώροι αυτοί πρέπει να είναι εφοδιασμένοι, στο μέτρο του δυνατού, με σύστημα που να εμποδίζει την είσοδο εργαζομένων, που δεν έχουν εξουσιοδότηση, στις ζώνες αυτές.

14.5. Πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των εργαζομένων που είναι εξουσιοδοτημένοι να εισέρχονται στις επικίνδυνες ζώνες.

14.6. Οι επικίνδυνες ζώνες πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς.

15. Ειδικά μέτρα για τις κυλιόμενες σκάλες και τους κυλιόμενους διαδρόμους -

Οι κυλιόμενες σκάλες και οι κυλιόμενοι διάδρομοι πρέπει:

α. Να λειτουργούν με ασφάλεια.

β. Να είναι εξοπλισμένα με τα απαραίτητα συστήματα ασφαλείας.

γ. Να είναι εξοπλισμένα με συστήματα επείγουσας ακινητοποίησης, τα οποία να αναγνωρίζονται εύκολα και να είναι ευπρόσπτα.

16. Αποβάθρες και εξέδρες φόρτωσης

16.1. Οι αποβάθρες και οι εξέδρες φόρτωσης - εκφόρτωσης πρέπει να είναι κατάλληλες για τις διαστάσεις των μεταφερομένων φορτίων, και να έχουν πλάτος τουλάχιστον 80 εκατοστά.

16.2. Οι αποβάθρες και οι εξέδρες φόρτωσης - εκφόρτωσης πρέπει να διαθέτουν, όσο αυτό είναι πρακτικά δυνατόν, προστατευτικό έναντι της βροχής προστέγασμα επαρκών διαστάσεων.

16.3. Οι αποβάθρες και οι εξέδρες φόρτωσης - εκφόρτωσης πρέπει να διαθέτουν μία τουλάχιστον έξοδο και εφόσον το μήκος τους είναι μεγαλύτερο από 20 μέτρα πρέπει να έχουν μία έξοδο για κάθε άκρο. Οι εξοδοί αυτές μπορεί να είναι μόνιμες κλίμακες ή κεκλιμένα επίπεδα.

Ειδικότερα εφόσον το ύψος των εξεδρών είναι μεγαλύτερο από 0,75 μέτρου πρέπει να υπάρχουν προστατευτικές διατάξεις από πτώση.

Τέτοιες διατάξεις πρέπει να υπάρχουν και στις θέσεις φόρτωσης εκφόρτωσης οι οποίες όμως θα έχουν την δυνατότητα εύκολης απομάκρυνσης και επανατοποθέτησης (π.χ. συρόμενα ή πτυσσόμενα κιγκλιδώματα).

16.4. Εφόσον βρίσκονται δίπλα σε σιδηροτροχιές και έχουν ύψος μεγαλύτερο των 0,80 μέτρου ή μήκος μεγαλύτερο των 10 μέτρων πρέπει να κατασκευάζονται έτσι ώστε οι εργαζόμενοι να βρίσκουν προστασία κάτω από αυτές.

17. Διαστάσεις και όγκος αέρα των χώρων - Χώρος για την ελευθερία κινήσεων στη θέση εργασίας

17.1. Οι χώροι εργασίας πρέπει να έχουν επιφάνεια, ύψος και όγκο αέρα που να επιτρέπουν στους εργαζόμενους να εκτελούν την εργασία τους χωρίς κίνδυνο για την ασφάλεια, την υγεία και την ευεξία τους.

Οι διαστάσεις των χώρων εργασίας πρέπει ανταποκρίνονται στις ανάγκες των εργασιών νομικής λειτουργίας, ρύθμισης, λίπανσης, ντήρησης, επισκευής, εγκατάστασης, συναρλόγησης και αποσυναρμολόγησης των μηχανμάτων και των εγκαταστάσεων, καθώς και τις ανάγκες κυκλοφορίας ανθρώπων και χανικών μέσων, διακίνησης των υλικών και ντήρησης και καθαρισμού των ιδίων χώρων.

Οι διαστάσεις της ελεύθερης μη κατειλημμένης από έπιπλα ή εξοπλισμό επιφάνειας της εργασίας πρέπει να υπολογίζεται έτσι ώστε οι εργαζόμενοι να έχουν αρκετή ελευθερία κίνησης για τις δραστηριότητές τους.

Η ελάχιστη επιτρεπόμενη ελεύθερη επιφάνεια κίνησης στη θέση εργασίας πρέπει να είναι 1,0 τετραγωνικά μέτρα. Το πλάτος της ελεύθερης αυτής επιφάνειας δεν πρέπει σε κανένα μείον να είναι μικρότερο των 0,70 μέτρου.

Αν οι προβλέψεις των δύο προηγούμενων παραγράφων δεν μπορούν να τηρηθούν για λόγους που αφορούν τη συγκεκριμένη θέση εργασίας, ο εργοδότης πρέπει να παρέχει κατά στη θέση εργασίας μία άλλη επαρκή επιφάνεια κίνησης.

Στους χώρους εργασίας, πρέπει για κάθε εργοδότης παρευρισκόμενο εργαζόμενο να υπάρχει ελάχιστος χώρος, ως εξής:

Κυβικά μέτρα για ως επί το πλείστον καθιστική απασχόληση.

Κυβικά μέτρα για ως επί το πλείστον ελαφριά κινητική απασχόληση.

Κυβικά μέτρα για ως επί το πλείστον βαριά κινητική απασχόληση.

Ο παραπάνω όγκος προσαυξάνεται ανάλογα με περιπτώσεις που παράλληλα με τους μόνιμα απασχολούμενους παραμένουν και άλλα άτομα. Στην εκτίμηση του κυβισμού αυτού δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το διάστημα το οποίο καλύπτει το ύψος άνω των 4,00 μέτρων.

Χώροι Ανάπαυσης

Εφόσον το προσωπικό υπερβαίνει τους 50 εργαζόμενους ή αν η ασφάλεια ή η υγεία των εργαζομένων, ιδίως λόγω του είδους της εκτελούμενης δραστηριότητας, το επιβάλλουν, οι εργαζόμενοι πρέπει να μπορούν να έχουν διαθέσιμη τους ένα χώρο ανάπαυσης εύκολα προσπελάσιμο.

Αυτή η διάταξη δεν εφαρμόζεται εφόσον το προσωπικό εργάζεται σε γραφεία ή σε παρόμοιους χώρους εργασίας, οι οποίοι προσφέρουν τις ίδιες δυνατότητες ανάπαυσης στη διάρκεια του διαλείμματος.

Οι χώροι ανάπαυσης πρέπει να έχουν επαρκείς διαστάσεις και να είναι εφοδιασμένοι με τραπέζια και καθίσματα με ράχη σε αριθμό ανάλογο με τον αριθμό των εργαζομένων.

Οι χώροι ανάπαυσης πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των εργαζομένων από την ενόχληση που προέρχεται από το κάπνισμα.

Οι χώροι ανάπαυσης πρέπει να έχουν κατά

το δυνατόν οπτική επαφή με το εξωτερικό περιβάλλον και πρέπει να φωτίζονται και να αερίζονται επαρκώς.

18.5. Οι χώροι ανάπαυσης πρέπει, ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων που είναι δυνατόν να παρευρίσκονται ταυτόχρονα σ' αυτούς, να είναι εφοδιασμένοι με τραπέζια που να καθαρίζονται εύκολα, καρέκλες με πλάτη δοχεία απορριμάτων, κρεμάστρες ρούχων και μέσα για θέρμανση ψύξη και συντήρηση τροφίμων και ποτών. Επίσης πρέπει να διατίθεται πόσιμο νερό.

18.6. Χώρος ανάπαυσης μπορεί να θεωρηθεί και το εστιατόριο της επιχείρησης.

18.7. Εφόσον η φύση της εργασίας επιβάλλει τακτικές και συχνές διακοπές και δεν υπάρχουν χώροι ανάπαυσης πρέπει να τίθενται στη διάθεση των εργαζομένων άλλοι χώροι παραμονής κατά την διάρκεια της διακοπής της εργασίας εφοδιασμένοι με επαρκή αριθμό καθισμάτων.

18.8. Δυνατότητα για ολιγόλεπτη ανάπαυση στις θέσεις εργασίας με διάθεση κατάλληλων καθισμάτων πρέπει να παρέχεται στους εργαζόμενους που η φύση της εργασίας τους επιβάλλει να βρίσκονται σε ορθοστάσια.

19. Έγκυες γυναίκες και γαλουχούσες μητέρες

Οι έγκυες γυναίκες και γαλουχούσες μητέρες πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να κατακλίνονται προς ανάπαυση σε κατάλληλες συνθήκες.

20. Εξοπλισμός Υγιεινής

20.1. Αποδυτήρια και ιματιοφυλάκια για τα ενδύματα

20.1.1. Εφόσον το προσωπικό υπερβαίνει τους 50 εργαζόμενους ή αν οι εργαζόμενοι πρέπει να φορούν ειδικά ρούχα εργασίας και δεν είναι δυνατόν να ζητηθεί από αυτούς για λόγους υγιεινής ή ευπρέπειας να αλλάζουν σε άλλο χώρο πρέπει να τίθενται στην διάθεση των εργαζομένων κατάλληλοι χώροι αποδυτηρίων ξεχωριστοί για άνδρες και γυναίκες.

20.1.2. Στον πιο πάνω αριθμό δεν περιλαμβάνονται οι υπάλληλοι γραφείου.

20.1.3. Η πρόσβαση στα αποδυτήρια πρέπει να είναι ευχερής και να είναι ο χώρος τους επαρκής και εφοδιασμένος με καθίσματα.

20.1.4. Τα αποδυτήρια πρέπει να είναι επαρκών διαστάσεων και να διαθέτουν ατομικά ερμάρια τα οποία να επιτρέπουν σε κάθε εργαζόμενο να κλειδώνει τα ενδύματα του κατά την διάρκεια της εργασίας του.

20.1.5. Εάν οι συνθήκες εργασίας το απαιτούν (επικίνδυνες ουσίες, υγρασία, ρύποι) πρέπει να υπάρχουν ξεχωριστά ερμάρια για τον ψαπισμό εργασίας και για την ιδιωτική περιβολή των εργαζομένων.

20.1.6. Εφόσον δεν απαιτούνται αποδυτήρια κατά την έννοια της παραγράφου 20.1.1, κάθε εργαζόμενος πρέπει να έχει στη διάθεσή του μέσα για την εναπόθεση των ενδυμάτων του.

20.2. Λουτρά (ντους), νιπτήρες

20.2.1. Εφόσον επιβάλλεται από το είδος της δραστηριότητας ή από την υγιεινή, πρέπει να

- υπαρχουν επαρκή και κατάλληλα λουτρά (νιούς) στη διάθεση των εργαζομένων, χωριστά για τους άνδρες και τις γυναίκες.
- 20.2.2. Τα λουτρά πρέπει να έχουν επαρκείς διαστάσεις ώστε κάθε εργαζόμενος να μπορεί να πλένεται ανεμπόδιστα κάτω από κατάλληλες συνθήκες υγιεινής και να διαθέτουν τρεχούμενο νερό, ζεστό και κρύο.
- 20.2.3. Εφόσον δεν απαιτούνται λουτρά κατά την έννοια της παραγράφου 20.2.1, πρέπει να τοποθετείται κοντά στις θέσεις εργασίας και στα αποδυτήρια επαρκής αριθμός κατάλληλων νιπτήρων με τρεχούμενο νερό (ζεστό αν χρειάζεται).
- 20.2.4. Πρέπει να υπάρχουν χωριστοί νιπτήρες για τους άνδρες και τις γυναίκες, εφόσον τούτο επιβάλλεται από λόγους ευπρέπειας.
- 20.2.4. Αν οι αίθουσες λουτρών ή οι νιπτήρες και τα αποδυτήρια είναι χωριστά, οι χώροι αυτοί πρέπει να επικοινωνούν ευχερώς μεταξύ τους.
- 20.3. **Αποχωρητήρια και νιπτήρες**
Οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους, κοντά στις θέσεις εργασίας, στους χώρους ανάπαυσης, στα αποδυτήρια και στα λουτρά ή στους νιπτήρες, ξεχωριστούς χώρους εφοδιασμένους με επαρκή αριθμό αποχωρητηρίων και νιπτήρων και σύμφωνα με τις ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις:
- α. Απόφαση Γ1γ/9900/27.11.74 "Περί υποχρεωτικής κατασκευής αποχωρητηρίων" (1266/Β), που τροποποιήθηκε με τις αποφάσεις Γ1/2400/26.3.75 (371/Β) και Α1β/2055/4.3.80 (338/Β) και
- β. Απόφαση Α1β/8577/83 "Περί υγειονομικού ελέγχου και αδειών ιδρύσεως και λειτουργίας των εγκαταστάσεων επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος, καθώς και των γενικών και ειδικών όρων ιδρύσεως και λειτουργίας των εργαστηρίων και καταστημάτων τροφίμων ή/και ποτών" (526/Β).
21. Χώροι πρώτων βοηθειών
- 21.1. Στους χώρους εργασίας που ο αριθμός των εργαζομένων υπερβαίνει τους 100, πρέπει να προβλέπεται ένας ή περισσότεροι χώροι πρώτων βοηθειών.
Χώρος πρώτων βοηθειών πρέπει επίσης να προβλέπεται και στους λοιπούς χώρους εργασίας όπου ο τύπος της δραστηριότητας που αναπτύσσεται εκεί και η συχνότητα των ατυχημάτων το απαιτούν.
- 21.2. Οι χώροι που προορίζονται για την παροχή πρώτων βοηθειών πρέπει να είναι εξοπλισμένοι με τις απαραίτητες εγκαταστάσεις και υλικά πρώτων βοηθειών, να διαθέτουν τρεχούμενο νερό, να εξυπηρετούνται από ένα ή περισσότερα εντεταλμένα και ειδικά εκπαιδευμένα για την παροχή πρώτων βοηθειών άτομα και να επιτρέπουν την άνετη είσοδο τραυματιοφορέων και φορέων.
- 21.3. Τα ελάχιστα απαιτούμενα υλικά πρώτων βοηθειών είναι:

- Παρακεταμόλη
- Αντισταμινικά δισκία
- Αντιόξινα δισκία
- Σπασμολυτικό (σταγονες ή δισκία)
- Αντιδιαρροϊκό καολίνης/πηκτίνης
- Αντισηπτικό κολλύριο
- Αντιισταμινική αλοιφή
- Επίδεσμο 2.50 x 0.05 μέτρα
- Επίδεσμο 2.50 x 0.10 μέτρα
- Βαμβάκι
- Απορροφητική γάζα αποστειρωμένη
- Λευκοπλάστης πλάτους 0.08 μέτρα
- Τεμάχια λευκοπλάστη με γάζα αποστειρωμένη
- Τριγωνικό επίδεσμο
- Ποτηράκια μιας χρήσης (χάρτινα ή πλαστικά)
- Αιμοστατικό επίδεσμο
- Διάλυμα αμμωνίας
- Οξυζενέ
- Οινόπνευμα καθαρό
- Βάμμα ιωδίου
- Μερκαιοροχρώμ ή άλλο αντισηπτικό
- Χάπια άνθρακα (καρβονάκια)

- 21.4. Οι ποσότητες των παραπάνω ειδών καθορίζονται ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων. Η συμπλήρωσή τους και με άλλα είδη καθορίζεται από το γιατρό εργασίας.
- 21.5. Οι χώροι πρώτων βοηθειών πρέπει να επισκευάζονται σύμφωνα με σύμφωνα με το π.δ.105/95 "Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφαλείας ή/και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/58/ΕΟΚ" (67/Α).
- 21.6. Υλικό πρώτων βοηθειών πρέπει να διατίθεται επίσης, σε όλους τους χώρους όπου αυτό απαιτείται λόγω των συνθηκών εργασίας. Το υλικό πρέπει να φέρει κατάλληλη σήμανση και η πρόσβαση σε αυτό να είναι ευχερής.
- 21.7. Πίνακας με οδηγίες για την παροχή πρώτων βοηθειών συνοδευόμενες κατά το δυνατόν και με αντίστοιχα σχήματα και εικόνες πρέπει να αναρτάται σε εμφανή σημεία των χώρων εργασίας.
22. **Εργαζόμενοι με ειδικές ανάγκες**
- 22.1. Ο σχεδιασμός των κτιρίων πρέπει να γίνεται έτσι ώστε οι εργαζόμενοι με ειδικές ανάγκες να κινούνται και να εργάζονται ανεμπόδιστα.
- 22.2. Οι χώροι εργασίας πρέπει να είναι διαρρυθμισμένοι έτσι ώστε να λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, οι ιδιαιτερότητες των εργαζομένων με ειδικές ανάγκες. Ιδιαίτερη μέριμνα θα πρέπει να δοθεί στο σωστό σχεδιασμό σύμφωνα με τις οδηγίες του ΥΠΕΧΩΔΕ (Γραφείο μελετών για άτομα με ειδικές ανάγκες). Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται, ιδίως, για τις θύρες, τους διαδρόμους επικοινωνίας, τα κλιμακοστάσια, τα σημεία τοποθέτησης των διακοπών τεχνητού φωτισμού και του εξοπλισμού έκτακτης ανάγκης, τα λουτρά (νιούς), τους νιπτήρες, τα αποχωρητήρια, την επίπλωση, τις εγκαταστάσεις, τον τεχνικό εξοπλισμό και τις θέσεις εργασίας που χρησιμοποιούνται ή καταλαμβάνονται από εργαζόμενους με ειδικές ανάγκες.
23. **Εξωτερικοί χώροι εργασίας (ιδιαίτερες διατάξεις)**

-Ακετυλοσαλικυλικό οξύ

θέσεις εργασίας, οι διάδρομοι κυκλοφορίας άλλες θέσεις ή εγκαταστάσεις στο ύπαιθρο, έχουν πρόσβαση οι εργαζόμενοι κατά την κεία της άσκησης των δραστηριοτήτων τους, να σχεδιάζονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε η κυκλοφορία των πεζών και των οχημάτων να μπο- ρεί να γίνεται κατά ασφαλή τρόπο.

Οι παράγραφοι 13, 15 και 16 του παρόντος παραρτήματος εφαρμόζονται επίσης για τις οδούς κυκλοφορίας στο γήπεδο εγκατά- στησης της επιχείρησης (διάδρομοι κυκλοφορίας οδηγούν σε μόνιμες θέσεις εργασίας), για διαδρόμους κυκλοφορίας που χρησιμοποι- ούνται για την τακτική συντήρηση και επίβλεψη εγκαταστάσεων της επιχείρησης καθώς και για αποβάθρες φόρτωσης.

Ο παράγραφος 13 του παρόντος παραρτήμα- τος εφαρμόζεται, κατ' αναλογία, στους εξωτερι- κούς χώρους εργασίας.

Οι χώροι εργασίας που βρίσκονται στο ύπαι- θρο πρέπει να φωτίζονται ικανοποιητικά με τεχνη- τικό φωτισμό εφόσον το φως της ημέρας δεν είναι επαρκές.

Οι εργάτες που εργάζονται σε εξω- τερικές θέσεις εργασίας, πρέπει να διευθε- τούνται κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι εργαζόμενοι: προστατεύονται από τις ατμοσφαιρικές επι- πλοές και από την πτώση αντικειμένων.

Οι εργάτες που εργάζονται σε περιοχές που υπάρχουν από- κλειστηρίσματα ή γρήγορα από- κλειστηρίσματα εργασίας τους σε περίπτωση κινδύ- νου και να μπορούν να λάβουν γρήγορα βοή- θεια.

Οι εργάτες είναι εκτεθειμένοι σε επιβλαβή ηχητικά επίπεδα (όχι σε επιβλαβή εξωτερική επίδραση αερίων, ατμούς, σκόνη)

Οι εργάτες κινδυνεύουν να γλιστρήσουν ή να πέσουν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΗΔΗ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΕΙ ΠΡΙΝ ΤΗΝ 1-1-1995.
(άρθρα 4 και 7)

Παρατηρήσεις

Οι απαιτήσεις που προβλέπονται στο παρόν παραρτήμα εφαρμόζονται κάθε φορά που το σύνολο των χαρακτηριστικών του χώρου εργασίας δραστηριότητας, οι περιστάσεις ή ο κίνδυ- νος.

Οι απαιτήσεις, στερεότητα, αντοχή και ευστάθεια των κτιρίων που στεγάζουν χώρους εργασίας πρέπει να έχουν δομή, στερεότητα, αντοχή και ευστάθεια ανάλογες με το είδος της χρήσης και να έχουν κατασκευασθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κτιριοδομικού Κανονισμού και των Δομικών Κανονισμών (Αντισεισμικός, Σκυροδέματος, Φορτίσεων κ.λπ.)

Οι απαιτήσεις εγκατάστασης.

Οι απαιτήσεις ηλεκτρική εγκατάσταση σε κάθε περίπτωση

πρέπει να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του "Κανονισμού Εσωτερικών Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων".

3.2. Η εκτέλεση ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, η επί- βλεψη της λειτουργίας τους και η συντήρηση τους γίνεται μόνον από πρόσωπα τα οποία έχουν τα απαραίτητα προσόντα, σύμφωνα με τις ισχύ- ουσες διατάξεις περί "Εκτελέσεως, επιβλέψεως και συντηρήσεως ηλεκτρολογικών εγκαταστάσε- ων".

4. Οδοί διαφυγής και εξοδοί κινδύνου.

4.1. Για τις οδούς διαφυγής και εξόδους κινδύνου εφαρμόζονται:

4.1.1. Ο ν.1568/85 άρθρο 18.

4.1.2. Το π.δ. 71/88 "Κανονισμός Παθητικής Πυροπροστασίας Κτιρίων" (32/Α).

4.1.3. Όλες οι διατάξεις που αφορούν γενικά οδούς διαφυγής, εξόδους κινδύνου ή προστατευόμενες διαβάσεις και περιέχονται στα διατάγματα περί ειδικών κτιρίων ή περί κατεδαφίσεων, καθώς και στους Κανονισμούς Πυρασφαλείας, στον Κτιριοδομικό Κανονισμό κ.λπ.

4.2. Επί πλέον των ανωτέρω ισχύουν και τα ακόλου- θα:

4.2.1. Οι οδοί διαφυγής και οι εξοδοί κινδύνου πρέ- πει να διατηρούνται ελεύθερες και να οδηγούν από τον συντομότερο δρόμο στο ύπαιθρο ή σε ασφαλή περιοχή.

4.2.2. Σε περίπτωση κινδύνου όλες οι θέσεις εργα- σίας πρέπει να μπορούν να εκκενώνονται από τους εργαζόμενους γρήγορα και με συνθήκες πλήρους ασφάλειας.

4.2.3. Πρέπει να υπάρχει επαρκής αριθμός οδών και εξόδων κινδύνου.

4.2.4. Οι θύρες κινδύνου πρέπει να ανοίγουν προς τα έξω.

4.2.5. Απαγορεύεται να προορίζονται ειδικά σαν θύρες κινδύνου οι συρόμενες και οι περιστρεφό- μενες θύρες.

4.2.6. Οι ειδικές οδοί διαφυγής και οι εξοδοί κινδύ- νου πρέπει επίσης να επισημαίνονται σύμφωνα με το π.δ.105/95 "Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργα- σία σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/58/ΕΟΚ" (67/Α). Η σήμανση αυτή πρέπει να τοποθετείται σε κατάλληλα σημεία και να είναι διαρκής.

4.2.7. Οι θύρες κινδύνου δεν πρέπει να κλειδώνο- νται. Οι οδοί διαφυγής και οι εξοδοί κινδύνου, όπως και οι διάδρομοι κυκλοφορίας και οι θύρες πρόσβασης σε αυτούς, δεν πρέπει να φράσσου- νται από αντικείμενα, ούτως ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανεμπόδιστα ανά πάσα στιγμή.

4.2.8. Σε περίπτωση βλάβης του φωτισμού, οι οδοί διαφυγής και οι εξοδοί κινδύνου που χρειάζονται φωτισμό πρέπει να διαθέτουν εφεδρικό φωτισμό επαρκούς έντασης σύμφωνα με την παράγραφο 9.5. του παρόντος παραρτήματος.

5. Πυρανίχνευση και πυρόσβεση

5.1. Ανάλογα με τις διαστάσεις και τη χρήση των κτι- ρίων, τον υπάρχοντα εξοπλισμό, τα φυσικά και χημικά χαρακτηριστικά των χρησιμοποιούμενων ουσιών καθώς και το μέγιστο αριθμό των ατόμων

που μπορούν να βρίσκονται εκεί, οι χώροι εργασίας πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με κατάλληλο και επαρκή εξοπλισμό κατάσβεσης της πυρκαγιάς και εφόσον χρειάζεται με πυρανιχνευτές και συστήματα συναγερμού.

5.2. Ο μη αυτόματος (χειροκίνητος) εξοπλισμός πυρόσβεσης πρέπει να είναι ευπρόσιτος και εύχρηστος.

5.3. Πρέπει επίσης να επισημαίνεται σύμφωνα με το π.δ. 105/95 "Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφαλείας ή/και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/58/ΕΟΚ" (67/A). Η σήμανση αυτή πρέπει να τοποθετείται σε κατάλληλα σημεία και να είναι διαρκής.

6. Εξαερισμός κλειστών χώρων εργασίας.

6.1. Στους κλειστούς χώρους εργασίας πρέπει να υπάρχει επαρκής νωπός αέρας, λαμβανομένων υπόψη των μεθόδων εργασίας και της σωματικής προσπάθειας την οποία καταβάλουν οι εργαζόμενοι. Στον κατωτέρω πίνακα αναγράφονται ενδεικτικά οι ανάγκες σε παροχή νωπού αέρα, ανα εργαζόμενο και ώρα συναρτήσεως του είδους της εργασίας.

Είδος Εργασίας	Αέρας σε m ³ /
ώρα και εργαζόμενο	
Ως επί το πλείστον καθιστική	20 ÷ 40
Ως επί το πλείστον ελαφριά σωματική	40 ÷ 60
Ως επί το πλείστον βαριά σωματική	≥ 65

6.2. Η ποιότητα του αέρα πρέπει να διασφαλίζεται με βάση τις αρχές της υγιεινής.

6.3. Σε περίπτωση που η ανανέωση του αέρα επιτυγχάνεται με τεχνητά μέσα ή συστήματα (εξαερισμός, κλιματισμός) τότε αυτά πρέπει :

α. Να λειτουργούν συνεχώς.

β. Να διατηρούνται σε καλή κατάσταση λειτουργίας.

γ. Κάθε βλάβη του συστήματος να επισημαίνεται κατάλληλα από αυτόματη διάταξη ενσωματωμένη στο σύστημα ή το μέσο.

6.4. Εάν χρησιμοποιούνται εγκαταστάσεις κλιματισμού ή μηχανικού εξαερισμού πρέπει να λειτουργούν κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η έκθεση των εργαζομένων σε ενοχλητικά ρεύματα.

6.5. Αποθέσεις και ρύποι στις εγκαταστάσεις κλιματισμού ή μηχανικού εξαερισμού που ενδέχεται να επιφέρουν κίνδυνο για την υγεία των εργαζομένων, λόγω μόλυνσης του εισπνεομένου αέρα, πρέπει να περιορίζονται άμεσα.

7. Απαγωγή παραγόντων

7.1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 26 του ν. 1568/85, οι σκόνης, καπνοί, ατμοί και τα αέρια που δημιουργούνται στους χώρους εργασίας πρέπει κατά περίπτωση να παρακρατούνται ή να απάγονται στο σημείο παραγωγής τους με τα κατάλληλα προς τούτο μέσα, συστήματα και εγκαταστάσεις, τα οποία πρέπει να διατηρούνται σε καλή κατάσταση λειτουργίας.

7.2. Οι επιβλαβείς παράγοντες πριν εκδιωχθούν στην

εξωτερική ατμόσφαιρα, πρέπει να υποβάλλονται σε ειδική, ανάλογα με την περίπτωση, επεξεργασία (συμπύκνωση, κατακρήμνιση, εξουδετέρωση, μεταποίηση δια πυρός, κλπ.), ώστε να καθίστανται αβλαβείς για τους ανθρώπους, τα ζώα και το περιβάλλον.

8. Θερμοκρασία των χώρων.

8.1. Οι χώροι εργασίας σε όλη την διάρκεια του ωραρίου εργασίας πρέπει να έχουν θερμοκρασία ανάλογη με την φύση της εργασίας και την σωματική προσπάθεια που απαιτείται για την εκτέλεσή της, λαμβανομένων πάντα υπόψη και των κλιματολογικών συνθηκών των εποχών του έτους.

8.2. Η θερμοκρασία των χώρων ανάπαυσης, υγιεινής, εστιατορίων, παροχής πρώτων βοηθειών και των φυλακίων πρέπει να ανταποκρίνονται στον ειδικό προορισμό των χώρων αυτών.

8.3. Στους χώρους εργασίας που υπάρχουν παράθυρα και γυάλινα τοιχώματα πρέπει να λαμβάνονται μέτρα ώστε να αποφεύγεται ο υπερβολικός ηλιασμός λαμβανομένου υπόψη του είδους της εργασίας και της φύσης του χώρου εργασίας.

8.4. Σε περίπτωση καύσωνα εφαρμόζονται τα ειδικά μέτρα που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις και τις εγκυκλίους οδηγίες.

9. Φωτισμός

9.1. Οι χώροι εργασίας, διαλείμματος και πρώτων βοηθειών πρέπει να έχουν άμεση οπτική επαφή με εξωτερικό χώρο, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από ειδική διάταξη. Εξαιρούνται οι :

α. Χώροι εργασίας, στους οποίους τεχνικοί λόγοι παραγωγής δεν επιτρέπουν άμεση οπτική επαφή με τον εξωτερικό χώρο.

β. Χώροι εργασίας με επιφάνεια κάτοψης πάνω από 2000 τετραγωνικά μέτρα, εφόσον υπάρχουν επαρκή διαφανή ανοίγματα στην οροφή.

9.2. Οι εγκαταστάσεις φωτισμού των χώρων εργασίας και διαδρόμων κυκλοφορίας κατασκευάζονται ή διευθετούνται με τρόπο ώστε να μη δημιουργούνται κίνδυνοι για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων.

9.3. Ειδικότερα ο τεχνητός φωτισμός πρέπει :

α. Να είναι ανάλογος με το είδος και την φύση της εργασίας.

β. Να έχει χαρακτηριστικά φάσματος παραπλήσια με του φυσικού φωτισμού.

γ. Να ελαχιστοποιεί τη θάμβωση.

δ. Να μη δημιουργεί υπερβολικές αντιθέσεις και εναλλαγές φωτεινότητας.

ε. Να διαχέεται, κατευθύνεται και κατανέμεται σωστά.

9.4. Οι ανάγκες σε φωτισμό γενικό ή τοπικό ή συνδυασμένο γενικό και τοπικό, καθώς και η ένταση του φωτισμού εξαρτώνται από το είδος και τη φύση της εργασίας και την οπτική προσπάθεια που απαιτείται.

9.5. Αν από το είδος απασχόλησης των εργαζομένων και τα άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της επιχείρησης είναι δυνατό να προκύψουν κίνδυνοι ατυχήματος από απρόοπτη διακοπή του γενικού φωτισμού, πρέπει να υπάρχει εφεδρικός φωτισμός ασφαλείας. Η ένταση του εφεδρικού φωτισμού είναι το 1/100 της έντασης του γενικού και οπωσδήποτε όχι μικρότερη από το 1 λουξ (LUX).

9.6. Οι διακόπτες του τεχνητού φωτισμού πρέπει να

είναι εύκολα προσίτι, ακόμα και στο σκοτάδι και να είναι τοποθετημένοι κοντά στις εισόδους και εξόδους, καθώς και κατά μήκος των διαδρόμων κυκλοφορίας και των θυρίδων προσπέλασης.

10. Δάπεδα, τοίχοι, οροφές και στέγες των χώρων

10.1. Οι επιφάνειες των δαπέδων, των τοίχων και των οροφών στους χώρους πρέπει να μπορούν να υφίστανται συνήθη και εις βάθος καθαρισμό προκειμένου να επιτυγχάνονται κατάλληλες συνθήκες υγιεινής.

10.2. Δάπεδα

10.2.1. Τα δάπεδα των χώρων εργασίας πρέπει να πληρούν τους παρακάτω γενικούς όρους:

- α. Να είναι σταθερά και στέρεα.
- β. Να μην παρουσιάζουν κινδύνους ολισθήματος.
- γ. Να είναι θμάλια και ελεύθερα προσκρούσεων.
- δ. Να μην δημιουργούν σκόνη λόγω φθοράς.
- ε. Να έχουν την δυνατότητα εύκολου καθαρισμού και συντήρησης.

10.2.2. Ανάλογα με τους επί μέρους κινδύνους που παρουσιάζονται από την παραγωγική διαδικασία, τις εγκαταστάσεις και την χρήση τους και την αποθήκευση υλικών, τα δάπεδα των χώρων εργασίας πρέπει να πληρούν και τους παρακάτω όρους:

- α. Να διαθέτουν κατάλληλο σύστημα αποχέτευσης (π.χ. κλίση, φρεάτια, κανάλια κλπ.), εφόσον πρέπει να πλένονται με άφθονο νερό ή υπάρχουν νερά λόγω της παραγωγικής διαδικασίας.
- β. Να είναι αδιαπόρητα όπου το απαιτούν λόγοι υγιεινής.

γ. Να μην είναι επικολλημένα με εύφλεκτα υλικά όπου υπάρχει κίνδυνος λόγω δημιουργίας σπινθήρων ή χρήση φλόγας.

δ. Να είναι κατασκευασμένα από υλικά που δεν επιτρέπουν την δημιουργία σπινθήρων (αντιστατικά) στους χώρους αποθήκευσης εκρηκτικών υλών ή σε αυτούς που είναι δυνατόν να δημιουργηθεί εκρηκτική ατμόσφαιρα λόγω συγκέντρωσης σκόνης, ατμών, αερίων κλπ.

ε. Να είναι ηλεκτρομονωτικά σε μεμονωμένες θέσεις με αυξημένο κίνδυνο ηλεκτροπληξίας.

10.2.3. Το μέγιστο επιτρεπόμενο φορτίο στα δάπεδα των χώρων εργασίας κάτω από τους οποίους υπάρχουν άλλοι χώροι και όπου πρέπει να τοποθετούνται εμπορεύματα ή άλλα βάρη πρέπει να αναγράφεται ευκρινώς σε πίνακες στις εισόδους και σε άλλα εμφανή και προστά σημεία των υπόψη χώρων. Τα στοιχεία της πινακίδας βεβαιώνονται από αρμόδιο μηχανικό.

10.2.4. Τα καλύμματα των ανοιγμάτων των δαπέδων (κανάλια, φρεάτια, λάκκοι κλπ) πρέπει να είναι επαρκούς αντοχής και να μην παρουσιάζουν κινδύνους ολισθήματος ή πρόσκρουσης.

10.2.5. Όταν τα καλύμματα ανοιγμάτων των δαπέδων αφαιρούνται προσωρινά για την εκτέλεση εργασιών συντήρησης ή επισκευής πρέπει να διασφαλίζονται οι εργαζόμενοι από κίνδυνο πτώσης.

10.2.6. Τα δάπεδα των χώρων εργασίας πρέπει να διατηρούνται καθαρά και ελεύθερα εμποδίων. Ζημιές, ανωμαλίες, παραμορφώσεις, ρυπάνσεις, ακάλυπτα ανοίγματα πρέπει να αποκαθίστανται χωρίς καθυ-

στέρηση.

10.3. Τοίχοι

10.3.1. Η επιφάνεια των τοίχων και των διαχωριστικών στοιχείων των χώρων εργασίας πρέπει να μπαρεί να καθαρίζεται και να συντηρείται με ευχέρεια και ασφάλεια.

10.3.2. Τα διαφανή ή διαφώτιστα τοιχώματα, και ιδιαίτερα τα εντελώς υαλωτά τοιχώματα, εφόσον βρίσκονται μέσα στους χώρους ή κοντά σε θέσεις εργασίας και σε διαδρόμους κυκλοφορίας, πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς και να είναι κατασκευασμένα από υλικά ασφαλείας ή να χωρίζονται από τις εν λόγω θέσεις εργασίας και τους διαδρόμους κυκλοφορίας ούτως ώστε οι εργαζόμενοι να μην έρχονται σε επαφή με τα τοιχώματα αυτά, ούτε να τραυματίζονται από τυχόν θραύσματα τους.

10.3.3. Οι τοίχοι πρέπει να είναι λείοι και αδιαπόρητοι μέχρι ύψους τουλάχιστον 1.50 μέτρα από το δάπεδο, όπου το απαιτούν λόγοι υγιεινής (π.χ. αποχωρητήρια, λουτρά) ή όπου λόγω της χρήσης τους πρέπει να πλένονται (π.χ. κατεργασία ζωικών υλών).

10.4. Οροφές - Στέγες

10.4.1. Οι στέγες και οι οροφές πρέπει να εξασφαλίζουν στεγανότητα και επαρκή αντοχή σε στατικά και δυναμικά φορτία (χιόνι, ανεμοπίεση, μηχανήματα, ανηρημένα φορτία, κλπ.)

10.4.2. Η ανάρτηση φορτίων από στοιχεία της στέγης των ορόφων επιτρέπεται μόνον εφόσον τα στοιχεία αυτά είναι υπολογισμένα στα προβλεπόμενα φορτία. Σε περίπτωση ανάρτησης φορτίων από ξύλινα στοιχεία αυτά πρέπει να ελέγχονται συχνά ως προς την επάρκεια της αντοχής τους και να αντικαθίστανται αν τυχόν η αντοχή τους έχει μειωθεί, άλλως απαγορεύεται η ανάρτηση.

10.4.3. Η πρόσβαση σε στέγες κατασκευασμένες από υλικά ανεπαρκούς αντοχής καθώς και σε στέγες που δεν έχουν σχεδιασθεί και κατασκευασθεί για να είναι βατές (π.χ. κεκλιμένες στέγες κλπ) επιτρέπεται μόνον εφόσον υφίστανται εγκαταστάσεις ή παρέχεται εξοπλισμός που προστατεύουν τους εργαζόμενους από τον κίνδυνο πτώσης.

10.4.4. Υαλόφρακτα τμήματα σε οροφές ή σε στέγες πρέπει να φέρουν μέτρα για την προστασία των εργαζομένων κάτωθεν αυτών από τυχόν θραύση τους.

11. Θύρες και πύλες

11.1. Πρέπει να τοποθετείται επισήμανση, σε ύψος οφθαλμών, στις θύρες που είναι διαφανείς.

11.2. Θύρες και πύλες που ανοίγονται και προς τις δύο κατευθύνσεις κυκλοφορίας πρέπει να είναι διαφανείς ή να διαθέτουν άλλο τρόπο που να μην παρεμποδίζεται η οπτική επαφή.

11.3. Εφόσον οι διαφανείς ή διαφώπιστες επιφάνειες των θυρών και πυλών δεν είναι κατασκευασμένες από υλικά ασφαλείας και υπάρχει κίνδυνος τραυματισμού των εργαζομένων από θραύσματα, οι παραπάνω επιφάνειες πρέπει να προστατεύονται από τις κρούσεις.

11.4. Οι συρόμενες πόρτες πρέπει να διαθέτουν σύστημα ασφαλείας, το οποίο να τις εμποδίζει να βγαίνουν από τις τροχιές τους και να πέφτουν.

- 11.5. Οι θύρες και πύλες που ανοίγουν προς τα πάνω πρέπει να είναι εφοδιασμένες με σύστημα ασφαλείας, το οποίο να τις εμποδίζει να πέφτουν.
- 11.6. Οι θύρες και πύλες που βρίσκονται στις οδούς διαφυγής πρέπει και να επισημαίνονται κατάλληλα και να μπορούν να ανοιχτούν κάθε στιγμή από το εσωτερικό χωρίς ειδική βοήθεια.
- 11.7. Οι μηχανοκίνητες θύρες και πύλες πρέπει να λειτουργούν χωρίς κίνδυνο ατυχημάτων για τους εργαζόμενους.
12. **Διάδρομοι κυκλοφορίας**
- 12.1. Από την χρήση των διαδρόμων κυκλοφορίας δεν πρέπει να δημιουργείται κίνδυνος για τους εργαζόμενους που τους χρησιμοποιούν ή που απασχολούνται κοντά σ' αυτούς.
- 12.2. Εφόσον η χρήση και ο εξοπλισμός των χώρων το απαιτούν, για την εξασφάλιση της προστασίας των εργαζομένων, πρέπει να τοποθετείται, σε εμφανές σημείο, το σχεδιάγραμμα των διαδρόμων κυκλοφορίας.
13. **Προστασία από πτώσεις και πτώση αντικειμένων - Ζώνες κινδύνου**
- 13.1. Θέσεις εργασίας, διάδρομοι, εξέδρες, πλατύσκαλα, πεζογέφυρες, κέκλιμνα επίπεδα και κάθε άλλο δάπεδο που έχουν πρόσβαση οι εργαζόμενοι και που βρίσκεται σε ύψος μεγαλύτερο του 0.75 μέτρα πρέπει να έχει σε κάθε ελεύθερη πλευρά προστατευτικό έναντι πτώσης προπέτασμα.
- Το προστατευτικό προπέτασμα πρέπει να έχει ύψος τουλάχιστον 1.00 μέτρο από το δάπεδο, να είναι συμπαγές στηθαίο ή κιγκλιδωμά με χειρολισθήρα (κουραστή), θωράκιο (σοβατεπί) ύψους τουλάχιστον 0.15 μέτρα και ράβδο μεσοδιαστήματος ή αντ' αυτής να έχει πλέγμα ή άλλη κατάλληλη κατασκευή που να μην επιτρέπει την διαμέσου χειρολισθήρα και θωρακίου πτώση εργαζομένου.
- 13.2. Προστατευτικό προπέτασμα με τις απαιτήσεις που περιγράφονται στη παράγραφο 13.1. απαιτείται επίσης και στις παρακάτω περιπτώσεις :
- α. Σε ανοίγματα δαπέδων και οριζοντίων γενικά επιφανειών (τάφοι, καταπακτές, κανάλια κλπ) όταν δεν διαθέτουν κάλυμα ή άλλο σύστημα που να αποκλείει την πτώση εργαζομένων μέσα σε αυτά.
- β. Σε δοχεία ή δεξαμενές με θερμά, καυστικά, διαβρωτικά ή δηλητηριώδη υγρά, καθώς και σε δοχεία, κάδους ή δεξαμενές με μηχανισμό ανάμιξης ή ανάδευσης όταν τα χείλη τους βρίσκονται στο δάπεδο ή σε ύψος μικρότερο από 1.00 μέτρο από το δάπεδο και δεν διαθέτουν κάλυμα ή άλλο σύστημα που να αποκλείει την πτώση εργαζομένων σε αυτά.
- γ. Σε ανοίγματα τοίχων και κατακορύφων γενικά επιφανειών.
- δ. Σε διαβάσεις πάνω από επικίνδυνες ζώνες (μεταφορικές ταινίες, κινούμενα μέρη μηχανημάτων, δεξαμενές κλπ)
- 13.3. Στις περιπτώσεις που ενδέχεται να σημειωθεί πτώση αντικειμένων (π.χ. από υπερκείμενες θέσεις εργασίας, στοιβαγμένα υλικά κλπ) πρέπει να λαμβανόνται κατάλληλα προστατευτικά μέτρα για την αποτροπή του κινδύνου τραυματισμού των εργαζομένων.
- 13.4. Εφόσον οι χώροι εργασίας περιέχουν επικίνδυνες ζώνες που σφειλονται στην φύση της εργασίας και παρουσιάζουν κίνδυνο πτώσης των εργαζομένων ή κίνδυνο από την πτώση αντικειμένων, οι χώροι αυτοί πρέπει να είναι εφοδιασμένοι, στο μέτρο του δυνατού, με σύστημα που να εμποδίζει την είσοδο εργαζομένων, που δεν έχουν εξουσιοδότηση, στις ζώνες αυτές.
- 13.5. Πρέπει να λαμβανόνται τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των εργαζομένων που είναι εξουσιοδοτημένοι να εισέρχονται στις επικίνδυνες ζώνες.
- 13.6. Οι επικίνδυνες ζώνες πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς.
14. **Ειδικά μέτρα για τις κυλιόμενες σκάλες και τους κυλιόμενους διαδρόμους**
- Οι κυλιόμενες σκάλες και οι κυλιόμενοι διάδρομοι πρέπει:
- α. Να λειτουργούν με ασφάλεια.
- β. Να είναι εξοπλισμένα με τα απαραίτητα συστήματα ασφαλείας.
- γ. Να είναι εξοπλισμένα με συστήματα επείγουσας ακινητοποίησης, τα οποία να αναγνωρίζονται εύκολα και να είναι ευπρόσβατα.
15. **Αποβάθρες και εξέδρες φόρτωσης**
- 15.1. Οι αποβάθρες και οι εξέδρες φόρτωσης εκφόρτωσης πρέπει να είναι κατάλληλες για τις διαστάσεις των μεταφερομένων φορτίων.
- 15.2. Εφόσον το ύψος των εξεδρών είναι μεγαλύτερο από 0.75 μέτρον πρέπει να υπάρχουν προστατευτικές διατάξεις από πτώση. Τέτοιες διατάξεις πρέπει να υπάρχουν και στις θέσεις φόρτωσης εκφόρτωσης οι οποίες όμως θα έχουν την δυνατότητα εύκολης απομάκρυνσης και επανατοποθέτησης (π.χ. συρόμενα ή πτυσσόμενα κιγκλιδωμάτα).
16. **Διαστάσεις και όγκος αέρα των χώρων - Χώρος για την ελευθερία κινήσεων στη θέση εργασίας**
- 16.1. Οι χώροι εργασίας πρέπει να έχουν επιφάνεια, ύψος και όγκο αέρα που να επιτρέπουν στους εργαζόμενους να εκτελούν την εργασία τους χωρίς κίνδυνο για την ασφάλεια, την υγεία και την ευεξία τους.
- 16.2. Οι διαστάσεις των χώρων εργασίας πρέπει να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των εργασιών κανονικής λειτουργίας, ρύθμισης, λίπανσης, συντήρησης, επισκευής, εγκατάστασης, συναρμολόγησης και αποσυναρμολόγησης των μηχανημάτων και των εγκαταστάσεων, καθώς και στις ανάγκες κυκλοφορίας ανθρώπων και μηχανικών μέσων, διακίνησης των υλικών και συντήρησης και καθαρισμού των ιδίων χώρων.
- 16.3. Οι διαστάσεις της ελεύθερης μη κατειλημμένης από έπιπλα ή εξοπλισμό επιφάνειας της θέσης εργασίας πρέπει να υπολογίζεται έτσι ώστε οι εργαζόμενοι να έχουν αρκετή ελευθερία κίνησης για τις δραστηριότητές τους.
- 16.4. Η ελάχιστη επιτρεπόμενη ελεύθερη επιφάνεια κίνησης στη θέση εργασίας πρέπει να είναι 1.50

τετραγωνικά μέτρα. Το πλάτος της ελεύθερης αυτής επιφάνειας δεν πρέπει σε κανένα σημείο να είναι μικρότερο των 0.70 μέτρου.

Αν οι προβλέψεις των δύο προηγούμενων παραγράφων δεν μπορούν να τηρηθούν για λόγους που αφορούν τη συγκεκριμένη θέση εργασίας, ο εργοδότης πρέπει να παρέχει κοντά στη θέση εργασίας μία άλλη επαρκή επιφάνεια κίνησης.

Τους χώρους εργασίας πρέπει για κάθε διαρκώς παρευρισκόμενο εργαζόμενο να υπάρχει ελάχιστος χώρος, ως εξής :

Κυβικά μέτρα για ως επι το πλείστον καθιστική απασχόληση.

Κυβικά μέτρα για ως επι το πλείστον ελαφριά σωματική απασχόληση.

Κυβικά μέτρα για ως επι το πλείστον βαριά σωματική απασχόληση.

Ο παραπάνω όγκος προσαυξάνεται ανάλογα στις περιπτώσεις όπου παράλληλα με τους μόνιμα απασχολούμενους παραμένουν και άλλα άτομα.

Στην εκτίμησή του κυβισμού αυτού δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το διάστημα το ευρισκόμενο σε ύψος άνω των 4.00 μέτρων.

Χώροι Ανάπαυσης

Εφόσον το προσωπικό υπερβαίνει τους 50 εργαζόμενους ή αν η ασφάλεια ή η υγεία των εργαζομένων, ιδίως λόγω του είδους της ασκούμενης δραστηριότητας, το επιβάλλουν, οι εργαζόμενοι πρέπει να μπορούν να έχουν στη διάθεσή τους ένα χώρο ανάπαυσης εύκολα προσπελάσιμο.

Αυτή η διάταξη δεν εφαρμόζεται εφόσον το προσωπικό εργάζεται σε γραφεία ή σε παρόμοιους χώρους εργασίας, οι οποίοι προσφέρουν τις ίδιες δυνατότητες ανάπαυσης στη διάρκεια του διαλείμματος.

Οι χώροι ανάπαυσης πρέπει να έχουν επαρκείς διαστάσεις και να είναι εφοδιασμένοι με τραπέζια και καθίσματα με ράχη σε αριθμό ανάλογο με τον αριθμό των εργαζομένων.

Οι χώροι ανάπαυσης πρέπει να λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα για την προστασία των μη απαντιστών από την ενόχληση που προκαλεί ο ήλιος.

Οι χώροι ανάπαυσης πρέπει να έχουν κατά το δυνατόν οπτική επαφή με το εξωτερικό περιβάλλον και πρέπει να φωτίζονται και να αερίζονται επαρκώς.

Οι χώροι ανάπαυσης πρέπει, ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων που είναι δυνατόν να απευρισκονται ταυτόχρονα σ' αυτούς, να είναι εφοδιασμένοι με τραπέζια που να καθαρίζονται εύκολα, καρέκλες με πλάτη δοχεία απορριμάτων, κρεμάστρες ρούχων και μέσα για θέρμανση σύξη και συντήρηση τροφίμων και ποτών. Η πίεση πρέπει να διατίθεται πόσιμο νερό.

Ο χώρος ανάπαυσης μπορεί να θεωρηθεί και το υπατάριο της επιχείρησης.

Εφόσον η φύση της εργασίας επιβάλλει τακτικές και συχνές διακοπές και δεν υπάρχουν χώροι ανάπαυσης πρέπει να τίθενται στη διάθεση των

εργαζομένων άλλοι χώροι παραμονής κατά την διάρκεια της διακοπής της εργασίας εφοδιασμένοι με επαρκή αριθμό καθισμάτων.

17.8. Δυνατότητα για ολιγόλεπτη ανάπαυση στις θέσεις εργασίας με διάθεση κατάλληλων καθισμάτων πρέπει να παρέχεται στους εργαζόμενους και η φύση της εργασίας τους επιβάλλει να βρίσκονται σε ορθοστάσια.

18. Έγκυες γυναίκες και γαλουχούσες μητέρες
Οι έγκυες γυναίκες και γαλουχούσες μητέρες πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να κατακλίνονται προς ανάπαυση σε κατάλληλες συνθήκες.

19. Εξοπλισμός Υγιεινής

19.1. Αποδυτήρια και ιματιοφυλάκια για τα ενδύματα

19.1.1. Εφόσον το προσωπικό υπερβαίνει τους 50 εργαζόμενους ή αν οι εργαζόμενοι πρέπει να φορούν ειδικά ρούχα εργασίας και δεν είναι δυνατόν να ζητηθεί από αυτούς για λόγους υγιεινής ή ευπρέπειας να αλλάζουν σε άλλο χώρο, πρέπει να τίθενται στην διάθεση των εργαζομένων κατάλληλοι χώροι αποδυτηρίων ξεχωριστοί για άνδρες και γυναίκες.

19.1.2. Στον πιο πάνω αριθμό δεν περιλαμβάνονται οι υπάλληλοι γραφείου.

19.1.3. Η πρόσβαση στα αποδυτήρια πρέπει να είναι ευχερής και να είναι ο χώρος τους επαρκής και εφοδιασμένος με καθίσματα.

19.1.4. Τα αποδυτήρια πρέπει να είναι επαρκών διαστάσεων και να διαθέτουν ατομικά ερμάρια τα οποία να επιτρέπουν σε κάθε εργαζόμενο να κλειδώνει τα ενδύματα του κατά την διάρκεια της εργασίας του.

19.1.5. Εάν οι συνθήκες εργασίας το απαιτούν (επικίνδυνες ουσίες, υγρασία, ρύποι) πρέπει να υπάρχουν ξεχωριστά ερμάρια για τον μπιτισμό εργασίας και για την ιδιωτική περιβολή των εργαζομένων.

19.1.6. Εφόσον δεν απαιτούνται αποδυτήρια κατά την έννοια της παραγράφου 19.1.1, κάθε εργαζόμενος πρέπει να έχει στη διάθεσή του μέσα για την εναπόθεση των ενδυμάτων του.

19.2. Λουτρά (ντους), νιπτήρες

19.2.1. Εφόσον επιβάλλεται από το είδος της δραστηριότητας ή από την υγιεινή, πρέπει να υπάρχουν επαρκή και κατάλληλα λουτρά (ντους) στη διάθεση των εργαζομένων, χωριστά για τους άνδρες και τις γυναίκες.

19.2.2. Τα λουτρά πρέπει να έχουν επαρκείς διαστάσεις ώστε κάθε εργαζόμενος να μπορεί να πλένεται ανεμπόδιστα κάτω από κατάλληλες συνθήκες υγιεινής και να διαθέτουν τρεχούμενο νερό, ζεστό και κρύο.

19.2.3. Εφόσον δεν απαιτούνται λουτρά κατά την έννοια της παραγράφου 19.2.1, πρέπει να τοποθετείται κοντά στις θέσεις εργασίας και στα αποδυτήρια επαρκής αριθμός κατάλληλων νιπτήρων με τρεχούμενο νερό (ζεστό αν χρειάζεται).

19.2.4. Πρέπει να υπάρχουν χωριστοί νιπτήρες για τους άνδρες και τις γυναίκες, εφόσον τούτο επιβάλλεται από λόγους ευπρέπειας.

19.2.5. Αν οι αίθουσες λουτρών ή οι νιπτήρες και τα αποδυτήρια είναι χωριστά, οι χώροι αυτοί πρέπει

από την ανάλυσή τους, η οποία ανάπαυται στους νιπτήρες με επαρκή ύδατα σύμφωνα με τις προεωτικές οδηγίες του τροποποιημένου Ν. 371/8)

του ελέγχου των εγκαταστάσεων διαφόρων ιδρύσεων κατάστη-

των εργα- προβλέπε- τηθειών.

προβλέπε- τις όπου ο ρυθμίζεται εκεί των.

οχή πρώ- οι με τις των βοη- εξυπηρε- α, ειδικά τηθειών τραυμα-

βοηθειών

ομένη

ελαστικά)

ων καθορίζονται

ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων. Η συμπλήρωσή τους και με άλλα είδη καθορίζεται από το γιατρο εργασίας.

20.5. Οι χώροι πρώτων βοηθειών πρέπει να επισημαίνονται σύμφωνα με το π.δ. 105/95 "Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφαλείας ή/και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/58/ΕΟΚ" (67/Α).

20.6. Υλικό πρώτων βοηθειών πρέπει να διατίθεται, επίσης, σε όλους τους χώρους όπου αυτό απαιτείται λόγω των συνθηκών εργασίας. Το υλικό πρέπει να φέρει κατάλληλη σήμανση και η πρόσβαση σε αυτό να είναι ευχερής.

20.7. Πίνακας με οδηγίες για την παροχή πρώτων βοηθειών συνοδευόμενες κατά το δυνατόν και με αντίστοιχα σχήματα και εικόνες πρέπει να αναρτάται σε εμφανή σημεία των χώρων εργασίας.

21. Εργαζόμενοι με ειδικές ανάγκες
Οι χώροι εργασίας πρέπει να είναι διαρρυθμισμένοι έτσι ώστε να λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, οι ιδιαιτερότητες των εργαζομένων με ειδικές ανάγκες. Ιδιαίτερη μέριμνα θα πρέπει να δοθεί στο σωστό σχεδιασμό σύμφωνα με τις οδηγίες του ΥΠΕΧΩΔΕ (Γραφείο μελετών για άτομα με ειδικές ανάγκες).

Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται, ιδίως, για τις θύρες, τους διαδρόμους επικοινωνίας, τα κλιμακοστάσια, τα σημεία τοποθέτησης των διακοπών τεχνητού φωτισμού και του εξοπλισμού έκτακτης ανάγκης, τα λουτρά (ντους), τους νιπτήρες, τα αποχωρητήρια, την επίπλωση, τις εγκαταστάσεις, τον τεχνικό εξοπλισμό και τις θέσεις εργασίας που χρησιμοποιούνται ή καταλαμβάνονται από εργαζόμενους με ειδικές ανάγκες.

22. Κυκλοφορία πεζών και οχημάτων
Οι εξωτερικοί και εσωτερικοί χώροι εργασίας πρέπει να διευθετούνται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε η κυκλοφορία των πεζών και των οχημάτων να μπορεί να γίνεται κατά ασφαλή τρόπο.

23. Εξωτερικοί χώροι εργασίας (ιδιαιτέρες διατάξεις)
23.1. Οι χώροι εργασίας που βρίσκονται στο ύπαιθρο πρέπει να φωτίζονται κανονιστικά με τεχνητό φωτισμό εφόσον το φως της ημέρας δεν αρκεί.

23.2. Εφόσον οι εργαζόμενοι απασχολούνται σε εξωτερικές θέσεις εργασίας, αυτές πρέπει να διευθετούνται κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι εργαζόμενοι:

- α. Να προστατεύονται από τις ατμοσφαιρικές επιδράσεις και από την πτώση αντικειμένων
- β. Να μπορούν να απομακρυνθούν γρήγορα από την θέση εργασίας τους σε περίπτωση κινδύνου και να μπορούν να λάβουν γρήγορα βοήθεια
- γ. Να μην είναι εκτεθειμένοι σε επιβλαβή ηχητικά επίπεδα ούτε σε επιβλαβή εξωτερική επίδραση (π.χ. αέρια, ατμούς, σκόνη)
- δ. Να μην κινδυνεύουν να γλιστρήσουν ή να πέσουν.

Άρθρο 11

Έλεγχος εφαρμογής

Ο έλεγχος της εφαρμογής του παρόντος διατάγματος ανατίθεται στις αρμόδιες υπηρεσίες της

Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (στα Κέντρα Πρόληψης Επαγγελματικού Κινδύνου ή στις Διευθύνσεις επιθεώρησης εργασίας και στις Διευθύνσεις απασχόλησης με τα αρμόδια Τμήματα τεχνικής και υγειονομικής επιθεώρησης εργασίας ή στα Τμήματα και Γραφεία επιθεώρησης εργασίας κλπ) σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας.

Άρθρο 12

Κυρώσεις

Εε κάθε εργοδότη, κατασκευαστή, παρασκευαστή, εισαγωγέα ή προμηθευτή, που παραβαίνει τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος επιβάλλονται, ανεξάρτητα από τις ποινικές κυρώσεις, οι διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 24 του ν. 2224/94 με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 6 της ΚΥΑ 88555/3293/30.9.88 που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του ν. 1836/89.

Εε κάθε εργοδότη, κατασκευαστή, παρασκευαστή, εισαγωγέα ή προμηθευτή, που παραβαίνει από αμέλεια ή πρόθεση τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος επιβάλλονται οι ποινικές κυρώσεις του άρθρου 25 του ν. 2224/94.

Άρθρο 13

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος διατάγματος καταργούνται όλα τα άρθρα των κεφαλαίων Α, Β, Γ, Δ, Ε, ΣΤ, Ζ, Η, Θ και ΙΖ του Π.Δ. της 14-3-1934 "Περί υγιεινής και ασφάλειας των εργατών και υπαλλήλων των πάσης φύσεως βιομηχανικών και βιοτεχνικών εργοστασίων, εργαστηρίων κ.λπ." (112/Α). Στην περίπτωση όμως του άρθρου 4 του παρόντος διατάγματος η ισχύς τους παρατείνεται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1997.

Άρθρο 14

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από τη

δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του παρόντος διατάγματος.

Επί πλέον, η ισχύς της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του παρόντος διατάγματος αρχίζει δύο μήνες μετά τη δημοσίευσή του παρόντος διατάγματος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και δεν αφορά τις περιπτώσεις που τα δικαιολογητικά για την έκδοση οικοδομικής άδειας ή για την έγκριση της τεχνικής μελέτης έχουν ήδη υποβληθεί.

Στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναθέτουμε τη δημοσίευσή και εκτέλεσή του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 18 Ιανουαρίου 1996

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

Ο ΑΝΑΓΓ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΔΗΜ. ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΑΠΟΚΛΙΣΗΣ
ΧΑΡ. ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΑΛ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΔΗΜ. ΚΡΕΜΑΣΤΙΝΟΣ

ΒΙΟΜΗΧΑΝ. ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΑΝΑΣΤ. ΠΕΠΟΝΗΣ

ΥΦΥΠ. ΠΕΡΙΒΑΤΟΣ, ΧΩΡ/ΞΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΠΑΠΑΖΩΗ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΠΑΝΝΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΚΟΙΝ. ΑΣΦ/ΣΙΩΝ
ΣΤΕΦ. ΤΖΟΥΜΑΚΑΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΑΣ
ΓΕΩΡΓ. ΚΑΤΣΙΦΑΡΑΣ

ΥΦΥΠ. ΒΙΟΜΗΧΑΝ. ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΩΝ. ΒΡΕΤΤΟΣ

ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
ΕΥΑΓΓ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 11

18 Ιανουαρίου 1996

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 17

Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α. των άρθρων 1 (παράγραφοι 1, 2, 3, 4 και 5) και 3 του ν. 1338/83 "Εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου" (34/Α) που τροποποιήθηκαν αντιστοίχως με το άρθρο 6 του ν. 1440/84 "Συμμετοχή της Ελλάδας στο κεφάλαιο, στα αποθεματικά και στις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, στο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακος και Χάλυβος και του Οργανισμού Εφοδιασμού EURATOM" (70/Α) και με το άρθρο 65 του ν. 1892/90 "Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" (101/Α) και

β. της παραγράφου 2 του άρθρου δευτέρου του ν. 2077/92 "Κύρωση της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και των σχετικών πρωτοκόλλων και δηλώσεων που περιλαμβάνονται στην τελική Πράξη" (136/Α).

2. Τις διατάξεις των άρθρων 1 (παράγραφος 3), 14 (παράγραφος 2) και 36 του ν. 1568/85 "Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων" (177/Α).

3. Τις διατάξεις του άρθρου 39 του ν. 1836/89 "Πρόωθηση της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης και άλλες διατάξεις" (79/Α).

4. Τις διατάξεις του άρθρου 26 ν. 2224/94 "Ρύθμιση θεμάτων εργασίας, συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων και οργάνωσης Υπουργείου Εργασίας και των επο-

πτευομένων από αυτό νομικών προσώπων και άλλες διατάξεις" (112/Α).

5. Την αριθ. 150/16-10-95 απόφαση του πρωθυπουργού "Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης Χαράλαμπου Καστανίδη" (860/Β)

6. Την αριθ. Δ15/Φ19/ 19143/22-9-95 Κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας "Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας Κωνσταντίνο Βρεττό" (821/Β)

7. Την αριθμ. 19/21.12.94 γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας

8. Τις διατάξεις του άρθρου 29Α του ν. 1558/85 "Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα" (137/Α), που προστέθηκε με το άρθρο 27 του ν. 2061/92 "Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων κ.λπ." (154/Α).

9. Ότι με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος δεν θα προκληθεί πρόσθετη δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ή του κρατικού προϋπολογισμού ή προϋπολογισμού ΝΠΔΔ, δεδομένου ότι οι δαπάνες εντάσσονται στα πλαίσια των ήδη εγκριμένων προϋπολογισμών για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 39 του ν. 1836/89, ο οποίος έχει επεκταθεί και στο Δημόσιο.

10. Τις αριθμ. 526/95, 6/96 γνωμοδοτήσεις του Συμβουλίου Επικρατείας, μετά από απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας και Πρόνοιας, Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας, Εμπορικής Ναυτιλίας, Μεταφορών και Επικοινωνιών, του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του Υφυπουργού Βιομηχανίας

Ενεργειας και Τεχνολογίας, αποφασίζουμε:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1
Αντικείμενο-Πεδίο εφαρμογής

1. Σκοπός του παρόντος προεδρικού διατάγματος είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας περί της ασφαλείας και υγιεινής των εργαζομένων προς τις διατάξεις των οδηγιών 89/391/ΕΟΚ της 12ης Ιουνίου 1989 "Σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την πρόληψη της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία" (ΕΕ L 183/29-6-89) και 91/383/ΕΟΚ της 25ης Ιουνίου 1991 "Για την συμπλήρωση των μέτρων που αποσκοπούν στο να προαγάγουν τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία των εργαζομένων με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου ή με σχέση πρόσκαιρης εργασίας" (ΕΕ L 206/29-7-91)

2. Το παρόν προεδρικό διάταγμα έχει ως αντικείμενο την εφαρμογή μέτρων για την προαγωγή της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία. Προς το σκοπό αυτό, περιέχει γενικές αρχές σχετικά με την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων και την προστασία της ασφάλειας και της υγείας, την εξάλειψη των συντελεστών κινδύνου των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών, την ενημέρωση, τη διαβούλευση, την ισόρροπη συμμετοχή, την κατάρτιση των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους, καθώς και τους κανόνες για την εφαρμογή των γενικών αυτών αρχών.

3. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εγκαταστάσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα (βιομηχανικές, γεωργικές, εμπορικές, διοικητικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές δραστηριότητες, δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, αναψυχής, κλη).

4. Για την εφαρμογή του παρόντος διατάγματος στο Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και ΟΤΑ ισχύουν και οι ιδιαίτερες ρυθμίσεις της ΚΥΑ 88555/3293/88 "Υγιεινή και ασφάλεια του προσωπικού του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ" (721/Β) που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του ν. 1836/89.

5. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος δεν εφαρμόζονται στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και στο οικιακό υπηρετικό προσωπικό. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να εξασφαλίζεται, όσο αυτό είναι δυνατόν, η ασφάλεια και η υγεία του ως άνω προσωπικού, εν όψει των στόχων του παρόντος.

6. Οι διατάξεις του ν. 1568/85 και των προεδρικών διατάγμάτων που εκδόθηκαν με τις εξουσιοδοτήσεις του εφαρμόζονται στο σύνολό τους και στις επιχειρήσεις:

- β) μεταλλείων-λατομείων-ορυχείων
- γ) καθαρά αλιευτικές
- δ) μεταφορών και
- ε) σε εργασίες με ιοντίζουσες ακτινοβολίες

7. Ειδικά στις θαλάσσιες μεταφορές, εφαρμογή έχουν οι διατάξεις του ν.δ. 187/73 "Περί Κώδικα Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου" (216/Α), του ν. 3816/1958 "Περί Κώδικα Ιδιωτικού Νομικού Δικαίου" (32/Α), του ν. 486/76 "Περί κυρώσεως της υπ' αριθμ. 134 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας (Περί προλήψεως εργατικών ατυχημάτων των ναυτικών)" (321/Α), του ν. 948/79 "Περί κυρώσεως της υπ' αριθμ. 147 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας (Περί ελαχίστων επιπέδων ασφαλείας εμπορικών πλοίων)" (167/Α), του ν. 1314/84 "Περί κυρώσεως της Διεθνούς Σύμβασης για πρότυπα εκπαίδευσης, έκδοση πιστοποιητικών και τηρήσεως φυλακών των ναυτικών, 1978" (2/Α) και των κατ' εξουσιοδότηση αυτών εκδοθέντων προεδρικών διαταγμάτων.

8. Ειδικά για τον κλάδο των μεταλλείων-λατομείων-ορυχείων εφαρμογή έχουν και οι πλέον δεσμευτικές ή και ειδικές διατάξεις της Υ.Α. ΙΙ-5η/Φ/17402/84 "Κανονισμός Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών" (931/Β).

Άρθρο 2
Ορισμοί

Για την εφαρμογή του παρόντος, νοείται ως:

1. **Εργαζόμενος:** Κάθε πρόσωπο που απασχολείται από έναν εργοδότη με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ασκούμενων και των μαθητευόμενων, εκτός από το οικιακό υπηρετικό προσωπικό.

2. **Εργοδότης:** Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο συνδέεται με σχέση εργασίας με τον εργαζόμενο και έχει την ευθύνη για την επιχείρηση ή/και την εγκατάσταση.

3. **Επιχείρηση:** Κάθε επιχείρηση, εκμετάλλευση, εγκατάσταση και εργασία του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, ανεξαρτήτως κλάδου οικονομικής δραστηριότητας στον οποίο κατατάσσεται.

4. **Εκπρόσωπος των εργαζομένων:** Κάθε εκλεγμένο άτομο, με ειδική αρμοδιότητα σε θέματα προστασίας της ασφαλείας και της υγείας των εργαζομένων σύμφωνα με τα άρθρα 2 και 3 του ν. 1568/85 και τα άρθρα 1, 2, 3, 4 και 5 του ν. 1767/88 "Συμβούλια εργαζομένων και άλλες εργατικές διατάξεις-κύρωση της 135 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας" (63/Α) και το άρθρο 3 του παρόντος διατάγματος, για να εκπροσωπή τους εργαζόμενους, όσον αφορά τα ζητήματα προστασίας της ασφαλείας και της υγείας κατά την εργασία.

5. **Τόπος εργασίας:** Κάθε χώρος όπου βρίσκονται ή μεταβαίνουν οι εργαζόμενοι εξ αιτίας της εργασίας τους και που είναι κάτω από τον έλεγχο του εργοδότη.

6. **Πρόληψη:** Το σύνολο των διατάξεων ή μέτρων που

α) εκρηκτικών υλών

λαμβάνονται ή προβλέπονται καθ' όλα τα στάδια της δραστηριότητας της επιχείρησης, με στόχο την αποφυγή ή τη μείωση των επαγγελματικών κινδύνων.

7. Αρμόδια επιθεώρηση εργασίας: Οι αρμόδιες υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης κατά το άρθρο 15 (παράγραφος 1) του παρόντος διατάγματος και για τον κλάδο των μεταλλείων-λατομείων-ορυχείων οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΟΡΓΑΝΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Άρθρο 3

Εκπρόσωποι των εργαζομένων με ειδική αρμοδιότητα σε θέματα ασφάλειας και υγείας

1. Στις επιχειρήσεις που απασχολούν από 20 άτομα και πάνω οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα να επιλέγουν εκπροσώπους, με ειδική αρμοδιότητα σε θέματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας σύμφωνα με τα άρθρα 2 και 3 του ν. 1568/85.

2. Στις επιχειρήσεις που απασχολούν κάτω από 20 άτομα οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα να διαβουλευονται μεταξύ τους και να επιλέγουν με πλειοψηφία εκπροσώπού τους για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας. Για τον εκπρόσωπο αυτόν ισχύουν οι ειδικότερες ρυθμίσεις των άρθρων 2 (παράγραφοι Α2, Β1, Β2 και Γ2) και 3 (παράγραφος 9) του ν. 1568/85. Ο εκπρόσωπος αυτός επιλέγεται για διάστημα δύο ετών.

3. Ο χρόνος απαλλαγής από την εργασία, των παραπάνω εκπροσώπων των εργαζομένων, για να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις κείμενες διατάξεις και το παρόν διάταγμα υπολογίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 7 του παρόντος διατάγματος.

Άρθρο 4

Παροχή υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης

1. Στις επιχειρήσεις που απασχολούν 50 και άνω εργαζόμενους, ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας σύμφωνα με το κεφ. Α του ν. 1568/85, το παρόν διάταγμα και τους ειδικότερους όρους που ορίζονται στο π.δ. 294/88 "Ελάχιστος χρόνος απασχόλησης τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας, επίπεδο γνώσεων και ειδικότητα τεχνικού ασφάλειας για τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 1568/85 Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων" (138/Α).

2. Με την επιφύλαξη ειδικότερων ή πλέον δεσμευτικών διατάξεων, στις επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 50 εργαζόμενους ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες τεχνικού ασφάλειας σύμφωνα με το κεφ. Α του ν. 1568/85, το παρόν διάταγμα, τους ειδικότερους όρους που ορίζονται στο

π.δ. 294/88 και σύμφωνα με τα οριζόμενα στα παρακάτω εδάφια:

α) Στις επιχειρήσεις που υπάγονται στην κατηγορία Α όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 του π.δ. 294/88, ο εργοδότης έχει υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες τεχνικού ασφάλειας που έχει τα προσόντα των εδαφίων α ή β ή γ της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του ν. 1568/85.

β) Στις επιχειρήσεις που υπάγονται στην κατηγορία Β όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 του π.δ. 294/88, ο εργοδότης έχει υποχρέωση να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις του εδαφίου (α). Δύναται όμως σε ό,τι αφορά τον τεχνικό ασφάλειας να αναθέτει τα καθήκοντα αυτά σε εργαζόμενους, με τα προσόντα του εδαφίου (δ) της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του ν. 1568/85, εφόσον αυτοί απασχολούνται με πλήρες ωράριο στην επιχείρηση. Στην περίπτωση αυτή ο εργοδότης υποχρεούται να επιμορφώσει τον εργαζόμενο αυτόν, όπως ορίζεται ειδικότερα στο άρθρο 13 του ν. 1568/85 και στο άρθρο 6 του παρόντος διατάγματος.

γ) Στις επιχειρήσεις που υπάγονται στην κατηγορία Γ όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 του π.δ. 294/88, ο εργοδότης έχει υποχρέωση να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις του εδαφίου (β). Δύναται όμως να αναλάβει ο ίδιος τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από την περίπτωση αυτή εφόσον επιμορφωθεί κατάλληλα, σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν. 1568/85 και το άρθρο 6 του παρόντος διατάγματος.

3. Σε κάθε περίπτωση απασχόλησης τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας ο ελάχιστος πραγματικός χρόνος ετήσιας απασχόλησης για τον καθένα χωριστά δεν μπορεί να είναι μικρότερος των:

α) 25 ωρών ετησίως για επιχειρήσεις, που απασχολούν μέχρι 20 άτομα.

β) 50 ωρών ετησίως για επιχειρήσεις, που απασχολούν από 21-50 άτομα και

γ) 75 ωρών ετησίως για επιχειρήσεις, που απασχολούν άνω των 50 ατόμων.

4. Ο εργοδότης προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του ν. 1568/85 και του παρόντος διατάγματος για υποχρέωση χρησιμοποίησης υπηρεσιών τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας ή/και σε ιδιαίτερα προβλήματα υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων, δύναται να επιλέξει μεταξύ των περιπτώσεων ανάθεσης των καθηκόντων τεχνικού ασφάλειας ή/και γιατρού εργασίας σε εργαζόμενους στην επιχείρηση ή σε άτομα εκτός της επιχείρησης ή σύναψης σύμβασης με τις Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης (ΕΞΥΠΠ) του άρθρου 5 του παρόντος διατάγματος ή συνδυασμό μεταξύ αυτών των δυνατοτήτων.

5. Στην περίπτωση που παρέχονται υπηρεσίες τεχνι-

κού ασφάλειας και γιατρού εργασίας συνδυασμένα από εργαζόμενους στην επιχείρηση, ή/και από άτομα εκτός της επιχείρησης ή/και από ΕΞΥΠΠ, αυτοί ὀφείλουν να συνεργάζονται αναλόγως των αναγκών.

6. Εάν ο εργοδότης αποταθεί σε άτομα εκτός της επιχείρησης ή σε ΕΞΥΠΠ, αυτά ενημερώνονται από τον εργοδότη για τους παράγοντες που έχουν ή μπορεί να έχουν επιπτώσεις στην ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων και έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 11 του παρόντος διατάγματος.

7. Ο εργοδότης πριν από την επιλογή ανάθεσης καθηκόντων τεχνικού ασφάλειας ή/και γιατρού εργασίας σε εργαζόμενους στην επιχείρηση ή σε άτομα εκτός της επιχείρησης, έχει υποχρέωση να γνωστοποιεί στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα τους, το χρόνο απασχόλησής τους με τα καθήκοντα αυτά, τα στοιχεία για το είδος και την οργάνωση της επιχείρησης, τον αριθμό των εργαζομένων, τον ελάχιστο προβλεπόμενο χρόνο απασχόλησης τεχνικού ασφάλειας ή/και γιατρού εργασίας και λοιπές συναφείς πληροφορίες.

8. Σε περίπτωση ανάθεσης των καθηκόντων τεχνικού ασφάλειας ή/και γιατρού εργασίας σε ΕΞΥΠΠ, πριν από την επιλογή, ο εργοδότης έχει υποχρέωση να γνωστοποιεί στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας τη γραπτή σύμβαση με την ΕΞΥΠΠ, στην οποία πρέπει να αναγράφονται:

- α) Το νομικό καθεστώς της ΕΞΥΠΠ.
- β) Ο νόμιμος εκπρόσωπός της.
- γ) Η έδρα της.
- δ) Το είδος των προσφερομένων υπηρεσιών.
- ε) Τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα των αρμόδιων ατόμων που έχουν οριστεί για τη συγκεκριμένη επιχείρηση.
- στ) Ο χρόνος απασχόλησης των ατόμων αυτών στην επιχείρηση.
- ζ) Τα στοιχεία για το είδος και την οργάνωση της επιχείρησης.
- η) Ο αριθμός των εργαζομένων στην επιχείρηση και λοιπές συναφείς πληροφορίες.
- θ) Ο ελάχιστος προβλεπόμενος χρόνος απασχόλησης τεχνικού ασφάλειας ή/και γιατρού εργασίας για την επιχείρηση.

9. Η αρμόδια επιθεώρηση εργασίας ελέγχει το νομότυπο των αναθέσεων. Ειδικά για την ανάθεση καθηκόντων γιατρού εργασίας πρέπει να υπάρχει και σχετική βεβαίωση άσκησης της συγκεκριμένης ιατρικής ειδικότητας από τον τοπικό ιατρικό σύλλογο.

10. Στις επιχειρήσεις που έχουν υποχρέωση πλήρους απασχόλησης τουλάχιστον δύο τεχνικών ασφάλειας σύμφωνα με το π.δ. 294/88, συνιστάται υποχρεωτικά Εσωτερική Υπηρεσία Προστασίας και Πρόληψης (ΕΣΥΠΠ).

11. Οι ΕΣΥΠΠ επιτρέπεται να λειτουργούν ως ΕΞΥΠΠ και να χρησιμοποιούνται από διάφορες επιχειρήσεις

υπό την προϋπόθεση ότι κατέχουν την άδεια που προβλέπεται στο άρθρο 5 (παράγραφος 3) του παρόντος διατάγματος και πληρούν και τις λοιπές προϋποθέσεις του άρθρου αυτού.

12. Ο τεχνικός ασφάλειας ή/και ο γιατρός εργασίας στα πλαίσια των υποχρεώσεων τους σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις έχουν υποχρέωση να διενεργούν τις απαραίτητες μετρήσεις, και σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν διαθέτει τα κατάλληλα μέσα για τις μετρήσεις αυτές, ο εργοδότης προσφεύγει σε ΕΞΥΠΠ.

Τα αποτελέσματα των μετρήσεων αυτών καταγράφουν κατ' εφαρμογή των εδαφίων (α) και (ε) της παραγράφου 3 του άρθρου 26 του ν. 1568/85, αναφέρον στον εργοδότη οποιαδήποτε παράλειψη των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας, προτείνουν μέτρα αντιμετώπισής τους και επιβλέπουν την εφαρμογή τους.

13. Ο γιατρός εργασίας στα πλαίσια των υποχρεώσεων του και των υποχρεώσεων του εργοδότη σύμφωνα με τις κείμενες ειδικές διατάξεις, εφόσον η επιχείρηση δεν διαθέτει την κατάλληλη υποδομή, έχει υποχρέωση να παραπέμπει τους εργαζόμενους για συγκεκριμένες συμπληρωματικές ιατρικές εξετάσεις.

Οι εξετάσεις αυτές διενεργούνται σε ΕΞΥΠΠ, ή σε κατάλληλες υπηρεσίες του ιδιωτικού τομέα ή σε προσδιοριζόμενες από τους Υπουργούς Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, και Υγείας και Πρόνοιας αρμόδιες μονάδες των ασφαλιστικών οργανισμών ή του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ).

Στη συνέχεια ο γιατρός εργασίας λαμβάνει γνώση και αξιολογεί τα αποτελέσματα των παραπάνω εξετάσεων.

Οι δαπάνες που προκύπτουν από την εφαρμογή της παραγράφου αυτής βαρύνουν τον εργοδότη.

14. Για κάθε εργαζόμενο ο γιατρός εργασίας της επιχείρησης τηρεί σχετικό ιατρικό φάκελο. Επί πλέον καθιερώνεται και περιλαμβάνεται στον ιατρικό φάκελο, ατομικό βιβλιάριο επαγγελματικού κινδύνου, όπου αναγράφονται τα αποτελέσματα των ιατρικών και εργαστηριακών εξετάσεων, κάθε φορά που εργαζόμενος υποβάλλεται σε αντίστοιχες εξετάσεις.

Δικαιούνται να λαμβάνουν γνώση του φακέλου και του ατομικού βιβλιαρίου του εργαζόμενου οι υγειονομικοί επιθεωρητές της αρμόδιας επιθεώρησης εργασίας και οι γιατροί του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο ανήκει ο εργαζόμενος καθώς και ο ίδιος ο εργαζόμενος.

Σε κάθε περίπτωση παύσης της σχέσης εργασίας, το βιβλιάριο παραδίδεται στον εργαζόμενο που αφορά.

Άρθρο 5

Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης
{ΕΞΥΠΠ}

1. Οι υπηρεσίες τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας, όπως αυτές προσδιορίζονται από το ν. 1568/85

και το παρόν διάταγμα μπορούν να παρέχονται σε μια επιχείρηση και από ατομικές επιχειρήσεις ή νομικά πρόσωπα έξω από την επιχείρηση, που στο εξής θα ονομάζονται "Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης" (ΕΞΥΠΠ). Οι ΕΞΥΠΠ ασκούν τις αρμοδιότητες και έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του τεχνικού ασφάλειας και του γιατρού εργασίας, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

2. Δικαίωμα σύστασης ΕΞΥΠΠ έχουν επίσης:

- α) Οργανισμοί εποπτευόμενοι από τα Υπουργεία Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, και Υγείας και Πρόνοιας
- β) ΝΠΔΔ με δραστηριότητες σχετικές με τις συνθήκες εργασίας καθώς και τα επιμελητήρια.
- γ) Τα ανώτερα ή ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.
- δ) Συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων.
- ε) Ενώσεις εργοδοτών.
- στ) Μικτές συμπράξεις των ανωτέρω.

3. Οι ΕΞΥΠΠ για να αρχίσουν να λειτουργούν και να παρέχουν υπηρεσίες υποχρεούνται να κατέχουν σχετική άδεια σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις.

4. Οι ΕΞΥΠΠ συνδέονται με κάθε επιχείρηση με γραπτή σύμβαση. Η σύμβαση αυτή κοινοποιείται στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας και στους εκπροσώπους των εργαζομένων ή αλλιώς ανακοινώνεται στους εργαζόμενους της επιχείρησης. Στη σύμβαση αναγράφονται τα αναφερόμενα στην παράγραφο 8 του άρθρου 4 του παρόντος διατάγματος στοιχεία.

5. Καταγγελία, λύση ή αλλαγή της σύμβασης μιας επιχείρησης με ΕΞΥΠΠ δεν μπορεί να οφείλεται σε διαφωνία για θέματα αρμοδιότητας της δεύτερης. Σε κάθε περίπτωση η καταγγελία, η λύση ή η αλλαγή της σύμβασης πρέπει να είναι απολογημένη και κοινοποιείται στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας.

6. Οι υποχρεώσεις και οι ευθύνες που αναλαμβάνει με τη σύμβαση η ΕΞΥΠΠ κατά κανένα τρόπο δεν μεταφέρονται σε εργαζόμενους που απασχολεί.

7. Οι ΕΞΥΠΠ, προκειμένου να παρέχουν τις υπηρεσίες της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, πρέπει να διαθέτουν το αναγκαίο προσωπικό με την απαιτούμενη επιστημονική εξειδίκευση και σε ικανό αριθμό καθώς επίσης τα απαιτούμενα μέσα ή εξοπλισμό, ώστε να τηρούνται οι προϋποθέσεις της κείμενης νομοθεσίας για το σκοπό αυτό και για κάθε μία από τις επιχειρήσεις με τις οποίες συμβάλλονται.

8. Όταν οι επιχειρήσεις με τις οποίες συμβάλλονται οι ΕΞΥΠΠ, δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα μέσα ή εξοπλισμό για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους, όπως για τη διενέργεια μετρήσεων, εξετάσεων κ.λπ., οι ΕΞΥΠΠ μπορούν να διαθέτουν δικά τους μέσα ή εξοπλισμό. Στην περίπτωση αυτή γίνεται σχετική αναφορά στη γραπτή σύμβαση της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου.

9. Οι ΕΞΥΠΠ υποχρεούνται να τηρούν φακέλους για κάθε μία επιχείρηση, με την οποία συμβάλλονται. Στους φακέλους καταχωρούνται αντίγραφα κάθε υπό-

δειξης, έρευνας, μέτρησης ή εξέτασης που σχετίζεται με την επιχείρηση. Οι καταχωρήσεις αυτές πρέπει να καταγράφονται από την ΕΞΥΠΠ και στα βιβλία, τα οποία υποχρεούται να τηρεί η επιχείρηση.

10. Οι ΕΞΥΠΠ τηρούν αναλυτικά δελτία παρουσίας κάθε τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας με το χρόνο απασχόλησής τους σε κάθε επιχείρηση, συγκεντρωτικό πίνακα των οποίων υποβάλλουν στην αρμόδια Γενική Διεύθυνση του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων το πρώτο δεκαπενθήμερο κάθε εξαμήνου. Επίσης συντάσσουν ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων την οποία υποβάλλουν στην παραπάνω Γενική Διεύθυνση το πρώτο δίμηνο κάθε νέου έτους.

11. Ανάλογες υποχρεώσεις με αυτές της προηγούμενης παραγράφου έχουν και τα άτομα εκτός των επιχειρήσεων που αναλαμβάνουν καθήκοντα τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας.

12. Το προσωπικό της ΕΞΥΠΠ υποχρεούται να τηρεί το επιχειρησιακό απόρρητο, που αφορά τόσο την ίδια όσο και την επιχείρηση με την οποία συμβάλλεται.

13. Οι ΕΞΥΠΠ υποχρεούνται να θέτουν στη διάθεση της αρμόδιας επιθεώρησης εργασίας, κάθε στοιχείο που τους ζητείται, για να αποδείξουν ότι είναι σε θέση να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν με βάση τη σύμβαση της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου.

14. Η αρμόδια επιθεώρηση εργασίας έχει επίσης πρόσβαση σε όλα τα στοιχεία των φακέλων, που αναφέρονται στην παράγραφο 10 του παρόντος άρθρου.

15. Το άρθρο 31 του ν. 1568/85 έχει εφαρμογή και για παροχή στοιχείων από την ΕΞΥΠΠ, που αφορούν την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων σε επιχειρήσεις με τις οποίες συμβάλλεται.

Άρθρο 6

Επιμόρφωση τεχνικών ασφάλειας, γιατρών εργασίας, και εκπροσώπων των εργαζομένων

1. Η επιμόρφωση των τεχνικών ασφάλειας, των γιατρών εργασίας και των εκπροσώπων των εργαζομένων, που παρέχεται από τους φορείς που ορίζονται εκάστοτε σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν. 1568/85, διενεργείται και από το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛΙΝΥΑΕ), (άρθρο 6 της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας 1991-1992) καθώς και από τα διαπιστευμένα κέντρα κατάρτισης, βάσει του άρθρου 17 του ν. 2224/94.

2. Οι φορείς που διενεργούν τα παραπάνω επιμορφωτικά προγράμματα, υποχρεούνται να υποβάλλουν στην αρμόδια Γενική Διεύθυνση του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων τα προτεινόμενα προγράμματα επιμόρφωσης, τα προσόντα των εκπαιδευομένων και των εκπαιδευτών και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Η Γενική Διεύθυνση εισηγείται σχετικά στο Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΣΥΑΕ).

3. Με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού και ύστερα από γνωμοδότηση του ΣΥΑΕ, ρυθμίζονται η οργάνωση, η λειτουργία, το είδος και η διάρκεια των εν λόγω προγραμμάτων, η διδακτέα ύλη, τα προσόντα των διδασκόντων και των εκπαιδευομένων, τα πιστοποιητικά που χορηγούνται και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια. Με τις ίδιες αποφάσεις ρυθμίζονται και οι δαπάνες εκτέλεσης των επιμορφωτικών προγραμμάτων οι οποίες οπωσδήποτε δεν βαρύνουν τους εργαζόμενους.

4. Ο χρόνος αποχής των εργαζομένων από την εργασία, για τη παρακολούθηση των προγραμμάτων αιλών, θεωρείται χρόνος εργασίας για κάθε συνέπεια από τη σχέση εργασίας και για την αμοιβή τους και δεν μπορεί να συμψηφιστεί με την κανονική ετήσια άδειά τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

Άρθρο 7

Γενικές υποχρεώσεις των εργοδοτών

1. Ο εργοδότης υποχρεούται να εξασφαλίζει την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων ως προς όλες τις πτυχές της εργασίας, και να λαμβάνει μέτρα που να εξασφαλίζουν την υγεία και ασφάλεια των τρίτων.

2. Εάν ο εργοδότης προσφεύγει σε άτομα εκτός της επιχείρησης ή σε ΕΞΥΠΠ για την ανάθεση των καθηκόντων τεχνικού ασφαλείας ή/και γιατρού εργασίας, αυτό δεν τον απαλλάσσει από τις υποχρεώσεις του στον τομέα αυτό.

3. Οι υποχρεώσεις του τεχνικού ασφαλείας, του γιατρού εργασίας και των εκπροσώπων των εργαζομένων, δεν θίγουν την αρχή της ευθύνης του εργοδότη.

4. Ο εργοδότης επίσης οφείλει να θέτει στη διάθεση των εκπροσώπων των εργαζομένων, επαρκή απαλλαγή από την εργασία χωρίς απώλεια αποδοχών, καθώς και τα αναγκαία μέσα προκειμένου να μπορούν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις κείμενες διατάξεις και το παρόν διάταγμα.

Ο χρόνος απαλλαγής από την εργασία, συνολικά για όλους τους εκπροσώπους των εργαζομένων, δεν μπορεί να είναι μικρότερος από το ένα τρίτο (1/3) του ελάχιστου χρόνου απασχόλησης τεχνικού ασφαλείας σύμφωνα με το π.δ. 294/88 και το παρόν διάταγμα. Στο χρόνο αυτό δεν προσμετράται ο χρόνος των συνεδριάσεων της παραγράφου Β.2 του άρθρου 2 του ν. 1568/85.

5. Στα πλαίσια των ευθυνών του, ο εργοδότης λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων, ενημέρωσης και κατάρτισης, καθώς και της δημιουργίας της απαραίτητης οργάνωσης και της παροχής των αναγκαίων μέσων.

6. Ο εργοδότης υποχρεούται:

α) Να φροντίζει ώστε να προσαρμόζονται τα μέτρα της προηγούμενης παραγράφου ανάλογα με τις μετα-

βολές των περιστάσεων και να επιδιώκει τη βελτίωση των υφισταμένων καταστάσεων.

β) Να εφαρμόζει τις υποδείξεις των τεχνικών και υγειονομικών επίθεωρητών εργασίας και γενικά να διευκολύνει το έργο τους μέσα στην επιχείρηση κατά τους ελέγχους.

γ) Να επιβλέπει την ορθή εφαρμογή των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.

δ) Να γνωστοποιεί στους εργαζόμενους τον επαγγελματικό κίνδυνο από την εργασία τους.

ε) Να καταρτίζει πρόγραμμα προληπτικής δράσης και βελτίωσης των συνθηκών εργασίας στην επιχείρηση.

στ) Να εξασφαλίζει τη συντήρηση και την παρακολούθηση της ασφαλούς λειτουργίας μέσων και εγκαταστάσεων.

ζ) Να ενθαρρύνει και διευκολύνει την επιμόρφωση των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους, σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν. 1568/85 και τα άρθρα 6 και 12 του παρόντος διατάγματος.

7. Ο εργοδότης εφαρμόζει τα μέτρα που προβλέπονται στην παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου, βάσει των ακόλουθων γενικών αρχών πρόληψης:

α) Αποφυγή των κινδύνων.

β) Εκτίμηση των κινδύνων που δεν μπορούν να αποφευχθούν.

γ) Προσαρμογή της εργασίας στον άνθρωπο, ειδικότερα όσον αφορά τη διαμόρφωση των θέσεων εργασίας, καθώς και την επιλογή των εξοπλισμών εργασίας και των μεθόδων εργασίας και παραγωγής, προκειμένου ιδίως να μετριασθεί η μονότονη και ρυθμικά επαναλαμβανόμενη εργασία και να μειωθούν οι επιπτώσεις της στην υγεία.

δ) Αντικατάσταση του επικίνδυνου από το μη επικίνδυνο ή το λιγότερο επικίνδυνο.

ε) Προγραμματισμός της πρόληψης με στόχο ένα συνεκτικό σύνολο που να ενσωματώνει στην πρόληψη την τεχνική, την οργάνωση της εργασίας, τις συνθήκες εργασίας, τις σχέσεις μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων και την επίδραση των παραγόντων του περιβάλλοντος στην εργασία.

στ) Καταπολέμηση των κινδύνων στην πηγή τους.

ζ) Προτεραιότητα στη λήψη μέτρων ομαδικής προστασίας σε σχέση με τα μέτρα ατομικής προστασίας.

η) Προσαρμογή στις τεχνικές εξελίξεις.

θ) Παροχή των κατάλληλων οδηγιών στους εργαζόμενους.

8. Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων του παρόντος διατάγματος, ο εργοδότης οφείλει, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης:

α) Να εκτιμά τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, μεταξύ άλλων κατά την επιλογή των εξοπλισμών εργασίας, των χημικών και βιολογικών παραγόντων ή παρασκευασμάτων, κατά τη διαρρύθμιση των χώρων εργασίας καθώς και τους κινδύνους τους συναφείς με την παραγωγική διαδικασία. Η εκτίμηση αυτή είναι γραπτή και συντάσσεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 8 του παρόντος διατάγματος.

Μετά την εκτίμηση αυτή, οι δραστηριότητες πρόληψης και οι μέθοδοι εργασίας και παραγωγής που χρησιμοποιούνται από τον εργοδότη πρέπει:

ι) να εξασφαλίζουν τη βελτίωση του επιπέδου προστα-

σίας και της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων και

ii) να ενσωματώνονται στο σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης και σε όλα τα επίπεδα της ιεραρχίας.

β) Όταν αναθέτει καθήκοντα σ' έναν εργαζόμενο, να λαμβάνει υπόψη τις ικανότητες του εν λόγω εργαζόμενου σε θέματα ασφάλειας και υγείας.

γ) Να μεριμνά ώστε ο προγραμματισμός και η εισαγωγή νέων τεχνολογιών να αποτελούν αντικείμενο διαβούλευσης με τους εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους, όσον αφορά στις συνέπειες της επιλογής του εξοπλισμού, στις συνθήκες εργασίας, καθώς και στο εργασιακό περιβάλλον για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων.

δ) Να φροντίζει ώστε να έχουν πρόσβαση στις ζώνες σοβαρού και ειδικού κινδύνου μόνο οι εργαζόμενοι που έχουν λάβει τις κατάλληλες οδηγίες.

9. Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων του παρόντος διατάγματος, όταν πολλές επιχειρήσεις μοιράζονται τον ίδιο τόπο εργασίας, οι εργοδότες οφείλουν να συνεργάζονται για την εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με την ασφάλεια, την υγεία και την υγιεινή και λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των δραστηριοτήτων να συντονίζουν τις δραστηριότητές τους για την προστασία των εργαζομένων και την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων, να αλληλοενημερώνονται και να ενημερώνει ο καθένας τους υπ' αυτόν εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους για τους κινδύνους αυτούς. Την ευθύνη συντονισμού των δραστηριοτήτων αναλαμβάνει ο εργοδότης που έχει υπό τον έλεγχό του τον τόπο εργασίας, όπου εκτελούνται εργασίες, εξαιρουμένων των περιπτώσεων που έχουν γίνει ειδικές ευνοϊκότερες νομοθετικές ρυθμίσεις.

10. Τα μέτρα για την ασφάλεια, την υγιεινή και την υγεία κατά την εργασία σε καμία περίπτωση δεν συνεπάγονται την οικονομική επιβάρυνση των εργαζομένων.

Άρθρο 8

Ειδικές υποχρεώσεις εργοδοτών

1. Ο εργοδότης οφείλει:

α) Να έχει στη διάθεσή του μια γραπτή εκτίμηση των υφιστάμενων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων που εκτίθενται σε ιδιαίτερος κινδύνους. Η εκτίμηση αυτή πραγματοποιείται από τους τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας, ΕΣΥΠΠ ή ΕΕΥΠΠ, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Στους ανωτέρω ο εργοδότης οφείλει να παρέχει κάθε βοήθεια σε μέσα και προσωπικό για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού.

β) Να καθορίζει τα μέτρα προστασίας που πρέπει να ληφθούν και, αν χρειαστεί, το υλικό προστασίας που πρέπει να χρησιμοποιηθεί.

2. Επιπλέον ο εργοδότης οφείλει:

α) Να αναγγέλει στις αρμόδιες επιθεωρήσεις εργασίας και στις αρμόδιες υπηρεσίες του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος εντός 24 ωρών όλα τα εργατικά ατυχήματα και εφόσον πρόκειται περί σοβαρού τραυματισμού ή θανά-

του, να τηρεί αμετάβλητα όλα τα στοιχεία που δύναται να χρησιμεύσουν για εξακρίβωση των αιτιών του ατυχήματος.

β) Να τηρεί ειδικό βιβλίο ατυχημάτων στο οποίο να αναγράφονται τα αίτια και η περιγραφή του ατυχήματος και να το θέτει στη διάθεση των αρμόδιων αρχών. Τα μέτρα που λαμβάνονται για την αποτροπή επανάληψης παρόμοιων συμβάντων, καταχωρούνται στο ειδικό βιβλίο του άρθρου 6 (παράγραφος 1) και του άρθρου 9 (παράγραφος 1) του ν. 1568/85.

γ) Να τηρεί κατάλογο των εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια για τον εργαζόμενο ανικανότητα εργασίας μεγαλύτερη των τριών εργάσιμων ημερών.

Άρθρο 9

Πρώτες βοήθειες, πυρασφάλεια, εκκένωση των χώρων από τους εργαζόμενους, σοβαρός και άμεσος κίνδυνος

1. Ο εργοδότης οφείλει:

α) Να λαμβάνει όσον αφορά τις πρώτες βοήθειες, την πυρασφάλεια και την εκκένωση των χώρων από εργαζόμενους τα αναγκαία μέτρα τα οποία θα είναι προσαρμοσμένα στο μέγεθος και στη φύση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης και θα λαμβάνουν υπόψη τα άλλα πρόσωπα που είναι παρόντα.

β) Να οργανώνει την κατάλληλη υποδομή και να εξασφαλίζει τις κατάλληλες διασυνδέσεις με αρμόδιες εξωτερικές υπηρεσίες προκειμένου να αντιμετωπισθούν άμεσα θέματα πρώτων βοηθειών, επείγουσας ιατρικής περιθαλψής, διάσωσης και πυρασφάλειας.

γ) Να ελέγχει τις εγκαταστάσεις και τα μέσα παροχής πρώτων βοηθειών τακτικά, όσον αφορά την πληρότητα και την ικανότητα χρησιμοποίησής τους.

2. Κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, ο εργοδότης πρέπει μετεξέλιξη άλλων ορίζει τους εργαζόμενους που είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή των μέτρων που αφορούν τις πρώτες βοήθειες, την πυρασφάλεια και την εκκένωση των χώρων από τους εργαζόμενους. Αυτοί οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν λάβει κατάλληλη επιμόρφωση να είναι επαρκείς σε αριθμό και να τίθεται στη διάθεσή τους το κατάλληλο υλικό, ανάλογα με το μέγεθος και τους ειδικούς κινδύνους της επιχείρησης και της εγκατάστασης.

3. Ο εργοδότης επίσης οφείλει:

α) Να συντηρεί τους τόπους εργασίας, τα μηχανολογικά μέσα και τον εξοπλισμό και να μεριμνά για την κατά το δυνατό άμεση αποκατάσταση των ελλείψεων, που έχουν σχέση με την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων. Αν από τις ελλείψεις αυτές προκαλείται άμεσος και σοβαρός κίνδυνος για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων πρέπει να διακόπτεται αμέσως η εργασία στο σημείο που εμφανίζονται οι ελλείψεις, μέχρι την αποκατάστασή τους.

β) Να ενημερώνει το συντομότερο δυνατό τους εργαζόμενους που εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτεθούν σε σοβαρό και άμεσο κίνδυνο, σχετικά με τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή πρόκειται να ληφθούν.

γ) Να λαμβάνει μέτρα και να δίνει οδηγίες στους εργαζόμενους, ώστε να μπορούν σε περίπτωση σοβαρού, άμεσου και αναπόφευκτου κινδύνου να διακό-

πουν την εργασία ή/και να εγκαταλείπουν αμέσως το χώρο εργασίας και να μεταβαίνουν σε ασφαλή χώρο.

δ) Να μη ζητά από τους εργαζόμενους, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις δικαιολογούμενες από τις περιστάσεις, να αναλάβουν πάλι την εργασιακή δραστηριότητά τους, εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται σοβαρός και άμεσος κίνδυνος.

4. Ο εργαζόμενος ο οποίος, σε περίπτωση σοβαρού άμεσου και αναπόφευκτου κινδύνου, απομακρύνεται από τη θέση εργασίας του ή/και από μια επικίνδυνη ζώνη δεν επιτρέπεται να υποστεί καμμία δυσμενή επίπτωση και πρέπει να προστατεύεται από κάθε ζημιολόγο και αδικαιολόγητη συνέπεια σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

5. Ο εργοδότης εξασφαλίζει ώστε όλοι οι εργαζόμενοι να είναι σε θέση, σε περίπτωση σοβαρού και άμεσου κινδύνου για την ίδια τους την ασφάλεια ή για την ασφάλεια άλλων προσώπων και όπου υπάρχει αδυναμία να επικοινωνήσουν με τον αρμόδιο ιεραρχικά προϊστάμενο, να λαμβάνουν οι ίδιοι τα κατάλληλα μέτρα, λαμβάνοντας υπόψη τις γνώσεις τους και τα διαθέσιμα τεχνικά μέσα, ώστε να αποφευχθούν οι συνέπειες του κινδύνου αυτού.

Οι ενέργειές τους σε τέτοιες περιπτώσεις δεν θα συνεπάγονται δυσμενή μεταχείριση εκ μέρους του εργοδότη, εκτός εάν αποδειχθεί ότι δεν ενήργησαν σύμφωνα με ρητά δοθείσες οδηγίες ή επέδειξαν σοβαρή αμέλεια.

Άρθρο 10

Διαβουλεύσεις και συμμετοχή των εργαζομένων

Πέραν των διατάξεων που αναφέρονται στις αρμοδιότητες των αντιπροσώπων των εργαζομένων και των Επιτροπών Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΥΑΕ) του ν. 1568/85 και των Συμβουλίων Εργαζομένων του ν. 1767/88 ισχύουν και τα εξής:

1. Οι εργοδότες ζητούν τη γνώμη των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους και διευκολύνουν τη συμμετοχή τους στα πλαίσια όλων των ζητημάτων που άπτονται της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία. Αυτό συνεπάγεται:

α) Διαβούλευση με τους εργαζόμενους.

β) Δικαίωμα των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους να υποβάλλουν προτάσεις.

γ) Ισόρροπη συμμετοχή σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία ή/και την πρακτική.

2. Οι εργαζόμενοι ή οι εκπρόσωποί τους, συμμετέχουν κατά τρόπο ισόρροπο και σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία ή/και πρακτική, ή ζητείται η γνώμη τους από τον εργοδότη εκ των προτέρων και εγκαίρως όσον αφορά:

α) Κάθε ενέργεια η οποία μπορεί να έχει ουσιαστικές επιπτώσεις στην ασφάλεια και την υγεία.

β) Τον καθορισμό των εργαζομένων της επιχείρησης ή/και των ατόμων εκτός της επιχείρησης ή/και της ΕΞΥΠΠ που αναλαμβάνουν τα καθήκοντα του τεχνικού ασφαλείας ή/και του γιατρού εργασίας, καθώς και τις δραστηριότητες τους και τον καθορισμό των εργαζομένων που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 9 του παρόντος διατάγματος.

γ) Τις πληροφορίες που προβλέπονται στη παράγραφο 1 εδάφια α και β και στη παράγραφο 2 εδάφια β και γ του άρθρου 8 και στο άρθρο 11 του παρόντος διατάγματος.

δ) Την προβλεπόμενη στο άρθρο 4 (παράγραφος 4) του παρόντος διατάγματος ενδεχόμενη προσφυγή σε ΕΞΥΠΠ.

ε) Το σχεδιασμό και την οργάνωση της εκπαίδευσης που προβλέπεται στο άρθρο 12 του παρόντος διατάγματος.

στ) Την κατάρτιση του κανονισμού υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.

ζ) Την αντιμετώπιση προβλημάτων που σχετίζονται με την αλληλεπίδραση του εργασιακού και του ευρύτερου περιβάλλοντος.

3. Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων έχουν το δικαίωμα να ζητούν από τον εργοδότη να λάβει τα ενδεδειγμένα μέτρα και να του υποβάλλουν σχετικές προτάσεις κατά τρόπον ώστε να αντιμετωπίζεται οιοσδήποτε κίνδυνος για τους εργαζόμενους ή/και να εξαλειφθούν οι πηγές του κινδύνου.

4. Οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους δεν πρέπει να υφίστανται δυσμενείς επιπτώσεις εξαιτίας των δραστηριοτήτων τους που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου.

5. Οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους έχουν το δικαίωμα να απευθυνθούν στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας, εάν κρίνουν ότι τα ληφθέντα μέτρα και τα διατιθέμενα από τον εργοδότη μέσα δεν αρκούν για να εξασφαλισθεί η ασφάλεια και η υγεία κατά την εργασία.

6. Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων κατά τις επισκέψεις και τους ελέγχους που διεξάγει η αρμόδια επιθεώρηση εργασίας δύνανται να παρίστανται και οφείλουν να είναι σε θέση να διατυπώνουν τις παρατηρήσεις τους.

Άρθρο 11

Ενημέρωση των εργαζομένων

1. Ο εργοδότης λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους στην επιχείρηση να λαμβάνουν, όλες τις απαραίτητες πληροφορίες όσον αφορά:

α) Τη νομοθεσία που ισχύει σχετικά με την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας και για τον τρόπο εφαρμογής της από την επιχείρηση.

β) Τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία, καθώς και τα μέτρα και τις δραστηριότητες προστασίας και πρόληψης που αφορούν είτε τη επιχείρηση εν γένει, είτε κάθε είδος θέσης εργασίας ή/και καθηκόντων.

γ) Τα μέτρα που λαμβάνονται κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του παρόντος διατάγματος.

2. Ο εργοδότης λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα, προκειμένου οι εργοδότες των εργαζομένων των άλλων επιχειρήσεων που εκτελούν εργασίες στην επιχείρησή του, να λαμβάνουν τις κατάλληλες πληροφορίες για την εφαρμογή των εδαφίων β και γ της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

3. Ο εργοδότης λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα, ώστε ο τεχνικός ασφάλειας, ο γιατρός εργασίας, οι ΕΣΥΠΠ, οι ΕΕΥΠΠ και οι εκπρόσωποι των εργαζομένων, να έχουν πρόσβαση για τη διεκπεραίωση των καθηκόντων τους:

α) Στην εκτίμηση των κινδύνων και των μέτρων προστασίας που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 8 του παρόντος διατάγματος.

β) Στον κατάλογο και στο ειδικό βιβλίο που προβλέπονται στα εδάφια (β) και (γ) της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος διατάγματος.

γ) Στις πληροφορίες που προέρχονται τόσο από τις δραστηριότητες προστασίας και πρόληψης όσο και από τις αρμόδιες επιθεωρήσεις εργασίας όσον αφορά τους διενεργούμενους ελέγχους των συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.

Άρθρο 12

Εκπαίδευση των εργαζομένων

1. Ο εργοδότης εξασφαλίζει σε κάθε εργαζόμενο κατάλληλη και επαρκή εκπαίδευση στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας, ιδίως υπό μορφή πληροφοριών και οδηγιών επ' ευκαιρία:

α) Της πρόσληψής του.

β) Τυχόν μετάθεσης ή αλλαγής καθηκόντων.

γ) Εισαγωγής ή αλλαγής εξοπλισμού εργασίας.

δ) Εισαγωγής μιας νέας τεχνολογίας που αφορά ειδικά τη θέση εργασίας ή τα καθήκοντά του.

2. Η εκπαίδευση αυτή πρέπει:

α) Να προσαρμόζεται στην εξέλιξη των κινδύνων και στην εμφάνιση νέων κινδύνων.

β) Εάν χρειάζεται, να επαναλαμβάνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

3. Ο εργοδότης εξασφαλίζει ότι οι εργαζόμενοι σε εξωτερικές επιχειρήσεις που εκτελούν εργασίες στην επιχείρησή του έχουν λάβει τις κατάλληλες οδηγίες, όσον αφορά τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία κατά τις δραστηριότητές τους στην επιχείρησή του.

4. Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων, δικαιούνται να λαμβάνουν την κατάλληλη εκπαίδευση.

5. Η εκπαίδευση που προβλέπεται στις παραγράφους 1, 2 και 4 του παρόντος άρθρου δεν βαρύνει τους εργαζόμενους ή τους εκπροσώπους τους. Η εκπαίδευση που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου πρέπει να παρέχεται κατά την ώρα εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Άρθρο 13

Υποχρεώσεις εργαζομένων

1. Κάθε εργαζόμενος έχει υποχρέωση να εφαρμόζει τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας και να φροντίζει ανάλογα με τις δυνατότητές του, για την ασφάλεια και την υγεία του καθώς και για την ασφάλεια και την υγεία των άλλων ατόμων που επηρεάζονται από τις πράξεις ή παραλείψεις του κατά την εργασία σύμφωνα με την εκπαίδευσή του και τις κατάλληλες οδηγίες του εργοδότη του.

2. Για την πραγματοποίηση αυτών των στόχων, οι εργαζόμενοι οφείλουν ειδικότερα, σύμφωνα με την εκπαίδευσή τους και τις κατάλληλες οδηγίες του εργοδότη τους:

α) Να χρησιμοποιούν σωστά τις μηχανές, τις συσκευές, τα εργαλεία, τις επικίνδυνες ουσίες, τα μεταφορικά και άλλα μέσα.

β) Να χρησιμοποιούν σωστά τον ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό που τίθεται στη διάθεσή τους και μετά τη χρήση να τον τακτοποιούν στη θέση του.

γ) Να μη θέτουν εκτός λειτουργίας, αλλάζουν ή μετατοπίζουν αυθαίρετα τους μηχανισμούς ασφάλειας των μηχανών, εργαλείων, συσκευών, εγκαταστάσεων και κτιρίων και να χρησιμοποιούν σωστά αυτούς τους μηχανισμούς ασφαλείας.

δ) Να αναφέρουν αμέσως στον εργοδότη ή/και σε όσους ασκούν αρμοδιότητες τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας, όλες τις καταστάσεις που μπορεί να θεωρηθεί εύλογα ότι παρουσιάζουν άμεσο και σοβαρό κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία, καθώς και κάθε έλλειψη που διαπιστώνεται στα συστήματα προστασίας.

ε) Να συντρέχουν τον εργοδότη και όσους ασκούν αρμοδιότητες τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας, όσον καιρό χρειαστεί, ώστε να καταστεί δυνατή η εκπλήρωση όλων των καθηκόντων ή απαιτήσεων, που επιβάλλονται από την αρμόδια επιθεώρηση εργασίας για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία.

στ) Να συντρέχουν τον εργοδότη και όσους ασκούν

μοδιότητες τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας, όσον καιρό χρειαστεί, ώστε ο εργοδότης να μπορεί να εγγυηθεί ότι το περιβάλλον και οι συνθήκες εργασίας είναι ασφαλείς και χωρίς κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία εντός του πεδίου δραστηριότητάς τους.

3. Οι εργαζόμενοι έχουν υποχρέωση να παρακολουθούν τα σχετικά σεμινάρια ή άλλα επιμορφωτικά προγράμματα σε θέματα υγιεινής και ασφαλείας της εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 14 Επίβλεψη της υγείας

1. Προς εξασφάλιση της κατάλληλης επίβλεψης και τη διάγνωση τυχόν βλάβης της υγείας του σε συνάρτηση με τους κινδύνους, όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία κατά την εργασία, κάθε εργαζόμενος, εφόσον δεν προβλέπονται άλλα ειδικά μέτρα από τη νομοθεσία για τον ιατρικό του έλεγχο, μπορεί να προσφεύγει στο γιατρό εργασίας της επιχείρησης ή σε αρμόδια μονάδα του ΕΣΥ ή του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο ανήκει ο εργαζόμενος σύμφωνα με τις ισχύουσες ασφαλιστικές και υγειονομικές διατάξεις σχετικές με την προληπτική ιατρική.

2. Σε περίπτωση που από τη μονάδα του ασφαλιστικού οργανισμού ή τη μονάδα του ΕΣΥ διαπιστωθεί ενδεχόμενο πρόβλημα της υγείας που πιθανόν συνδέεται με το εργασιακό περιβάλλον ενημερώνεται σχετικά η αρμόδια επιθεώρηση εργασίας και ο γιατρός εργασίας της επιχείρησης για όλα τα απαραίτητα στοιχεία.

3. Σε κάθε περίπτωση οι δαπάνες που προκύπτουν από την εφαρμογή του άρθρου αυτού δεν βαρύνουν τον ίδιο τον εργαζόμενο.

Άρθρο 15 Έλεγχος εφαρμογής

1. Ο έλεγχος της εφαρμογής του παρόντος ανατίθεται στις αρμόδιες υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (στα Κέντρα Πρόληψης Επαγγελματικού Κινδύνου ή στις Διευθύνσεις επιθεώρησης εργασίας και στις Διευθύνσεις απασχόλησης με τα αρμόδια Τμήματα τεχνικής και υγειονομικής επιθεώρησης εργασίας ή στα Τμήματα και Γραφεία επιθεώρησης εργασίας κλπ) σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας.

2. Για τις επιχειρήσεις των μεταλλείων, λατομείων, ορυχείων ο έλεγχος της εφαρμογής του παρόντος διατάγματος, του ν.1568/85 και των προεδρικών διαταγμάτων που εκδόθηκαν με τις εξουσιοδοτήσεις του

ανατίθεται στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας.

Άρθρο 16 Κυρώσεις

1. Σε κάθε εργοδότη, κατασκευαστή, παρασκευαστή, εισαγωγέα ή προμηθευτή, που παραβαίνει τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος επιβάλλονται, ανεξάρτητα από τις ποινικές κυρώσεις, οι διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 24 του ν. 2224/94 με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 6 της ΚΥΑ 88555/3293/30.9.88 που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του ν. 1836/89.

2. Σε κάθε εργοδότη, κατασκευαστή, παρασκευαστή, εισαγωγέα ή προμηθευτή, που παραβαίνει από αμέλεια ή πρόθεση τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος επιβάλλονται οι ποινικές κυρώσεις του άρθρου 25 του ν. 2224/94.

Άρθρο 17 Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 18 Ιανουαρίου 1996

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

Ο ΑΝΑΠΛ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΔΗΜ. ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΑΠΟΚ/ΣΗΣ
ΧΑΡ. ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΑΛ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΔΗΜ. ΚΡΕΜΑΣΤΙΝΟΣ

ΒΙΟΜ/ΝΙΑΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΑΝΑΣΤ. ΠΕΠΟΝΗΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΓΙΑΝΝΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΚΟΙΝ. ΔΙΦ/ΤΕΩΝ
ΣΤΕΦ. ΤΖΟΥΜΑΚΑΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ
ΓΕΩΡΓ. ΚΑΤΣΙΦΑΡΑΣ

ΥΦΥΠ. ΒΙΟΜ/ΝΙΑΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΩΝ. ΒΡΕΤΤΟΣ

ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
ΕΥΑΓΓ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

**ΕΘΝΙΚΟΣ ΕΣΤΙΑΚΟΣ ΠΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- Καφετζοπούλου Αρετή, Γεν. Δ/ντρια Συνοθηκών & Υγιεινής της Εργασίας
- Τούντας Ιωάννης, Επίκουρος Καθηγητής Παυ/μίου Αθηνών, Δ/ντης ΙΚΠΠ
- Λινού Αθηνά, Αναπλ. Καθηγήτρια Παυ/μίου Αθηνών, Πρόεδρος του Ινστιτούτου Περιβαλoutικής & Εργασιακής Ιατρικής
- Βελονάκης Ερμανουήλ, Ιατρός Εργασίας, Γεν. Γραμματέας ΙΥΑΣΕ
- Γαλανοπούλου Ελισάβετ, Χημικός - Δρ. βιοχημικός, Διευθύντρια ΚΥΑΕ
- Σαραφόπουλος Νικόλαος, Μ.Η. μηχαν/κος Ε.Μ.Π., Προϊστάμενος ΚΕΠΕΚ Πάτρας
- Πελωριάδης Γρηγόρης, Πολ. μηχαν/κος Ε.Μ.Π., Τμημ/κης ΚΥΑΕ
- Σιάρκου Μαριάνθη, Ιατρός, Προϊσταμένη Τμημ. Ιατρικής της Εργασίας ΚΥΑΕ
- Κόλια Ευαγγελία, Επόπτρια Δημ. Υγείας, υπάλληλος ΚΥΑΕ

ΤΡΙΜΕΡΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- Καφετζοπούλου Α., Πρόεδρος
- Ζηράλης Ε., Τακτ. Μέλος ΣΕΒ, Μπάτρα Ε., Αναπλ. Μέλος ΣΕΒ
- Χατζής Χ., Τακτ. Μέλος ΓΣΕΕ, Δρίβας Σπ., Αναπλ. Μέλος ΓΣΕΕ
- Γαλανοπούλου Ε., Σιάρκου Μ., Κόλια Ε., Υπουργείο Εργασίας & Κοιν. Ασφαλίσεων

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Καφετζοπούλου Αρ., Σαραφόπουλος Ν., Γαλανοπούλου Ε.,
Σιάρκου Μ., Κόλια Ε., Σκουριάς Ν., Χαλβατζής Γ.

ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ & ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ & ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
(Κ.Υ.Α.Ε.)

ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

ΠΑΤΡΑ,

26 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1998

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

Σε συνεργασία με την Τριμερή & Επιστημονική Επιτροπή
και την υποστήριξη της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αχαΐας

16:00 - 16:30

ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗ-ΕΓΓΡΑΦΕΣ

16:30 - 17:00

ΕΝΑΡΞΗ - ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

Νομάρχης Αχαΐας

Πρόεδρος ΣΕΒ Πελ/νήσου & Δυτ. Ελλάδος

Πρόεδρος Επιμελητηρίου Αχαΐας,

Εκπρόσωπος ΓΣΕΕ

Εκπρόσωποι λοιπών Φορέων ή Οργανώσεων

17:00 - 17:30

Συντονιστής : Α. Τσώλης, εκπρόσωπος ΓΣΕΕ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (WHP) -

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΟΥ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ

Σπ. Δρίβας, Ιατρός Εργασίας

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ WHP

Ε. Γαλανοπούλου, χημικός - Δρ. βιοχημικός,

Διευθύντρια ΚΥΛΕ

17:30 - 18:00

Διάλειμμα - καφές

18:00 - 19:30

Συντονιστής : Σοφοκλής Κολαΐτης,

εκπρόσωπος Συνδέσμου Βιομηχανιών Πελ/νήσου

& Δυτ. Ελλάδας

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

"ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ

ΜΟΝΤΕΛΑ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ WHP"

Ειάρχου Μαρτιάνθη, Υγιεινολόγος - Γεν. Ιατρός,

ΚΥΛΕ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΡΙΩΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ WHP

Τζαβάρας Δημήτριος, Επόπτης Δημ. Υγείας, ΤΙΤΑΝ

Αλεξόπουλος Χαράλαμπος, Ιατρός Εργασίας

ΚΔΙΕ - ΙΚΑ,

Βλάχος Κων/νος, Δ/ντης Διοικ. Υπηρεσιών ΕΛΒ,

εκπρόσωπος ΕΛΒ για θέματα Υ+Α της Εργασίας

19:30 - 20:30

Συντονιστής : Γρηγόριος Σολωμός, Διοικητής ΙΚΑ

Στρογγυλό τραπέζι με θέμα:

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ

ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ

ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΣΤΙΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΛΥΣΕΩΝ)

Συμμετέχουν :

- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ
- ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΧΑΪΑΣ - Δ/ΝΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
- ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
- ΓΣΕΒΕΕ
- ΓΣΕΕ

20:30 - 21:00

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΛΗΞΗ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

Πάτρα 21 Σεπτ. 1998

Αριθ. πρωτ. Ι-2466

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΧΑΪΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ
ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Ν.Ε.Υ.Α.Ε.)
ΑΧΑΪΑΣ

ΠΡΟΣ:

Δελτία:

1. Επιμελητηρίου Αχαΐας
2. ΤΕΕ / Τμ. Δυτ. Ελλάδος
3. ΣΕΒ / Πελ/σου και
Δυτ. Ελλάδος

Ταχ. Δ/ση : Ν.Ε.Ο. Πατρών-Αθηνών 12.
Ταχ. Κώδικας : 264-41
TELEX :
TELEFAX : 433.799

ΚΟΙΝ: Μ.Μ.Ε. Ν. Αχαΐας

Πληροφορίες: Ν. Σαραφόπουλος
Τηλέφωνο : 438.464

ΘΕΜΑ: Διάχυση πληροφορήσεως για την ΠΡΟΛΗΨΗ των επαγγελματιών κινδύνων, στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής εβδομάδας (19÷23 Οκτ. '98) Υγιεινής και Ασφάλειας Εργασίας.

Η Νομαρχιακή Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ν.Ε.Υ.Α.Ε.) Αχαΐας, στα πλαίσια των προγραμματισμένων δράσεων της με βασικό θέμα: "Πρώτα απ' όλα η υγεία και η ασφάλεια στην εργασία", (19÷23 Οκτ. 1998: Ευρωπαϊκή Εβδομάδα για την Υγιεινή και Ασφάλεια), σας προτρέπει να εντάξετε στην γλη των Δελτίων σας, με τη δεβομένη βοήθεια και στηριξη μας, κείμενων πληροφορήσεως και ευαισθητοποίησης γύρω από την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας.

Η Δετιμή συνεργασία μας κατά τα έτη '96 και '97, για την οποία σας ευχαριστούμε, πιστεύουμε ότι θα οδηγήσει και φέτος σε σημαντικές πρωτοβουλίες.

Συνημμένα: 6 σελ.

Ο Νομάρχης Αχαΐας

Ευαγγέλιος Αθανασόπουλος - Σερρέτης

Πόλη 21 Σεπτ. 1998

Αριθ. πρωτ. Ι-2472

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΧΑΪΑΣ

ΠΡΟΣ: 1. Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας
και Δευτεροβάθμιας
Εκπαίδευσης Αχαΐας
2. Γραφεία Πρωτοβάθμιας
και Δευτεροβάθμιας
Εκπαίδευσης Αχαΐας

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ
ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Ν.Ε.Υ.Α.Ε.)

Ταχ. Δ/ση : Ν.Ε.Ο. Πατρών-Αθηνών 12.
Ταχ. Κώδικας : 264.41
TELEX :
TELEFAX : 433.799

Πληροφορίες: Ν. Σαραφόπουλος
Τηλέφωνο : 438.464

ΘΕΜΑ: Ένταξη βράβειων αβφάλειας εργασίας στην
καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία

Η Νομαρχιακή Επιτροπή Υγιεινής και
Αβφάλειας Εργασίας (ΝΕΥΑΕ) Αχαΐας, στα πλαίσια
των προγραμματισμένων ενεργειών με βασικό θέμα:
"Πρώτα απ' όλα η υγεία και η αβφάλεια στην εργασία",
(19÷23 Οκτ. 1998), σας παρακαλεί να συμμετέχετε
με ανάπτυξη εχετιμών πρωτοβουλιών στα σχολεία
και Γυμνάσια, με βάση τα συνηγμένα υλικά (Α:
έννοια αβφάλειας, παραδείγματα απλά για έκθεση ή
εξειδικιωμό κλπ. και Β: ευρύτερη ευνείδητοποίηση κινδύν-
ων και ειδικοί στόχοι στα τεχνολογικά μαθήματα).
Είπατε στη διάθεσή σας για κάθε πληροφορία και
βοήθεια.

Σας ευχόμαστε καλή σχολική χρονιά με
υγεία και αβφάλεια.

Ο Νομάρχης Αχαΐας

Συνηγμένα: 5 βελ.

Ν.Σ.

Ευστάθιος Ανανασόπουλος - Σερρέτης

Πάτρα 22 Σεπτ. 1998

Αριθ. πρωτ. Ι-2533.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΧΑΪΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ
ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΧΑΪΑΣ

Ταχ. Δ/ση : Ν.Ε.Ο. Πατρών - Αθηνών 12.

Ταχ. Κώδικας : 264.41

TELEX :

TELEFAX : 433.799

Πληροφορίες : Ν. Σαραφόπουλος

Τηλέφωνο : 438.464

ΠΡΟΣ: 1. Πυροσβεστικές, Αστυνομικές
και Λιμενικές Αρχές

2. ΔΝΣΕΙΣ Πολεοδομίας,

Βιομηχανίας, Εμπορίου, Εργασίας

3. Ενώσεις Εργοδοτών, Εργαζομένων

ΚΟΙΝ:

1. Επιχειρήσεις (ΠΔ. 17/96)

2. ΤΕΕ / Τμ. Δυτ. Ελλάδος

ΘΕΜΑ: Συνεχής δράση πυροπροστασίας.

Η Νομαρχιακή Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ν.Ε.Υ.Α.Ε) Αχαΐας, κατά τη συνεδρίαση της 21.9.98 και στα πλαίσια του σχεδιασμού ενεργειών πρόληψης των επαγγελματιών κινδύνων, σας παρακαλεί για ανάληψη συντονισμένων δράσεων προς ανάδειξη του κεντρικού ρόλου της παθητικής και ενεργητικής πυροπροστασίας.

Οι ελέγχουσες Υπηρεσίες (προληπτικά και κατασταλτικά), οι υπόχρεες επιχειρήσεις (υλοποίησης μελετών πυροπροστασίας, ομάδων πυρασφάλειας κλπ), οι φορείς διάχυσης της γνώσης και παροχής σχετικής εκπαίδευσης, οι επιτημονες και ενώσεις των εργαζομένων, οφείλουμε να κατοχυρώσουμε στην πράξη με συνεχή ετοιμότητα το «πρώτα απ' όλα η πυρασφάλεια» Ο Νομάρχης Αχαΐας

[Handwritten signature]

Ευστάθιος Ανασάθουλος. Σερέτης

Πάτρο 29 ΣΕΠΤ. 1998

Αριθ. πρωτ. Ι-2468

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΧΑΪΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ &
ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΝΕΥΑΕ) ΑΧΑΪΑΣ

Ταχ. Δ/ση : Ν.Ε.Ο. Πατρών-Αθηνών 12.
Ταχ. Κώδικας : 264-41
TELEX :
TELEFAX : 433.799

Πληροφορίες: Ν. Σαραφόπουλος
Τηλέφωνο : 438.464

ΠΡΟΣ: Υπουργείο Εργασίας
και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Γενική Δνση Συνθηκών & Υγιεινής
Δνση Συνθηκών Εργασίας
" Για την Ελληνική
Εθνική Επιτροπή,
Πειραιώς 40-Αθήνα 101.82

ΘΕΜΑ: Υποβολή υπομνήματος για τις βράβειες της
Ν.Ε.Υ.Α.Ε. Αχαΐας

ΣΧΕΤ.: Η αρ. 1012/21.8.1998 επιστολή σας

Η Νομαρχιακή Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ν.Ε.Υ.Α.Ε.) Αχαΐας, ανταποκρινόμενη (για τρίτη συνεχή χρονιά) στην πρόβλησή σας, κατά την 29^η/21.9.1998 συνεδρίασή της αποφάσισε ομοφώνως να σας υποβάλουμε υπόμνημα με τον προγραμματισμό και τις βράβειες μας σε θέματα Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας.

Η βελτίωση των συνθηκών εργασίας στο Νομό μας αποτελεί πρώτο στόχο, με συνεχή και επίμονη προσπάθεια όλων των φορέων που εκπροσωπούνται στη ΝΕΥΑΕ Αχαΐας, στο πνεύμα των κατευθύνσεων και της Εθνικής Επιτροπής. Ο Νομάρχης Αχαΐας

Συνημμένα: (1/116) Σελ.

Ν.Σ.

Ευστάσιος Αναστόπουλος. Σερρέτης

ΝΕΥΑΕ Αχαΐας

ΥΠΟΜΝΗΜΑ Βράβειων

(Συνημμένο στο αρ. 1.2468/29.9.98 έγγραφο)

Ι. ΕΝΕΡΧΕΙΕΣ για την Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Υγ-Αεφ. :
(19 ÷ 23 Οκτ. '98):

1. Διάχυση πληροφόρησης για την "Εβδομάδα" : 7, 8, 9, 10 και 14 Σεπτεμβρίου '98 (ενδεικτικά βελ 3 και 4 του παρόντος) διαβιβάσθηκε το έγγραφο αρ. 1012/21.8.98 της Εθνικής Επιτροπής προς Όλους τους Φορείς του Νομού Αχαΐας, τις Επιχειρήσεις ΠΔ. 17/96 και τα ΜΜΕ.

Ενδεικτικά δημοσιεύματα σε εφημερίδες:

- α) "Γεγονότα" : Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Αεφάλειας στην Εργασία
- β) "Ημέρα" : Εβδομάδα για την Αεφάλεια στην Εργασία, από 19 έως 23 Οκτωβρίου (Συνημ. βελ. 1 και 2).

2. Συνεδρίαση της ΝΕΥΑΕ Αχαΐας (αρ. 29/21.9.98)
με πρώτο θέμα "Δράσεις για την Ευρωπαϊκή Εβδομάδα"
(Πρόσκληση βελ. 5. και Πρακτικό βελ. 10 ÷ 14. του παρόντος).

3. Συνέντευξη Τύπου της ΝΕΥΑΕ Αχαΐας για την "Εβδομάδα", (βελ. 7, 9), στις 21.9.98.

Ενδεικτικά δημοσιεύματα σε εφημερίδες:

- α) "Εβδομάδα" : Θετικός ο ρόλος της ΝΕΥΑΕ Αχαΐας,
- β) "Γεγονότα" : Θετικό το έργο και οι πρωτοβουλίες για την υγ-αεφ στην εργασία της ΝΕΥΑΕ,
- γ) "Κήρυξ" : Αχαΐα, μειώνονται τα εργατικά ατυχήματα,
- δ) "Πελοπόννησος" : Μειώθηκαν τα εργατικά ατυχήματα,
- ε) "Αλλαγή" : Εντατικοί έλεγχοι για την αεφάλεια των εργαζομένων, και

στ) "Ημέρα" : Λυσιπρότεροι έλεγχοι στα τεχνικά έργα.
(Συνημ. στις βελ. 15 έως και 20. του παρόντος. Τα δημοσιεύματα (21, 22 και 23/9) αναφέρονται στο σύνολο των βράβειων της ΝΕΥΑΕ. οι τίτλοι είναι των εφημερίδων).

4. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΝΕΡΧΕΙΕΣ ΤΗΣ ΝΕΥΑΕ Αχαΐας για την

"Εβδομάδα", (βλ. Πρακτικό 21-9-98 και Συνέντευξη).

α) Συνεντεύξεις Τύπου (21-9 και 23-10-98),

β) Επισκέψεις μελών ΝΕΥΑΕ, 20÷23 Οκτ.'98, στα μεγάλα εργοστάσια και εργοστάσια του Νομού,

γ) Κοινή Συνεδρίαση (Ημερίδα, τέλος Νοεμ.'98) της ΝΕΥΑΕ,
των Τεχνικών Ασφάλειας, Γιατρών Εργασίας, ΕΥΑΕ και

εκπροσώπων φορέων και Επιστημονικών Ενώσεων του Νομού

δ) Εναιδηγοποίηση και του μαθητικού πληθυσμού· αποστολή
βοηθητικού υλικού για πρωτοβουλίες στα πλαίσια της
καθημερινής εκπαιδευτικής διαδικασίας (βελ. 21),

ε) Στόχος Πυροπροστασία, ευρύτερες οδηγίες (βελ. 22),

στ) Προτροπή προς τα Δελτία (Επιμελητηρίου, ΣΕΒ και ΤΕΕ
Δυτ. Ελλάδας) και τα ΜΜΕ κ. Αχαΐας, ώστε να εντάξουν
στην ύλη τους πιο μόνιμες στήλες πρόληψης κινδύνων
(βελ. 23 του παρόντος). Στα πλαίσια αυτά, ήδη

4 Τηλεοπτικοί Σταθμοί της Αχαΐας προτίθενται να
προβάλλουν σχετικά "σποτ" της Εθνικής Επιτροπής (βελ. 24)

[θετική προβολή στις ειδήσεις είχε και η συνέντευξη

τύπου της ΝΕΥΑΕ, 21-9, π.χ.: Tele Time 21.20÷21.25' και

23.50÷23.55' και Achaia Channel 21.20÷21.25' & 22.40÷22.4

ζ) Προβλήματα έκδοσης ενός εύρηστος κι απλού φυλλα-
δίου, για ενημέρωση ειδικών ομάδων εργαζομένων,

η) Συνεργασίες γ' όλες τις επιστημονικές ενώσεις και
παρεμβάσεις σε κάθε ημερίδα, συνέδριο, κ.α.

κλπ. ...

II. Λοιπές δράσεις Υγ-Ασφ, κατά το 1998 :

1. Εισήγηση σε Ημερίδα του Οργανισμού Πρόληψης
ατυχημάτων (Πάτρα 12-9-98, βελ. 26 παρόντος, βλ. και
εφημερίδες: "Πελ/σος", "Μειώθηκαν τα εργατικά ατυχή-
ματα (βελ. 25), "Γεγονότα", "Ημέρα", βελ. 27, 28, "Γνώμη", βελ. 29

2. Ενίσχυση πρωτοβουλιών αντιμετώπισης καταστροφών
(Π.χ. βράβειο ΠΣΕΑ, Αβιήβειο Σαμαρειτών - βελ. 29-, Εκπαί-
δευση αλιέων για έκτακτες ανάγκες - βελ. 30- κλπ).

3. Διάχυση πληροφοριών για ειδικά θέματα:

α) Απαιτήσεις και καθήκοντα Μηχανισμών στην υγ-κβφ,
"Ημέρα", (βελ. 33 παρόντος) 13-9-98.

β) Προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας στα εργοστάσια,
"Τεχνικά θέματα", Απρ. '98 (βελ. 39÷42). Επίσης,
"Υποδομές", Μαρτ. '98 (βελ. 43).

γ) Χρήση εξοπλισμών εργασίας, "Τεχνικά θέματα", Φεβρ. '98
(βελ. 44÷46)

δ) Συνεδρίαση ΝΕΥΑΕ Αχαΐας (19/3) Ενδεικτικά:

• "Ημέρα", 21-3, Νέοι στόχοι για την Υγ-Αεφ. (47 βελ).

• "Πελοπόννησος", 21-3, Προστασία στην Εργασία (48)

• "Γεγονότα", 21-3, Ενδιαφέρον της Ν.Α. για βελτίωση
συνθηκών στους χώρους εργασίας (49).

• "Αλλαγή", Μεγάλοι οι κίνδυνοι στην εργασία (50)

• "Αχαΐως Στόχος", Συνθήκες Εργασίας, Συνεδρίαση της
ΝΕΥΑΕ Αχαΐας (51).

4. Παρεμβάσεις στην Διημερίδα (11,12 Ιουν. '98, του Συλλό-
γου Ν-Η Μηχ Πατρών) "Υποσταθμοί μέσης τάξης", (55),
Συνεργασίες (56 κμ.), κλπ.

Σημείωση Α:

Στις παραπάνω βράβειο δεν έχουν καταγραφεί
οι θεσμικές αρμοδιότητες και καθήκοντα (της ΝΕΥΑΕ
Αχαΐας για συντονισμό και γνωμάτευση [βελ. 29- συνε-
δριάσεις μέχρι σήμερα], για τους ανά εξαμηνιο προγραμ-
ματισμούς και Υπερεδαμους απολογισμούς, της Διοίκησης
για πραγματοποίηση ελέγχων, τήρηση στοιχείων κλπ, που
οι αναλυτικοί πίνακες (επί 11 χρόνια) αποστέλλονται, ανά
εξαμηνιο, στη Διεύθυνση Συνθηκών Υγ. Εργασίας).

Σημείωση Β :

Συνημμένως, αποστέλονται οι πρωτοβουλίες και βράβει της ΝΕΥΑΕ Αχαΐας για το έτος 1997 (Σημαντική η Ημερίδα 23.10.97 "Υγ-Ασφ. Εργασίας - Εκτίμηση του επαγγελματιού κινδύνου", με την βοήθεια της Εθνικής Επιτροπής. Παρέλαβαν υλικά (16 τεύχη) 147 σύνεδροι, παρέστησαν περίπου 170), σε 12 (περιληπτικές) σελίδες. Ομοίως για το έτος 1996 (Ημερίδα 9.10.96 "ηλεκτρικό ρεύμα, πρόληψη κινδύνων", Ημερίδα 4.11.96 "ασφάλεια στα οικοδομικά και τεχνικά έργα", κλπ), σε 40 σελίδες οι σχετικές βράβει για την Ευρωπαϊκή εβδομάδα (7÷13 Οκτ. '96).

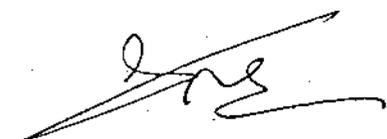
Συνημμένα στο έγχρικο Ι-2468/29.9.98 ΝΕΥΑΕ Αχαΐας

- α) Υπόμνημα (IV) σελ.
- β) Δράσεις 1998 (64) σελ.
- γ) Δράσεις 1997 (12) σελ.
- δ) Δράσεις 1996 (40) σελ.

Η Γραμματέας ΝΕΥΑΕ

Β. Λεϊντή

Εισηγητής

Ν. Σαραφόγλου

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΧΑΪΑΣ

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ
ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΝΕΥΑΕ) ΑΧΑΪΑΣ

Πάτρα 19-10-1998

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ-ΣΕΡΕΤΗΣ

ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΑΧΑΪΑΣ

ΠΡΟΣ

ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ -
ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ως Πρόεδρος της Νομαρχιακής Επιτροπής Υγιεινής-Ασφάλειας Εργασίας (ΝΕΥΑΕ) Αχαΐας σας ευχαριστώ για την τιμή που μας κάνατε με την σημερινή βράβευση.

Η βελτίωση των συνθηκών εργασίας στο Νομό μας αποτελεί βασικό στόχο, με συνεχή και επίμονη προσπάθεια όλων των φορέων που εκπροσωπούνται στη ΝΕΥΑΕ Αχαΐας (Διοίκηση, Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Πατρών, Επιμελητήριο Αχαΐας, ΣΕΒ Πελοποννήσου και Δυτικής Ελλάδας, ΤΕΔΚ Αχαΐας, ΑΔΕΔΥ - Παράρτημα Αχαΐας), όπως προκύπτει και από τα Πρακτικά των (29) Συνεδριάσεων μέχρι σήμερα.

Η αναγνώριση και βράβευση ανήκει σε όλους τους Εκπροσώπους στη ΝΕΥΑΕ Αχαΐας, τους οποίους και ευχαριστώ για το πνεύμα συνεργασίας και συντονισμού, που επέδειξαν στην οργάνωση και υλοποίηση των δράσεων για την βελτίωση των συνθηκών εργασίας την τελευταία περίοδο. Ενδεικτικά αναφέρομαι στους στόχους: ασφάλεια στα εργοτάξια, προστασία από ηλεκτρικό ρεύμα, εκτίμηση κινδύνων, ευαισθητοποίηση και του μαθητικού

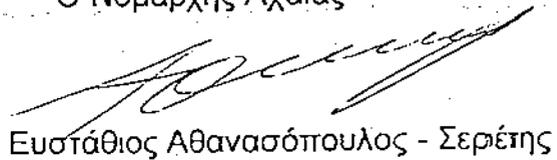
πληθυσμού, ανάδειξη πυροπροστασίας, διάχυση γνώσης (= πρόληψη) κλπ.
που καλύφθηκαν με συναντήσεις, ημερίδες, εγκυκλίους, δημοσιεύματα κλπ.

Δηλώνουμε ότι θα συνεχίσουμε την προσπάθειά μας με την ίδια ζέση,
αξιοποιώντας θετικά κάθε δυνατότητα, όπως παράδειγμα τη βοήθεια της
Ελληνικής Εθνικής Επιτροπής και τις κατευθύνσεις της.

Σας ευχαριστούμε και πάλι για τη συνεργασία μας και την τιμή που μας
κάνετε σήμερα.

Με εκτίμηση,

Ο Νομάρχης Αχαΐας

Ευστάθιος Αθανασόπουλος - Σερέτης

Πρόεδρος της ΝΕΥΑΕ Αχαΐας

«Η Ευρώπη για την Ασφάλεια
και την Υγεία στο χώρο εργασίας»

Η Ελληνική Εθνική Επιτροπή (Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ΓΣΕΕ, ΣΕΒ) στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας 1998 για την ασφάλεια και την υγεία στο χώρο εργασίας απονέμει το

1^ο ΒΡΑΒΕΙΟ

στη Νομαρχιακή Επιτροπή Υγεινής και Ασφάλειας της Εργασίας Αχαΐας για τις δραστηριότητες που ανέπτυξε μέχρι σήμερα στα θέματα πρόληψης των εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών και γενικά της βελτίωσης των συνθηκών εργασίας.

Αθήνα 19 Οκτωβρίου 1998

Για την Ελληνική Εθνική Επιτροπή
Η Πρόεδρος

Αργή Καφειτζοπούλου

ΒΡΑΒΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΑΙΝΟΙ ΣΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ ΓΙΑ ΝΕΥΑΕ ΚΑΙ ΕΥ

ΝΕΥΑΕ

1° βραβείο: ΝΕΥΑΕ ΑΧΑΪΑΣ

έπαινος : ΝΕΥΑΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

έπαινος : ΝΕΥΑΕ ΑΡΤΑΣ

ΕΥΑΕ

1° βραβείο: ΕΥΑΕ ΝΑΥΣΤΑΘΜΟΣ ΚΡΗΤΗΣ

2° βραβείο: ΕΥΑΕ Α.Ε. ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΤΙΤΑΝ - εργοστάσιο ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

2° βραβείο: ΕΥΑΕ ΣΕΚΑΠ (Ξάνθη)

3° βραβείο: ΕΥΑΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ (Σχηματάρι)

3° βραβείο: ΕΥΑΕ ΒΙΟΧΡΩΜ (Αττική)

έπαινος : ΕΥΑΕ ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ εργοστάσιο ΟΛΥΜΠΟΣ (Βόλος)

έπαινος : ΕΥΑΕ ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΪΑ Α.Ε. - εργοστάσιο ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

έπαινος : ΕΥΑΕ ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΪΑ Α.Ε. - εργοστάσιο ΠΑΤΡΩΝ

έπαινος : ΕΥΑΕ BSP Α.Β.Ε. (Αγ. Ιωάννης Ρέντης)

έπαινος : ΕΥΑΕ ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

έπαινος : ΕΥΑΕ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΨΥΧΙΚΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΧΑΝΙΩΝ

έπαινος : ΕΥΑΕ ΚΑΡΤΟΝΠΑΚ Α.Ε. (Κόρινθος)

έπαινος : ΕΥΑΕ ΝΑΥΣΤΑΘΜΟΣ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ

έπαινος : ΕΥΑΕ ΠΕΤΡΟΛΑ ΕΛΛΑΣ (Αττική)

έπαινος : ΕΥΑΕ ΤΙΤΑΝ Α.Ε. ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ - εργοστάσιο ΚΑΜΑΡΙΟΥ

έπαινος : ΕΥΑΕ FANCO Α.Ε. (Κομοτηνή)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η Ευρώπη για την ασφάλεια
και την υγεία στο χώρο εργασίας

Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία 1998

Η εβδομάδα από 19 μέχρι 24 Οκτωβρίου 1998 έχει ορισθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση ως "Ευρωπαϊκή εβδομάδα υγείας και ασφάλειας στο χώρο εργασίας". Στα πλαίσια αυτά η Ελληνική Εθνική Επιτροπή «Η Ευρώπη για την ασφάλεια και την υγεία στο χώρο εργασίας» (εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, της ΓΣΕΕ και του ΣΕΒ), αναλαμβάνει δράσεις για την προαγωγή των θεμάτων ασφάλειας και υγείας στην εργασία και με βασικό θέμα:

"Οργάνωση της εργασίας: πρώτα απ' όλα η υγεία και η ασφάλεια". ✓

Οι δράσεις αυτές περιλαμβάνουν:

- Διεξαγωγή μιας ημερίδας την **19.10.1998** στην Αθήνα με θέμα "Οργάνωση της εργασίας: πρώτα απ' όλα η υγεία και η ασφάλεια". Η ημερίδα θα διεξαχθεί στο κτίριο της ΕΕΔΕ (Ελληνική Εταιρεία Διοικήσεως Επιχειρήσεων), Λ.Ιωνίας 200 & Ιακωβάτων, Κάτω Πατήσια
- Έκδοση δύο νέων ενημερωτικών φυλλαδίων:
 - > Πρακτικές οδηγίες για τη σύνταξη της εκτίμησης του κινδύνου σε μικρές επιχειρήσεις - Πέντε απλά βήματα
 - > "Οργάνωση της εργασίας: πρώτα απ' όλα η υγεία και η ασφάλεια - Ένας σύντομος οδηγός".
- Βράβευση των τριών (3) καλύτερων Επιτροπών Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας της χώρας
- Βράβευση των τριών (3) καλύτερων Νομαρχιακών Επιτροπών Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας της χώρας
- Δύο TV SPOTS για προβολή σε κανάλια εθνικής και τοπικής εμβέλειας: SB TV, TV ΛΥΧΝΟΣ, TELE-TIME TV,

Σκοπός των δράσεων αυτών είναι η ενημέρωση για τις εξελίξεις στον τομέα υγιεινής και ασφαλείας των εργαζομένων και ειδικότερα στην οργάνωση του χώρου εργασίας σε συνδυασμό πάντοτε και πρώτα απ' όλα με τα απαραίτητα μέτρα ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων. Παράλληλα μέσω της ημερίδας, των εκδόσεων των δύο εντύπων και των TV SPOTS επιδιώκεται η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση στα θέματα ασφάλειας και υγείας της εργασίας.

Η εκδήλωση αυτή απευθύνεται σε όλους οι οποίοι εμπλέκονται στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων (πολιτεία, εργοδότες, εργαζόμενοι, επιμελητήρια, επιστημονικοί φορείς κλπ.)

Πρόγραμμα Ημερίδας

ΩΡΑ	
09.30 – 10.00	Προσέλευση –εγγραφή – παραλαβή υλικού
10.00 – 11.00	<ul style="list-style-type: none"> • Χαιρετισμοί: Φορείς Πολιτείας, Εργοδοτών και Εργαζομένων (ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, ΕΣΕΕ, ΓΣΕΒΕΕ, ΑΔΕΔΥ) • Έναρξη Ημερίδας από τον Υφυπουργό Εργασίας κ. Χρήστο Πρωτόπαπα • Απονομή βραβείων σε ΝΕΥΑΕ και ΕΥΑΕ
11.00 – 12.00	Εισηγήσεις με θέμα "Οργάνωση της εργασίας: πρώτα απ' όλα η υγεία και η ασφάλεια" <ul style="list-style-type: none"> • Ν. Σαραφόπουλος, Υπουργείο Εργασίας & Κοιν. Ασφαλίσεων • Δ. Πολίτης, ΓΣΕΕ • Α. Σκιαδάς, ΣΕΒ
12.00 – 12.30	Διάλειμμα
12.30 – 13.30	Παρεμβάσεις
13.30 – 14.30	Ανοιχτή συζήτηση
14.30	Συμπεράσματα - λήξη ημερίδας

Για όλα τα παραπάνω καθώς και για ενημέρωση όσον αφορά τις αρμοδιότητες και δράσεις της Γενικής Διεύθυνσης Συνθηκών & Υγιεινής της Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων μπορείτε να ανατρέχετε στη σελίδα του Internet: www.osh.gr.

1992

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ, ΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ν. Σαραφόπουλος
Επιθ. Εργασίας Αχαΐας
Κορίνθου 227
262.21 - Πάτρα

061-623.464

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ
ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ.

Ⓐ ΗΜΕΡΙΔΕΣ Αεφ-Υγ. :

1. 9 Οκτ. 1996, Τετάρτη " Ηλεκτρισμό Ρεύμα-ατυχήματα:
αίτια, πρόληψη, προτάσεις " Διοργάνωση: Περιφερειακός
Σύνδεσμος Εγκαταστάτων Ηλ-χων « ΒΑΤΤ » και ΤΕΕ/
Τρ. Δυτ. Ελλάδας (Συμπλημένο πρόγραμμα).
2. 4 Νοεμ. 1996, Δευτέρα " Αεφάθεια στα οικοδομικά
και τεχνικά έργα " Διοργάνωση: Νομαρχιακή Αυτο-
διοίκηση, ΤΕΕ/τρ. Δυτ. Ελλά., Εργ. Κέντρο Πατρών,
Συνδικάτο Οικοδ. Πατρών (Συμπλημένο πρόγραμμα).

Ⓑ Εφημερίδες κλπ. έντυπα για την "Ευρ. Εβδομάδα" :

1. " Γνώμη ", 7-10-96 (σελ 11), " Ευρ. Εβδ. : Για να δουλεύετε με ασφάλεια "
- " Γνώμη ", 14-10-96 (σελ. 9), " Η Υγιεινή και Ασφάλεια στην Εργασία "
2. " Ημέρα ", 6-10-96 (σελ. 5), " Ευρ. Εβδ. αεφ-υγείας "
- " Ημέρα ", 9-10-96 (σελ. 4), " Εβδ. για την ασφάλεια εργασίας "

3. "Σύμβουλος Επιχειρήσεων", 10 Οκτ. '96 (σελ. 3), "Ευρ. Εβδ. υγ-αεφ."
4. "Εβδομάδα", 7-10-96 (σελ. 4), "Ευρ. Εβδ. υγ-αεφ.", & 2, 9/12/96.
5. "Γεγονότα", 10-10-96 (σελ. 7), "Επαγγελματ. ασθένειας-λοιμώξεις
ζωνοδόχοι",
"Γεγονότα", 12-10-96 (σελ. 2), "Ατυχήματα ηλεκτροπληξιών κλπ."
6. "Ημερήσιος κήρυξ", 5-10-96 (σελ. 5), "Ευρ. Εβδ. υγ-αεφ. εργασίας"
7. "Πελοπόννησος", 5-10-96 (σελ. 7), "Ευρ. Εβδ. υγ-αεφ. εργασίας",
"Πελοπόννησος", 8-10-96 (σελ. 7), "Ευρ. Εβδ. υγ-αεφ."
8. "Αλλαγή", 8-10-96 (σελ. 3), "Ευρ. Εβδ. υγ-αεφ."
- " - , 9-10-96 (σελ. 3), "Ευρώπη και Ελλάδα νομοθετού"
- " - , 10-10-96 (σελ. 3), "Οδηγίες αποφυγής ατυχημάτων"
- " - , 11-10-96 (σελ. 3), " - - -"
- " - , 12-10-96 (σελ. 3), "Πάρτε μέτρα για τα εργατ. ατυχ"
- " - , 13-10-96 (σελ. 3), "Ηλεκτρικό ρεύμα και ατυχήματα"
9. Δελτίο κέντρου Στήριξης ΜΜΕ Δυτ. Ελλάδα (τεύχος 13/96), "Ευρ. Εβδ.
υγείας-αεφ. στην Εργασία"

10. Δελτίο ΤΕΕ/Τρ. Δυτ. Ελλάδα (τεύχος 30/Ιαν. '97, ειδικό αφιέρωμα).
11. Δελτίο ΣΕΒ Πελάου και Δ.Ελλά (---)
12. Δελτίο Επιτελετηρίου Αχαΐας (---).

Επίσης: Ραδιόφωνο (π.χ. "Στούντιο 20", 9-10-96, κρωί)

Τηλεοράσεις (π.χ. Αchaia Ch., 7-10-96 στις ειδήσεις 21.00' &
Tele-Time, 14-10-96 " - - -)

ΚΑΙ • Νομαρχιακή Επιτροπή Υγ-Αεφ. Αχαΐας (σωεδρία 9-9-96
ΣΥΖΗΤΗΣΗ:

• Νομαρχιακό Συμβούλιο Αχαΐας (σωεδρία 9-10-96)
[βλ. δημοσίευμα "Γεγονότα", 11-10-96 σελ. 4].

Ⓕ Γενικά βιβλ. ασφ-υγείας (τελευταίου 4μήνου):

1. Δελτίο Κέντρου Στήριξης ΜΜΕ Δυτ. Ελλάδος:

- τεύχος 11/96: "Υποχρεώσεις Επιχειρ., π.Δ. 17/96"
- τεύχος 12/96: "Προδιαγραφές υγ-ασφ. σε οθόνες, π.Δ. 398/94"

2. Δελτίο ΤΕΕ/Τρ. Δυτικής Ελλάδος:

- τεύχος 27/Δεκ 95: "Οθόνες, π.Δ. 398/94"
- τεύχος 28/Μαρτ 96: "Διακείμενη φορτίων, π.Δ. 397/94"

3. "Σύμβουλος Επιχειρήσεων", (7-3-96), "Υποχρ. Επιχειρ., π.Δ. 17/96"

4. Δελτίο Δικτύου Υγ. Πόλεων (Καλ. '96), "Ασφ-Υγ στους ΟΤΑ"

5. "Πελοπόννησος", 23-6-96 (σελ 21), "Υποχρ. Επιχειρ. π.Δ. 17/96"

6. Επιθεώρησης Εργασιμού Διακίτου, τεύχος 13/1-Ιουλ-96,

« Γενικές αρχές Πρόληψης υδπ. » (σελ. 577-599).
(Γ.Κ.-Ν.Σ.)

7. Ετηρ. Δελτίο ΤΕΕ, Τεύχος 1916/29-7-96 (σελ. 66-75),

« Προσεκσία ασφ-υγ. και πρόληψη επαγγελματ. κινδ »
(Γ.Κ.-Ν.Σ.)

8. Περ. "Τεχνικά", (Ιουλ-Αυγ '96, σελ. 27+30), "Προδιαγραφές Ασφ-Υγ.

στα προωρητά και υψηλά εργαζόμενα»

9. Ετηρ. "Κέρδος", (ειδική έκδοση Αχαΐα, Μάιος 96) "Αναγκαία και

ισανά στοιχεία για την πρόληψη επαγγ. κινδύνων»

κλπ.

10. Περιοδικό "SERVICE", «Μέτρα προσεκσίας των εργαζομένων στα λωερχεία

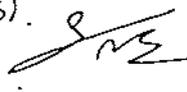
ΤΕΛΟΣ

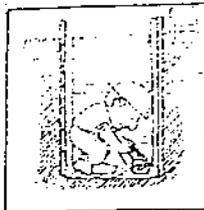
αυτών», τεύχος 154/Σεπτ '96.

Έκδοση Βιβλίου με τα π.Δ. 16 και 17/96 και τρία κείμενα

(οργάνωση πρόληψης, αξιολόγηση και χώροι)

144 σελ. (εντός Οκτ '96).

 16/10/96
Ν.Σ. Αρ. 1000-1001

Πρώτα και πάνω απ' όλα η ασφάλεια στην εργασία

* Σημαντικές επισημάνσεις στην Ημερίδα για τα εργατικά ατυχήματα

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας, το ΤΕΕ/Τμήμα Δελ. Ελλάδας, το Εργαστοπαιδαγωγικό Κέντρο Πατρών και το Συνδικάτο Οικοδόμων, πραγματοποιήσαν την συγκεκριμένη ενημερωτική Ημερίδα, μία και η αφηρητική φετινή συζήτηση αποζημιώσεων κατέδειξε ότι η Ασφάλεια στην Εργασία είναι το πρώτο και κύριο σε κάθε δραστηριότητα.

Ο Νομάρχης Αχαΐας κ. Ευστάθιος Αθανασόπουλος - Σερέτης, χορήγησε με ιδιαίτερη ικανοποίηση την διοργάνωση της ημερίδας. Τα πρόσφατα εργατικά ατυχήματα κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου, για οργάνωση της ΠΡΟΛΗΨΗΣ. Το Όχι δεν προσφέρεται για ανακατασκευή, αλλά για πρόληψη πύθνηση. Η νομοθεσία είναι πλήρης, όμως πρέπει να δειπωθεί η πρακτική μας. Τόσο από μεριάς εργαζομένων για την χρήση των ατομικών μέσων, όσο και από μεριάς εργοδοτών για την λήψη των ασφαλιστικών μέτρων προστασίας, τόσος ο κ. Νομάρχης.

Από το Εργατικό Κέντρο και εκ μέρους του Προέδρου, χαριτίμος ο Αλέξανδρος Μπαβίρας. Τόνισε ότι πρέπει να τηρούνται απ' όλους τα μέτρα ασφαλείας, να επιβάλλονται οι προληπτικοί έλεγχοι και αν διαπιστώνεται προληπτική διαφορά να επιβάλλονται αυστηρές κυρώσεις.

Εκ μέρους του Συνδικάτου Οικοδόμων, ο Πρόεδρος του Ανδρέας Αντωνόπουλος, εξέφρασε την ικανοποίησή του για την συγκεκριμένη ημερίδα, ως το ελάχιστο για συνεκμετάλληση της ανάγκης λήψης και τήρησης μέτρων. Είναι χρέος προς τους νεώτερους συναδέλφους μας, τόσος, να τελεωθούμε και να παλεύουμε για ασφαλέστερη εργασία.

Πρώτος ομιητής ήταν ο Στρατηγόπουλος Νικόλαος. Από Μηχαν. Τεχνικός Επιθεωρητής Εργασίας, με θέμα "Οι ασφαλιστικές υποχρεώσεις λήψης και τήρησης μέτρων ασφαλείας στα έργα". Αναλύθηκαν εκτενώς όλες οι προδιαγεγραμμένες τεχνικές εφαρμογές ασφαλιστικών εργασιών (αυθαίρετα κατασκευασών, εκσκαφών οικοδομικών εργασιών, ομιχλώσεων κάτω το Π.Δ. 778/80, ασφαλεία εργασιών σε στέγες κ.λπ., με βάση το Π.Δ. 1073/81). Υπόγραψε τήρησης των μέτρων ασφαλείας είναι οι εργοδότες (εργοστάσια, υπεργολάβος, κύριος του έργου) και οι επιδιδόντες Μηχανικοί (Ν. 1396/83 και Π.Δ. 305/96).

Ο κ. Στρατηγόπουλος, στάθηκε ιδιαίτερα στις πρόσφατες ρυθμίσεις (Π.Δ. 305/29.8.96, οδηγία ΕΟΚ/57/92), που εισάγουν νέες πρακτικές (σύνταξη) σχεδίου υγροφ. και φακέλλου έργου) και μορφές επίδειξης (Συντονιστής εργ. σε κάθε έργο).

Τονίσθηκε ότι η νομοθεσία είναι η βάση εκκίνησης θητικών εργασιών και ότι πρέπει να αποτελέσει την αμεταβίαση για συγκεκριμένες και συντονισμένες λύσεις απ' όλους τους συντελεστές παραγωγής των έργων. Είναι επιτακτική η εφαρμογή ασφαλών μεθόδων εργασίας και τ'α όπως δεν το κατανοούν υπάλληλοι και οι προβλεπόμενες κυρώσεις.

Δεύτερος ομιητής ήταν ο Πρόεδρος του Συνδικάτου Πολιτικών Μηχανικών Πατρών. Τόνισε την ιδιαίτερη προσπάθεια που κάνει ο Σύλλογος, με την δημιουργία

για ειδική επιστημονικής επιτροπής. Είπαμε, τόσος, ότι σύμφωνα με μελέτες που έγιναν μόνον ένα μικρό ποσοστό εργαζομένων και εργοδοτών εφαρμόζουν τα προβλεπόμενα μέτρα. Πρέπει να μεθοδεύεται συγκεκριμένη πολιτική για την ουσιαστική εκπαίδευση των μηχανικών, αλλά και ειδικής κατάρτισης των τεχνικών παραγωγής των έργων. Κλείνοντας, κατέδειξε την αναγκαιότητα δημιουργίας Μητρώου υπεργολάβων και εργολάβων, που έτσι θα πιστοποιείται η δόση τους.

Τρίτος ομιητής ήταν η Στέφη Βασιλική της Επιθεωρητής Εργασίας, με θέμα "Ασφάλεια έργων αποχέτευσης και ύδρευσης". Επισήμανε το ζήτημα και κοινό κλάση η παρακολούθηση, με βάση το φυλλάδιο που εξέ-

δη των εργαζομένων και οι αρμόδιες στα μέσα ασφαλείας, που όπως πάντα έχουν καίριο κώδων. Αυτό είναι το κέρι και όχι γιατί οι εργαζομένοι δεν φορούν κεντή ή πελαίτητα (υπάρχει κίνηση η διάταξη, που την εποικίζουμε). Ο αφηρητικός έλεγχος (εργασιακή) οφείλει, ανταγωνισμός εργαζομένων κ.λπ.) στόμα για, απεργοστάσια. Ζήτησε, κατέδειξε ο Πρόεδρος, ανατηρωτικούς έλεγχους, στο ασφαλιστικό.

Επαικολούθησε οξύθυμη, στην οποία συμμετείχαν ο Σύλλογος Εργοληπών Δομοτών Έργων (και του Προέδρου του κ. Γαλιάνη, που τόσος την αρμοσία της αρμότης και εκπαίδευσης και τον κ. Καρατζά, που τόσος την ύπαρξη ξεχωριστού τμήματος για μέτρα ασφαλείας κ.λπ.), ο Σύλλογος Κατασκευαστών Οικοδομικών Έργων (και του κ. Αλέξανδρου, που τόσος την αναγκαία ουσιαστική συνεργασία κατασκευαστών, υπεργολάβων, εργολάβων, μηχανικών), ο εκπαιδευτής στην Μικτή Επιτροπή Ελέγχου οικοδομικών έργων Ι. Καραβίος και Τεμαρχίας (που αρμοσιότητα την αρμοσία τους από την πράξη) και ο Συνδικατοσ. Ηλεκτρολόγων ο ΒΑΤΤ (και του κ. Μπαβίρας, που διακοπών ασφαλείας).

δωσε η Τοπική Επιτροπή '92 "Αλφειοκάτο Οδηγών για τεχνικές έδρασης - παρατήρησης". Οι ασφαλείς εκσκαφές (και ανακατασκευές), η ομίσηση και ομιηροδοτήση των χώρων εκτέλεσης των έργων, η ομιητή λειτουργία των μηχανημάτων εκσκαφής και η χρήση ατομικών μέσων από τους εργαζομένους, αποτελούν τις ζωτικές επισημάνσεις που πρέπει να λαμβάνονται η προκλήση και ο ρόλος των αναδόχων των έργων.

Επίσης ομιητής ήταν ο Μηχανικός της ΔΕΗ Βασίλης Στρατηγόπουλος με θέμα "Ηλεκτρική ασφαλεία οικοδομικών και τεχνικών έργων". Αναλύθηκε η πρακτική που πρέπει να ακολουθούν οι ιδιοκτήτες ή Μηχανικοί οικοδομικών όταν πρόκειται να κτίσουν δίπλα σε δικτύους της ΔΕΗ (υποδομή σχετικής αίτησης). Είπαμε, η εργοστασιακή παροχή ρεύματος πρέπει να καταλήγει σε κλειστό, μεταλλικό γεωμετρικό πλαίσιο με αντιηλεκτροπληξιακό αυτόματα. Οι φορητές μπαλάντες πρέπει να είναι επαρκώς (διπλής) μόνωσης και αντοχής. Όλοι οι τεχνικές (αυθαίρετες, χειριστές γερανών κ.λπ.) πρέπει να εργάζονται μακριά ανεπιθύμων δικτύων. Τέλος, επισήμανε ο κ. Στρατηγόπουλος σε πολλές τεχνικές λεπτομέρειες και υπέδειξε λύσεις από τους ηλεκτρολόγους.

Η τελευταία εισήγηση ήταν του Συνδικάτου οικοδόμων (Α. Αντωνόπουλος). Τονίσθηκε η κακή κατάσταση

λύσεις για ηλεκτρική προστασία στην οικοδομία.

Η Ημερίδα για τα ασφαλιστικά της, σε κλειστό με απ' τη βοήθειά τους στο κέντρο, τονίζοντας ο Πρόεδρος του ΤΕΕ, Απ. Καραβίος.

ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Η Γνώση είναι Προέλευση.
2. Η πρόληψη και ο σωστός σχεδιασμός κινδύνων λιγότερο από την "θεωρία" (την εκ των υστέρων τωπολημία).
3. Προαπαιτούμενο είναι ο συντονισμός και συνεργασία όλων των συντελεστών ενός έργου, με καταμερισμό των ευθυνότητων.
4. Η διαβίβαση και δόσηση όλων στην λήψη και τήρηση των μέτρων ασφαλείας, απομένει να δεχθεί στην πράξη.
5. Η νομοθεσία, σχεδόν πλήρης μετά την κώλυση της οδηγίας ΕΟΚ/92/57, αποτελεί την αμεταβίαση για θετικές ενέργειες.
6. Η εκπαίδευση, κατάρτιση και πληροφορία, οδμή την κλίμακα, είναι, βασικά αξιώματα.
7. Ας γίνουμε ειπεί φορείς της αντίληψης ΠΡΩΤΑ και πάνω απ' όλα η ΑΣΦΑΛΕΙΑ στην ΕΡΓΑΣΙΑ, εκλέξε ο κ. Στρατηγόπουλος.

Παρέμβαση του ΚΚΕ στους χώρους εργασίας

*Στην Πάτρα σήμερα η Αλ. Παπαρήγα

Στο πλαίσιο του συντονισμού του αγώνα εργαζομένων, αγροτών, συνταξιούχων και ανέργων απέναντι στο αντιλαϊκό μέτωπο που διαμορφώνεται στη χώρα και εκκρεμείται από τις παλαιοθνικές εντάσεις η σημερινή επίσκεψη στην Πάτρα της Γ.Γ. του ΚΚΕ Αλέκας Παπαρήγα.

Αυτό τόσος χτες κατά τη διάρκεια συνέντευξης τύπου ο Γραμματέας της Ν.Ε. Γ.Καραθανασόπουλος και το μέλος της Ν.Ε. Α.Αντωνόπουλος.

Το στελέχη του ΚΚΕ αναφέρθηκαν στα μεγάλα εργασιακά προβλήματα που υπάρχουν στην περιοχή και υπογράμμισαν την ανάγκη για συντονισμό των κοινωνικών ομάδων που πληττονται αφού "τα εργασιακά πράγματα υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να επιστρέψουν σε καθεστώς μεσοίωνα".

Το δύο στελέχη του ΚΚΕ αναφέρθηκαν και στο συλλογητήριο της Πέμπτης τονίζοντας ότι διαφωνούν με το σκεπτικό της παλαιότητας της διοίκησης του Εργατικού Κέντρου αλλά προσδέτοντας "ότι στην

ζουν την κινητοποίηση και κολών του εργαζομένου να ομιητάσθουν.

Η ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΤΗΣ κ. ΠΑΠΑΡΗΓΑ

Η Γ.Γ. του ΚΚΕ Αλέκα Παπαρήγα θα επισκεφθεί στις 9 το πρωί το πλοίο Μεντιτεράνιον Σκόι, στις 11 το εργοστάσιο της ΜΙΣΚΟ, στη μία το μεσημέρι το εργοστάσιο της Αχαΐα Κλάσης και στις 6.30 μμ θα συναντηθεί με συνδικαλιστές.

Στις 5.30 το απόγευμα θα δώσει συνέντευξη Τύπου στο ξενοδοχείο "Γκόλφου".

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Ημερήσια Πρωινή Εφημερίδα
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: ΕΚΔΟΣΕΙΣ-ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ
Γ. ΣΠΑΘΑΡΑΚΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Γ. ΣΠΑΘΑΡΑΚΗΣ

ΤΗΛΕΦΩΝΑ: 278.300, 275.931

FAX: 278.300

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΦΙΛΟΠΟΙΜΕΝΟΣ 28

ΕΚΤΥΠΩΣΗ:

ΑΧΑΪΑ PRESS

ΓΕΡΟΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 11-ΠΑΤΡΑ

ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΠΡΟΦΥΛΑΧΘΟΥΜΕ ΑΠΟ ΤΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΣΤΗ ΔΟΥΛΕΙΑ

ΜΕΡΟΣ Α

Όποιος επάγγελμα κι αν έχει διαλέξει κανείς, έχει τους κινδύνους του. Και σε όλες τις δουλειές πρέπει να προσέχει πολύ, ιδίως στη χρήση των μηχανημάτων και των εργαλείων. Να έχει στο νου του ότι κάθε δουλειά έχει τις δυσκολίες της. Γι' αυτό πρέπει:

Να φοράει με πρόσημο ή απαραιτησίως την ανειρπωτική και την προστασία του κεφαλιού της δουλειάς. Να μην φοράει γυαλιά που δεν είναι κατάλληλα για την εργασία που κάνει. Να μην έχει μάλλινα ρούχα.

Του ΝΙΚΟΥ ΣΑΡΑΦΟΠΟΥΛΟΥ

Διπλ. Μηχανολόγου Μηχανικού
Τεχν. Επιθεωρητή Υπ. Εργασίας

Να παρακολουθεί με προσοχή τους μαστόρους και τους υπαλλήλους νέκιντες και να ζητά τις οδηγίες τους.

Στη εργασία και στο εργαστήριο ο κίνδυνος είναι μεγάλος μόνον όταν κανείς δεν προσέχει. Κάθε εργαζόμενος πρέπει να φροντίζει να κατοπιζέται: να είναι ανοιχτόμυτος, προσεκτικός. Πρέπει στην αρχή να προσέχει από το κεντρικό που μπορεί να δημιουργήσει ατύχημα ή να προκαλέσει τη δουλειά μεθόδια, νεοικουρεμένα, μηχανήματα ή εργαλεία, ελαστικά, ή επιπολεστικότητα, ή ασημένια ή ασημένια, φρενάκια, ή ασημένια.

Ειδικότερα, στις διάφορες δουλειές, με λίγα λόγια, υπογραμμίζουμε παρακάτω τι πρέπει κανένας να προσέχει:

ΜΙΑ ΦΟΡΜΑ που να προστατεύει καλύτερα από όλα τα κινδύνους που κινδυνεύει πολλές φορές κανείς να πέσει. Μην φοράτε φανταστικά εργαλεία, μη φορέσετε ποτέ εργαλεία που είναι κατεστραμμένα. Στάση και επανειλημμένη κίνηση και σε γρήγορα. Καθόνες, διατάξεις μηχανών σε πάγκες και σε άλλα εργαλεία και εναντίον απειλητικών κινήσεων.

Μα και η φροντίδα, πρέπει να πλένεται. Γιατί, όταν είναι ποσειλεμένη γράσα, μουτζούρες, πετρέλαιο, εξόν που είναι δυναμική και ανθυγιεινή, παίρνει εύκολα και φωτιά. Πολλοί μαστόροι έπαθαν εγκαύματα από το άσπασμα της βουτηγμένης στο πετρέλαιο φόρμας!

Μη βάζετε υγιεινά και κοφτερά εργαλεία ή αντικείμενα που να εξέχουν στις τσέπες σας. Τραυματίζουν επικινδύνως.

ΤΑ ΜΑΤΙΑ μας τα πολύτιμα στη ζωή μας, πρέπει να τα προσέχουμε, δεν πρέπει να τραχίζουμε ή να πελεκάμε χωρίς το προστατευτικό γυαλί των ματιών. Να μη δουλεύουμε με δυνατά φως που πέφτει στο μάτι, ή και αντίστροφα, με λίγο φως, γιατί έτσι δημιουργούνται και υποκείμενα σε ατυχήματα. Και σε άλλες δουλειές που υπάρχουν κινδύνους οφθαλμικών για το μάτι, πάντα να φοράμε το προστατευτικό γυαλί, ή μάσκα που να προστατεύει και την αντανάκη και το μάτι. Αυτό το προστατευτικό μέσο έχει οφθαλμική και το μάτι. Αυτό το προστατευτικό μέσο έχει οφθαλμική και το μάτι.

ΣΤΟΥΣ ΣΥΜΦΩΤΟΤΡΟΧΟΥΣ να φροντίζει πάντοτε το να είναι ασφαλισμένα γυαλιά. Να προστατεύει από τραυματισμούς εργαλεία. Ένα άλλο κίνδυνος είναι από την απειλή από τους ηλεκτροφόρους συμφοροτροχούς.

ΣΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΑΡΕΛΑΝΑ, όπως ηλεκτροπληκτικές, να μην τα αφήνουμε ηλεκτρικά ανοικτά και εργαλεία, χρονομετρητές, μετρητές, πρέπει να έχουν κατάλληλα γυαλιά και να μην φορούν. Αν κάποια κινδύνος από ηλεκτρικά εργαλεία, να μην αφήνουμε εργαλεία χωρίς τον ασφαλιστικό ή την ασφαλιστική τους προστασία.

ΜΗ ΚΟΠΙΔΙΑΖΕΤΕ, μη πελάτε απάναντι σε άλλους συναδέλφους σας, γιατί μπορεί να πεταχθούν τα πελεκία στα μάτια του απέναντί σας εργαζόμενου.

ΤΗΝ ΗΛΕΚΤΡΟΚΟΛΛΗΣΗ μην τη δουλεύετε, αν δεν έχετε τα μέσα, ώστε να μη χάσετε η ακτινοβολία του ηλεκτρικού τρέμα το μάτι σας. Να φοράτε την ειδική προστατευτική μάσκα προσώπου, με ολόκληρο προστατευτικό γυαλί για το μάτι σας. Να προσέχετε και τους συναδέλφους σας ή τους ξένους που μη ξέρουν ότι ο αέρας βλάπτει στα μάτια, χυτεύουν κοιτάζοντας την λαμπιέρα φλόγα του σπινθηρού.

ΟΙ ΤΟΡΝΟΙ, οι πλάνες, τα δρόπανα, τα πολύστρωπα μηχανήματα, θέλουν προσοχή. Μη ξεθαρρεύετε, μην ελαττώνετε ποτέ την προσοχή σας και μην εργαζοσθε ποτέ χωρίς τους ασφαλιστήρες, στα γρονθία, στις τροχαλίες, στα λουριά. Ζητήστε πάντοτε από τον αρμόδιο εργοδότη ή τον αρχιτεχνίτη σας να σας πει τι πρέπει να προσέχετε για να εργάζοσθε χωρίς κίνδυνο.

ΤΟ ΛΑΔΩΜΑ των μηχανών, καθώς και το καθαρισμό τους, πρέπει να το κάμει προσεκτικά, αφού σταματήσει το μηχανήμα ή την σφήνας λάδι, γρήγο στο δάπεδο, γιατί προκαλούνται γλιστρήματα. Ρίχνετε λίγη άμμο ή πριονίδι. Τα γλιστρήματα είναι πάντοτε επικίνδυνα.

ΣΤΙΣ ΣΚΑΛΩΣΙΕΣ χρειάζεται μεγάλη προσοχή. Υπάρχει κίνδυνος που προβάλλονται πως πρέπει να κατασκευάζονται σε ειδικά κατάλληλα, κατά τρόπο σωστό, ακίνδυνο. Τα έλα πρέπει να είναι γερά, χωρίς πόρους και σπασίματα. Να υπάρχουν ασφαλιστικές συσκευές που κινδυνεύουν να πέσουν οι εργαζόμενοι. Σε περιπτώσεις επικινδύνων, πρέπει οι εργαζόμενοι να δένονται με ειδική ζώνη ασφαλείας.

ΣΤΙΣ ΦΟΡΤΟΕΚΦΟΡΤΩΣΕΙΣ, στις ανυψώσεις βαρών, χρειάζεται πολλή προσοχή. Ποτέ μη στέκεσθε, μην περνάτε κάτω από ανυψωμένα βάρη ή εμπορεύματα. Μπορεί να λυθεί το σφάλμα του γρονθοκού και να πέσουν.

Αν πρόκειται να ανυψώσετε ή να μεταφέρετε βάρη, προσέχετε. Να μεταχειρίζοσθε γερά και κατάλληλα εργαλεία, ποδόγιο, γόβιες, μοδέρια, κατράκλια. Και να κάμει τη δουλειά με προσοχή, φρόνηση, μέθοδο. Ένας πρέπει να κάμει καλύτερα. Αν φωνάζουν και ανοικτεύονται όλοι, τότε χαρμωδία γίνεται και σε κακό θα καταλήξει.

Η ΟΞΥΓΟΝΟΑΞΕΤΗ είναι η πιο επικίνδυνη χρήση. Προσέχετε όμως:

- Μην κτυπάτε, μην πετάτε τις φιάλες κατά τη μεταφορά τους. Μην τις αφήνετε σε ζεστά μέρη ή στον ήλιο του καλοκαισιού.

- Μη βάζετε ποτέ λάδι ή γράσο στα κλειστά και στο μανόμετρο των φιαλών. Κίνδυνος εκρήξεως.

- Μη χρησιμοποιείτε παλιό, χαλασμένο εργαλείο (ακροφύσια) με χαλασμένα μανόμετρα. Μη δοκιμάζετε τα λάστιχα που έχουν τρυπήσει χρησιμοποιώντας φλόγα, σπρίτ ή κερι. Μόνο δουτώντας το σε νερό.

- Μη χρησιμοποιείτε τις φιάλες ριγμένες κάτω. Μόνο όρθιες ή πλάγιες οριζόντιες.

- Κλείνετε καλά τα κλειστά μετά τη χρήση και βάζετε πάντα τα πατήματα των φιαλών. Φοράτε, όταν δουλεύετε οξυγόνο, τα ασφαλιστικά ή τον μανόμετρο της σκούρα ριδική γυαλιά.

ΔΟΧΕΙΑ ΑΠΟ ΒΕΝΖΙΝΗ ή πετρέλαιο ή οινόπνευμα ή άλλη εύφλεκτη, μη διατηρούνται να τα ανοίξετε με οξυγόνο ή άλλη φλόγα. Κίνδυνος εκρήξεως.

Μην γαβανίζετε σε λείαντικές ή σπέρνες αν δεν φροντίζετε καλά μάσκα και την βελανιδιά ότι δεν έχει διακοσμηθεί, ατμοσφαιρική μολυσμένη, δηλητηριώδη ή αναφλεξιμή ή ελαστική.

ΣΤΑ ΣΥΛΟΥΡΓΕΙΑ οι εργαζόμενοι είναι μετρώτα. Εκεί χρησιμοποιούνται εργαλεία κοφτερά, αλλά και μηχανήματα πολλαπλάσια. Γι' αυτό, στον κλάδο αυτό, οι εργαζόμενοι πρέπει να

έχουν κατάλληλα εργαλεία. Στις θέσεις στις προνοκορδέλλες, στα διακοπόμενα, στις μορτίδες, οι χειριστές πρέπει να ξέρουν, και να εφαρμόζουν προστασιακά, τους κανόνες της ασφαλείας λειτουργίας. Δεν πρέπει να εργαζοσθε χωρίς τους ασφαλιστήρες, δεν πρέπει να αφήνετε τον αντικείμενο που πρόκειται να κόψουν, με τα χέρια τους, αλλά να χρησιμοποιούν ειδικά εργαλεία. Μετά το τέλος της δουλειάς, να καθαρίζετε πάντοτε τα κομμάτια από τα προκείμενα και πριονίδια γιατί πολλές φορές έχουν ελαστικές επιφανείες.

Αποφύγετε να κάμει στις προνοκορδέλλες έλλοπα παιδιά, που είναι θραυμένα ή που έχουν μέση κληρία. Προσέχετε ώστε ο διάκος του πριονιού μη είναι σφιγμένος καλά, μην αφήνετε να αλληλοζών στα μηχανήματα αναδευκίται εργασία ή επισκεπτεται.

Προσέχετε από φωτιά! Βγάλτε τα προκείμενα, τα προκείμενα στην αλλη. Και ασφαλοποιείτε τα κληρία!

Ο ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ έχει μεγάλες εφαρμογές, όχι μόνον στη διαίτη, αλλά γενικά στη σημερινή ζωή. Οι κίνδυνοι όμως που παρουσιάζει η χρήση του δεν είναι μικροί. Είναι τόσο πιο μεγάλοι, όσο ο εργαζόμενος είναι ξένος προς τους κινδύνους του ηλεκτρισμού. Γι' αυτό δεν πρέπει να περιπαύετε τον ηλεκτρολόγο, όταν δεν είναι ειδικευμένος ηλεκτροτεχνίτης για την παραγωγή ή τη συντήρηση που θα συντηγίστε είτε στο ηλεκτρικό δίκτυο, είτε στο ηλεκτροκίνητο μηχανήματα, να εδωποιείτε αυθόρμητα τον ηλεκτρολόγο ή τον ειδικό ηλεκτροτεχνίτη για την επισκευή τους. Είτε αν κινδυνεύει, διακοπήτε το ηλεκτρικό ρεύμα που συνδέεται με το μηχανήματα αυτά.

Μην ανοίγετε ποτέ τα καπάκια του ηλεκτρικού ρεύματος, που να κινδυνεύουν με τους ηλεκτροκίνητους.

Σε περίπτωση που κινδυνεύει ή παύσει, προσηύξτε τη μην πάνε το νερό επάνω στο ηλεκτροφόρο σώμα. Σε τέτοια περίπτωση, κατέβατε το γενικό διακόπτη του ηλεκτρικού ρεύματος.

Όταν χειρίζοσθε ηλεκτρικά φορητά εργαλεία (βραχίονα, καλμαριά, πλέομα, κ.λπ.) και αισθανθείτε ότι κτυπούν από ηλεκτρικές επιπτώσεις, διακόψτε αυθόρμητα τον εργοδότη ή τον ηλεκτρολόγο να τα επιθεωρήσει και να τα επισκευάσει.

Μη δουλεύετε με ηλεκτρικά φορητά εργαλεία, που δεν έχει κανονική γείωση και που παρουσιάζει φθαρμένη τη μόνωση των καλωδίων.

Μην πιάνετε ποτέ τις φορητές λάμπες και τα φορητά εργαλεία από το μεταλλικό τους μέρος, αλλά μόνο από τις μονωμένες χειρολαβές.

Μην πατάτε ποτέ σε θραυμένο έδαφος όταν κρατάτε φορητά ηλεκτρικά εργαλεία. Το ηλεκτρικό εργαλείο χωρίς πρέπει να τροφοδοτούνται με κομψή τάση ρεύμα (42 ή 24 V). Αν δεν έχουν τέτοιο μετασχηματιστή, τότε να δουλεύετε φορώντας ειδικά μονωτικά γυαλιά ή την ειδική ποτε σε θαλάσσια ύψους τσέρια. Πάντα καλά συνήθεια που τους χρησιμοποιούν μερικά για αποσύνθεμα ή για αποδύσεις.

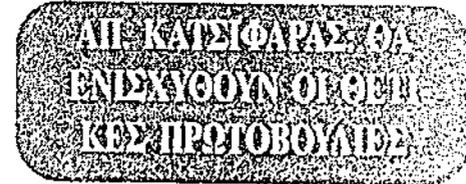
Σε περίπτωση που πρόκειται να δουλέψετε εργαλεία και εσείς την ώρα που είναι ελαστικό εργαλείο, το πρώτο προσεκτικά με την όλη την εργασία, μην το πιάνετε με άλλους ή την αλλη.

Αν ανοιχθείτε σας πάλι διακοπόμενα εργαλεία και άλλα ηλεκτροκίνητα, βγάλτε τα εργαλεία από την εργασία με τα χέρια, βγάλτε τα από την εργασία με τα χέρια, ελαστικό πάντοτε να κινδυνεύουν από διακοπή πρώτα το ηλεκτρικό ρεύμα. Να καθαρίζετε εργαλεία χωρίς να τα σταματάτε, πάντα να είναι ο γαρός.

Μην πιάνετε ποτέ τον ηλεκτρικό. Προσέχετε, γιατί μη μετακινείτε το ποτε!

Σε περίπτωση που πρόκειται να δουλέψετε εργαλεία και εσείς την ώρα που είναι ελαστικό εργαλείο, το πρώτο προσεκτικά με την όλη την εργασία, μην το πιάνετε με άλλους ή την αλλη.

Προστασία στην εργασία

Συνεδρίασε προχθές η Νομαρχιακή Επιτροπή Υγιεινής - Ασφάλειας της Εργασίας (ΝΕΥΑΕ) Νομού Αχαΐας, υπό την προεδρία του αναπληρωτή του κ. Νομάρχου Αποστόλου Κατσιφάρα και εκπροσώπους υπηρεσιών (Εργασίας, Υγείας, Δ/σης Εργων) και φορέων (Επιμελητηρίου, ΣΕΒ, ΤΕΔΚ, ΑΔΕΔΥ).

Εκτιμήθηκε, κατ' αρχάς, η δραστηριότητα που αναπτύχθηκε στο Νομό για την ΠΡΟΛΗΨΗ των επαγγελματικών κινδύνων, την ασφάλεια και υγιεινή στην εργασία, την τελευταία περίοδο.

Στα θετικά εγγράφονται:

- Η διοργάνωση Ημερίδας, 23 Οκτ. '97, με θέμα τις νέες ρυθμίσεις στο πεδίο της προστασίας στην εργασία και την τεχνική της εκτίμησης - αξιολόγησης των επαγγελματικών κινδύνων (κεντρική δράση σ' όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, στα πλαίσια πρωτοβουλιών στην εβδομάδα 22 έως 26 Οκτ. '97).

- Η προσπάθεια «ευαισθητοποίησης» του πληθυσμού απέναντι στους κινδύνους, μέσω δημοσιεύσεων και εγκυκλίων προς τις Δ/σεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

- Οι ενέργειες υλοποίησης των νέων μέτρων (Σχέδιο υγιεινής ασφάλειας και φάκελος και ορισμός συντονι-

στών) στα οικοδομικά και τεχνικά έργα, με τη συνεργασία των Πολεοδομικών Υπηρεσιών και των Δ/σεων Εργων, αντιστοίχως.

- Η παγίωση της πρακτικής και διαδικασίας απαγόρευσης εργασιών σε ανασφαλείς αποστάσεις από ηλεκτρικά δίκτυα, μέχρις η ΔΕΗ να «παραλλάξει» τα δίκτυα (συνεργεία ΔΕΗ, Αστυνομικών Τμημάτων και Δ/σης Εργασίας).

- Οι προγραμματισμένοι έλεγχοι και επιθεωρήσεις των τεχνικών επιθεωρητών της Δ/σης Εργασίας, σύμφωνα με τις νέες κατευθύνσεις αποτελεσματικών και συνεχών δράσεων, που πρέπει να ενταθούν, ώστε να καλυφθούν όλοι οι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας σ' όλες τις γεωγραφικές ζώνες του Νομού.

- Η ουσιαστική παρουσία της Μικτής Επιτροπής Ελέγχου οικοδομικών και τεχνικών έργων, που μπορεί να αξιοποιηθεί, κ.λπ., κ.λπ.

Στα ζητούμενα (στόχοι) για την τρέχουσα περίοδο, κατόπιν, αναλυτικής συζήτησης και ομόφωνης απόφασης, εγγράφονται:

- Κοινές δράσεις της ΝΕΥΑΣ και επισκέψεις σε επιχειρήσεις για υλοποίηση της τεχνικής της εκτίμησης - αξιολόγησης των επαγγελματικών κινδύνων. Προς την ίδια

κατεύθυνση μπορούν να αξιοποιηθούν και τα προγράμματα κατάρτισης στην υγιεινή - ασφάλεια εργασίας.

- Δημιουργία από κάθε Υπηρεσία ή Φορέα που εκπροσωπείται στην ΝΕΥΑΕ, υποδομών και ενεργειών ουσιαστικότερης στήριξης των εκπροσώπων, αλλά και διάχυσης των γνώσεων και πληροφοριών.

- Συνέχιση (μετ' επιτάσεως) των προληπτικών ελέγχων και επιθεωρήσεων της Δ/σης Εργασίας αλλά και επιβολής σε περιπτώσεις άμεσου κινδύνου των προβλεπομένων μέτρων ή κυρώσεων.

- Αξιοποίηση όλου του πρόσφατου όγκου νομοδιαταγμάτων για την υγ-ασφάλεια (κύρωση οδηγιών Ευρωπαϊκής Ένωσης), για ανάπτυξη καλών πρακτικών εφαρμογής και συνεργασία ανάμεσα στις ομοειδείς επιχειρήσεις, κ.λπ., κ.λπ.

- Επίμονη προσπάθεια διαφώτισης για το «Πρώτα η ασφάλεια στην εργασία» και το «η γνώση είναι πρόληψη».

Πάντως ο προεδρεύων στην ΝΕΥΑΕ Αχαΐας κ. Α. Κατσιφάρας τόνισε ότι η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας δεσμεύεται για την ενίσχυση όλων των θετικών πρωτοβουλιών και είναι πρόθυμη να αξιοποιήσει κάθε πρόταση βελτίωσης των συνθηκών εργασίας.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΟΣ

21.3.98

σελ. 9.

Ασφάλεια και υγιεινή στην εργασία - Απαιτήσεις και καθήκοντα των μηχανικών

Του ΣΑΡΑΦΟΠΟΥΛΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ,
διπλ., μηχανολ., μηχαν., τεχνικού επιθεωρητή Εργασίας

1. ΓΕΝΙΚΑ

Η κοινωνία και οι επιστήμονες οφείλουν να δώσουν συγκεκριμένες απαντήσεις, με άσκηση συστηματικής και συνεχούς μεθοδικής πρακτικής, στο κρίσιμο πρόβλημα της πρόληψης των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών. Βάση για τις σχετικές δράσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί το άρθρο 118Α της Συνθήκης ΕΟΚ (1987), με το οποίο εκδόθηκαν τριάντα ειδικές Οδηγίες μέτρων ασφάλειας και υγιεινής στην εργασία. Συμπληρωματική, τεχνικών προδιαγραφών βοήθεια παρέχεται από τις Οδηγίες του άρθρου 100Α της Συνθήκης (Οδηγίες τεχνικής εναρμόνισης: ασφάλεια στην κατασκευή, επιθεωρήσεις και πιστοποίηση εξοπλισμών και προϊόντων) [1].

Στη χώρα μας ο κορμός της Κοινοτικής Νομοθεσίας έχει κυρωθεί, [2,3] με κεντρικό ρόλο σ' αυτή την πορεία του Εθνικού Συμβουλίου Υγιεινής - Ασφάλειας (ΣΥΑΕ), ως εθνικού οργάνου διαβούλευσης. Εφεξής, η προσπάθεια είναι να αφομοιωθεί όλος αυτός ο όγκος, να αποκτηθεί η αναγκαία τεχνογνωσία, να αξιολογηθούν οι δράσεις, να υπολογισθούν οι επιβαρύνσεις, να ενισχυθούν οι πρωτοβουλίες στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, να ολοκληρωθούν οι πρακτικές πληροφόρησης και κατάρτισης, να αναπτυχθούν διεθνείς συνεργασίες, να προωθηθεί η τυποποίηση, να λειτουργήσουν τα εντελώς συγκεκριμένα όργανα και μηχανισμοί υλοποίησης και να ενεργοποιηθεί όλος ο εργαζόμενος πληθυσμός.

2. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Οι μηχανικοί ασφάλειας, στις επιχειρήσεις που παρέχουν τις τεχνικές τους γνώσεις, συμβουλεύουν σε θέματα: σχεδιασμού, κατασκευής και συντήρησης των εγκαταστάσεων, διαμόρφωσης και διευθέτησης των θέσεων και του περιβάλλοντος εργασίας, οργάνωσης της παραγωγικής διαδικασίας, επιλογής και λέγχου των εξοπλισμών και των μέσων προστασίας κ.ά. Αρραλλήτως, ελέγχουν τις εγκαταστάσεις, επιβλέπουν την εφαρμογή των μέτρων ασφάλειας - υγιεινής, ενημερώνουν τους λοιπούς συνεργάτες τους, επιθεωρούν τους χώρους, φέρνουν τα αίτια των ατυχημάτων και προτείνουν προληπτικά μέτρα, εποπτεύουν την εκτέλεση ασκήσεων ετοιμότητας, συμμετέχουν στην εφαρμογή προγραμμάτων εκπαίδευσης κ.λπ.

Οι μηχανικοί ασφάλειας έχουν τις γνώσεις και τα «εργαλεία» για μια συνολικού χαρακτήρα συστηματική εξέταση όλων των πλευρών της εργασίας: καθορισμός των επικινδύνων χώρων, πρόληψη των κινδύνων (εξάλειψη και έλεγχος), εκτίμηση των κινδύνων και αναθεώρηση των μέτρων, ιεράρχηση των ενεργειών και νέα εκτίμηση, ποσοτικός ή ποιοτικός προσδιορισμός των αποτελεσμάτων και των βελτιώσεων, πρόωση και διάδοση ελλείψεων και μεθόδων σε θέματα υγείας και ασφάλειας, ανά-

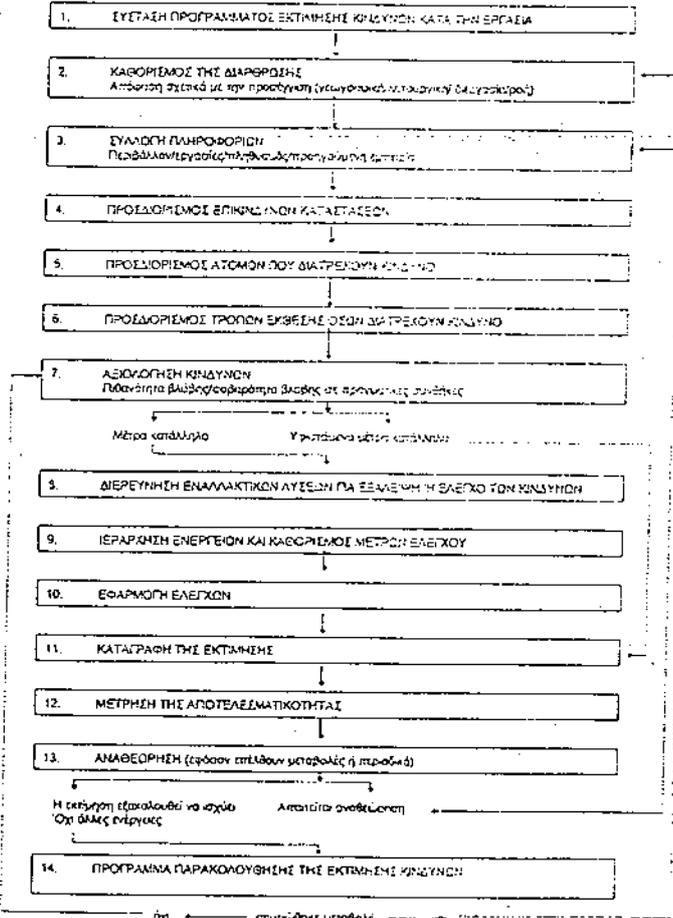
πτυξη διεπιστημονικών συνεργασιών με άλλους λειτουργούς της ασφάλειας στην εργασία κλπ. [4].

Η ολιστική θεώρηση της βελτίωσης των συνθηκών εργασίας μπορεί να κατοχυρώσει την ασφάλεια της εργασίας μέσα από την ποιότητα της εργασίας.

3. ΓΡΑΠΤΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Βασική υποχρέωση αποτελεί η γραπτή εκτίμηση των επαγγελματικών κινδύνων [5]. Αυτή πραγματοποιείται από τους Μηχανικό Ασφάλειας, Γιατρό Εργασίας, ΕΣΥΠΠ ή ΕΞΥΠΠ. Στους παραπάνω, ο εργοδότης οφείλει να παρέχει κάθε βοήθεια σε μέσα και προσωπικό για την ολοκλήρωση της Εκτίμησης.

1. ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΡΟΗΣ: ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Το περιεχόμενο και η έκταση του κάθε σταδίου εξαρτάται από τις συνθήκες στο χώρο εργασίας (πχ. αριθμός εργαζομένων, ιστορικό ατυχημάτων, υπέρβαση σθένος, μέγεθος εργασίας, ελαστικότητα εργασίας, εργασιακές δραστηριότητες, χαρακτηριστικά του χώρου εργασίας και τύποι κινδύνων).

Η Εκτίμηση μεταξύ άλλων αφορά: την επιλογή των εξοπλισμών εργασίας, την επιλογή των χημικών παραγόντων ή παρασκευασμάτων, τη διαρρύθμιση των χώρων εργασίας, τους κινδύνους τους συνάφεις με την παραγωγική διαδικασία, κλπ.

Μετά την εκτίμηση, οι δραστηριότητες πρόληψης και οι μέθοδοι εργασίας και παραγωγής, που χρησιμοποιούνται πρέπει, αφενός να εξασφαλίζουν τη βελτίωση του επιπέδου προστασίας και της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων και αφετέρου να ενσωματώνονται στο σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης και σ' όλα τα επίπεδα της ιεραρχίας (βλ. Διάγραμμα 1: Εκτίμηση και αντιμετώπιση κινδύνων).

Οικονομία - Αγορά

Αυστηρότεροι έλεγχοι στα τεχνικά έργα

Συνέντευξη του νομάρχη Στάθη Σερέτη, για τους στόχους της Νομαρχιακής Επιτροπής Υγιεινής και Ασφάλειας των Εργαζομένων

Πραγματοποιήθηκε χθες η 29η Συνεδρίαση της Νομαρχιακής Επιτροπής Υγιεινής - Ασφάλειας Εργασίας (ΝΕΥΑΕ) Αχαΐας, κατά την οποία συζητήθηκαν θέματα με κεντρικό άξονα την ασφάλεια και υγιεινή των εργαζομένων.

Σε συνέντευξη Τύπου που δόθηκε χθες παρουσία του νομάρχη Αχαΐας κ. Στ. Αθανασόπουλου - Σερέτη, του αρμόδιου αντινομάρχη κ. Απ. Κατσιφάρα, και του ανώτερου στελέχους της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Επιθεώρηση Εργασίας) κ. Νίκου Σαραφόπουλου, παρουσιάστηκαν αναλυτικά τα θέματα που συζητήθηκαν στη συνεδρίαση.

Ειδικότερα πραγματοποιήθηκε απολογισμός των προληπτικών δράσεων και ενεργειών του πρώτου εξαμήνου, τέθηκαν οι στόχοι για το επόμενο εξάμηνο και προσδιορίστηκε το περιεχόμενο των διαδικασιών που θα γίνουν κατά τη διάρκεια της ευρωπαϊκής εβδομάδας της υγιεινής και ασφάλειας.

Συγκεκριμένα, όσον αφορά τον απολογισμό, εκτιμήθηκε ως θετικό το εξής έργο: α) διάχυση πληροφοριών για τα νέα διατάγματα υγιεινής - ασφάλειας εργασίας β) διανομή ενημερωτικού υλικού, γ) συσκέψεις - συνεργασίες για λήψη μέτρων, δ) διοργάνωση ημερίδων. Επιπλέον πραγματοποιήθηκε συνεχής και επίμονη ελεγκτική δράση από τις αρμόδιες υπηρεσίες εργασίας, με αποτέλεσμα να μειωθούν τα εργατικά ατυχήματα.

στην πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων, από πλευράς βιομηχανίας και πυρόσβεσης.

Παράλληλα τονίστηκε ότι η αξιοποίηση της ευρωπαϊκής εβδομάδας είναι σημαντική, αφού θα συμβάλει στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των συντελεστών της παραγωγικής διαδικασίας, με αποτέλεσμα την πρόληψη των ατυχημάτων.

Στον κοινό προγραμματισμό της ΝΕΥΑΕ Αχαΐας για τα μέτρα υγιεινής - ασφάλειας περιλαμβάνονται:

α) Μεθοδικό έλεγχο στις επιχειρήσεις και εργοτάξια, με ιεράρχηση προτεραιοτήτων και στόχων β) αξιοποίηση της δράσης της Μιζικής Επιτροπής Ελέγχου οικοδομικών και τεχνικών έργων γ) επισκέψεις των μελών της ΝΕΥΑΕ, κατά τη διάρκεια της ευρωπαϊκής εβδομάδας υγιεινής - ασφάλειας (19-23/10/98) σε εργοτάξια και εργοστάσια του νομού, δ) κοινή σύσκεψη της ΝΕΥΑΕ, την τεχνική ασφάλεια, γιατρών εργασίας και μελών ΕΥΑΕ των επιχειρήσεων του νομού, ε) ευαισθητοποίηση του μαθητικού πληθυσμού με αποστολή βοηθητικού υλικού, στ) προτροπή προς τα δελτία (επιμελητηρίου, ΣΕΒ, ΤΕΕ), και το ΜΜΕ του νομού, ώστε να εντάξουν στην ύλη τους μόνιμες στήλες πρόληψης επαγγελματικών κινδύνων, ζ) προσπάθεια έκδοσης 32σέλιδου φυλλαδίου για ενημέρωση ειδικών ομάδων εργαζομένων και τέλος συνεργασία με επιστημονικές ενώσεις και ένταξη των μέτρων υγιεινής - ασφάλειας σε κάθε μικρόδα

Από τη χθεσινή συνέντευξη Τύπου. Από αριστερά ο κ. Νίκος Σαραφόπουλος, ο αντινομάρχης Αποστόλης Κατσιφάρας και ο νομάρχης Στάθης Αθανασόπουλος - Σερέτης.

Ο νομάρχης Αχαΐας, κ. Στ. Αθανασόπουλος - Σερέτης, αναφέρθηκε στο θέμα: «Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας έχει συστήσει μια

μέγαν που συνεδριάζει σε τακτά διαστήματα και ασχολείται με την ασφάλεια και υγιεινή των εργαζομένων, κυρίως σε έργα που έχουν

22-9-98

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Μειώθηκαν τα εργατικά ατυχήματα

Πτώση των εργατικών ατυχημάτων εντοπίζεται στον απολογισμό της Νομαρχιακής Επιτροπής Υγιεινής - Ασφάλειας Εργασίας του Νομού Αχαΐας. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι κατά μέσο όρο υποβάλλονται 15 μέχρι 20 μηνύσεις κάθε εξάμηνο ή γίνονται ισάριθμες διακοπές οικοδομικών εργασιών και τεχνικών έργων στο ίδιο χρονικό διάστημα.

Οι θεσπίσιμη παραβάσεων είναι μια όψη του νομίσματος. Η δεύτερη είναι να μπορέσουν οι υπηρεσίες να διαμορφώσουν τις συνθήκες, ώστε να μην χρειαστεί η προσφυγή στη δικαιοσύνη που είναι και χρονοβόρα. Αυτό εξήγησε το στέλεχος της Επιτροπής και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Νίκος Σαραφόπουλος σε χθεσινή συνέντευξη που παραχώρησε με το Νομάρχη Αχαΐας Στάθη Αθανασόπουλο.

ΘΑ ΕΝΤΑΤΙΚΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΓΙΑ ΠΥΡΑΣΦΑΛΕΙΑ

Σερέτη και τον αντινομάρχη Αποστόλη Κατοκφόρα.

Στις παρατηρήσεις μας ότι η πρόσφατη πυρκαγιά στο πολυκατάστημα «Μουστάκη» κατέδειξε χαλαρότητα στην εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας σε θέματα πυρασφάλειας, ο κ. Σαραφόπουλος είπε: «Η Νομαρχιακή Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας θα αποταθεί με έγγραφο στην Πυροσβεστική Υπηρεσία και τις συναρμόδιες υπηρεσίες, και θα κάνει ότι τις αντιστοιχεί προκειμένου να ελέγχεται κατά προτεραιότητα αυτό το αντικείμενο που είναι πολύ σημαντικό». Εξήγησε επίσης ο κ. Σαραφόπουλος ότι

πρέπει να δούμε το συγκεκριμένο θέμα πιο προσεκτικά και όχι σαν τις ζώνες ασφαλείας, δηλαδή να γνωρίζουμε την χρήση των μέσων πυρόσβεσης και να γνωρίζουμε την χρήση τους. Το πρόβλημα πάντως εντοπίζεται στα παλαιότερα κτίρια, καθώς αυτά που έχουν ανεγερθεί πρόσφατα διαθέτουν μελέτη παθητικής και ενεργητικής πυροπροστασίας.

Στο διάστημα του Α' εξαμήνου ελέγχθηκαν 21 κλάδοι οικοδομικών δραστηριοτήτων και συγκεκριμένα 604 επιχειρήσεις. Εγινε επανέλεγχος σε δύο κλάδους (35 επιχειρήσεις) ενώ το σύνολο των εργαζομένων που ελέγχθηκαν ανέρχεται στα 6.419 άτομα. Περισσότερες από τις επιχειρήσεις ήταν οικοδομές (463) και ακολουθούσαν τα συνεργεία αυτοκινήτων (47), τα μηχανουργεία (25), τα ξυλουργεία (32) και τα έτοιμα ενδύματα (8).

Αχαΐα: Μειώνονται τα εργατικά ατυχήματα

ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΟΜΩΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ

Ευρωπαϊκή εβδομάδα πρόληψης ατυχημάτων και χτες συνεδρίασε η Νομαρχιακή Επιτροπή Υγιεινής-Ασφάλειας Εργασίας (ΝΕΥΑΕ) Αχαΐας, υπό τον Νομάρχη Στ. Σερρέτη και τον αναπληρωτή του Απ. Κατσιφάρα.

Σ' αυτήν συμμετέχουν δύο εκπροσώποι εργαζομένων από το Εργατικό Κέντρο δύο εργοδότην από το Επιμελητήριο Αχαΐας και τον ΣΕΒ Πελοποννήσου-Δυτ. Ελλάδος, καθώς επίσης τρεις εκπρόσωποι από τις Διευθύνσεις εργασίας, Υγείας και Βιομηχανίας, ένας από την ΤΕΔΚ Αχαΐας και ένας από το Νομαρχιακό Τμήμα της ΑΔΕΔΥ.

Ακολούθως δόθηκαν στη δημοσιότητα τα αποτελέσματα της σύσκεψης και το θα γίνει από 'δω και πέρα αναφορικά με την πρόληψη όλων των ειδών των ατυχημάτων, κυρίως των εργατικών. Εκτιμήθηκε ως θετικός ο απολογισμός των προληπτικών δράσεων και ενεργειών ενώ στον κοινό προγραμματισ-

μό της ΝΕΥΑΕ Αχαΐας, απόφαση που ελήφθη ομόφωνα, για τα μέτρα υγιεινής-ασφάλειας, περιλαμβάνονται:

- Μεθοδικοί έλεγχοι στις επιχειρήσεις και εργοτάξια, με ιεράρχηση προτεραιοτήτων και στόχων.
- Αξιοποίηση της δράσης της Μικτής Επιτροπής ελέγχου οικοδομικών και τεχνικών έργων.

- Επισκέψεις της ΝΕΥΑΕ, κατά τη διάρκεια της Ευρωπαϊκής εβδομάδας υγιεινής-ασφάλειας (19-23/10/98), στα μεγάλα εργοτάξια και εργοστάσια του Νομού.

- Κοινή Σύσκεψη της ΝΕΥΑΕ, των Τεχνικών Ασφάλειας, Γιατρών Εργασίας και Μελών ΕΥΑΕ των Επιχειρήσεων του Νομού (Ημερίδα, τέλος Νοεμ. '98).

- Ευαισθητοποίηση και του μαθητικού πληθυσμού, αποστολή βοηθητικού υλικού για πρωτοβουλίες στα πλαίσια της καθημερινής εκπαιδευτικής διαδικασίας.

- Προτροπή προς τα Δελτία (Επιμελητηρίου, ΣΕΒ, ΤΕΕ) και τα ΜΕΕ του Νομού ώστε να εντάξουν στην ύλη τους πιο μόνιμες στήλες πρόληψης επαγ-

γελματικών κινδύνων.

- Προσπάθεια έκδοσης ενός εύχρηστου και απλού φυλλαδίου, για ενημέρωση ειδικών ομάδων εργαζομένων.

- Συνεργασίες με όλες τις επιστημονικές ενώσεις και ένταξη των μέτρων υγιεινής-ασφάλειας σε κάθε ημερίδα ή συνέδριο κ.λ.π.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ Α' ΕΞΑΜΗΝΟΥ
Από την ΝΕΥΑΕ έγινε έλεγ-

χος σε 604 επιχειρήσεις και επανελέγχος σε 35.

Από τους 639 ελέγχους την κεντρική θέση κατέχουν τα οικοδομικά και τεχνικά έργα.

Διαπίστωση της επιτροπής είναι ότι αριθμός των εργατικών ατυχημάτων έχει μειωθεί "όπως απαιτείται συνέχεια και επιμονή".

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ
Το α' εξάμηνο του '89 έγι-

ναν 139 εργατικά ατυχήματα, τα 24 θανατηφόρα. Το 6' εξάμηνο του '89 έγιναν 120, θανατηφόρο το ένα.

Το α' εξάμηνο του '94 έγιναν 72 εργατικά ατυχήματα κανένα θανατηφόρο. Το 6' εξάμηνο του ίδιου έτους έγιναν 76 ατυχήματα, τα δύο θανατηφόρα. Το α' εξάμηνο του '95, 45 εργατικά ατυχήματα τα 3 θανατηφόρα, το 6' εξάμηνο του '95 έγιναν 67,

κανένα θανατηφόρο.

Το 1996 (ολόκληρο έτος) 159 εργατικά ατυχήματα τα δύο θανατηφόρα, το 6' εξάμηνο του '97 έγιναν 75 τα δύο θανατηφόρα. Το 6' εξάμηνο του ίδιου έτους έγιναν 72 ατυχήματα τα δύο θανατηφόρα ήταν τα ίδια.

Τέλος, το α' εξάμηνο του '98 έγιναν 64 εργατικά ατυχήματα τα τρία θανατηφόρα.

Αθάνατε Ρωμέ, δε σε σταματάει τίποτε. Ούτε ανεργία, ούτε εκλογές, ούτε φορολογία, ούτε της Ο.Ν.Ε. το... κέρατο! Για όρτον και θεάματα παρακαλούσαμε κάποτε. Τον καιρό εκείνον τον παλιό. Χορτάσαμε ψωμί σήμερα. Αλλάξαμε και την προσευχή μας: Το θέαμα ημών το επιούσιον δος ημίν σήμερον!

Κάπου 1 Δις πλήρωσαν οι νεοέλληνες για να ακούσουν τους Ρόλινγκ Στόουνς. Και να δουν τι; Εξηντάρηδες κακέκτυπα νεαρών που κάνουν τον Καραγκιόζη επί σκηνής - ντυσμένοι με κόκα, λένε οι ειδήμονες - προσπαθώντας να αναστήσουν το αρχαίο φωνητικό κάλος, με σύνδημο: Drugs, sex and Rock 'n' Roll τουτέστιν Ναρκωτικά - σεξ - και Ροκ!

- Μάλλον περίδικού μας... κάλου, επρόκειτο!

Πατρινά
υστερόγραφο

ΦΤΟΥ ΜΑΣ

που και αυτό πρέπει να συζητιέται με την εποχή, τον λαό και το προβλήματό του.

Με στρατιές ανέργων, με χιλιάδες χιλιάδων λαθροεπιδημιών που ζουν σε άδεια νοσοκομεία, με συμμαρσίες που αναστατώνουν την άσχημη ζωή μας και το φάσμα μιας αναμέτρησης με τον κοκόβουλο νεϊτόνα, εσπότες οι κριτικές αποτελούν πρόκληση.

«Λένε οι διοργανωτές ότι η όλη "πληγή" στοιχίζει 1,5 δισ. Εισπράξαν μόνο 1 Δις. Δηλαδή μήζαν και 500

χιλιάδες μέσος; Απαγε της ηλιθιότητας. Άρα κάποια κομμάτια έγιναν. Κάπου κρύφτηκαν κάποια εκατομμύρια. Και κάποια θησαύρισα. Πανέξυπνα, την ώρα που η Ελλάδα στενάζει γιατί δε μπορεί ο μισθωτός να πάρει αύξηση περισσότερο από...

22.9.98 « κ Η Ρ Υ » >> Πατρινά

Θετικό το έργο και οι πρωτοβουλίες για την υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία * Η συνεδρίαση της Νομαρχιακής Επιτροπής

Υπό τον Πρόεδρο Νομάρχη Αχαΐας κ. Ευστάθιο Αθανασόπουλο Σερέτη και τον αναπληρωτή του Βοηθό Νομάρχη κ. Απόστολο Καταφάρα συνεδρίασε χθες η Νομαρχιακή Επιτροπή Υγιεινής Ασφάλειας Εργασίας (ΝΕΥΑΕ) Αχαΐας.

Στη ΝΕΥΑΕ συμμετείχαν δύο εκπρόσωποι εργαζομένων (ΕΚΠ), δύο εργοδοτών (Επιμελητήριο Αχαΐας και ΣΕΒ Πελ/σου & Δυτ. Ελλάδας) τρεις της Διοίκησης (Δ/νοεις Εργασίας, Υγείας και Βιομηχανίας), ένας των ΟΤΑ (ΤΕΔΚ Αχαΐας) και ένας της (τοπικής) ΑΔΕΔΥ.

Πραγματοποιήθηκε απολογισμός των προληπτικών δράσεων και ενεργειών και εκτιμήθηκε ως θετικό το σχετικό έργο και πρωτοβουλίες:

- α) Διάχυση πληροφοριών, για τα νέα νομοδιατάγματα υγιεινής - ασφάλειας εργασίας.
 - β) Διανομή υλικού, ενημερωτικού για τους Λειτουργούς υγιεινής - ασφαλείας.
 - γ) Συοκέψεις - συνεργασίες, για λήψη μέτρων υγιεινής - ασφαλείας σε συγκεκριμένους κλάδους (π.χ. τεχνικά και οικοδομικά έργα, με δημοσίευση (ευρεία) εγκυκλίων εφαρμογής).
 - δ) Διοργάνωση Ημεριδών, σε συνεργασία με άλλους φορείς
 - ε) Συνεχής και επίμονη ελεγκτική δράση από τις αρμόδιες υπηρεσίες εργασίας κ.λ.π.
 - στ) Μείωση των Εργατικών Ατυχημάτων και σχεδιασμός νέων παρεμβάσεων κι ενημερώσεων.
 - ζ) Ανταπόκριση, από όλα τα ΜΜΕ του Νομού, για ευαισθητοποίηση του πληθυσμού, με συνεχή σκόλια κ.α. (κείμενα, καταχωρήσεις κλπ).
 - η) Συνεργασίες σε κοινή (ομόφωνη) βάση, γιατί είναι πλέον αποδεκτή η προτεραιότητα της Πρόληψης των κινδύνων κ.λ.π.
- Στον κοινό (ομόφωνο) Προγραμματισμό της ΝΕΥΑΕ Αχαΐας, για τα μέτρα υγιεινής-ασφάλειας, περιλαμβάνονται:
- α) Μεθοδικό έλεγχο στις επιχειρήσεις και εργοτάξια, με ιεράρχηση προτεραιοτήτων και στόχων
 - β) Αξιοποίηση της δράσης της Μικτής Επιτροπής ελέγχου οικοδομικών και τεχνικών έργων.
 - γ) Επισκέψεις της ΝΕΥΑΕ, κατά την διάρκεια της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας υγιεινής - ασφάλειας (19-23/10/98), στα μεγάλα εργοτάξια και εργοστάσια του Νομού.
 - δ) Κοινή Σύσκεψη της ΝΕΥΑΕ, των Τεχνικών Ασφάλειας, Πατρών Εργασίας και Μελών ΕΥΑΕ των Επιχειρήσεων του Νομού (Ημερίδα, τέλος Νοεμ. '98)

ε) Ευαισθητοποίηση και του μαθητικού πληθυσμού, αποστολή βοηθητικού υλικού για πρωτοβουλίες στα πλαίσια της καθημερινής εκπαιδευτικής διαδικασίας.

στ) Προτροπή προς τα Δελτία (Επιμελητήριο, ΣΕΒ ΥΕΕ) και τα ΜΜΕ του Νομού ώστε να εντάξουν στην Ύλη τους πιο μόνιμες στήλες πρόληψης επαγγελματικών κινδύνων.

ζ) Προσπάθεια έκδοσης ενός εγχειρίτου και απλού φυλλαδίου, για ενημέρωση ειδικών ομαδικών εργαζομένων.

η) Συνεργασίες με όλες τις Επιστημονικές Ενότητες και ένταξη των μέτρων υγιεινής - ασφαλείας σε κάθε ημερίδα ή συνέδριο κ.λ.π.

Α' εξάμηνο 1998

1. Επιθεωρήσεις μέτρων υγιεινής - ασφαλείας στην εργασία σε 604 επιχειρήσεις 21 κλάδων οικονομικής δραστηριότητας. Επανέλεγχο σε 35 επιχειρήσεις 2 κλάδων δραστηριότητας.

2. Κεντρική θέση στους 639 ελέγχους και επανελέγχους κατέχουν οι επιθεωρήσεις οικοδομικών και τεχνικών έργων: 463 επιχειρήσεις ή 72,5% του συνόλου.

Η ανωτέρω επιλογή ξεκίνησε (μετ' επιτάσεως) το 1996 μετά της συοκέψεις υαό τον κ. Νομάρχη όλων των φορέων παραγωγής των έργων.

Βασική εγκύκλιος (ΠΔ 305/96) δημοσιεύθηκε στο περιοδικό του ΤΕΕ/Τμ. Δυτ. Ελλάδος "Τεχνικά Θέματα" τεύχος 34, Απρ. '98, και στο περιοδικό του Συλλ. Εργοληπτών Δημ. Έργων Πατρών "Υποδομές" τεύχος 3 Μάρτιος '98.

Την ίδια περίοδο πραγματοποιήσε 15 ημερησίες εξόδους και η Μικτή Επιτροπή Ελέγχου Οικοδ. & Τεχν. Έργων.

3. Μετά την πολύ επιτυχημένη Ημερίδα (23 Οκτωβρίου '97), συνεχίσθηκε η διανομή υλικού προς τις επιχειρήσεις (ιδιαίτερα του Φυλλαδίου της Ευρ. Ένωσης για την Εκτίμηση των Επαγγελματικών Κινδύνων και οι Συλλογές Νομοθεσίας του Υπ. Εργασίας). Με κάθε συγκυρία αξιοποιήθηκε η διάχυση πληροφοριών, π.χ. Ασφαλής χρήση εξοπλισμών εργαίας ("Τεχνικά Θέματα", τεύχος 33, Φεβρ. '98), Ασφάλεια στους Υπουτιθιμούς Μέσης Τάσης (στο Συνέδριο Μ.Η. Μηχ. Πατρών, 11 και 12/6/98) κ.λ.π.

4. Ο συνολικός αριθμός Εργατικών ατυχημάτων ακολουθεί πτωτική τάση Όμως, απαιτείται συνέχεια και επίμονη.

5. Ακολουθήθηκαν όλες οι κατευθύνσεις της Συνεδρίασης ΝΕΥΑ Αχαΐας αρ. 28/19-3-1998.

ειδική
εξετάσ

ώρα 8
που θα
εκπρόσ

θριο το

ρεί να
ακλήρο

του Εθ'

Συμ
Εξισοτι
τείας
ποσφ
λίτιος
Παγζε
μπία.

"η χρι
οργάν
αντιτε
ξη σήμ

Αθή
Στη
αριέ
Αριέ
860
54:
101
128
143
156
239
401
43C
66C
691
Η ε
Πρι
Ευ

"Τεχνόνότα" Πατρών 22.9.98 σελ. 13.

ΕΝΤΑΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Υπό τον πρόεδρο Νομάρχη Αχαιίας Ευστάθιο Αθανασίου - Σερέτη και τον αναπληρωτή του βοηθό Νομάρχη Απόστολο Κατσιφάρα, συνεδρίασε η Νομαρχιακή Επιτροπή Υγιεινής Ασφάλειας Εργασίας (ΝΕΥΑΕ) Αχαιίας. Στη ΝΕΥΑΕ συμμετέχουν 2 εκπρόσωποι εργαζομένων (εκπ), 2 εργαζομένων (Επιμελητήριο Αχαιίας και ΣΕΒ Πελοπόνησου και Αυτ. Ελλάδας), 3 της Διοίκησης (Δ/νσεις Εργασίας, Υγείας και Βιομηχανίας), 1 των ΟΤΑ (ΤΕΔΚ Αχαιίας) και 1 της (τοπικής) ΑΔΕΔΥ.

κού για τους λειτουργούς υ-α-σφ.
γ) Συσκέψεις - συνεργασίες, για λήψη μέτρων υ-α-σφ. σε συγκεκριμένους κλάδους (π.χ. τεχνικά και οικοδομικά έργα, με δημοσίευση (ευρεία) εγκυκλίων εφαρμογής).
δ) Διοργάνωση Ημερίδων, σε συνεργασία με άλλους φορείς.
ε) Συνεχής και επιμονή ελεγκτική δράση από τις αρμόδιες υπηρεσίες εργασίας κ.λ.π.
ζ) Μείωση των εργατικών ατυχημάτων και σχεδιασμός νέων παρεμβάσεων και ενημερώσεων.

πρόληψης των κινδύνων, κ.λ.π.
Α' εξάμηνο 1998
1. Επιθεωρήσεις μέτρων υγιεινής - ασφάλειας στην εργασία σε 604 επιχειρήσεις 21 κλάδων οικονομικής δραστηριότητας. Επανελέγχου σε 35 επιχειρήσεις 2 κλάδων δραστηριότητας.
2. Κεντρική θέση στους 639 ελέγχους και επανελέγχους κατέχουν οι επιθεωρήσεις οικοδομικών και τεχνικών έργων: 463 επιχειρήσεις ή 72,5% του συνόλου.
Η ανωτέρω επιλογή ξεκίνησε (μετ' επιτάσεως) το 1996 μετά τρεις συσκέψεις υπό τον κ. Νομάρχη όλων των φορέων παραγωγής των έργων.
Βασική εγκύκλιος (Π.Δ.305/96) δημοσιεύθηκε στο περιοδικό του ΤΕΕ/Τρ. Δυτ. Ελλάδος "Τεχνικά θέματα", τεύχος 34, Απρ. '98, και στο περιοδικό του Συλλ. Εργοληπτών, Δημ. Εργων Πατρών "Υποδομές" τεύχος 3 Μάρτιος '98.

Την ίδια περίοδο πραγματοποιήσε 15 ημερήσιες εξόδους και η Μικτή Επιτροπή Ελέγχου Οικοδ. και Τεχν. Εργων.
3. Μετά την πολύ επιτυχημένη Ημερίδα (23 Οκτ. '97), συνεχίσθηκε η διανομή υλικού προς τις επιχειρήσεις (ιδιαίτερα του φυλλαδίου της Ευρ. Ένωσης για την εκτίμηση των επαγγελματικών κινδύνων και οι συλλογές νομοθεσίας του υπ. Εργασίας). Με κάθε συγκυρία αξιοποιήθηκε η διάχυση πληροφοριών, π.χ. Ασφαλής χρήση εξοπλισμών εργασίας ("Τεχνικά θέματα", τεύχος 33, Φεβρ. '98), Ασφάλεια στους υποσταθμούς Μέσης τάσης (στο συνέδριο Μ.Η Μηχ. Πατρών, 11 και 12/6/98), κ.λ.π.

ΝΕΥΑ Αχαιίας αρ. 28/19-3-1998.
Στον κοινό (ομόφωνο) προγραμματισμό της ΝΕΥΑΕ Αχαιίας, για τα μέτρα υγιεινής - ασφάλειας, περιλαμβάνονται:
α) Μεθοδικοί έλεγχοι στις επιχειρήσεις και εργοτάξια, με ιεράρχηση προτεραιοτήτων και στόχων.
β) Αξιοποίηση της δράσης της Μικτής Επιτροπής ελέγχου οικοδομικών και τεχνικών έργων.
γ) Επισκέψεις της ΝΕΥΑΕ, κατά τη διάρκεια της Ευρωπαϊκής εβδομάδας υγιεινής - ασφάλειας (19-23/10/98), στα μεγάλα εργοτάξια και εργοστάσια του νομού.
δ) Κοινή σύσκεψη της ΝΕΥΑΕ, των Τεχνικών Ασφάλειας, Πατρών Εργασίας και μελών ΕΥΑΕ των επιχειρήσεων του Νομού (Ημερίδα, τέλος Νοεμ. '98).
ε) Ευαισθητοποίηση και του μαθηθών της συνεδρίασης

βοηθητικού υλικού για πρωτεβουλίες στα πλαίσια της καθημερινής εκπαιδευτικής διαδικασίας.
ζ) Προτροπή προς τα δελτία (επιμελητηρίου, ΣΕΒ, ΤΕΕ) και τ ΜΜΕ του νομού, ώστε να ενταχθούν στην ύλη τους πιο ρόνημα στήλες πρόληψης επαγγελματικών κινδύνων.
η) Προσπάθεια έκδοσης ενό εύχρηστου κι απλού φυλλαδίου για ενημέρωση ειδικών ομάδων εργαζομένων.
θ) Συνεργασίες με όλες τις επισημονικές ενώσεις και ένταξη των μέτρων υγιεινής - ασφάλειας σε κάθε ημερίδα ή συνέδριο κ.λ.π.
Αναλυτικό οι στόχοι και πρωτεβουλίες της ΝΕΥΑΕ θα παρουσιασθούν σε συνέντευξη Τύπου που ακολουθεί. Νέα συνέντευξη Τύπου θα δοθεί στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας υγιεινής - Ασφάλειας (19-23/10/98) (για την οποία οι πρωτεβουλίες αναφορές των τοπικών ΜΜΕ ξεκίνησαν ήδη από 10-3-98).

Πραγματοποιήθηκε Απολογισμός των Προληπτικών δράσεων και εργασιών και εκτιμήθηκε ως θετικό το σχετικό έργο και πρωτοβουλίες:

η) Ανταπόκριση, από όλα τα ΜΜΕ του Νομού, για ευαισθητοποίηση του πληθυσμού, με συνεχή σκόλια κ.ά. (κειμενα, καταχωρήσεις κ.λ.π.).

θ) Συνεργασίες σε κοινή (ομόφωνη) βάση, γιατί είναι πλέον αποδεκτή η προτεραιότητα της

4. Ο συνολικός αριθμός εργατικών ατυχημάτων ακολουθεί πτωτική τάση. Όμως, απαιτείται συνέπεια και επιμονή.
5. Ακολουθήθηκαν όλες οι κατευθύνσεις της συνεδρίασης

ε) Ευαισθητοποίηση και του μαθηθών της συνεδρίασης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΝΕΥΑΕ ΑΧΑΪΑΣ

Συνεδρίασε χθές η Νομαρχιακή Επιτροπή Υγιεινής-Ασφάλειας της Εργασίας (ΝΕΥΑΕ) Νομού Αχαΐας, υπό την Προεδρία του Αναπληρωτή του κ. Νομάρχου Αποστόλου Κατσιφάρα και εκπροσώπους Υπηρεσιών (Εργασίας, Υγείας, Δνσης Έργων) και Φορέων (Επιχειρητήριου, ΣΕΒ, ΤΕΔΚ, ΑΔΕΔΥ).

Εκτιμήθηκε, κατ' αρχάς, η δραστηριότητα που αναπτύχθηκε στο Νομό για την **ΠΡΟΛΗΨΗ** των επαγγελματιών κινδύνων, την ασφάλεια και υγιεινή στην εργασία, την τελευταία περίοδο.

Στα θετικά εγχράφονται:

- Η διοργάνωση Ημερίδας, 23 Οκτ. '97, με θέμα τις νέες ρυθμίσεις στο πεδίο της προστασίας στην εργασία και την τεχνική της Εκτίμησης-αξιολόγησης των επαγγελματιών κινδύνων (μεντηριωτή δράση ε' όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, στα πλαίσια πρωτοβουλιών στην εβδομάδα 22 έως 26 Οκτ. '97).
- Η προβλεπόμενη "εναιδητοποίησης" του πληθυσμού απέναντι στους κινδύνους, μέσω δημοσιεύσεων και εκκυκλίωσής προς τις Δνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Οι ενέργειες υλοποίησης των νέων μέτρων (Σχέδιο υγιεινής ασφάλειας και φάκελος και ορισμός Συντονιστών) στα ομοδομικά και τεχνικά έργα, με τη συνεργασία των Πολεοδομικών Υπηρεσιών και των Δνσεων Έργων, αντίστοιχως.
- Η παχίωση της πρακτικής και διαδραστικής απαγόρευσης εργασιών σε αναβαθείς αποβάσεις από ηλεκτρικά δίκτυα, μέχρι η ΔΕΗ να "παραλλάξει" τα δίκτυα (συνεργασία ΔΕΗ, Αβεννογικών Τμημάτων και Δνσης Εργασίας).
- Οι προγραμματισμένοι έλεγχοι και επιθεωρήσεις των τεχνικών Επιθεωρητών της Δνσης Εργασίας, σύμφωνα με τις νέες κατευθύνσεις αποτελεσματικών και συνεχών δράσεων, που πρέπει

να ενταθούν, ώστε να καλυφθούν όλοι οι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας σε όλες τις γεωγραφικές ζώνες του Νομού.

- Η ουσιαστική παρουσία της Μικτής Επιτροπής Ελέγχου Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων, που μπορεί να αξιοποιηθεί, κλπ. κλπ.

Στα ζητούμενα (στόχοι) για την τρέχουσα περίοδο, κατόπιν αναλυτικής συζήτησης και ομόφωνης απόφασης, εγχράρονται:

- Κοινές δράσεις της ΝΕΥΑΕ και επισκέψεις σε επιχειρήσεις για υλοποίηση της τεχνικής της Εκτίμησης-Αξιολόγησης των επαγγελματιών κινδύνων. Προς την ίδια κατεύθυνση μπορούν να αξιοποιηθούν και τα προγράμματα κατάρτισης στην υγιεινή-ασφάλεια εργασίας.
- Δημιουργία, από κάθε Υπηρεσία ή Φορέα που εκπροσωπείται στην ΝΕΥΑΕ, υποδομών και ενεργειών ουσιαστικότερης στήριξης των Εκπροσώπων, αλλά και διάχυσης των γνώσεων και πληροφοριών.
- Συνέχιση (μετ' επιτάξεως) των προληπτικών ελέγχων και επιθεωρήσεων της Ανθρακικής Εργασίας, αλλά και επιβολής σε περιπτώσεις άμεσου κινδύνου των προβλεπομένων μέτρων ή κυρώσεων.
- Αξιοποίηση όλου του πλούσιου όγκου νομοδιαταχμάτων για την υγ-ασφάλεια (κύρωση Οδηγιών Ευρωπαϊκής Ένωσης), για ανάπτυξη καλών πρακτικών εφαρμογής και συνεργασία ανάμεσα στις αρμόδιες επιχειρήσεις, κλπ. κλπ.
- Επίμονη προσπάθεια διαρώτισης για το « Πρώτα η ασφάλεια στην εργασία » και το « Η γνώση είναι πρόληψη ».

Πάντως, ο Προεβρέυων στη ΝΕΥΑΕ Αχαΐας κ. Α. Κατσιφάρας τόνισε ότι η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας δεσμεύεται για την ενίσχυση όλων των θετικών πρωτοβουλιών και είναι πρόθυμη να αξιοποιήσει κάθε πρόταση βελτίωσης των συνθηκών εργασίας.

